

ΜΗΤΡΟΤΗΤΑ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ, ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Κωδικοποίηση νομοθεσίας εργαζομένων γυναικών
στην Δημόσια Διοίκηση

Σοφία Καζάκου
Έλλη Βαρχαλαμιά,
Μαριλύ Ζαλαώρα

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ - ΑΔΕΔΥ

ΜΗΤΡΟΤΗΤΑ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ, ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Κωδικοποίηση νομοθεσίας εργαζομένων γυναικών
στην Δημόσια Διοίκηση

Σοφία Καζάκου
Έλλη Βαρχαλαμά,
Μαριλύ Ζαλαώρα,

ΑΘΗΝΑ 2004

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προλογικά Σημειώματα	9
ΜΕΡΟΣ Πρώτο: Μητρότητα - Προστασία της οικογένειας & εργασία	13
1.1. Εισαγωγικό Σημείωμα.....	13
1.2. Προστασία της μητρότητας κατά την έναρξη και τη λήξη της υπαλληλικής σχέσης.....	14
1.3. Συνθήκες εργασίας	17
1.4. Αποχή από την εργασία λόγω εγκυμοσύνης	24
1.4.1. Άδεια μητρότητας (άδεια κύησης και τοκετού).....	24
1.4.1.1 Διάρκεια άδειας.....	24
1.4.1.2 Αποδοχές	26
1.4.1.3 Πεδίο εφαρμογής ρυθμίσεων	28
1.4.2. Μειωμένο ωράριο (άδεια φροντίδας τέκνου)	30
1.4.2.1 Διάρκεια άδειας.....	30
1.4.2.2 Πεδίο εφαρμογής ρυθμίσεων	31
1.4.3. Άδεια ανατροφής	32
1.4.3.1 Διάρκεια της άδειας	32
1.4.3.2 Αποδοχές - ασφαλιστική κάλυψη.....	33
1.4.3.3 Πεδίο εφαρμογής ρυθμίσεων	34
1.4.4. Οικογενειακό επίδομα	35
1.5. Άδειες διευκολύνσεων - Λοιπές ρυθμίσεις.....	37
1.5.1. Άδεια γάμου	37
1.5.2. Άδεια περίθαλψης ασθενούντων μελών της οικογένειας του υπαλλήλου	38

1.5.3.	Άδεια παρακολούθησης σχολικής επίδοσης.....	40
1.5.4.	Άδεια χωρίς αποδοχές.....	41
1.5.5.	Προτεραιότητα στον προγραμματισμό των ετήσιων αδειών.....	42
1.5.6.	Διοικητικές κυρώσεις	42
1.5.7.	Βρεφονηπιακοί σταθμοί.....	43
1.6.	Προστασία Μονογονεϊκής Οικογένειας (Μ.Ο.).....	43
1.6.1.	Προστασία άγαμης μητέρας	43
1.6.2.	Προστασία γονέων σε κατάσταση διάστασης, διαζυγίου ή χηρείας	45
1.7.	Προστασία γονέων με υιοθετημένα τέκνα.....	46
1.8.	Προστασία γονέων παιδιών με αναπηρίες	47

ΜΕΡΟΣ Δεύτερο: Μητρότητα - Προστασία της οικογένειας & ασφάλιση..... 49

2.1.	Γενικές Διατάξεις	51
2.1.1.	Προϋποθέσεις για θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης.....	51
2.1.2.	Ηλικία συνταξιοδότησης	51
2.1.3.	Μειωμένη σύνταξη.....	53
2.1.4.	Έναρξη πληρωμής	53
2.1.5.	Κρατήσεις συντάξεων.....	53
2.1.6.	Συντάξιμος μισθός	54
2.1.7.	Υπηρεσία που υπολογίζεται	55
2.1.8.	Υπολογισμός σύνταξης.....	56
2.1.9.	Τρίμηνες καταβολές.....	56
2.1.10.	Δικαιολογητικά	56
2.1.11.	Ανώτατο όριο σύνταξης.....	58
2.1.12.	Αναστολή δικαιώματος σύνταξης.....	58
2.1.13.	Απώλεια δικαιώματος σύνταξης.....	59

2.2.	Μητέρες υπάλληλοι με παιδιά.....	59
2.2.1.	Προϋποθέσεις.....	59
2.3.	Χήρα σύζυγος υπαλλήλου	60
2.3.1.	Προϋποθέσεις για θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης.....	60
2.3.2.	Ποσοστό σύνταξης	61
2.3.3.	Δικαιολογητικά	61
2.3.4.	Απώλεια δικαιώματος σύνταξης.....	63
2.4.	Μητέρες και αδελφές υπαλλήλου	64
2.4.1.	Προϋποθέσεις για θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης.....	64
2.4.2.	Ποσοστό σύνταξης	65
2.4.3.	Δικαιολογητικά	65
2.5.	Τέκνα υπαλλήλου	67
2.5.1.	Προϋποθέσεις για θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης.....	67
2.5.2.	Δικαιολογητικά	69
2.5.3.	Απώλεια δικαιώματος σύνταξης.....	70
2.6.	Διαζευγμένη.....	71
2.6.1.	Προϋποθέσεις.....	71
2.6.2.	Ποσό σύνταξης.....	71

ΜΕΡΟΣ Τρίτο: Μητρότητα - Προστασία της οικογένειας & ασφάλιση	73
--	-----------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Συγκριτικοί πίνακες	75
--	----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: Νομοθετικά κείμενα.....	81
---------------------------------------	----

ΠΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

I. Πρόεδρος Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Η προώθηση της έκδοσης αυτής από τη Γραμματεία Ισότητας της Α.Δ.Ε.Δ.Υ. αποτελεί ένα χρήσιμο ενημερωτικό οδηγό και ταυτόχρονα μια ακόμη ολοκληρωμένη πράξη στον αγώνα για ισότητα στην εργασία, τις ευκαιρίες, την εκπαίδευση, την κοινωνία, τη ζωή.

Η συστηματική προσπάθεια για μεγαλύτερη - κάθε φορά - πολιτιστική προσέγγιση «ισορροπίας» της αξίας των φύλων χωρίς υπερβολές προς την «ειδίκευση κατά φύλο» και εχθρικά προς την ομοιομορφία, αποτελεί κοινή φροντίδα στην Α.Δ.Ε.Δ.Υ. για το κοινό διεκδικητικό πρόγραμμα υποστήριξης δικαιωμάτων και ελευθεριών.

Η παρούσα εργασία, η αρτιότητά της, είναι εκ των πραγμάτων μια πολύτιμη συμβολή για να αναφανούν νέοι στόχοι στη δράση του δημοσιοϋπαλληλικού συνδικαλιστικού κινήματος για την υποστήριξη δικαιωμάτων της γυναίκας στις εργασιακές σχέσεις, την εξέλιξη, την ασφάλιση υγείας και σύνταξης, την επαγγελματική εκπαίδευση, το δίκαιο, με σταθερή επιδίωξη της ισότητας χωρίς σχηματικές προσεγγίσεις.

Η Γραμματεία Ισότητας της Α.Δ.Ε.Δ.Υ. με τη συνέχεια και τη διάρκεια της δημιουργικής λειτουργίας της είναι ένας πυρήνας που αγωνιστικά συνδιαμορφώνει χωρίς βιολογισμούς πολύ περισσότερο πολιτισμό στη διεκδίκηση, την κοινωνία.

Αυτός ο όμορφος, οικολογικός αγώνας, αγώνας πολιτισμού, δημιουργεί ένα ακόμη μεγαλύτερο κίνημα με ένταση σε ενιαίους στόχους που αναδεικνύει την ταυτότητα, τη στρατηγική της σύγχρονης Α.Δ.Ε.Δ.Υ. βαθιά, πολύμορφα, δυναμικά και με ορίζοντα.

*Σπύρος Παπασπύρος
Πρόεδρος Α.Δ.Ε.Δ.Υ.*

II. Αναπληρωτής Πρόεδρος ΙΝ.Ε. Γ.Σ.Ε.Ε. - Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Ένα από τα πολύπλοκα καθημερινά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι είναι και η δαιδαλώδης νομοθεσία. Μέσα σ' αυτή την πολυνομία είναι δύσκολο να μπορέσει κανείς με ακρίβεια να γνωρίζει εργασιακά δικαιώματα και υποχρεώσεις και ακόμα δυσκολότερο να μπορεί να συγκρίνει την υπάρχουσα κατάσταση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των εργαζομένων στο δημόσιο τομέα, στον ιδιωτικό τομέα, σε σχέση με το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι εκατοντάδες εργαζόμενοι καθημερινά να βρίσκονται σε αδιέξοδα και πολλοί να ζητούν ενημέρωση και στήριξη και από τα συνδικάτα τους.

Το Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε.- Α.Δ.Ε.Δ.Υ. μετά από πρόταση της Εκτελεστικής Επιτροπής της Α.Δ.Ε.Δ.Υ. και σε συνεργασία με τη Γραμματεία Γυναικών προκειμένου να βοηθήσει τις εργαζόμενες γυναίκες στο δημόσιο προχώρησε, με την αμέριστη στήριξη των νομικών συμβούλων της Γ.Σ.Ε.Ε., στην κωδικοποίηση και στην αποτύπωση του ισχύοντος νομικού καθεστώτος που διέπει δικαιώματα και υποχρεώσεις των γυναικών που εργάζονται στο δημόσιο τομέα. Καταγράφηκαν με απλό και κατανοητό τρόπο δικαιώματα και υποχρεώσεις που αφορούν την προστασία της μητρότητας, τα ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά δικαιώματα των γυναικών. Η εργασία αυτή δεν τελειώνει με την αποτύπωση του ισχύοντος νομικού καθεστώτος στην Ελλάδα. Είναι μια εργασία που συνεχίζεται και θα ολοκληρωθεί όταν θα έχουμε και το ισχύον νομικό καθεστώς στο θέμα αυτό των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θα μπορούμε με απλό και ασφαλή τρόπο να συγκρίνουμε και να εξάγουμε συμπεράσματα που και τους εργαζόμενους θα βοηθήσουν και θα συμβάλουν στη διαμόρφωση των θέσεων του δημοσιοϋπαλληλικού συνδικαλιστικού κινήματος.

*Τάσος Αποστολόπουλος
Αναπληρωτής Πρόεδρος ΙΝ.Ε. Γ.Σ.Ε.Ε. - Α.Δ.Ε.Δ.Υ.*

III. Από τη Γραμματεία Γυναικών της Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Η γυναίκα σήμερα συμμετέχει δυναμικά στην κοινωνική ζωή του τόπου, μορφώνεται, εξελίσσεται επαγγελματικά, κατακτά τομείς που μέχρι πρότινος ήταν απολύτως απαγορευμένοι γι' αυτήν.

Η εξέλιξη αυτή, όμως, δεν είναι αποτέλεσμα των παροχών του κράτους και της πολιτικής των κυβερνήσεων για λήψη ουσιαστικών μέτρων, που προωθούν την ισότητα, διευκολύνουν την κοινωνική και επαγγελματική πρόοδο της γυναίκας και στηρίζουν την ελληνική οικογένεια, αλλά σε μεγάλο βαθμό είναι αποτέλεσμα των προσπαθειών της ίδιας της γυναίκας, που αρκετές φορές υποκαθιστά το έλλειμμα του Κράτους Πρόνοιας.

Αυτό φαίνεται από τη νομοθεσία, η οποία σε πολλές περιπτώσεις είναι πίσω από τις σύγχρονες ανάγκες, συγκεχυμένη και δεν έχει αναπροσαρμοσθεί επί δεκαετίες.

Η Γραμματεία Γυναικών της Α.Δ.Ε.Δ.Υ., σε συνεργασία με το ΙΝ.Ε./Γ.Σ.Ε.Ε.-Α.Δ.Ε.Δ.Υ., επιχειρεί για πρώτη φορά να κάνει την κωδικοποίηση της νομοθεσίας που αφορά τα εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα των γυναικών δημοσίων υπαλλήλων, την έκδοση σχετικού οδηγού και τη σύγκριση των στοιχείων του πορίσματος με αυτά που ισχύουν στον ιδιωτικό τομέα, όπου υπάρχουν βέβαια προβλήματα, υπάρχουν όμως και κατακτήσεις, τις οποίες το συνδικαλιστικό κίνημα με βάση τις συλλογικές συμβάσεις έχει πετύχει.

Οι λόγοι που μας οδήγησαν στην ενέργεια αυτή είναι η πολυπλοκότητα της νομοθεσίας, η διαφορετική εφαρμογή και ερμηνεία της στις υπηρεσίες του Δημοσίου, πολλές φορές και η ασάφειά της.

Στόχος μας είναι να αποτελέσει ένα εργαλείο στα χέρια των γυναικών αλλά και εφελτήριο για νέες διεκδικήσεις.

Σκοπεύουμε, μετά από λίγους μήνες, να παρουσιάσουμε το ισχύον νομοθετικό καθεστώς στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπου παρά τις διαφορές από χώρα σε χώρα, η γυναίκα με τους αγώνες της βρίσκεται σε καλύτερη θέση συγκριτικά με την Ελλάδα (55% το ποσοστό απασχόλησης έναντι 44% στην Ελλάδα, 9% ανεργία έναντι 15% στην Ελλάδα).

Η κατάκτηση της ισότητας ανδρών-γυναικών δεν αποτελεί μόνο διεκδικητικό αίτημα του γυναικείου συνδικαλιστικού κινήματος, μας αφορά όλους και αποδεικνύει συνολικά την ανάπτυξη, τον πολιτισμό και την ωριμότητα της κοι-

νωνίας. Η επίτευξή της είναι βέβαια συνάρτηση των γενικότερων πολιτικών επιλογών.

Η Γραμματεία Γυναικών της Α.Δ.Ε.Δ.Υ. μαζί με όλες και όλους τους εργαζόμενους θα παλέψουμε προς αυτήν την κατεύθυνση.

Από τη Γραμματεία Γυναικών της Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Δέσποινα Σπανού

Βάνα Καμπέλη

Σούλα Πιπεροπούλου

Σούλα Ακζώτη

Μάρθα Γκέκα

Ράνια Παπαϊωάννου

Εύα Αδαμάκη

ΜΕΡΟΣ Πρώτο: Μητρότητα - προστασία της οικογένειας & εργασία

1.1. Εισαγωγικό Σημείωμα

Στο πρώτο μέρος της παρούσας μελέτης επιχειρήθηκε η συστηματική καταγραφή του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου αναφορικά με τις παροχές και διευκολύνσεις που μπορεί να αξιώσει η εργαζόμενη δημόσια υπάλληλος και οι οποίες σχετίζονται με την οικογένεια και τη μητρότητα. Ιδιαίτερη θέση στην παρούσα έχουν οι ρυθμίσεις για την προστασία της μονογονεϊκής οικογένειας (της άγαμης μητέρας, των διαζευγμένων ή χήρων γονέων) και των γονέων παιδιών με αναπηρίες. Επιχειρήθηκε ακόμη, στο πλαίσιο της μελέτης αυτής, η συγκριτική παράθεση των αντίστοιχων παροχών και πλεονεκτημάτων που έχουν θεσπισθεί στον ιδιωτικό τομέα, ώστε να καταδειχθούν τα επίπεδα προστασίας των γυναικών στους δύο τομείς της οικονομίας (δημόσιο - ιδιωτικό) και να διευκολυνθεί η περαιτέρω βελτίωσή τους. Τον ίδιο σκοπό υπηρετεί και η παράθεση συγκριτικών στοιχείων από τις αντίστοιχες ρυθμίσεις σε ορισμένες, ενδεικτικά αναφερόμενες, Τράπεζες και ΔΕΚΟ.

Στο δεύτερο μέρος της μελέτης αυτής, παρουσιάζεται το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο του συνταξιοδοτικού δικαιώματος των γυναικών δημοσίων υπαλλήλων, σε σχέση με την οικογένεια και τη μητρότητα. Το συνταξιοδοτικό δικαίωμα αποτελεί το αναγκαίο συμπλήρωμα της ενεργού επαγγελματικής ζωής και κατέχει ξεχωριστή θέση στην παρούσα προσπάθεια.

Η μελέτη αυτή ολοκληρώθηκε υπό την επίβλεψη και το συντονισμό της νομικής συμβούλου της Γ.Σ.Ε.Ε. κας Σοφίας Καζάκου και τη συμβολή των συνεργατών κας Έλλης Βαρχαλαμά, νομικού και κας Μαριλύς Ζαλαώρα, δικηγόρου.

Ελπίζουμε το έργο αυτό να αποτελέσει ένα χρήσιμο ενημερωτικό οδηγό σε κάθε εργαζόμενη γυναίκα - δημόσιο υπάλληλο καθώς και το εργαλείο για τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων της. Πιστεύουμε, τέλος, ότι οι καθημερινές ανάγκες των εργαζόμενων γυναικών, που υπαγόρευσαν την εκπόνηση της μελέτης αυτής, θα επιβεβαιώσουν και τη χρησιμότητά της στην πράξη.

1.2. Προστασία μητρότητας κατά την έναρξη και τη λήξη της σχέσης εργασίας

► Ο Δημοσιούπαλληλικός Κώδικας αναφορικά με τις ρυθμίσεις που, λόγω της φύσης τους, απαιτούν συχνές προσαρμοστικές μεταβολές (π.χ. σύστημα προσλήψεων, μισθολόγιο κ.α.) περιλαμβάνει ένα γενικό πλαίσιο καθώς και τις αρχές από τις οποίες πρέπει να διέπονται οι ειδικές μελλοντικές ρυθμίσεις πάνω στα θέματα αυτά:

Βασική γενική αρχή που εισάγεται με το άρθρο 12 είναι η πλήρωση των θέσεων εργασίας με την καθιέρωση του διαγωνισμού (ως κύριου τρόπου πλήρωσής τους) και με βάση τις αρχές της ίσης ευκαιρίας συμμετοχής, της αξιοκρατίας, της αντικειμενικότητας, της κοινωνικής αλληλεγγύης, της διαφάνειας και της δημοσιότητας.

Για την πρόσληψη σε θέση του Δημόσιου Τομέα, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 1 του Ν. 1256/1982 και στο άρθρο 19 παρ. 5 του Ν. 1586/1985, ρυθμίζονται τα ανώτατα και τα κατώτατα όρια ηλικίας διορισμού κατά κατηγορία (άρθρο 6). Ορίζεται στον Κώδικα ότι υπάρχει αφ'ενός μεν κατ'εξαίρεση δυνατότητα της Διοίκησης για υπηρεσιακούς λόγους να εισάγει παρεκκλίσεις από τα γενικά ανώτατα / κατώτατα όρια διορισμού, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της ΑΔΕΔΥ, αφ'ετέρου δε ορίζεται ότι ειδικά όρια ηλικίας - που ίσχυαν κατά τη δημοσίευση του Κώδικα το 1999 - για συγκεκριμένες κατηγορίες προσώπων διατηρούνται σε ισχύ (άρθρο 6 παρ. 1 και 9).

Η ρύθμιση σχηματικά έχει ως εξής:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ	
	Κατώτατο	Ανώτατο
ΠΕ - ΤΕ	21 ^ο	35 ^ο
ΔΕ	21 ^ο	30 ^ο
ΥΕ	20 ^ο	30 ^ο

Στο πλαίσιο της βασικής γενικής αρχής του άρθρου 12 για τον τρόπο πλήρωσης των θέσεων, αλλά και αυτής της προστασίας της οικογένειας, με την παρ. 4 του άρθρου 6 εισάγεται ρύθμιση για ειδική κατηγορία εργαζομένων (τους άγαμους, χήρους και διαζευγμένους γονείς), που λόγω των ειδικών συνθηκών και απαιτήσεων διαβίωσής τους «πριμοδοτούνται» σ'ό,τι αφορά τα ανώτατα όρια ανάληψης εργασίας στο Δημόσιο Τομέα. Έτσι για τους άγαμους, χήρους ή διαζευγμένους γονείς που έχουν την επιμέλεια τέκνου, το

ανώτατο όριο ηλικίας διορισμού αυξάνεται κατά ένα έτος για κάθε τέκνο και μέχρι δύο τέκνα (άρθρο 6 παρ. 4).

Ο τρόπος πλήρωσης των θέσεων τακτικού προσωπικού γίνεται με την ευθύνη Ανεξάρτητης Αρχής (Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού, Α.Σ.Ε.Π.) με δημόσιο γραπτό διαγωνισμό (κατ'εξαίρεση προφορικό) και με βάση σειρά προτεραιότητας, η οποία δίνεται με σαφώς καθορισμένα κριτήρια.

Σύμφωνα με το Ν.2190/1994 (άρθρο 18 παρ. 6), όπως έχει τροποποιηθεί με το Ν. 3051/2002 (άρθρο 8 παρ. 1) για τις θέσεις της κατηγορίας Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης (ΥΕ) συνυπολογίζεται στη βαθμολόγηση για τη σειρά κατάταξης των υποψηφίων, ανάμεσα σε άλλα κριτήρια, η ύπαρξη ανήλικων τέκνων ως εξής: εκατό (100) μονάδες για καθένα από τα δύο πρώτα ανήλικα τέκνα και διακόσιες (200) μονάδες για καθένα από τα επόμενα ανήλικα τέκνα.

Για τους γονείς που είναι πολύτεκνοι, η ιδιότητα του πολύτεκνου αποδεικνύεται από πιστοποιητικό δήμου ή κοινότητας που περιέχει όλα τα γεγονότα, των οποίων η συνδρομή αποτελεί προϋπόθεση για την κατά το νόμο κτήση της ιδιότητας του πολύτεκνου ή από πιστοποιητικό της Ανώτατης Συνομοσπονδίας Πολυτέκνων Ελλάδας (Α.Σ.Π.Ε).

► Στον ιδιωτικό τομέα, όπου ισχύουν οι κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας και της συμβατικής ελευθερίας, επιβάλλεται η ειδική ρύθμιση της προστασίας της μητρότητας κατά την έναρξη και τη διάρκεια της σχέσης εργασίας, όπως επίσης και η ακυρότητα της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας εργαζόμενης που βρίσκεται σε κατάσταση εγκυμοσύνης, λοχείας ή γαλουχίας λόγω της μητρότητας.

Αντίθετα, στο δημόσιο τομέα, αποτελεί κατευθυντήρια γραμμή για όλο το θεσμικό πλαίσιο της υπηρεσιακής κατάστασης του δημοσιοϋπαλληλικού σώματος η εφαρμογή της αρχής της μονιμότητας των υπαλλήλων του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (κατά την έννοια του άρθρου 103 του Συντάγματος και των εκτελεστικών αυτού νόμων). Οι (υποψήφιοι) μητέρες και γενικότερα οι εργαζόμενοι γονείς στο δημόσιο τομέα δεν διατρέχουν τον κίνδυνο της απόλυσης (καταγγελίας της σύμβασης εργασίας τους), για λόγους που οφείλονται στην εγκυμοσύνη, την μητρότητα και εν γένει τις οικογενειακές υποχρεώσεις. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται και στην Έκθεση της Επιτροπής Κατάρτισης του Υπαλληλικού Κώδικα αναγνωρίζεται η «ανάγκη διατήρησης της μονιμότητας, υπό την έννοια αφ' ενός ότι αυτή παρέχει τη δυνατότητα τήρησης της αρχής της νομιμότητας και αφ' ετέρου ότι εγγυάται την ύπαρξη συνταγματικού ορίου για τη λειτουργία της Δημόσιας

Υπηρεσίας υπέρ του Λαού ή αλλιώς ορίου στο ενδεχόμενο ιδιωτικοποίησης των δημοσίων λειτουργιών».

Επιπλέον, αποτελεί βασική αρχή και του κοινοτικού δικαίου η απαγόρευση κάθε άμεσης ή έμμεσης διάκρισης σε βάρος των εργαζομένων με οικογενειακές υποχρεώσεις, σχετική με την είσοδό τους στην απασχόληση, τη διατήρηση της εργασιακής σχέσης και την επαγγελματική τους εξέλιξη (αρθ.4 του Ν. 1483/84, ΠΔ 193/88, ΔΣΕ 103/52 - Ν. 1302/82- και Ν. 1414/84).

Όπως προκύπτει και από τα άρθρα του Μέρους ΣΤ' του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα για τη λύση της υπαλληλικής σχέσης (148-157) οι λόγοι απόλυσης είναι συγκεκριμένοι και αναφέρονται περιοριστικά («ο υπάλληλος απολύεται μόνο για τους επόμενους λόγους...», άρθρο 153) και, επιπλέον, διέπονται από μια ιδιαίτερη διαδικασία ελέγχου. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι γονείς δημόσιοι υπάλληλοι αλλά και όσοι έχουν υπαχθεί μέσω ειδικών νόμων στο δημοσιοϋπαλληλικό καθεστώς, είναι απόλυτα προστατευμένοι από τη μονομερή λύση της εργασιακής τους σχέσης (απόλυση) για λόγους οφειλόμενους στη δημιουργία και τη συντήρηση οικογένειας.

Για τις εργαζόμενες που προσλαμβάνονται στο Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. για την κάλυψη απρόβλεπτων, παροδικών και επείγουσών αναγκών, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 993/79 (όπως έχουν κωδικοποιηθεί με το Π.Δ. 410/88), θα εφαρμοσθούν οι διατάξεις που αναφέρονται στον ιδιωτικό Τομέα και όχι οι διατάξεις που ισχύουν για τον Δημόσιο Τομέα.

► Στον Ιδιωτικό Τομέα ισχύει ένα πλαίσιο προστατευτικών διατάξεων, προκειμένου να εξασφαλισθεί η πραγματική άσκηση από τις εργαζόμενες γυναίκες των δικαιωμάτων που τους αναγνωρίζονται από το νόμο για την προστασία της μητρότητας, αλλά και για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας τους (βλ Νομικό Δελτίο Γ.Σ.Ε.Ε., Τεύχος 22, Μάρτιος 2003).

Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής:

Ο εργοδότης δεν μπορεί να αρνηθεί την πρόσληψη εγκύου (για το λόγο ότι είναι έγκυος) ή να προβεί σε καταγγελία της συμβάσεως εργασίας της λόγω της εγκυμοσύνης της. Οι προστατευτικές διατάξεις που αφορούν την απόλυση ισχύουν μόνο στις γυναίκες που έχουν προϋπηρεσία τουλάχιστον 2 μήνες.

Συνεπώς, απαγορεύεται και είναι απόλυτα άκυρη η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας εργαζομένης κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και για ένα χρόνο μετά τον τοκετό ή και για μεγαλύτερο διάστημα λόγω ασθενείας οφειλομένης στην κύηση ή τον τοκετό, εκτός αν υπάρχει σπουδαίος λόγος για την καταγγελία (άρθρο 15§1 Ν.1483/84). Πρέπει να σημειωθεί ότι «σπουδαίος λόγος» δεν αποτελεί η οφειλόμενη στην εγκυμοσύνη μείωση της απο-

δοτικότητας της εργαζόμενης (αρθ. 15 παρ. 2 Ν. 1483/1984 και άρθ. 10 ΠΔ 176/1997).

Είναι αδιάφορο αν ο εργοδότης γνώριζε ή όχι περί της εγκυμοσύνης, όπως και δεν επηρεάζει την προστασία το στάδιο κατά το οποίο βρίσκεται η εγκυμοσύνη.

Με το νόμο 1329/1983 για το οικογενειακό δίκαιο η άγαμη μητέρα εξομοιώνεται νομικά με την έγγαμη ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της ίδιας και του παιδιού της. Επιπλέον σύμφωνα με το Ν.1483/84 αρ.5), η προστασία του νόμου επεκτείνεται εν μέρει και στους εργαζόμενους που έχουν υιοθετήσει παιδί.

1.3. Συνθήκες εργασίας

Η γενική αρχή για την υποχρέωση του Δημοσίου (με την ευρεία έννοια) προστασίας της υγείας των εργαζομένων σε αυτό, θεμελιώνεται στο άρθρο 44 του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα (Ν. 2683/99). Σύμφωνα μ'αυτό, οι υπάλληλοι του Δημοσίου έχουν δικαίωμα στη διασφάλιση συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο εργασίας τους. Για τους όρους υγιεινής και ασφάλειας του χώρου εργασίας των υπαλλήλων και για τον έλεγχο τήρησής τους ισχύουν οι ειδικές διατάξεις.

Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Β.Δ. 665/1962 το Δημόσιο υποχρεούται στην υγειονομική περίθαλψη των δημοσίων υπαλλήλων (όπως αναφέρεται στα στοιχεία α' και ζ') αλλά και όλων των κατηγοριών εργαζομένων, που με ειδικούς νόμους έχουν υπαχθεί στο συνταξιοδοτικό καθεστώς και στην υγειονομική περίθαλψη του Δημοσίου (π.χ. άρθρο 14 παρ. 2 Ν. 2946/2001 για το προσωπικό του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, άρθρο 12 Ν. 2703/1999 για το μόνιμο προσωπικό των Κέντρων Παιδικής Μέριμνας και το μόνιμο βοηθητικό προσωπικό των Κρατικών Παιδικών Σταθμών και Κρατικών Βρεφονηπιακών Σταθμών κλπ.). Επίσης, με το νέο Κανονισμό παροχών του Οργανισμού Περίθαλψης Ασφαλισμένων του Δημοσίου (ΟΠΑΔ) (ΚΥΑ 2/190/0094 της 28^{ης}-1-2004) επαναπροσδιορίζονται οι δικαιούχοι περίθαλψης και επανακαθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις παροχής της στους ασφαλισμένους του ΟΠΑΔ.

Σε ό,τι αφορά την προστασία της μητρότητας κατά την περίοδο της κύησης και της λοχείας (με ή χωρίς γαλουχία) ισχύουν οι διατάξεις ειδικών νόμων, όπου και υπάρχει ευθεία παραπομπή για την εφαρμογή τους από τον Δημοσιοϋπαλληλικό Κώδικα.

Το νομικό πλαίσιο που έχει διαμορφωθεί, τόσο στο Δημόσιο Τομέα, όσο και στον Ιδιωτικό, προβλέπει και επιβάλλει την προστασία της μητρότητας με τη λήψη θετικών μέτρων υπέρ της εργαζόμενης μητέρας.

Βασικό νομοθέτημα που διέπει την προστασία της μητρότητας είναι το Π.Δ. 176/1997 με αντικείμενο την εφαρμογή μέτρων για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων (συμμόρφωση με την Οδηγία 92/85/ΕΟΚ), όπως έχει τροποποιηθεί με το Π.Δ. 41/2003. Οι διατάξεις των Προεδρικών αυτών Διαταγμάτων εφαρμόζονται ως ειδικές συμπληρωματικές ρυθμίσεις των διατάξεων για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας, που ισχύουν κάθε φορά (αρθ. 36 Ν. 1568/1985). Για την εφαρμογή του Π.Δ. 176/1997 στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α. ισχύουν παράλληλα και οι ιδιαίτερες ρυθμίσεις της ΚΥΑ 88555/3293/1988 «Υγιεινή και ασφάλεια του προσωπικού του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α.» που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του Ν. 1836/1989 (άρθρο 1 παρ. 4 Π.Δ. 176/97). Με την Κοινή αυτή Υπουργική Απόφαση επεκτείνεται με ειδικές ρυθμίσεις η εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 1568/85 «Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων» στο Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α.

Πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 του Π.Δ. 41/2003 οι διατάξεις του Π.Δ. 176/97 εφαρμόζονται και στο ένστολο προσωπικό των ένοπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας. Επίσης, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 1 του Π.Δ. 176/97, δεν τίγονται οι διατάξεις άλλων νόμων που περιέχουν ευνοϊκότερες ρυθμίσεις για την προστασία και τη διευκόλυνση των εργαζομένων γυναικών και μητέρων.

Για την εφαρμογή του Π.Δ. 176/97 (και του Π.Δ. 41/03) σχετικά με τη λήψη μέτρων για την προστασία της υγείας και ασφάλειας των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων, πρέπει να αποσαφηνισθούν οι αντίστοιχοι όροι, ώστε να γίνει αντιληπτό το πεδίο εφαρμογής του (άρθρο 2 Π.Δ. 176/97). Έτσι:

1. α) Ως «έγκυος» εργαζόμενη θεωρείται κάθε εργαζόμενη γυναίκα που βρίσκεται σε κατάσταση εγκυμοσύνης και έχει πληροφορήσει την Υπηρεσία της για την κατάστασή της εφόσον τούτο απαιτείται για τη λήψη θετικού μέτρου υπέρ της.
- β) Ως «λεχώνα» εργαζόμενη θεωρείται κάθε εργαζόμενη γυναίκα που διανύει το στάδιο μετά τον τοκετό, για χρονικό διάστημα μέχρι δύο μηνών και έχει πληροφορήσει τον εργοδότη της για την κατάστασή της, εφόσον τούτο απαιτείται για τη λήψη θετικού μέτρου υπέρ της.
- γ) ως «γαλουχούσα» εργαζόμενη θεωρείται κάθε εργαζόμενη γυναίκα που γαλουχεί για χρονικό διάστημα μέχρι ένα έτος από τον τοκετό και έχει πληροφορήσει σχετικά τον εργοδότη της εφόσον τούτο απαιτείται για τη λήψη θετικού μέτρου υπέρ της.

2. Με τον όρο «Υπηρεσίες» νοούνται οι φορείς των υποχρεώσεων για την προστασία της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων (υποψήφια) μητέρων, οι οποίοι είναι κάθε Υπουργείο, Περιφέρεια, Νομαρχία ή άλλη αυτοτελής ή αποκεντρωμένη Δημόσια Υπηρεσία, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α. (άρθρο 2 ΚΥΑ 88555/1988, άρθρο 39 Ν. 1836/89).

Βάσει των παραπάνω ορισμών για το πεδίο εφαρμογής του προστατευτικού πλαισίου για την υγιεινή και ασφάλεια της (υποψήφιας) μητέρας γίνονται δεκτά τα παρακάτω:

Στο πλαίσιο των γενικών υποχρεώσεων για προστασία της υγείας των εργαζομένων (άρθρο 44 Ν. 2683/99, αρθ. 7 Π.Δ. 17/96, αρθ. 5 Π.Δ. 176/97, αρθ. 9 παρ. 4 Ν.3174/03), οι Υπηρεσίες, έχουν υποχρέωση να καταρτίσουν γραπτή εκτίμηση των υφιστάμενων κατά την εργασία κινδύνων (άρθρα 3 και 4 του Π.Δ. 176/97, αρθ. 9 παρ. 4 Ν.3174/03).

Μέχρι την πρόσληψη γιατρών εργασίας και τεχνικών ασφαλείας (αρθ.8 ΠΔ 17/96), οι ελεγκτές ιατροί του άρθρου 60 του Ν. 1943/1991, καθώς και οι μηχανικοί του Δημοσίου, στο πλαίσιο της χωρικής τους αρμοδιότητας, προβαίνουν στην γραπτή εκτίμηση και αξιολόγηση των κινδύνων των χώρων εργασίας για τις υπαλλήλους κατά τη διάρκεια της κύησης, της λοχείας και της γαλουχίας, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 12 του Π.Δ. 176/97 (αρθ. 9 παρ. 4 στ.α΄ Ν.3174/03).¹

Μετά την κατάρτιση αυτής της γραπτής εκτίμησης, οι Υπηρεσίες οφείλουν να λάβουν τα απαιτούμενα μέτρα προκειμένου να μην εκτεθεί η εργαζόμενη (υποψήφια) μητέρα - κατά την παραπάνω έννοια - σε κινδύνους, που ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στην εγκυμοσύνη ή τη γαλουχία της και γενικότερα να επιβαρύνουν την ασφάλεια ή την υγεία της. Αυτή η υποχρέωση υλοποιείται με μόνιμη ή προσωρινή προσαρμογή των συνθηκών εργασίας ή/και με προσαρμογή του χρόνου εργασίας της (αρθ. 5 Π.Δ. 176/97).

Εάν η προσαρμογή των συνθηκών εργασίας είναι δυνατή, οι Υπηρεσίες πρέπει να εξασφαλίσουν στην εργαζόμενη αλλαγή θέσης εργασίας, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπουν οι διατάξεις του Μέρους Δ΄ (κεφάλαια Α΄ και Β΄) του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα περί Υπηρεσιακών Μεταβολών (άρθρα 65-74 Ν. 2683/99, όπως έχουν τροποποιηθεί). Σε ό,τι αφορά στις εργαζόμενες γυναίκες (εγκυμονούσες, λεχώνες, γαλουχούσες κατά την έννοια που δόθηκε

1. Σύμφωνα με τα στοιχεία β΄ και γ΄ της παρ. 4 του Ν.3174/2003 («Μερική Απασχόληση και υπηρεσίες Κοινωνικού Χαρακτήρα»):

β) Οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

γ) Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, καθορίζεται πρόσθετη αποζημίωση για τους ελεγκτές ιατρούς και μηχανικούς».

παραπάνω) με πλήρη ή μερική απασχόληση κατά τη νύχτα, αυτές μετακινούνται σε αντίστοιχη θέση ημέρας, εφόσον υποβάλλουν ιατρικό πιστοποιητικό που να βεβαιώνει την ανάγκη λήψης αυτού του μέτρου για λόγους που αφορούν την ασφάλεια και την υγεία τους. Στην περίπτωση δε που η μετακίνηση αυτή είναι τεχνικά ή/και αντικειμενικά αδύνατη, απαλλάσσονται από την εργασία τους.

Σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 3 του Ν.3174/2003 («Μερική Απασχόληση και υπηρεσίες Κοινωνικού Χαρακτήρα») με απόφαση του οικείου Υπηρεσιακού Οργάνου και κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων, επιτρέπεται η απόσπαση μόνιμων υπαλλήλων καθώς και υπαλλήλων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου Υπουργείων και άλλων δημοσίων υπηρεσιών κάθε μορφής Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. (α΄ και β΄ βαθμού) κατά το διάστημα της κύησης, της λοχείας και της γαλουχίας σε υπηρεσίες άλλων Υπουργείων, δημοσίων υπηρεσιών κάθε μορφής, Ν.Π.Δ.Δ. και ΟΤΑ (α΄ και β΄ βαθμού).

Η απόσπαση αυτή είναι επιτρεπτή μόνο στην περίπτωση που ο χώρος εργασίας είναι επικίνδυνος για την υγεία των προαναφερόμενων κατηγοριών υπαλλήλων και δεν είναι εφικτή η μετακίνησή τους εντός της ίδιας υπηρεσίας ή η ανάθεση διαφορετικών καθηκόντων σε αυτές. Η έδρα των υπηρεσιών στις οποίες θα αποσπασθούν, δεν θα πρέπει να απέχει περισσότερο από δέκα (10) χιλιόμετρα από την έδρα του φορέα όπου ανήκουν οργανικά οι υπάλληλοι.

Εκτός από την ισχύουσα νομοθεσία σχετικά με την προστασία των εργαζομένων και ιδίως τις διατάξεις σχετικά με τις οριακές τιμές έκθεσης σε επιβλαβείς για την υγεία παράγοντες κατά την εργασία, οι έγκυες και οι γαλουχούσες εργαζόμενες (κατά την παραπάνω έννοια) δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να υποχρεωθούν να εκτελέσουν δραστηριότητες των οποίων η αξιολόγηση του άρθρου 3 του Π.Δ. 176/97 έχει δείξει ότι συνεπάγεται ενδεχόμενη έκθεση επικίνδυνη για την ασφάλεια ή την υγεία της στους παράγοντες ή τις ειδικές συνθήκες εργασίας που αναφέρεται στο παράρτημα ΙΙ τμήμα Α (αρθ. 6 Π.Δ. 176/97).

Η προσαρμογή των συνθηκών εργασίας ή/και του χρόνου εργασίας, η μετακίνηση από νυκτερινή εργασία σε θέση ημέρας και η αλλαγή θέσης εργασίας σε καμία περίπτωση δεν συνεπάγεται απώλεια των πάσης φύσεως αποδοχών ή άλλων δικαιωμάτων που απορρέουν από τη σύμβαση ή από τη σχέση εργασίας.

Στις περιπτώσεις απαλλαγής από την εργασία για λόγους που αφορούν την ασφάλεια και την υγεία της (υποψήφιας) μητέρας, ο φορέας ασθενείας καταβάλλει στην ασφαλισμένη, εφόσον προβλέπεται από τη νομοθεσία του η χορήγηση επιδομάτων λόγω αποχής από την εργασία, «ειδικό επίδομα μητρότητας» για όλο το διάστημα της απουσίας της.

Όπως αναφέρθηκε, εάν η αλλαγή θέσης είναι τεχνικά ή/και αντικειμενικά αδύνατη, η εργαζόμενη (υποψήφια) μητέρα απαλλάσσεται από την εργασία της για όλο το διάστημα που χρειάζεται για την προστασία της ασφάλειας ή της υγείας της (αρθ.5 παρ. 2 και 3 Π.Δ. 176/97).

Σε περίπτωση παράβασης των ρυθμίσεων του Ν. 1568/85 («Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων»), δεν εφαρμόζονται για το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α. οι διατάξεις των άρθρων 33 και 34 του νόμου αυτού για την επιβολή διοικητικών κυρώσεων και προστίμων. Αντί επιβολής προστίμου, ο Επιθεωρητής Εργασίας - όπου πρέπει να έχει γίνει η αντίστοιχη καταγγελία - συντάσσει αιτιολογημένη έκθεση, την οποία υποβάλλει στους Υπουργούς Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και στον οικείο Υπουργό και ανακοινώνει στον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας, την οποία αφορά.

Οι αποφάσεις που εκδίδονται από τον Υπουργό Εργασίας για την επιβολή προστίμου (άρθ.33 παρ. 1 στοιχ.α΄ Ν. 1568/85), που αφορούν στο Δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α. εκδίδονται με τη σύμπραξη και του Υπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (αρθ.6 ΚΥΑ 88555/1988, αρθ.39 Ν. 1836/89).

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθούν και τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με το Π.Δ. 176/97 (αρθ.9) η έγκυος εργαζόμενη απαλλάσσεται από την εργασία της χωρίς περικοπή αποδοχών για να υποβληθεί σε εξετάσεις προγεννητικού ελέγχου, εφόσον οι εξετάσεις αυτές πρέπει να γίνουν κατά τη διάρκεια του χρόνου εργασίας. Άλλωστε, σύμφωνα και με το άρθρο 33 του Ν. 2676/99, στο πλαίσιο της ιατρικής περίθαλψης που παρέχει το Δημόσιο στους ασφαλισμένους και τα μέλη της οικογένειάς τους καθιερώνεται η άσκηση προληπτικής ιατρικής, με σκοπό την έγκαιρη διάγνωση και λήψη μέτρων για την πρόληψη της εκδήλωσης ή την αποτροπή της εμφάνισης νοσηρών καταστάσεων. Οι εξετάσεις προγεννητικού ελέγχου σε γυναίκες και άνδρες, με σκοπό τη γέννηση υγιών παιδιών αποτελούν βασική ομάδα εξετάσεων προληπτικής ιατρικής (άρθ. 6 στοιχείο Α.3δ, ΚΥΑ 2/190/0094 της 28ης-1-2004). Οι δαπάνες άσκησης προληπτικής ιατρικής βαρύνουν αποκλειστικά το Δημόσιο.

Με το άρθρο 27 του Ν. 1876/90 κυρώθηκε η υπ. αριθμ. 130558/1989 ΚΥΑ (για την «ανάγκη λήψης πρόσθετων μέτρων για βελτίωση των συνθηκών εργασίας και του εργασιακού χώρου γενικότερα των εργαζομένων στα Μηχανογραφικά Κέντρα του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α.) στο άρθρο 2 της οποίας αναφέρεται ότι καθίσταται υποχρεωτική η απομάκρυνση των εγκύων από τις οθόνες οπτικής καταγραφής και η αλλαγή θέσης εργασίας τους για όλο το διάστημα της κύησης.

	Κεφ	Διάρκεια	Δικαιούχοι	Αποδοχές	Αναγνώριση ως χρόνου πραγματικής υπηρεσίας
ΑΔΕΙΑ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ Α. Στάδιο κυοφορίας - αναρρωτική άδεια - (κανονική) άδεια - εξετάσεις προγεν. ελέγχου (αρθ. 52 παρ. 3 ΥΚ αρθ. 9 ΠΔ 176/99 άρθ. 6 στοιχείο Α.3δ, ΚΥΑ 2/190/0094 -2004)	IV	Α. καθορίζεται ανάλογα με την περίπτωση	Α. Μητέρες υπάλληλοι	Α. Ναι	Α. Ναι
Β. Με βάση την Πιθανή Ημερομηνία Τοκετού (Π.Η.Τ.) (αρθ. 52 παρ. 1 και 2 ΥΚ)	IV	Β. 2 μήνες πριν τον τοκετό 3 μήνες μετά τον τοκετό	Β. Μητέρες υπάλληλοι	Β. Ναι	Β. Ναι
Γ. Υιοθεσία (αρθ. 52 παρ. 4 ΥΚ)	VII	Γ. 3 μήνες εντός του πρώτου εξαμήνου από την υιοθεσία + παιδί έως 6 ετών	Γ. Θετή μητέρα	Γ. Ναι	Γ. Ναι
ΜΕΙΩΜΕΝΟ ΩΡΑΡΙΟ (αρθ.53 παρ. 2 ΥΚ)	IV	2 ώρες/ημέρα (παιδιά έως 2 ετών) 1 ώρα/ημέρα (παιδιά από 2 έως 4 ετών) ή 9 μήνες άδεια	Γυναίκες υπάλληλοι	Ναι	Ναι
Γονείς παιδιών ΑΜΕΑ (αρθ. 5 ΠΔ 193/88 αρθ.16 παρ. 4 Ν. 2527/97 αρθ. 8 παρ. 3 Ν. 2880/01)	VIII	1 ώρα/ημέρα (υπηρεσίες άνω των 50 ατόμων) αλλά α. αν παιδί με αναπηρία άνω του 67% β. αν σύζυγος με αναπηρία 100%	Και οι δύο γονείς υπάλληλοι	Όχι (η γενική ρύθμιση είναι για άδεια χωρίς αποδοχές) α. ναι β. ναι	Ναι

ΑΔΕΙΑ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ (αρθ. 53 παρ. 1 ΥΚ)	IV	Έως 2 χρόνια (παιδί έως 6 ετών) + 1 χρόνος (για κάθε επιπλέον παιδί)	Και οι δύο γονείς υπάλληλοι. (αλλά όχι για το ίδιο χρονικό διάστημα) Επίσης ο γονιός με επιμέλεια, η/ο άγαμη/-ος, η/ ο χήρα/-ος	Όχι	Όχι
ΑΔΕΙΑ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ (αρθ. 51 παρ. 1 ΥΚ)	V	Μπορεί να γίνει χρήση της άδειας χωρίς αποδοχές (έως 1 μήνα)	Και οι δύο γονείς υπάλληλοι.	Όχι	Ναι
(αρθ. 50 παρ. 2 ΥΚ)	VIII	22 ημέρες	[Επίσης ο γονέας με επιμέλεια, η/ ο άγαμη/-ος, η/ο χήρα/-ος και ο θετός γονέας] Γονείς παιδιών που πάσχουν από νόσημα που απαιτεί περιοδική νοσηλεία	Ναι	Ναι
ΑΔΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (αρθ. 53 παρ. 5 και 6 ΥΚ αρθ. 6 ΠΔ 193/88)	V	4 ημέρες	Και οι δύο γονείς υπάλληλοι (εναλλακτικά)	Ναι	Ναι
ΑΔΕΙΑ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΔΟΧΕΣ (αρθ. 51 παρ. 1 και 2 ΥΚ)	V	α) 1 μήνας β) έως 2 χρόνια	Και οι δύο γονείς υπάλληλοι β) Κάθε υπάλληλος για σοβαρούς ιδιωτικούς λόγους (+ γνώμη υπηρ. συμβουλίου)	Όχι Όχι	Ναι Όχι

1.4. Αποχή απο την εργασία λόγω εγκυμοσύνης

1.4.1. Άδεια μητρότητας (άδεια κύησης και τοκετού)

1.4.1.1. Διάρκεια της άδειας

Η αποχή από την εργασία λόγω εγκυμοσύνης έχει ρυθμισθεί ως προς τη διάρκειά της νομοθετικά (άρθρο 52 Ν.2683/99) και είναι διάρκειας δύο (2) μηνών πριν και τριών (3) μηνών μετά τον τοκετό με πλήρεις αποδοχές.

Ρύθμιση για δικαίωμα άδειας του πατέρα δημόσιου υπάλληλου σε περίπτωση γέννησης τέκνου δεν υπάρχει, ενώ στον ιδιωτικό Τομέα χορηγείται σε αυτόν άδεια 2 ημερών με αποδοχές (Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. 2000).

Προϋπόθεση για τη χορήγηση της άδειας μητρότητας είναι η προσκόμιση βεβαίωσης του θεράποντα ιατρού, στην οποία αναφέρεται η πιθανή ημερομηνία τοκετού (Π.Η.Τ.) (άρθρο 52 παρ. 1, Ν. 2683/99).

Οι δύο μήνες της άδειας κύησης χορηγούνται υποχρεωτικά πριν από την ημερομηνία τοκετού και οι υπόλοιπες (άδεια λοχείας) υποχρεωτικά μετά τον τοκετό. Για τον υπολογισμό των 5 μηνών υπολογίζονται και οι μη εργάσιμες ημέρες.

Όταν ο τοκετός πραγματοποιείται σε χρόνο μεταγενέστερο από αυτόν που είχε πιθανολογηθεί αρχικά, η άδεια (κύησης) που είχε χορηγηθεί στην εργαζόμενη δημόσια υπάλληλο, παρατείνεται μέχρι την πραγματική ημερομηνία τοκετού, χωρίς αυτή η παράταση να συνεπάγεται αντίστοιχη μείωση του χρόνου της άδειας που χορηγείται μετά τον τοκετό. Όταν ο τοκετός πραγματοποιηθεί σε χρόνο προγενέστερο από αυτόν που είχε αρχικά πιθανολογηθεί, το υπόλοιπο της άδειας χορηγείται μετά τον τοκετό, ώστε να εξασφαλίζεται σε κάθε περίπτωση συνολικός χρόνος απουσίας λόγω μητρότητας πέντε (5) μηνών. (άρθρο 52 παρ. 2 Ν. 2683/99)

Στην περίπτωση που η μητέρα χρειαστεί να απουσιάσει για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα των 3 μηνών της άδειας λοχείας εξαιτίας ειδικών λόγων που οφείλονται στον τοκετό (π.χ. επιπλοκές στην υγεία της λεχιάδας), για το επιπλέον αυτό διάστημα έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα σχετικά με τη χορήγηση αναρρωτικών αδειών.

Λόγω της έλλειψης ειδικής ρύθμισης, σε περίπτωση (πρόωρου) τοκετού με νεκρό κύημα χορηγείται στην εργαζόμενη αναρρωτική άδεια και όχι άδεια το-

κετού. Πάντως σε ό,τι αφορά τις μητέρες δικαστικούς υπαλλήλους, σε περίπτωση πρόωρου τοκετού με νεκρό κύημα, χορηγείται σε αυτές άδεια είκοσι (20) ημερών με πλήρεις αποδοχές, εφόσον αυτή έχει εξαντλήσει τα χρονικά όρια της αναρρωτικής άδειας (αρθ.40 παρ. 4 Ν. 2812/00, αρθ. 54,55,56,57 παρ. 1και 2 Ν. 2683/99).

Κατά τη διάρκεια της κυοφορίας (χρονικό διάστημα αναφοράς: από 1^ο έως και τον 6^ο μήνα), σε κυοφορούσες υπαλλήλους που έχουν ανάγκη ειδικής θεραπείας μετά την εξάντληση της αναρρωτικής άδειας με αποδοχές (αρθ. 54,55 Ν. 2683/99), χορηγείται κανονική άδεια κυοφορίας με αποδοχές, μετά από βεβαίωση θεράποντος ιατρού και διευθυντή γυναικολογικής ή μαιευτικής κλινικής ή τμήματος δημόσιου νοσηλευτικού ιδρύματος (άρθ. 52 παρ. 3, Ν. 2683/99).

Σύμφωνα με το Π.Δ. 176/97 (αρθ.9) η έγκυος εργαζόμενη απαλλάσσεται από την εργασία της χωρίς περικοπή αποδοχών για να υποβληθεί σε εξετάσεις προγεννητικού ελέγχου, εφόσον οι εξετάσεις αυτές πρέπει να γίνουν κατά τη διάρκεια του χρόνου εργασίας. Άλλωστε, σύμφωνα και με το άρθρο 33 του Ν. 2676/99, στο πλαίσιο της ιατρικής περίθαλψης που παρέχει το Δημόσιο στους ασφαλισμένους και τα μέλη της οικογένειάς τους καθιερώνεται η άσκηση προληπτικής ιατρικής, με σκοπό την έγκαιρη διάγνωση και λήψη μέτρων για την πρόληψη της εκδήλωσης ή την αποτροπή της εμφάνισης νοσηρών καταστάσεων. Οι εξετάσεις προγεννητικού ελέγχου σε γυναίκες και άνδρες, με σκοπό τη γέννηση υγιών παιδιών αποτελούν βασική ομάδα εξετάσεων προληπτικής ιατρικής (άρθ. 6 στοιχείο Α.3δ, ΚΥΑ 2/190/0094 της 28ης-1-2004). Οι δαπάνες άσκησης προληπτικής ιατρικής βαρύνουν αποκλειστικά το Δημόσιο.

► Στον ιδιωτικό Τομέα η αποχή από την εργασία λόγω εγκυμοσύνης έχει ρυθμιστεί ως προς τη διάρκειά της νομοθετικά και σήμερα είναι διάρκειας 17 εβδομάδων (αρ. 7 Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. 2000, όπως κυρώθηκε με το αρ.11 του Ν. 2874/00) με αποδοχές (8 εβδομάδες άδειας κύησης + 9 εβδομάδες άδεια τοκετού).

Την άδεια αυτή, η οποία έχει υποχρεωτικό χαρακτήρα, δικαιούνται οι γυναίκες που απασχολούνται σε οποιοδήποτε εργοδότη με σχέση εξαρτημένης εργασίας (αορίστου ή ορισμένου χρόνου), ανεξάρτητα από την προϋπηρεσία τους στο συγκεκριμένο εργοδότη και την ιδιότητα με την οποία εργάζονται (δηλ. ως εργάτριες ή ως υπάλληλοι). Επίσης, δεν συνδέεται με την εγκυρότητα της σύμβασης εργασίας, τη σύλληψη του τέκνου από έγγαμη ή άγαμη γυναίκα, την ηλικία, την εθνικότητα, τη θρησκεία.

Η άδεια αυτή χορηγείται ύστερα από την προσκόμιση στον εργοδότη πιστοποιητικού του γιατρού για την Πιθανή Ημερομηνία Τοκετού (ΠΗΤ).

Σύμφωνα με το ΠΔ 176/97 η έγκυος εργαζόμενη απαλλάσσεται από την εργασία της χωρίς περικοπή αποδοχών για να υποβληθούν σε εξετάσεις προγεννητικού ελέγχου, εφόσον οι εξετάσεις αυτές πρέπει να γίνουν κατά τη διάρκεια του χρόνου εργασίας.

Επίσης, στην κυοφορούσα υπάλληλο που έχει ανάγκη ειδικής κατ'οίκον θεραπείας, πέραν του ορίου της αναρρωτικής άδειας με αποδοχές, χορηγείται κανονική άδεια κυοφορίας με πλήρεις αποδοχές.

Η άδεια αυτή λογίζεται ως χρόνος πραγματικής απασχόλησης και δεν συμψηφίζεται με την ετήσια άδεια αναψυχής.

1.4.1.2. Αποδοχές

Η άδεια κύησης και τοκετού χορηγείται με πλήρεις αποδοχές και ασφαλιστική κάλυψη και λογίζεται ως χρόνος πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας. Δεν συμψηφίζεται δε με τις ημέρες της ετήσιας άδειας αναψυχής.

Ως βάση υπολογισμού για τις αποδοχές της περιόδου κύησης και τοκετού λογίζονται οι πραγματικές αποδοχές της εργαζόμενης (πραγματικά καταβαλλόμενος μισθός ή ημερομίσθιο με όλες τις πρόσθετες παροχές και επιδόματα).

Οι αποδοχές αυτές καλύπτουν συνολικό διάστημα 5 μηνών έτσι ώστε αν ο τοκετός επέλθει σε χρόνο πριν την πιθανή ημερομηνία τοκετού (Π.Η.Τ.), οι υπολειπόμενες των δύο μηνών ημέρες (ως προς τις αποδοχές), δεν συμψηφίζονται με τους τρεις μήνες της λοχείας.

Αντίθετα, στην περίπτωση που ο τοκετός πραγματοποιηθεί σε χρόνο μεταγενέστερο από την Π.Η.Τ., καταβάλλονται αποδοχές και για το διάστημα που μεσολαβεί από την πιθανή έως την πραγματική ημερομηνία τοκετού, χωρίς να μειώνονται αντίστοιχα οι τρεις μήνες των αποδοχών της λοχείας (ΔΣΕ 103/52, ν. 1302/82 και Ν. 1539/85).

Ο ΟΠΑΔ σε περίπτωση φυσιολογικού τοκετού ή καισαρικής τομής άμεσα ή έμμεσα ασφαλισμένης, καταβάλλει επίδομα τοκετού χιλίων (1000) ευρώ και δεν αναγνωρίζει καμία άλλη δαπάνη. Σε περίπτωση διδύμων ή τριδύμων, το ποσό αυξάνεται κατά 50%. Το ποσό αυτό καλύπτει όλη τη δαπάνη νοσηλείας τεσσάρων (4) ημερών σε νοσοκομείο ή κλινική για την περίπτωση του φυσιολογικού τοκετού ή της καισαρικής τομής (άρθ. 7 στοιχείο Β.6, ΚΥΑ 190/0094 της 28^{ης}-1-2004).

Σε περίπτωση επιπλοκής και εφόσον παραστεί ανάγκη νοσηλείας πέραν των τεσσάρων (4) ημερών, εφαρμόζονται οι διατάξεις περί νοσοκομειακής περίθαλψης για το πέραν των τεσσάρων (4) ημερών χρονικό διάστημα νοσηλείας.

Σε περίπτωση νεκρού εμβρύου, το επίδομα χορηγείται εφόσον έχουν συμπληρωθεί 26 εβδομάδες κύησης.

Για την απόδοση του παραπάνω επιδόματος απαιτούνται τα εξής δικαιολογητικά:

1. ληξιαρχική πράξη γέννησης. (για την περίπτωση νεκρού εμβρύου, σχετική βεβαίωση του διευθυντή κλινικής)
2. υπεύθυνη δήλωση ότι η ασφαλισμένη δεν δικαιούται επίδομα τοκετού από άλλο ασφαλιστικό οργανισμό ή το Δημόσιο.
3. Πρωτότυπο τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών.

Το επίδομα αυτό, που καταβάλλεται στην υπάλληλο νομικού προσώπου Δημοσίου Δικαίου (λόγω υποχρεωτικής ασφάλισης σε ασφαλιστικούς οργανισμούς) αφαιρείται από τις αποδοχές που καταβάλλονται κατά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας, εφόσον η ασφάλιση θεμελιώνεται και σε συνεισφορά του νομικού προσώπου (αρθ. 52 παρ. 5, Ν. 2683/99).

Με τις ρυθμίσεις αυτές (πλήρεις αποδοχές + επίδομα τοκετού) η ελληνική νομοθεσία εκπληρώνει την υποχρέωση που είχε αναλάβει με την κύρωση της υπ. αριθμ. 3/19 ΔΣΕ, αφού το άρθρο 3 της Σύμβασης αυτής ορίζει ότι η εργαζόμενη κατά την περίοδο της κυοφορίας και λοχείας που απέχει από την εργασία της, δικαιούται αποζημίωση κλπ. που το ποσό της «πρέπει να καθορισθεί από την αρμόδια αρχή».

► Σ'ό,τι αφορά στις παροχές μητρότητας στον ιδιωτικό Τομέα η άδεια κυήσεως και τοκετού θεωρείται άδεια από νόμιμο κώλυμα, δηλαδή η εργαζόμενη δικαιούται τις αποδοχές της όπως και στην περίπτωση της ασθένειας.

Η υποχρέωση του εργοδότη να καταβάλλει τις αποδοχές έχει την έκταση που προβλέπουν τα άρθρα 657- 658 του Αστικού Κώδικα.

Εφόσον η ασφαλισμένη μητέρα έχει πραγματοποιήσει 200 ημέρες εργασίας μέσα στα 2 τελευταία χρόνια πριν από την ΠΗΤ και ανεξαρτήτως αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την παροχή ιατρικής περίθαλψης και την καταβολή επιδόματος ασθένειας, δικαιούται τα επιδόματα μητρότητας (κυοφορίας και τοκετού) για τις 56 ημέρες πριν τον τοκετό και τις 63 μετά, εφόσον η ασφαλισμένη απέχει από την εργασία της (αρθ. 39 ΑΝ 1846/51 και αρθ.11 Ν.2874/00). Για τον υπολογισμό των 119 ημερών (56+63) υπολογίζονται και οι μη εργάσιμες ημέρες.

Τα επιδόματα αυτά υπολογίζονται, όπως και το επίδομα ασθένειας, ανάλογα με την ασφαλιστική κλάση της ασφαλισμένης, βάσει του μέσου μισθού των τελευταίων 30 ημερών εργασίας πριν την ΠΗΤ και προσαυξάνονται κατά 10% για κάθε συντηρούμενο μέλος της οικογένειας.

Επιπλέον, η εργαζόμενη ασφαλισμένη του ΙΚΑ δικαιούται να λάβει και εφάπαξ χρηματικό βοήθημα για την αντιμετώπιση των εξόδων του τοκετού (φυσιολογικού ή μη, πρόωρου κτλ), προκειμένου να καλυφθεί η συνήθης νοσοκομειακή και φαρμακευτική περίθαλψή της. Το επίδομα τοκετού θεωρείται παροχή σε είδος, οπότε για τη λήψη αυτού απαιτούνται 50 ημέρες εργασίας κατά το προηγούμενο έτος ή 15μηνο και καταβάλλεται ακόμα κι αν γεννηθεί νεκρό το παιδί μετά από κύηση 6 μηνών.

Ανάλογες παροχές τοκετού και μητρότητας προβλέπονται και από τους κανονισμούς άλλων φορέων κοινωνικής ασφάλισης.

Για την εξασφάλιση πλήρους και υγιεινής συντήρησης της γυναίκας και του παιδιού της σε ικανοποιητικό επίπεδο ζωής, ο Ν.549/77 (αρ.4) επέβαλε στον ΟΑΕΔ την υποχρέωση για συμπλήρωση του επιδόματος (συμπληρωματικές παροχές μητρότητας) μέχρι του ποσού των τακτικών αποδοχών που θα έπαιρνε η γυναίκα αν εργαζόταν. Σ' εκτέλεση του παραπάνω νόμου εκδόθηκε το ΠΔ 776/1977, με το οποίο καθορίστηκαν ως τακτικές αποδοχές αυτές που θα καταβάλλονταν σε χρήμα, αν η γυναίκα απασχολούνταν κατά τον χρόνο της αποχής της από την εργασία. Από το ποσό αυτό αφαιρείται το επίδομα που καταβλήθηκε από το Ι.Κ.Α. και οι αποδοχές που κατέβαλε ο εργοδότης, ώστε ο Ο.Α.Ε.Δ. να υποχρεούται στη διαφορά, με την οποία θα συμπληρώνεται το πλήρες ποσό των αποδοχών.

Οι συμπληρωματικές αυτές αποδοχές καταβάλλονται για το χρονικό διάστημα που καταβάλλονται τα επιδόματα κυοφορίας και λοχείας από το ΙΚΑ, πλην του χρόνου για τον οποίο ο εργοδότης υποχρεούται στην καταβολή αποδοχών. (βλ. Νομικό Δελτίο Γ.Σ.Ε.Ε. τεύχος 22, σελ. 10 επ.)

1.4.1.3. Πεδίο εφαρμογής ρυθμίσεων

Την άδεια μητρότητας και τα λοιπά δικαιώματα που ρυθμίζονται στο άρθρο 52, τα οποία έχουν υποχρεωτικό χαρακτήρα, δικαιούνται οι γυναίκες υπάλληλοι, ανεξάρτητα από την προϋπηρεσία τους και την ιδιότητα (θέση) με την οποία εργάζονται. Επίσης, η χορήγηση των δικαιωμάτων αυτών δεν συνδέεται με τη σύλληψη του τέκνου από έγγαμη ή άγαμη γυναίκα, την ηλικία, τη θρησκεία.

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 2 του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα, η διάταξη του άρθρου 52 («άδειες μητρότητας»), όπως εκτέθηκε παραπάνω, εφαρμόζεται στους πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους του Κράτους και των Ν.Π.Δ.Δ.

Με την παρ. 2 του άρθρου 2 ορίζεται ότι «υπάλληλοι ή λειτουργοί του Κράτους ή Ν.Π.Δ.Δ., οι οποίοι, κατά συνταγματική ή νομοθετική πρόβλεψη διέπο-

νται από ειδικές γι'αυτούς διατάξεις, καθώς και οι υπάλληλοι των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, υπάγονται σε εκείνες τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα, στις οποίες παραπέμπουν οι ειδικοί νόμοι που τους διέπουν».

Σε ό,τι αφορά την ανωτέρω ρύθμιση έχουν να παρατηρηθούν τα ακόλουθα:

Οι διατάξεις του άρθρου 52 (και όπως αναφέρεται και παρακάτω, συνολικά των άρθρων 50-53) του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα (Ν. 2683/99) εφαρμόζονται ενδεικτικά και:

1. Στο μόνιμο προσωπικό των ΟΤΑ (άρθρο 4 μεταβατικών διατάξεων του Ν. 2683/99).
2. Στο προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των ΟΤΑ (αρθ. 4 παρ. 5 του Ν. 2839/00).²
3. Στο προσωπικό του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.) (αρ.11 παρ. 5α΄ , Ν. 2747/99).
4. α) στις εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και της εκκλησιαστικής εκπαίδευσης και
β) στις εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των ιδιωτικών σχολείων (αρθ. 53 Ν. 2721/99).
5. Στις δικαστικούς λειτουργούς και υπαλλήλους. (αρθ. 44 παρ. 20, Ν. 1756/88 και αρθ. 11 παρ. 1, Ν. 3060/02 αντίστοιχα).
6. Στις γυναίκες αστυνομικούς (αρθ. 2, ΠΔ 66/00)
7. Στο γυναικείο προσωπικό του Λιμενικού Σώματος (αρθ. 11, Ν.2339/95).
8. Στο πολιτικό προσωπικό της ΕΥΠ (αρθ. 1 Π.Δ. 29/2001, αρθ. 27 παρ. 4 Ν. 2738/99)
9. Στις δικηγόρους που απασχολούνται στο Δημόσιο με σχέση έμμισθης εντολής αορίστου χρόνου (Γνωμ ΝΣΚ 292/00).

2. Μολονότι η διάταξη του άρθρου 52 του Ν. 2683/99 επεκτάθηκε με το άρθρο 4 παρ. 5 του Ν. 2839/00 στο προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των ΟΤΑ δεν μπορούν να εφαρμοσθούν και στο προσωπικό που κατέχει οργανική θέση με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου (Γνωμ ΝΣΚ 292/00). Στους απασχολούμενους με αυτό το καθεστώς έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του κεφ.Α του Ν. 1483/84 (αρθ. 1-18), σύμφωνα με τα όσα ορίζονται ειδικότερα στις διατάξεις του Π.Δ. 193/88 (βλ παρακάτω) και οι ρυθμίσεις των Εθνικών Γενικών Σ.Σ.Ε., οι οποίες στο πεδίο εφαρμογής τους περιλαμβάνουν και τους εργαζόμενους με σχέση ιδιωτικού δικαίου στο Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α.

1.4.2. Μειωμένο ωράριο (άδεια φροντίδας τέκνου)

1.4.2.1. Διάρκεια της άδειας

Σύμφωνα με το άρθρο 53 παρ. 2 του Δημοσιοϋπαλληλικό Κώδικα (Ν. 2683/99), οι εργαζόμενες δημόσιοι υπάλληλοι για το θηλασμό και την ανατροφή του παιδιού τους, δικαιούνται μείωσης του ωραρίου κατά δύο (2) ώρες ημερησίως, εφόσον έχουν τέκνα ηλικίας έως δύο ετών και κατά μία (1) ώρα, εφόσον έχουν τέκνα ηλικίας από δύο έως τεσσάρων ετών.

Η επιλογή χρήσης του μειωμένου ωραρίου (με τη μορφή καθυστερημένης προσέλευσης ή πρόωρης αποχώρησης ή διακοπής της απασχόλησης κατά δύο και μιας ώρας αντίστοιχα) ρυθμίζεται από την εργαζόμενη μητέρα ανάλογα με τις ανάγκες της, θεωρείται δε και πληρώνεται ως χρόνος εργασίας, χωρίς την υποχρέωση προσφοράς συμπληρωματικής εργασίας, που να καλύπτει το διάστημα της διακοπής.

Σύμφωνα με το βεδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 53 του Ν.2683/99, η μητέρα υπάλληλος δικαιούται εννέα (9) μήνες άδεια με αποδοχές για την ανατροφή του παιδιού, εφόσον δεν κάνει χρήση του κατά το προηγούμενο εδάφιο μειωμένου ωραρίου. Η αθροιστική χρήση των κατά τα ως άνω ισχυουσών ωρών, ως ημερών αδείας με αποδοχές αποτελεί μια σημαντική διευκόλυνση της μητέρας δημοσίου υπαλλήλου.

Όπως ορίζεται από το νόμο, η μητέρα υπάλληλος, η οποία δικαιούται την άδεια ανατροφής παιδιού, έχει τη διακριτική ευχέρεια επιλογής μεταξύ του μειωμένου ωραρίου κατά δύο και μία ώρες την ημέρα (ανάλογα με την ηλικία του τέκνου) και της άδειας των εννέα μηνών με αποδοχές. Η προτίμηση, η οποία δηλώνεται από την αρχή, δεν ανακαλείται παρά μόνο αν συντρέχουν εξαιρετικοί προς τούτο λόγοι και για μία μόνο φορά (Γνωμ ΝΣΚ 50/01).

Η άδεια φροντίδας του παιδιού θεωρείται και αμείβεται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας και δεν πρέπει να προκαλεί δυσμενέστερες συνθήκες στην απασχόληση και τις εργασιακές σχέσεις της εργαζόμενης μητέρας.

▶ Στον ιδιωτικό Τομέα (Ν. 1302/82, Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. 1993 αρθ. 9, Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. 2002-3 αρθ. 6 και Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. 2004-2005 αρθ. 8 και 9) την άδεια φροντίδας (μειωμένο ωράριο) μπορεί να τη ζητήσει και ο πατέρας, εφόσον δεν κάνει χρήση της η εργαζόμενη μητέρα, αφού προσκομίσει στην επιχείρηση που απασχολείται βεβαίωση από τον εργοδότη της συζύγου του ότι η ίδια δεν λαμβάνει την άδεια θηλασμού και φροντίδας του παιδιού.

Τέτοια ρητή ρύθμιση δεν υπάρχει στον Δημοσιοϋπαλληλικό Κώδικα υπέρ του εργαζόμενου πατέρα δημόσιου υπαλλήλου, καθώς η διάταξη αναφέρεται

σε «μητέρες» υπαλλήλους. Μπορεί να συναχθεί τέτοιο δικαίωμα απουσίας του εργαζόμενου πατέρα δημόσιου υπαλλήλου με την ερμηνεία της ρύθμισης της παρ. 3 του άρθρου 53 του Ν. 2683/99, όπου με τη χρήση του όρου «γονέας» (αντί της ρητής αναφοράς της παρ. 2 «εργαζόμενες μητέρες», ορίζει ότι όταν ο ένας γονέας κάνει χρήση της άδειας της παρ. 1 (άδεια χωρίς αποδοχές έως δύο χρόνια, βλ παρακάτω), ο άλλος δεν έχει δικαίωμα να κάνει χρήση των διευκολύνσεων της παρ. 2 για το ίδιο διάστημα.

Επίσης, στον ιδιωτικό Τομέα (αν και πρόκειται για άδεια πολύ μικρότερης διάρκειας) με ρητή διάταξη ορίζεται ότι το δικαίωμα του μειωμένου ωραρίου της μητέρας ή εναλλακτικά του πατέρα για τη φροντίδα του παιδιού έχουν και οι άγαμοι γονείς καθώς και οι θετοί γονείς παιδιού ηλικία έως έξι (6) ετών, υπό τους ίδιους όρους με τους φυσικούς γονείς και με χρονική αφετηρία την ολοκλήρωση της διαδικασίας της υιοθεσίας.

Στο δημόσιο Τομέα, δεν έχει ακόμα επεκταθεί η ως άνω ρύθμιση του δικαιώματος απουσίας για την ανατροφή του παιδιού (μειωμένο ωράριο) στη μονογονεϊκή και στη θετή οικογένεια.

1.4.2.2. Πεδίο εφαρμογής ρυθμίσεων

Σε ό,τι αφορά το πεδίο εφαρμογής της διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 53 του Ν. 2683/99 για την άδεια φροντίδας του παιδιού (μειωμένο ωράριο) ισχύουν τα αναφερόμενα στο κεφάλαιο IV 1.3 του παρόντος, με ειδικές ρυθμίσεις για ορισμένες κατηγορίες υπαλλήλων. Ενδεικτικά αναφέρεται:

1. Οι μητέρες τακτικοί εκπαιδευτικοί, όπως και οι εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των ιδιωτικών σχολείων, μπορούν να επιλέγουν τη χορήγηση της αθροιστικής άδειας ανατροφής των εννέα (9) μηνών με αποδοχές του άρθρου 53 (Ν. 2683/99) ή τις διευκολύνσεις της παρ. 8 του άρθρου 13 του Ν. 1566/85 και της παρ. 14 του άρθρου 30 του Ν. 2083/92 (αρθ. 53 παρ. 2 Ν. 2721/99).

Συνεπώς για τις μητέρες εκπαιδευτικούς η ρύθμιση έχει ως εξής:

είτε i) 9 μήνες απουσίας με αποδοχές (άρθρο 53, Ν. 2683/99)

είτε ii) μειωμένο διδακτικό ωράριο έως δύο (2) ώρες την εβδομάδα για τα δύο πρώτα χρόνια από την ημέρα γέννησης του τέκνου (άρθρου 30 παρ. 14, Ν. 2083/92) και απαλλαγή από τις πρόσθετες υπηρεσίες του άρθρου 13 παρ. 8 του Ν. 1566/85 μέχρι τα δύο έτη του παιδιού.³

3. Η ρύθμιση του άρθρου 13 παρ. 8 του Ν. 1566/85, από την οποία απαλλάσσονται οι μητέρες εκπαιδευτικοί, εφόσον επιλέξουν αυτού του τύπου την άδεια έχει ως εξής:

2. Οι μητέρες δικαστικοί λειτουργοί, δικαιούνται και αυτές την άδεια των 9 μηνών με αποδοχές, σύμφωνα με την πρόσφατη ερμηνεία της διάταξης του άρθρου 44 παρ. 20 του «Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών» (Ν. 1756/88) από το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣΤΕ 3216/2003).
3. Το γυναικείο αστυνομικό προσωπικό έχει εξίσου το δικαίωμα εναλλακτικής χρήσης είτε του μειωμένου ωραρίου είτε της απουσίας των 9 μηνών με τον ίδιο περιορισμό της μη δυνατότητας ανάκλησης της προτίμησης της μιας ή της άλλης άδειας.

1.4.3. Άδεια ανατροφής

1.4.3.1. Διάρκεια της άδειας

Για την ανατροφή παιδιού ηλικίας έως και έξι (6) ετών, οι υπάλληλοι έχουν δικαίωμα χορήγησης άδειας άνευ αποδοχών συνολικής διάρκειας έως δύο (2) ετών, ύστερα από αίτησή τους. Η άδεια αυτή χορηγείται υποχρεωτικά, χωρίς τη γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου και χωρίς την ανάγκη επίκλησης και απόδειξης σοβαρών ιδιωτικών λόγων (άρθρο 53 παρ. 1, Ν.2683/99).

Η ρύθμιση αυτή της παραγράφου 1 του άρθρου 53 του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα έχει καταργήσει την προηγούμενη του άρθρου 13 παρ. 5 του Ν. 2085/92 ως προς τις προϋποθέσεις χορήγησης της άδειας αυτής (γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου). Ισχύει όμως η άλλη ρύθμιση του άρθρου 13 παρ. 5 του Ν. 2085/92 που ορίζει ότι για κάθε επιπλέον του ενός τέκνο χορηγείται άδεια άνευ αποδοχών μέχρι ένα (1) έτος.

«8. Όλοι οι εκπαιδευτικοί των σχολείων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης παραμένουν υποχρεωτικά στο σχολείο τους στις εργάσιμες ημέρες, πέρα από τις ώρες διδασκαλίας, για την προσφορά και άλλων υπηρεσιών που συνδέονται με το γενικότερο εκπαιδευτικό έργο, όπως συμμετοχή σε γιορταστικές, αθλητικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, ενημέρωση των γονέων και κηδεμόνων, τήρηση βιβλίων του σχολείου και εκτέλεση διοικητικών εργασιών. Κάθε εκπαιδευτικός παραμένει υποχρεωτικά στο σχολείο, στις εργάσιμες μέρες πέρα από τις ώρες διδασκαλίας, για την εκτέλεση συγκεκριμένου έργου που του έχει ανατεθεί από τα όργανα διοίκησης του σχολείου όχι όμως πέρα από έξι (6) ώρες την ημέρα ή τριάντα (30) ώρες την εβδομάδα, με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 της περίπτωσης ΣΤ' του άρθρου 11. Από τις πρόσθετες αυτές υπηρεσίες απαλλάσσονται οι μητέρες παιδιών μέχρι δύο ετών. Τα δύο τελευταία εδάφια της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται ανάλογα και για τους δασκάλους».

Σημειώνεται δε ότι με την παρ. 45 εδ.γ' του άρθρου 13 του Ν.3149/2003, οι διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 13 του Ν.1566/1985 και της παρ. 14 του άρθρου 30 του Ν. 2083/1992 εφαρμόζονται και για τους προσωρινούς αναπληρωτές.

Η άδεια ανατροφής μπορεί να χορηγείται και τμηματικά. Μετά τη λήξη της, ο υπάλληλος επανέρχεται στη θέση που υπηρετούσε. Εκτός αν στο μεταξύ μετακινηθεί ή μετατεθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Όταν ο ένας γονέας κάνει χρήση της άδειας αυτής, ο άλλος γονέας δημόσιος υπάλληλος δεν έχει δικαίωμα να κάνει χρήση των διευκολύνσεων του μειωμένου ωραρίου ή της άδειας των 9 μηνών για τη φροντίδα του παιδιού.

Σε περίπτωση διάστασης, διαζυγίου, χηρείας ή γέννησης τέκνου χωρίς γάμο των γονέων του, την άδεια αυτή δικαιούται ο γονέας που ασκεί τη γονική μέριμνα (άρθρο 53 παρ. 1,2,3,4, Ν.2683/99).

► Στον ιδιωτικό Τομέα, όπου η συγκεκριμένη άδεια χορηγείται για μικρότερο χρονικό διάστημα (3 ½ μήνες μέχρι το παιδί να συμπληρώσει τα 3 ½ έτη της ηλικίας του) δεν έχει σημασία αν οι γονείς εργάζονται στον ίδιο εργοδότη, οπότε συγκεκριμένα η άδεια μπορεί να χορηγηθεί και στους δύο γονείς από τη λήξη της άδειας τοκετού που έχει χορηγηθεί στη μητέρα εργαζόμενη. Γίνεται, όμως, δεκτό ότι η γονική άδεια ανατροφής δίνεται από τον εργοδότη κατά σειρά προτεραιότητας, εφόσον έχει ζητηθεί και από άλλους εργαζόμενους γονείς, που έχουν το δικαίωμα αυτό. Επίσης έχει γίνει δεκτό ότι στις περιπτώσεις διάζευξης, χηρείας ή γέννησης τέκνου εκτός γάμου (από τη στιγμή που ο εργαζόμενος έχει το δικαίωμα χορήγησης της άδειας αυτής) η σύναψη γάμου στο μεταξύ από το δικαιούχο γονέα δεν επιδρά στη λήψη της άδειας ανατροφής, αφού ο νέος γάμος δεν έχει καμία επίδραση στην άσκηση του συγκεκριμένου δικαιώματος.

Επίσης, ο χρόνος της άδειας αυτής άνευ αποδοχών μπορεί να αναγνωρισθεί από το δικαιούχο γονέα μισθωτό ως ασφαλιστικός χρόνος στο ΙΚΑ.

1.4.3.2. Αποδοχές - Ασφαλιστική κάλυψη

Η άδεια αυτή είναι χωρίς αποδοχές, οπότε και χωρίς ασφαλιστική κάλυψη των ημερών αυτών απουσίας. Το διάστημα απουσίας των δύο ετών για την ανατροφή του παιδιού δεν αναγνωρίζεται ως χρόνος πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας, με τις παρεπόμενες συνέπειες που αυτό έχει στη βαθμολογική και μισθολογική εξέλιξη του δημόσιου υπαλλήλου.

Με το ΠΔ 193/1988, όπως ισχύει, επεκτάθηκαν οι ρυθμίσεις του Ν. 1483/1984 για την διευκόλυνση των εργαζομένων με οικογενειακές υποχρεώσεις (αρθ. 1-18) και στους απασχολούμενους στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α. με οποιαδήποτε σχέση, σύμφωνα με όσα ορίζονταν ειδικότερα στα άρθρα του Π.Δ. αυτού.

Με το άρθρο 172 παρ. 7 του Ν. 2683/1999 ορίζεται ότι «κάθε διάταξη που είναι αντίθετη με τον παρόντα Κώδικα ή ρυθμίζει θέματα που διέπονται από αυτόν καταργείται».

Έτσι λοιπόν η αντίστοιχη «άδεια ανατροφής» που προβλεπόταν στο άρθρο 3 του ΠΔ 193/88 καταργήθηκε μετά από την ισχύ του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα, που περιέχει ρύθμιση για το θέμα αυτό (αρθ. 53 παρ. 1).

Πρέπει όμως να αναφερθεί ότι η άδεια ανατροφής (άνευ αποδοχών) του ΠΔ 193/88, αν και μικρότερης διάρκειας (3 ½ μήνες, όπως ισχύει) αναγνωριζόταν ως χρόνος πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας για κάθε συνέπεια, πλην της καταβολής των αποδοχών, με την ταυτόχρονη επιβάρυνση του δημοσίου υπαλλήλου να καλύψει το σύνολο των ασφαλιστικών εισφορών, μέσω της παρακράτησης αυτών από τις αποδοχές των επόμενων, από την επάνοδό του στην υπηρεσία του, μηνών, ρύθμιση, που όπως αναφέρθηκε, έχει καταργηθεί.

Συμπερασματικά, λοιπόν, για τους τακτικούς δημόσιους υπάλληλους και για όσους έχουν υπαχθεί με ειδικούς νόμους στο Δημοσιοϋπαλληλικό Καθεστώς, οι ρυθμίσεις αυτές φαίνεται να έχουν καταργηθεί από τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 53 του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα, που αυξάνει το χρόνο της άδειας σε δύο (2) χρόνια, αφαιρεί όμως το δικαίωμα αναγνώρισης του χρόνου αυτού ως χρόνου δημόσιας υπηρεσίας.⁴

1.4.3.3. Πεδίο εφαρμογής ρυθμίσεων

Σε ό,τι αφορά το πεδίο εφαρμογής της διάταξης της παρ. 1 του άρθρου 53 για την άδεια ανατροφής, ισχύουν τα αναφερόμενα στο κεφάλαιο IV 1.3 του παρόντος, με ειδικές ρυθμίσεις για ορισμένες κατηγορίες υπαλλήλων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για τους δικαστικούς υπαλλήλους ορίζεται ρητά στο άρθρο 41 του Ν. 2812/2000 ότι η άδεια αυτή χορηγείται μετά τη λήξη της άδειας μητρότητας (τοκετού) και ότι δεν δικαιούται ο δικαστικός υπάλληλος γονική άδεια (ανατροφής), αν ο άλλος γονέας δεν εργάζεται ή κάνει ο ίδιος χρήση γονικής άδειας.

4. Σύμφωνα με τον Δημοσιοϋπαλληλικό Κώδικα οι μόνες άδειες άνευ αποδοχών που μπορούν να αναγνωριστούν ως χρόνος πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας είναι αυτές της παρ. 1 (χορήγηση άδειας στο δημόσιο υπάλληλο έως ένα (1) μήνα το χρόνο χωρίς αποδοχές) και της παρ. 4 (χορήγηση άδειας έως 5 χρόνια, με δυνατότητα παράτασης για άλλα 5 χρόνια, στο δημόσιο υπάλληλο που αποδέχεται θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή σε διεθνή οργανισμό, στον οποίο μετέχει η Ελλάδα) του άρθρου 51.

1.4.4. Οικογενειακό Επίδομα

♦ Με τη με αριθ. 3/2001 απόφαση του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου (ΑΕΔ) έχει αρθεί κάθε αμφισβήτηση σχετικά με το χαρακτηρισμό του οικογενειακού επιδόματος και των δικαιούμενων αυτού προσώπων.

Το οικογενειακό επίδομα (γάμου και παιδιών) είναι μισθολογική παροχή, μέρος της αντιπαροχής για την προσφερόμενη εργασία του μισθωτού και αποτελεί προσαύξηση του λαμβανόμενου μισθού για την αντιμετώπιση των πρόσθετων οικογενειακών βαρών που συνεπάγεται η δημιουργία οικογένειας.

Το ΑΕΔ προέβη στον ορθό νομικό χαρακτηρισμό του οικογενειακού επιδόματος και έκρινε ότι η καθιέρωση διακρίσεων μεταξύ υπαλλήλων που βρίσκονται στην ίδια οικογενειακή κατάσταση βάσει ειδικών προϋποθέσεων που δεν συνδέονται με την παρεχόμενη από αυτούς εργασία, αλλά είτε με την παροχή ή όχι εργασίας του συζύγου του υπαλλήλου είτε με το καθεστώς εργασίας του τελευταίου αυτού στο δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα είναι αντίθετη με τη συνταγματική αρχή της ισότητας.

Έτσι όλοι οι έγγαμοι υπάλληλοι, χωρίς διακρίσεις, λαμβάνουν ολόκληρο το οικογενειακό επίδομα, προσαυξανόμενο ανάλογα με τον αριθμό των τέκνων.

Η επίμαχη διάταξη που είχε εισάγει αυτόν τον περιορισμό στη χορήγηση του οικογενειακού επιδόματος και στους δύο συζύγους (υπαλλήλους) καταργήθηκε από 1-7-2002 (άρθρο 13 παρ. 3 Ν. 3016/2002). **Συνεπώς από 1-7-2002 η μηνιαία οικογενειακή παροχή χορηγείται και στους δύο συζύγους**, ανεξάρτητα με το αν λαμβάνει το οικογενειακό επίδομα ο άλλος σύζυγος από οποιαδήποτε πηγή του δημοσίου ή του ιδιωτικού Τομέα.

♦ Ως «οικογενειακό επίδομα» έχει επικρατήσει να αναφέρεται η οικογενειακή παροχή που λαμβάνουν οι δημόσιοι υπάλληλοι, η οποία είναι δραχμική (αντιστοιχεί σήμερα σε βασικό ποσό 35 ευρώ) και χορηγείται για την ενίσχυση της οικογένειάς τους. Σύμφωνα με το άρθρο 11 του Ν. 3205/2003 και τη σχετική Εγκύκλιο του Υπ. Οικονομίας και Οικονομικών 2/72757/0022 - 31/12/2003 χορηγείται:

- Για έγγαμο υπάλληλο, χωρίς ή με ενήλικα τέκνα: 35 ευρώ.
- Για υπάλληλο με τέκνα ανήλικα ή ανίκανα σωματικά ή πνευματικά για άσκηση βιοποριστικού επαγγέλματος με ποσοστό αναπηρίας 50% τουλάχιστον, η ανωτέρω (βασική) παροχή προσαυξάνεται κατά:

- 18 ευρώ για καθένα από τα δύο πρώτα τέκνα (18+18)
- 35 ευρώ για το τρίτο (18+18+35)
- 47 ευρώ για το τέταρτο (18+18+35+47)
- 73 ευρώ για το πέμπτο τέκνο και άνω (18+18+35+47+73...+73)

Τονίζεται ότι σε καμία περίπτωση δεν καταβάλλονται μόνο οι προσαυξήσεις λόγω τέκνων χωρίς τη σύγχρονη καταβολή και του βασικού ποσού των 35 ευρώ.

Το βασικό ποσό της οικογενειακής παροχής (35 ευρώ) χορηγείται και στους γονείς (υπαλλήλους) **που τελούν σε διάζευξη ή διάσταση, στους άγαμους γονείς καθώς και στον επιζώντα σύζυγο** σε περίπτωση θανάτου του ενός των συζύγων υπαλλήλων, εφόσον έχουν παιδιά για τα οποία δικαιολογείται η καταβολή προσαυξήσεων λόγω ποσού της οικογενειακής παροχής (αρθ.11 παρ. 4 Ν. 3205/2003). Αντίθετα, στον Ιδιωτικό Τομέα το ποσό της βασικής οικογενειακής παροχής («επίδομα γάμου») χορηγείται και στους χήρους και διαζευγμένους, έστω κι αν αυτοί δεν είναι γονείς, δηλαδή χωρίς την προϋπόθεση ύπαρξης ή επιμέλειας τέκνων (Ν. 1849/1989 αρθ.20 παρ. 2, εγγρ. Υπ. Εργ. και ΚΑ 11011/29.3.2001).

Η διαπίστωση των προϋποθέσεων χορήγησης της οικογενειακής παροχής καθώς και οποιαδήποτε μεταβολή στον αριθμό των τέκνων που προσαυξάνουν την παροχή αυτή, γίνεται με υπεύθυνη δήλωση του υπαλλήλου που υποβάλλεται στον εκκαθαριστή αποδοχών του (όσοι υπάλληλοι τα έχουν ήδη προσκομίσει δεν χρειάζεται να τα επαναυποβάλλουν).

Στην περίπτωση συρροής αξιώσεων οικογενειακής παροχής από περισσότερες της μιας πηγές (π.χ. διπλοθεσίτες, συνταξιούχοι που κατέχουν και θέση) καταβάλλεται από τη μια πηγή μόνο κατ'επιλογή του δικαιούχου, προσκομίζοντας σχετική βεβαίωση από την άλλη υπηρεσία από την οποία θα προκύπτει ότι δεν καταβάλλεται τέτοια παροχή.

Οι όροι και οι προϋποθέσεις των ρυθμίσεων αυτών ισχύουν και για τους συνταξιούχους που οι συντάξιμες αποδοχές τους συνδέονται με το μισθολόγιο του Ν. 3205/2003. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι όταν ο ένας από τους συζύγους είναι συνταξιούχος και ο άλλος εργάζεται και λαμβάνει το οικογενειακό επίδομα τότε εξαρτάται από τη νομοθεσία του οικείου Ασφαλιστικού Οργανισμού αν θα καταβληθεί και στον συνταξιούχο το οικογενειακό επίδομα.

Για την προσαύξηση λόγω τέκνων πρέπει να αναφερθούν ακόμα τα εξής:

■ Χορηγείται σε τέκνα προερχόμενα από γάμο, φυσικά ή θετά ή αναγνωρισθέντα, εφόσον είναι άγαμα και δεν υπερβαίνουν το 18ο έτος της ηλικίας τους ή το 19ο έτος εφόσον φοιτούν στη Μέση Εκπαίδευση (άρθρο 11παρ. 1β'Ν. 3205/2003).

■ Σε περίπτωση που τα παιδιά φοιτούν σε Ανώτερες ή Ανώτατες Σχολές ή σε Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) δημόσια ή ιδιωτικά, η διάρκεια της καταβολής της προσαύξησης συναρτάται με το χρόνο της κανονικής φοίτησης (όπως αυτός προβλέπεται από τον Οργανισμό κάθε σχολής) και σε κάθε περίπτωση διακόπτεται μετά τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας του παιδιού (αρθ.11παρ. 2 Ν. 3205/2003).

Το ίδιο ισχύει και για παιδιά που φοιτούν σε Ανώτερες ή Ανώτατες Σχολές του εξωτερικού, με την επισήμανση ότι κατά το προπαρασκευαστικό στάδιο εκμάθησης της ξένης γλώσσας δεν καταβάλλεται η προσαύξηση.

Στις περιπτώσεις που συμπίπτει ο χρόνος της κανονικής φοίτησης σε Ανώτερες ή Ανώτατες σχολές ή σε Ι.Ε.Κ. με τη στρατιωτική θητεία του παιδιού η προσαύξηση δεν διακόπτεται.

■ Στην περίπτωση που τα παιδιά έχουν αναπηρία (σωματική ή πνευματική) για άσκηση βιοποριστικού επαγγέλματος σε ποσοστό 50% και άνω, η προσαύξηση καταβάλλεται **επ'αόριστον**, ανεξάρτητα αν στην οικογένεια ή στο παιδί χορηγείται παροχή ή βοήθημα από οποιοδήποτε Δημόσιο Οργανισμό (π.χ. Πρόνοια).

1.5. Άδειες διευκολύνσεων - Λοιπές ρυθμίσεις

1.5.1. Άδεια γάμου

Σύμφωνα με το άρθρο 50 παρ. 1 του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα, οι υπάλληλοι, σε περίπτωση γάμου, έχουν δικαίωμα απουσίας με αποδοχές πέντε (5) εργάσιμων ημερών.

Για την ενίσχυση της οικογένειας των έγγαμων υπαλλήλων χορηγείται οικογενειακή παροχή, η οποία είναι δραχμική και αντιστοιχεί σε βασικό ποσό 35 ευρώ και καταβάλλεται ανεξάρτητα με την ύπαρξη τέκνων (άρθρο 11 παρ. 1 Ν. 3205/2003).

► Στον ιδιωτικό Τομέα η άδεια γάμου αντιστοιχεί σε άδεια με αποδοχές έξι (6) εργάσιμων ημερών (για όσους εργάζονται με εξαήμερο) και πέντε (5) ερ-

γάσιμων ημερών (για όσους εργάζονται με πενθήμερο). Επίσης σε περίπτωση γέννησης παιδιού ο πατέρας δικαιούται δύο (2) ημέρες άδειας με αποδοχές. (Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. 2000).

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Ισχύουν τα αναφερόμενα στο κεφάλαιο IV 1.3 του παρόντος.

1.5.2. Άδεια περίθαλψης ασθενούντων μελών της οικογένειας των υπαλλήλων.

Στον ισχύοντα Δημοσιοϋπαλληλικό Κώδικα δεν γίνεται ειδικά αναφορά στη χορήγηση άδειας στο δημόσιο υπάλληλο σε περίπτωση ασθένειας εξαρτώμενου μέλους της οικογένειάς του.

Στην πράξη οι γονείς δημόσιοι υπάλληλοι σε περίπτωση ασθένειας μελών της οικογένειάς τους (μπορούν να) κάνουν χρήση της άδειας άνευ αποδοχών διάρκειας έως 1 μήνα (άρθρο 51 παρ. 1).

► Όπως ήδη αναφέρθηκε, με το Π.Δ. 193/88 επεκτάθηκε η εφαρμογή του Ν. 1483/84 για προστασία και διευκόλυνση των εργαζόμενων με οικογενειακές υποχρεώσεις κλπ» στους απασχολούμενους στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α. με οποιαδήποτε σχέση (σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζονται στα άρθρα του Π.Δ. αυτού), με την επιφύλαξη του άρθρου 172 παρ. 7 του Ν. 2683/1999, που ορίζει ότι από την έναρξη ισχύος του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα καταργείται κάθε διάταξη που είναι αντίθετη με αυτόν ή ρυθμίζει θέματα που διέπονται από αυτόν. Θα μπορούσε λοιπόν, να υποστηριχθεί ότι εφόσον οι διατάξεις του ΠΔ 193/88 δεν έρχονται σε αντίθεση με τις διατάξεις του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα ισχύουν συμπληρωματικά μ'αυτόν.

Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Π.Δ. 193/88, οι εργαζόμενοι στο Δημόσιο κλπ. ανεξάρτητα από δικαιώματα που τους παρέχονται από ειδικές διατάξεις, δικαιούνται να λαμβάνουν με αίτημά τους άδεια χωρίς αποδοχές που δεν θα είναι μεγαλύτερη από έξι (6) εργάσιμες ημέρες, κάθε ημερολογιακό έτος, σε περίπτωση ασθένειας εξαρτώμενων παιδιών ή άλλων μελών της οικογένειας, όπως αυτά προσδιορίζονται παρακάτω. Η άδεια αυτή είναι δυνατό να χορηγείται εφάπαξ ή τμηματικά και αυξάνεται σε οκτώ (8) εργάσιμες ημέρες, εάν ο

δικαιούχος προστατεύει δύο παιδιά και σε δέκα (10) ημέρες, αν προστατεύει περισσότερα από δύο. Σε περίπτωση που οι δικαιούχοι είναι σύζυγοι, η άδεια αυτή χορηγείται στον καθένα από αυτούς χωριστά (αρθ.7 Ν. 1483/84).⁵

Ως εξαρτώμενα μέλη θεωρούνται τα εξής (αρθ. 2 Ν. 1483/84, αρθ.2 Π.Δ. 193/88):

- α) Τα μέχρι 16 ετών παιδιά, φυσικά ή υιοθετημένα, εφόσον οι γονείς έχουν την επιμέλειά τους.
- β) Τα παιδιά που είναι άνω των 16 ετών, αλλά που έχουν αποδεδειγμένα ανάγκη από ειδικές φροντίδες για λόγους βαριάς ή χρόνιας ασθένειας ή αναπηρίας, εφόσον οι γονείς έχουν την επιμέλειά τους.
- γ) Ο ή η σύζυγος, εφόσον για λόγους οξείας, βαριάς ή χρόνιας ασθένειας ή αναπηρίας, δεν μπορεί να αυτοεξυπηρετηθεί.
- δ) Οι γονείς και οι άγαμοι αδελφοί και αδελφές που για λόγους οξείας, βαριάς ή χρόνιας ασθένειας ή αναπηρίας ή ηλικίας δεν μπορούν να αυτοεξυπηρετηθούν, εφόσον ο υπάλληλος έχει τη φροντίδα τους και το ετήσιο εισόδημά τους δεν είναι μεγαλύτερο από το ετήσιο εισόδημα του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη που αμείβεται με το γενικό κατώτατο όριο ημερομισθίου που ισχύει κάθε φορά, υπολογιζόμενο με 25 ημερομίσθια το μήνα.

Η ασθένεια ή η αναπηρία των προσώπων του άρθρου 2 του ν. 1483/1984 για τους απασχολούμενους στο δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α., αποδεικνύεται με γνωμάτευση των οικείων πρωτοβάθμιων Υγειονομικών Επιτροπών ή με γνωμάτευση του διευθυντή κλινικής, νοσηλευτικού ιδρύματος του ν.δ. 2592/1953, ή άλλων νοσηλευτικών ιδρυμάτων που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου αγαθοεργού πρωτοβουλίας.

Ακόμη η ασθένεια ή η αναπηρία μπορεί να αποδεικνύεται με ιατρική γνωμάτευση νοσηλευτικού ιδρύματος (Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. που εποπτεύεται από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας), η οποία θεωρείται από το διευθυντή γιατρό της σχετικής κλινικής του ιδρύματος, ή γνωμάτευση γιατρού του ασφαλιστικού φορέα στον οποίο υπάγονται τα πρόσωπα αυτά.

Ο χρόνος απουσίας που προβλέπεται από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου λογίζεται ως χρόνος πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας, για κάθε συνέπεια, εκτός από την καταβολή αποδοχών.

5. Με το άρθρο 11 της Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. 2000 η άδεια αυτή αυξήθηκε σε 8 εργάσιμες ημέρες, αν ο δικαιούχος προστατεύει δύο παιδιά και σε 12 εργάσιμες μέρες, αν προστατεύει από τρία και πάνω

Τα χρονικά αυτά διαστήματα απουσίας μπορεί να αυξηθούν με απόφαση του Υπουργείου Εργασίας, η οποία εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη του Ανωτάτου Συμβουλίου Εργασίας και με τη σύμπραξη του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού και του Υπουργού Εσωτερικών (αρθ. 11 Π.Δ. 193/88).

Οι ασφαλιστικές εισφορές που αναλογούν στο διάστημα της απουσίας των υπαλλήλων σ' εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων, παρακρατούνται από τις αποδοχές των επομένων, από την επάνοδό τους στην Υπηρεσία μηνών (αρθ. 10 Π.Δ. 193/88).

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Π.Δ. 193/88 η ως άνω άδεια απουσίας χωρίς αποδοχές για την ασθένεια εξαρτώμενων μελών χορηγείται πέρα από τις διατάξεις για τη χορήγηση άδειας άνευ αποδοχών του άρθρου 101 παρ. 4⁶ του Π.Δ. 611/1977 ή άλλη άδεια που χορηγείται με άλλες ειδικές διατάξεις.

1.5.3. Άδεια παρακολούθησης σχολικής επίδοσης

Σύμφωνα με τις παρ. 5 και 6 του άρθρου 53 του Ν. 2683/99 οι υπηρεσίες υποχρεούνται να διευκολύνουν τους υπαλλήλους που έχουν τέκνα τα οποία παρακολουθούν μαθήματα πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, για να επισκέπτονται το σχολείο των παιδιών τους, με σκοπό την παρακολούθηση της σχολικής τους επίδοσης. Ορίζεται δε ότι με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης θα ρυθμισθούν οι λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου και καθορίζεται το ανώτατο όριο ημερών απουσίας.

Λόγω του ότι η απόφαση αυτή δεν έχει ακόμη εκδοθεί, πρέπει να θεωρηθεί ότι ισχύει η σχετική διάταξη του άρθρου 6 του Π.Δ. 193/88 η οποία ορίζει στην πρώτη παράγραφο ότι οι απασχολούμενοι στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α. που αναφέρονται στο άρθρο 5 του παρόντος και έχουν παιδιά ηλικίας μέχρι 16 ετών τα οποία παρακολουθούν μαθήματα στοιχειώδους, μέσης ή τεχνικής εκπαίδευσης δικαιούνται, με αποδοχές να απουσιάζουν ορισμένες ώρες ή ολόκληρη την ημέρα από την εργασία τους μέχρι την συμπλήρωση τεσσάρων (4) εργάσιμων ημερών κάθε ημερολογιακό έτος, με άδεια της Υπη-

6. Η παρ. 4 του άρθρου 101 του Π.Δ. 611/1977 αναφέρει ότι:

« Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον οι ανάγκες της υπηρεσίας το επιτρέπουν, μπορεί να χορηγείται σε κάθε τακτικό υπάλληλο κατ' όπιν αιτήσεώς του καθ'έκαστο ημερολογιακό έτος κανονική άδεια απουσίας άνευ αποδοχών μέχρι 15 ημέρες και μετά από σύμφωνη γνώμη του Υπηρεσιακού Συμβουλίου μέχρι 30 ημέρες συνολικά».

ρεσίας, για να επισκεφθούν το σχολείο των παιδιών τους, με σκοπό την παρακολούθηση της σχολικής τους επίδοσης.

Η άδεια χορηγείται στον έναν από τους δύο γονείς. Αν και οι δύο γονείς απασχολούνται με τις προϋποθέσεις της παρ. 1 αυτού του άρθρου, αποφασίζουν με κοινή συμφωνία, κάθε φορά, ποιος από τους δύο θα κάνει χρήση αυτού του δικαιώματος και για πόσο χρονικό διάστημα που πάντως δεν μπορεί συνολικά και για τους δύο γονείς να υπερβαίνει τη διάρκεια που ορίζεται στην παρ. 1 (του άρθρου 9).

Πρέπει να γίνει δεκτό (ερμηνεία από εγγρ. Υπουργείου Εργασίας 2224/89, 2470/86) ότι οι υπηρεσίες μπορούν να ζητήσουν την προσκόμιση βεβαιώσεως από την οποία να προκύπτει η παρουσία του υπαλλήλου στο σχολείο τη συγκεκριμένη ημερομηνία. Οι διευθύνσεις των σχολείων, εφόσον ζητηθεί, οφείλουν να χορηγούν αντίστοιχες βεβαιώσεις.

Βάσει του Π.Δ. 193/88 (αρθ.11) το χρονικό αυτό διάστημα απουσίας μπορεί να αυξηθεί με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, η οποία εκδίδεται ύστερα από τη σύμφωνη γνώμη του Ανωτάτου Συμβουλίου Εργασίας και με τη σύμπραξη του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού και του Υπουργού Εσωτερικών.

Σε ό,τι αφορά το πεδίο εφαρμογής αυτών των διατάξεων, και εφόσον θεωρηθεί ότι αυτή η ρύθμιση είναι ακόμα σε ισχύ, ισχύουν τα αναφερόμενα στο κεφάλαιο IV 1.3 του παρόντος.

Πάντως σε ειδικούς νόμους, που όπως ήδη αναφέρθηκε ρυθμίζουν το εργασιακό καθεστώς ορισμένων κατηγοριών υπαλλήλων ορίζεται ρητά η διάρκεια της άδειας για τη σχολική παρακολούθηση, όπως π.χ. στο αρθ. 10 του Π.Δ. 27/1986 για τους αστυνομικούς υπαλλήλους, ορίζεται ρητά η διάρκεια σε 4 ημέρες με αποδοχές. Στους δε δικαστικούς υπαλλήλους η άδεια αυτή, πάλι με ρητή διάταξη, αντιστοιχεί σε 5 ημέρες άδεια με αποδοχές και χορηγείται σε γονείς παιδιών που παρακολουθούν μαθήματα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, χωρίς τον ηλικιακό περιορισμό των 16 ετών (αρθ. 41 παρ. 2, Ν.2812/00).

1.5.4. Άδεια χωρίς αποδοχές

Σύμφωνα με το άρθρο 51 παρ. 1 (Ν. 2683/99) επιτρέπεται η χορήγηση στον υπάλληλο, μετά από αίτησή του, άδειας άνευ αποδοχών, εφόσον οι ανάγκες

της υπηρεσίας το επιτρέπουν. Η άδεια αυτή δεν μπορεί να υπερβεί τον ένα (1) μήνα εντός του ίδιου ημερολογιακού έτους, θεωρείται δε χρόνος πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας, με δυνατότητα αναγνώρισης του χρόνου αυτού στα διάφορα Ταμεία (Κύριας, Επικουρικής Ασφάλισης και Πρόνοιας) έπειτα από καταβολή ολόκληρου του ποσού των εισφορών από τον υπάλληλο.

Σε ό,τι αφορά το πεδίο εφαρμογής αυτής της διάταξης ισχύουν τα αναφερόμενα στο κεφάλαιο IV 1.3 του παρόντος

Επίσης, με την παρ. 2 του άρθρου 51, δίνεται η δυνατότητα χορήγησης στους δημοσίους υπαλλήλους άδειας άνευ αποδοχών για σοβαρούς ιδιωτικούς λόγους συνολικής διάρκειας έως 2 ετών, ύστερα από αίτησή τους και μετά από γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου. Ο χρόνος αυτός δεν αποτελεί χρόνο πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας.

1.5.5. Προτεραιότητα στον προγραμματισμό των ετήσιων αδειών

Οι Υπηρεσίες, στις οποίες απασχολούνται υπάλληλοι, που προστατεύουν πρόσωπα των περιπτώσεων α' και β' του άρθρου 2 του Ν. 1483/84 (αρθ. 2 Π.Δ. 193/88) υποχρεούνται κατά τον προγραμματισμό των αδειών απουσίας του προσωπικού τους να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των εργαζομένων της κατηγορίας αυτής. (αρθ. 11 Ν. 1483/84, αρθ. 1 Π.Δ. 193/88)

1.5.6. Διοικητικές Κυρώσεις

Προϊστάμενοι Υπηρεσιών Διοικητικού ή αυτοτελών Υπηρεσιών, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α., που αρνούνται για οποιοδήποτε λόγο τη χορήγηση των αδειών ή διευκολύνσεων που προβλέπουν οι διατάξεις του Προεδρικού Διατάγματος 193/88, διώκονται πειθαρχικά για παράβαση καθήκοντος (αρθ. 9 Π.Δ. 193/88).

1.5.7. Βρεφονηπιακοί Σταθμοί

Οι δημόσιες υπηρεσίες, τα Ν.Π.Δ.Δ. και οι Ο.Τ.Α., όπως ορίζονται το άρθρο 2 του Π.Δ. 193/88 που απασχολούν πάνω από τριακόσια (300) άτομα, σε περίπτωση ανέγερσης κτιρίου για την στέγαση των Υπηρεσιών τους θα πρέπει να προβλέπουν επαρκή και κατάλληλο χώρο για τη στέγαση βρεφονηπιακού σταθμού, που να καλύπτει τις ανάγκες των απασχολουμένων σ' αυτές (αρθ. 7 Π.Δ. 193/88)

Ο φορέας, που θα καλύπτει τις δαπάνες ανέγερσης των κτιριακών εγκαταστάσεων για τη στέγαση του βρεφονηπιακού σταθμού, οι δαπάνες λειτουργίας του, το κτιριολογικό πρόγραμμα και οι τεχνικές προδιαγραφές, καθώς και η οργάνωση του βρεφονηπιακού σταθμού καθορίζονται με κοινές αποφάσεις των Υπ. Οικονομίας και Οικονομικών, Εργασίας και Υγείας (αρθ. 18 παρ. 2 Ν. 1483/84).

Η ισχύς της διάταξης αυτής μπορεί να επεκταθεί και σε υπηρεσίες που απασχολούν λιγότερα από 300 άτομα με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, η οποία εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη του Ανώτατου Συμβουλίου Εργασίας και με τη σύμπραξη του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού και του Υπουργού Εσωτερικών (αρθ. 18παρ.3 Ν. 1483/84).

1.6. Προστασία μονογονεΐκης οικογένειας

1.6.1. Προστασία άγαμης μητέρας

► Με το Ν. 1329/1983 (οικογενειακό δίκαιο) η άγαμη μητέρα εξομοιώνεται νομικά ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της ίδιας και του παιδιού της, με τα παιδιά που γεννιούνται από νόμιμο γάμο των γονέων τους.

Το γεγονός ότι πρόκειται για άγαμη μητέρα δεν επιδρά στη διάρκεια της άδειας μητρότητας (κύησης και τοκετού), ούτε στο δικαίωμά της σε χρηματικές παροχές και υγειονομική περίθαλψη από το Δημόσιο (αρθ. 52 Ν. 2683/99).

Αν και δεν αναφέρεται ρητά στο Δημοσιοϋπαλληλικό Κώδικα, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι άγαμες μητέρες δικαιούνται και αυτές για το θηλασμό και την ανατροφή του παιδιού τους τη μείωση του ωραρίου εργασίας κατά δύο (2) ώρες ημερησίως, εφόσον έχουν τέκνα ηλικίας έως δύο ετών και κατά μία

(1) ώρα, εφόσον έχουν τέκνα ηλικίας από δύο έως τεσσάρων ετών, εφόσον δε επιλέξουν μπορούν αν κάνουν εναλλακτικά - αντί του μειωμένου ωραρίου - χρήση άδειας 9 μηνών με αποδοχές (για την άδεια αυτή, βλ. αναλυτικά παραπάνω κεφάλαιο V, άρθρο 53 παρ. 2 Ν. 2683/99).

Για την ανατροφή παιδιού ηλικίας έως και έξι ετών, άγαμη μητέρα υπάλληλος, έχει δικαίωμα χορήγησης άδειας άνευ αποδοχών συνολικής διάρκειας έως δύο (2) ετών ύστερα από αίτησή της. Η άδεια αυτή χορηγείται υποχρεωτικά - αφού η άγαμη μητέρα έχει «εν τοις πράγμασι» την επιμέλεια του παιδιού- χωρίς τη γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου και χωρίς την ανάγκη επίκλησης και απόδειξης σοβαρών ιδιωτικών λόγων (βλ. αναλυτικά κεφάλαιο V του παρόντος, αρθ. 53 παρ. 1 και 4 Ν.2683/99).

Σε ό,τι αφορά στη χορήγηση των επιπλέον αδειών διευκολύνσεων και παροχών (κεφάλαιο V του παρόντος), διασφάλιση συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας κλπ, πρέπει να γίνει δεκτό ότι έχει δικαίωμα σ'αυτές και η άγαμη μητέρα.

Για τη χορήγηση της οικογενειακής παροχής βλ. παραπάνω κεφάλαιο IV.4.

► Στον ιδιωτικό Τομέα, υπάρχει εξομοίωση της έγγαμης με την άγαμη μητέρα ως προς τα δικαιώματα και υποχρεώσεις στην εργασία της κατά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας. Χορηγείται η άδεια κύησης και τοκετού και η γονική άδεια ανατροφής στο διπλάσιο από τον προβλεπόμενο χρόνο (7 μήνες μέχρι το παιδί να γίνει 3 ½ ετών), ο χρόνος της οποίας μπορεί να αναγνωρισθεί ως χρόνος ασφάλισης. (βλ. Νομικό Δελτίο Γ.Σ.Ε.Ε. τεύχος 22, Μάρτιος 2003).

Επιπλέον, με την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας 2002-2003 δίνεται πρόσθετη άδεια με αποδοχές στον άγαμο γονέα και στον (-η) χήρο (-α) που έχει την επιμέλεια παιδιού έως 12 ετών διάρκειας έξι (6) ημερών για ένα ή δύο παιδιά και οκτώ (8) ημερών για τρία παιδιά και περισσότερα, επιπλέον της κανονικής ετήσιας άδειας. Το δικαίωμα λήψης αυτής της άδειας δεν μπορεί να συμπέσει χρονικά με την ετήσια άδεια αναψυχής, δεδομένου ότι ο λόγος που χορηγείται είναι κυρίως οι έκτακτες ανάγκες που αντιμετωπίζει ο μόνος γονέας, τις οποίες πρέπει να λαμβάνει υπόψη ο εργοδότης.

Σε περίπτωση γέννησης τέκνου χωρίς γάμο χορηγείται στην άγαμη μητέρα το επίδομα γάμου (άρθρο 20 παρ. 2 Ν. 1849/89), όπως επίσης και οικογενειακό επίδομα με τις προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος (καταβολή είτε από τον εργοδότη είτε από τον ΟΑΕΔ).

Η προστασία από την απαγόρευση της καταγγελίας της εργασιακής σχέσης εξαιτίας είτε εγκυμοσύνης είτε γεννήσεως παιδιού και για ένα χρόνο μετά τον τοκετό, παρέχεται ανεξάρτητα από το αν η σύλληψη έγινε σε νόμιμο γάμο ή όχι.

Πρέπει να σημειωθεί ότι στην άγαμη και ανασφάλιστη μητέρα χορηγείται εφάπαξ παροχή για την κάλυψη των πρώτων αναγκών της μετά τον τοκετό καθώς και μηνιαία παροχή μέχρι να συμπληρώσει το παιδί τα 16 του χρόνια. Οι παροχές αυτές δίνονται από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας.

Για την άγαμη μητέρα προβλέπεται μείωση του φόρου εισοδήματος με πρόσθετο ποσόν για κάθε παιδί που θα γεννηθεί εκτός γάμου. Επίσης προβλέπονται φορολογικές ελαφρύνσεις στην εργαζόμενη άγαμη μητέρα για τη φύλαξη του παιδιού μέχρι την ηλικία των 6 ετών. Για την άγαμη μητέρα που προστατεύει 1 παιδί, ο Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας, χορηγεί δάνεια αυτοστέγασης. Για τη χορήγησή τους απαιτούνται 900 ημέρες εργασίας αντί των 2.000 που απαιτούνται για έγγαμους με 1 παιδί. Επίσης, εκτός κλήρωσης, παραχωρεί μέχρι 4 κατοικίες ή διαμερίσματα το χρόνο σε άγαμες μητέρες με κριτήριο επιλογής αυτής της κατηγορίας τον αριθμό των παιδιών και το καθαρό οικογενειακό εισόδημα.

1.6.2. Οι γονείς σε κατάσταση διάστασης, διαζυγίου ή χηρείας όπως και η άγαμη μητέρα εμπίπτουν στην έννοια της μονογονεϊκής οικογένειας.

Τη γονική άδεια ανατροφής, βάσει της ρύθμισης του άρθρου 53 παρ. 4 του Ν. 2683/99 (βλ. παραπάνω κεφάλαιο IV) δικαιούται σε περίπτωση διάστασης ή διαζυγίου των γονέων, ο γονέας που έχει την επιμέλεια του παιδιού σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση και ο χήρος γονέας, αφού έχει «εν τοις πράγμασι» την επιμέλεια του παιδιού.

Πρέπει κι εδώ να γίνει δεκτό ότι δεν παίζει ρόλο στη χορήγηση της άδειας, το αν στο μεταξύ ο γονέας συνάψει νέο γάμο, αφού ο νέος γάμος δεν έχει καμία επίδραση στην άσκηση του συγκεκριμένου δικαιώματος.

Για τις λοιπές άδειες, βλ. παραπάνω κεφάλαιο VI και παρακάτω κεφάλαιο VIII για άτομα με αναπηρίες.

Για την καταβολή της οικογενειακής παροχής βλ. παραπάνω κεφάλαιο IV.4.

1.7. Προστασία γονέων με υιοθετημένα τέκνα

Σύμφωνα με το νόμο δεν υπάρχει καμία διάκριση μεταξύ γνήσιων και θετών παιδιών. Παρά την εξομοίωση αυτή από το νόμο αποτελεί πάγιο αίτημα, η ανάγκη να αντιμετωπίζονται οι γονικές άδειες των εργαζομένων με ομοιόμορφο τρόπο, γιατί είναι δεδομένο ότι και το θετό παιδί χρειάζεται φροντίδα και πολλές φορές μεγαλύτερη για να ενταχθεί στη νέα του οικογένεια. (βλ. Νομικό Δελτίο Γ.Σ.Ε.Ε., τεύχος 22, Μάρτιος 2003).

Το δικαίωμα του θετού γονέα για τη λήψη γονικών αδειών ενεργοποιείται από την ανάθεση της επιμέλειάς του και την εγκατάσταση του παιδιού στο σπίτι των θετών γονέων με την προϋπόθεση ότι θα επακολουθήσει υιοθεσία.

Στον Δημοσιοϋπαλληλικό Κώδικα δεν γίνεται αναφορά στην διευκόλυνση των γονέων με υιοθετημένα παιδιά, παρά μόνο στην παρ. 4 του άρθρου 52, σύμφωνα με την οποία στις υπαλλήλους που υιοθετούν τέκνο χορηγείται άδεια τριών (3) μηνών με πλήρεις αποδοχές εντός του πρώτου εξαμήνου μετά την περαίωση της διαδικασίας της υιοθεσίας, εφόσον το υιοθετημένο τέκνο είναι ηλικίας μέχρι έξι ετών.

Σε ό,τι αφορά στο πεδίο εφαρμογής αυτής της ρύθμισης, το άρθρο 52 παρ. 4 έχει επεκταθεί με ειδικούς νόμους και σε άλλες κατηγορίες εργαζομένων, όπως π.χ.:

- α) στο προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α. (αρθ. 4 παρ. 5 Ν. 2839/00).
- β) στο προσωπικό του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (αρθ. 11 παρ. 5 Ν. 2747/99).
- γ) στους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και της εκκλησιαστικής εκπαίδευσης και στους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των ιδιωτικών σχολείων (αρθ. 53 Ν. 2721/99).
- δ) Στις δικαστικούς λειτουργούς και υπαλλήλους. (αρθ. 44 παρ. 20, Ν. 1756/88 και αρθ. 11παρ. 1, Ν. 3060/02 αντίστοιχα).
- ε) Στο πολιτικό προσωπικό της ΕΥΠ (αρθ. 1 Π.Δ. 29/2001, αρθ. 27 παρ. 4 Ν. 2738/99).

Σε ό,τι αφορά στη χορήγηση των επιπλέον αδειών διευκολύνσεων, δικαίωμα σ'αυτές έχει και η θετή μητέρα (εκτός των αδειών κυήσεως και λοχείας, αρθ. 16 παρ. 1 εδ.β'Ν. 2527/97, βλ. παραπάνω κεφάλαιο V).

Τέλος, για τη χορήγηση της οικογενειακής παροχής βλ. παραπάνω κεφάλαιο IV.4

1.8. Προστασία γονέων παιδιών με αναπηρίες

Με τη διάταξη του άρθρου 50 παρ. 2 του Ν. 2683/99 παρέχεται αμέσως και ευθέως στους υπαλλήλους που πάσχουν ή έχουν τέκνα που πάσχουν από νόσημα που χρήζει περιοδικής νοσηλείας, δικαίωμα ειδικής άδειας με αποδοχές έως είκοσι δύο (22) εργάσιμες ημέρες το χρόνο. Στο άρθρο αυτό προβλέπεται η έκδοση προεδρικού διατάγματος για τον καθορισμό των νοσημάτων (του άρθρου αυτού), το οποίο θα εκδοθεί μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Πρόνοιας.

Σύμφωνα με την υπ. αριθμ. 19/2003 γνωμοδότηση του ΝΣΚ η άδεια αυτή θα πρέπει να χορηγείται στους ως άνω υπαλλήλους και προ της εκδόσεως του προεδρικού διατάγματος, που προβλέπεται από την ανωτέρω διάταξη, εφόσον προσκομίσουν γνωμάτευση της πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής, με την οποία θα πιστοποιείται αιτιολογημένα ότι η πάθηση, από την οποία πάσχουν οι ίδιοι ή κάποιο τέκνο τους, χρήζει τακτικών μεταγγίσεων αίματος ή περιοδικής νοσηλείας, που πραγματοποιείται σε συγκεκριμένο (δημόσιο ή ιδιωτικό) νοσηλευτήριο, καθώς και το χρονικό διάστημα, για το οποίο απαιτείται η νοσηλεία αυτή.

Επιπλέον, σύμφωνα με το ΠΔ 193/88, οι διατάξεις του οποίου έχουν συμπληρωματική εφαρμογή, εφόσον δεν έχει καταργηθεί με οποιοδήποτε τρόπο από τον Δημοσιοϋπαλληλικό Κώδικα (Ν. 2683/1999), οι γονείς που εργάζονται στο Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. , όπου απασχολούνται τουλάχιστον 50 άτομα⁷ με οποιαδήποτε σχέση εργασίας και έχουν παιδιά με πνευματική, ψυχική ή σωματική αναπηρία, έχουν δικαίωμα να ζητήσουν τη μείωση του ωραρίου εργασίας τους κατά μία ώρα την ημέρα, με ανάλογη περικοπή των αποδοχών τους.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Π.Δ. 193/88 (βλ. και άρθρο 8 παρ. 1 του Ν. 1483/84) η πνευματική, ψυχική ή σωματική αναπηρία του παιδιού καθώς και ο καταλληλότερος για τη φροντίδα του παιδιού γονέας ορίζεται με απόφαση

7. Η ισχύς των διατάξεων αυτών είναι δυνατό να επεκταθεί σε Υπηρεσίες που απασχολούν λιγότερα από 50 άτομα με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, η οποία εκδίδεται με τη σύμπραξη του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού και του Υπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (αρθ.11 Π.Δ. 193/88).

της οικείας Υγειονομικής Επιτροπής ή των αρμοδίων οργάνων που αναφέρονται στο άρθρο 2 του Π.Δ.

Στην περίπτωση που ο ένας γονέας απασχολείται στο δημόσιο και ο άλλος στον ιδιωτικό τομέα και υπάρχει αντίθετη άποψη για τον ορισμό του γονέα που θα έχει το μειωμένο ωράριο για τη φροντίδα του παιδιού και εφόσον το θέμα δε διευθετείται με κοινή συμφωνία των ενδιαφερομένων, επ' αυτού αποφαιίνεται Δευτεροβάθμια Επιτροπή στην οποία μπορεί ν' απευθύνεται με αίτησή του ο ενδιαφερόμενος.

Με την απόφαση για τη μείωση του ωραρίου προσδιορίζεται και η ανάλογη μείωση των αποδοχών του υπαλλήλου. Το ωρομίσθιο βρίσκεται με την αναγωγή των τακτικών αποδοχών σε ημερομίσθιο (τακτικές αποδοχές δια 25) και τη διαίρεση αυτού δια του αριθμού των ωρών του νομίμου ωραρίου εργασίας (7 1/2).

Ο χρόνος απουσίας που προβλέπεται από τις διατάξεις του Ν. 1483/1984 και του Π.Δ. 193/88 λογίζεται ως χρόνος πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας, για κάθε συνέπεια, εκτός από την καταβολή αποδοχών. Οι ασφαλιστικές εισφορές που αναλογούν στο διάστημα της απουσίας των υπαλλήλων σ' εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων, παρακρατούνται από τις αποδοχές των επομένων, από την επάνοδό τους στην Υπηρεσία μηνών (αρθ. 10 Π.Δ. 193/88).

Η μείωση του ωραρίου εργασίας κατά μία (1) ώρα την ημέρα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του π.δ. 193/88, προκειμένου για τακτικούς υπαλλήλους και για υπαλλήλους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και ΟΤΑ, που έχουν παιδιά με πνευματική, ψυχική ή σωματική αναπηρία ή σύζυγο με αναπηρία 100% τον οποίο συντηρεί, γίνεται χωρίς ανάλογη περικοπή των αποδοχών τους, εφόσον η αναπηρία των παιδιών τους είναι άνω του 67%, βεβαιούμενη με γνωμάτευση των κατά το Ν. 1648/86 υγειονομικών επιτροπών (αρθ. 16 παρ. 4 Ν. 2527/1997).

Με το άρθρο 8 παρ. 3 του Ν. 2880/2001 επεκτείνεται η εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 16 του Ν. 2527/1997 και στους υπαλλήλους που έχουν με δικαστική απόφαση την επιμέλεια ατόμων με ειδικές ανάγκες, καθώς και στους υπαλλήλους γονείς μονογονεϊκούς ή μη που είναι ανάδοχοι ατόμων με ειδικές ανάγκες, δεδομένου ότι τα προβλήματα και οι δυσκολίες είναι και στις δύο περιπτώσεις ίδιες, αν όχι περισσότερες, όταν το άτομο με ειδικές ανάγκες δεν είναι φυσικό τέκνο(Εγκ. ΔΙΑΔΠ/Γ2γ/ 16223/20-7-2001).

Σε ό,τι αφορά στη χορήγηση των επιπλέον αδειών διευκολύνσεων, βλ. παραπάνω κεφάλαιο V.

Τέλος, για τους ιδιαίτερους όρους χορήγησης της οικογενειακής παροχής βλ. παραπάνω κεφάλαιο IV.4.

ΜΕΡΟΣ Δεύτερο: Μητρότητα - προστασία της οικογένειας & ασφάλιση

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ & ΟΡΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΛΟΓΩ ΓΗΡΑΤΟΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	ΔΙΟΡΙΣΘΕΝΤΕΣ ΜΕΧΡΙ 31.12.82 & ΘΕΜΕΛΟΥΝΤΕΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΜΕΧΡΙ 31.12.97			ΔΙΟΡΙΣΘΕΝΤΕΣ ΜΕΧΡΙ 31.12.82 & ΘΕΜΕΛΟΥΝΤΕΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1.1.98			ΔΙΟΡΙΣΘΕΝΤΕΣ ΑΠΟ 1.1.93 & ΕΦΕΞΗΣ	
	ΕΤΟΣ ΘΕΜΕΛΙΩ-ΣΗΣ	ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	ΗΛΙΚΙΑ	ΕΤΟΣ ΘΕΜΕΛΙΩ-ΣΗΣ	ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	ΗΛΙΚΙΑ	ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	ΗΛΙΚΙΑ
1 ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΑΝΥΠΑΝΤΡΕΣ ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΕΣ ΧΗΡΕΣ (ΧΩΡΙΣ ΑΝΙΚΑΝΑ Ή ΑΝΗΛΙΚΑ ΠΑΙΔΙΑ)		25	53					
				1998	25	58 ½	25	60
				1999	25	59	ή	58
				2000	25	59 ½	15	65
				2001	25	60		
			2002	25				
			2003	25				
2 ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΑΝΤΡΕΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΣ ΠΑΙΔΙΑ Ή ΜΕ ΕΝΗΛΙΚΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΓΑΜΑ ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΧΗΡΕΣ ΜΕ ΑΓΑΜΑ ΠΑΙΔΙΑ	1992	15	53	1998	17 ½	58 ½	25	60
	1993	15 ½	53	1999	17 ½	59		
	1994	16	53	2000	17 ½	59 ½		
	1995	16 ½	53	2001	17 ½	60		
	1996	17	53					
1997	17 ½	53						

3	ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΜΕ ΑΝΗΛΙΚΑ Ή ΑΝΑΠΗΡΑ ΠΑΙΔΙΑ	1992 1993 1994 1995 1996 1997	15 15 ½ 16 16 ½ 17 17 ½	42 42 ½ 43 43 ½ 44 44 ½	22 22 ½ 23 23 ½ 24 24 ½		17 ½	50	24 ½	25	50	20	55
4	ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΜΕ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ 3 ΠΑΙΔΙΩΝ				20		20	A.O.	20				
5	ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΜΕ 3 ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ 4 ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ 5 & ΑΝΩ ΠΑΙΔΙΑ											20 20 20	56 53 50
6	35ΕΤΙΑ: ΓΥΝΑΙΚΕΣ				35				35	35	58		

2.1. Γενικές διατάξεις

2.1.1. Προϋποθέσεις για θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης

Ο τακτικός δημόσιος υπάλληλος που λαμβάνει κάθε μήνα μισθό από το Δημόσιο Ταμείο ή από άλλους ειδικούς πόρους δικαιούται, σύμφωνα με το άρθρο 1 του ΠΔ 166/2000, ισόβια σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο:

- α) Αν απομακρυνθεί με οποιονδήποτε τρόπο από την υπηρεσία και έχει εικοσιπενταετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία.
- β) Αν απολυθεί και έχει εικοσαετή τουλάχιστον πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία. Η σύνταξη αρχίζει να καταβάλλεται μετά τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας τους, σύμφωνα με το άρθρο 56 § 15 ΠΔ 166/2000.
- γ) Αν απολυθεί για σωματική ή διανοητική ανικανότητα, η οποία δεν οφείλεται στην υπηρεσία και έχει πενταετή τουλάχιστον πραγματική συντάξιμη υπηρεσία. Η ανικανότητα βεβαιώνεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.
- δ) Αν απολυθεί γιατί καταργήθηκε η θέση και έχει εικοσαετή τουλάχιστον πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, εφόσον αμέσως πριν από την απομάκρυνσή του έχει πλήρη πενταετή συνεχή πραγματική συντάξιμη υπηρεσία.
- ε) Αν, έχοντας συμπληρώσει το όριο ηλικίας, απομακρυνθεί οπωσδήποτε από την υπηρεσία και έχει δεκαπενταετή τουλάχιστον πραγματική συντάξιμη υπηρεσία.

2.1.2. Ηλικία συνταξιοδότησης

Όπως προβλέπεται στο άρθρο 56§1 του ΠΔ 166/2000, για την καταβολή της σύνταξης των υπαλλήλων, που υπάγονται στην συνταξιοδοτική προστασία του Δημοσίου, θεσπίζεται ηλικία συνταξιοδότησης, η οποία ορίζεται ως εξής:

- α) Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μέχρι 31η Δεκεμβρίου 1997

το τεσσαρακοστό δεύτερο (42ο) έτος της ηλικίας τους συμπληρωμένο, προκειμένου για μητέρες που έχουν ανήλικα ή σωματικώς ή πνευματικώς ανίκανα παιδιά κατά ποσοστό από 50% και άνω, ή για γυναίκες με ανίκανο σύζυγο κατά ποσοστό 67% και άνω, το πεντηκοστό τρίτο (53ο) έτος της ηλικίας συμπληρωμένο προκειμένου για τις λοιπές γυναίκες. Το κατά το προηγούμενο εδάφιο τεσσαρακοστό δεύτερο (42ο) έτος της ηλικίας των γυναικών με ανήλικα ή ανίκανα παιδιά ή ανίκανο σύζυγο αυξάνεται από 1ης Ιανουαρίου 1993 κατά ένα εξάμηνο για κάθε ημερολογιακό έτος και μέχρι τη συμπλήρωση της ηλικίας του τεσσαρακοστού τέταρτου (44ου) έτους και έξι (6) μηνών, η δε υπάλληλος θα ακολουθεί το όριο της ηλικίας που ισχύει κατά το χρόνο που συμπληρώνει δεκαπενταετή πλήρη συντάξιμη υπηρεσία.

- β) Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης από 1ης Ιανουαρίου 1998 και μετά, καθώς και για όσους προσλήφθηκαν για πρώτη φορά στο Δημόσιο από 1ης Ιανουαρίου 1983 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1992, το πεντηκοστό (50ο) έτος της ηλικίας συμπληρωμένο, για μητέρες που έχουν ανήλικα ή σωματικώς ή πνευματικώς ανίκανα παιδιά κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) και άνω ή για γυναίκες με ανίκανο σύζυγο κατά ποσοστό εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω, το πεντηκοστό όγδοο (58ο) έτος συμπληρωμένο για τις λοιπές γυναίκες. Το κατά το προηγούμενο εδάφιο πεντηκοστό όγδοο (58ο) έτος ηλικίας των γυναικών αυξάνεται από 1ης Ιανουαρίου 1998 και μετά κατά ένα εξάμηνο για κάθε ημερολογιακό έτος μέχρι τη συμπλήρωση του εξηκοστού (60ου) έτους για τις γυναίκες, ο δε υπάλληλος θα ακολουθεί το όριο ηλικίας, που ισχύει κατά το χρόνο, που θεμελιώνει το δικαίωμα σύνταξης. Το δικαίωμα σύνταξης δεν θίγεται από ενδεχόμενες μεταβολές, που επέρχονται στην προσωπική ή οικογενειακή κατάσταση του υπαλλήλου, κατά την παραμονή του στην υπηρεσία μετά τη θεμελίωση.
- γ) Για όσους έχουν προσληφθεί μετά την 1η Ιανουαρίου 1983 και συμπληρώνουν τριακονταπενταετή πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, η σύνταξη καταβάλλεται ολόκληρη μετά τη συμπλήρωση του πεντηκοστού όγδου (58ου) έτους της ηλικίας τους.

Στην κατά την προηγούμενη περίπτωση τριακονταπενταετή συντάξιμη υπηρεσία περιλαμβάνεται και ο χρόνος που αναγνωρίζεται ως συντάξιμος με τις διατάξεις του ν.δ. 4202/1961 και του Ν. 1405/1983 όπως αυτές ισχύουν, καθώς και οι προσαυξήσεις των συντάξεων με τριακοστά πέμπτα ή πεντηκοστά.

- δ) Για όσους έχουν προσληφθεί από την 1η Ιανουαρίου 1983 και μετά και συμπληρώνουν τριακονταεπταετή πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, η σύνταξη καταβάλλεται ολόκληρη, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας.

2.1.3. Μειωμένη σύνταξη

Από 1ης Ιανουαρίου 2003 η σύνταξη των γυναικών, που θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1η Ιανουαρίου 1998, μπορεί να καταβληθεί μετά τη συμπλήρωση του πεντηκοστού πέμπτου (55ου) έτους της ηλικίας, μειώνεται όμως κατά το 1/267 του ποσού αυτής, για κάθε μήνα που υπολείπεται από την έναρξη καταβολής της, μέχρι τη συμπλήρωση της κατά περίπτωση ηλικίας συνταξιοδότησης

2.1.4. Έναρξη πληρωμής

Η πληρωμή της σύνταξης, με βάση το άρθρο 56 § 5 ΠΔ 166/2000, αρχίζει από την επομένη της απομάκρυνσης του υπαλλήλου από την υπηρεσία ή από την επομένη του θανάτου του ή από την επομένη λήξης των τυχόν καταβαλλόμενων τρίμηνων αποδοχών. Η απομάκρυνση του πολιτικού υπαλλήλου λογίζεται ότι έγινε από τη χρονολογία δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της απόλυσης ή της αποδοχής της παραίτησης ή την ημέρα του θανάτου του υπαλλήλου. Αν παρασχέθηκε υπηρεσία και μετά τη χρονολογία δημοσίευσης, από την ημερομηνία που φέρει το έγγραφο κοινοποίησης των παραπάνω πράξεων και πάντως όχι πέρα από την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευση αυτή ή τη λήξη του διμήνου, για όσους απολύονται εξαιτίας νόσου που δεν επιδέχεται θεραπεία. Η πληρωμή των επιδομάτων αρχίζει από τότε που αρχίζει και η πληρωμή της σύνταξης.

2.1.5. Κρατήσεις συντάξεων

Στους δημόσιους υπαλλήλους που διορίζονται ως τακτικοί υπάλληλοι από 1ης Οκτωβρίου 1990 και μετά επιβάλλεται, όπως προβλέπει το άρθρο 59 § 1 ΠΔ 166/2000, κράτηση υπέρ του Δημοσίου για σύνταξη στις μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές τους ίση με το ποσοστό που ισχύει κάθε φορά για τους ασφαλισμένους στην κοινή ασφάλιση του Ι.Κ.Α. Η κράτηση αυτή επιβάλλεται και στα επιδόματα εορτών Χριστουγέννων, Πάσχα και αδείας.

2.1.6. Συντάξιμος μισθός

Ως μισθός με βάση τον οποίο κανονίζεται η σύνταξη λαμβάνεται ποσοστό του μηνιαίου μισθού ενεργείας του μισθολογικού κλιμακίου ή του βαθμού που έφερε και εμισθοδοτείτο ο υπάλληλος κατά την έξοδό του από την υπηρεσία, όπως αυτός ορίζεται από τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά. Το άρθρο 9 § 1 ΠΔ 166/2000, προβλέπει ότι γι' αυτούς που λαμβάνουν σύμφωνα με το νόμο από 1-1-1981 μισθό που ανήκει σε βαθμό ανώτερο από αυτόν που κατέχουν κατά την έξοδό τους από την υπηρεσία, η σύνταξη κανονίζεται με βάση το μισθό του βαθμού αυτού. Ως μισθός νοείται ο βασικός μισθός ενεργείας του μισθολογικού κλιμακίου ή του βαθμού που έφερε κατά την έξοδό του από την υπηρεσία μαζί με την προσαύξηση του επιδόματος χρόνου υπηρεσίας.

Το ποσοστό της προηγούμενης παραγράφου, με βάση το οποίο κανονίζεται η σύνταξη του υπαλλήλου, ορίζεται στα 80% του συνόλου των απολαβών.

Σε περίπτωση που αυξάνεται ο βασικός μισθός ή το επίδομα χρόνου υπηρεσίας, αυξάνονται ανάλογα και οι συντάξεις, κάθε δε άλλου είδους παροχές που καταβάλλονται στους εν ενεργεία υπαλλήλους είτε με μορφή επιδόματος, είτε με μορφή εξόδων παράστασης, είτε με μορφή εξόδων κίνησης, είτε με οποιαδήποτε άλλη μορφή, ανεξάρτητα από τον τρόπο υπολογισμού τους, δεν αποτελούν αύξηση του βασικού μισθού και δεν λαμβάνονται υπόψη για τον κανονισμό ή την αύξηση της σύνταξης, εκτός αν αυτό προβλέπεται από ειδική συνταξιοδοτική διάταξη.

Αυτός που παραιτείται λόγω υποβιβασμού ενώ είχε αποκτήσει δικαίωμα σε σύνταξη ή απολύεται για άλλη αιτία, εκτός από πειθαρχικό παράπτωμα, δικαιούται μέσα σ' ένα δίμηνο από τον υποβιβασμό σε κανονισμό σύνταξης με βάση το μισθό του βαθμού από τον οποίο υποβιβάστηκε, εφόσον συντρέχουν και οι άλλες προϋποθέσεις αυτού του άρθρου. Γι' αυτόν που υποβιβάζεται για πειθαρχικό παράπτωμα η σύνταξη κανονίζεται κατ' εξαίρεση με βάση το μισθό του βαθμού στον οποίο υποβιβάστηκε.

Για όσους αποχωρούν από την υπηρεσία από 1ης Ιανουαρίου 2008 ως συντάξιμος μισθός, με βάση τον οποίο κανονίζεται η σύνταξη, λαμβάνεται υπόψη: i. Για συνολική συντάξιμη υπηρεσία μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2007 οριζόμενος στις προηγούμενες παραγράφους. ii. Για συνολική συντάξιμη υπηρεσία η οποία διανύεται από 1ης Ιανουαρίου 2008 και μετά, ποσοστό του πηλίκου της διαιρέσεως του συνόλου των μηνιαίων ασφαλιστέων αποδοχών, που έλαβε ο υπάλληλος κατά τα πέντε τελευταία έτη που προηγούνται της ημερομηνίας κατά την οποία αποχωρεί της υπηρεσίας, χωρίς τον υπολογισμό των τριμήνων αποδοχών, των δώρων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και του

επιδόματος αδείας, δια του αριθμού των μηνών υπηρεσίας που έχει πραγματοποιήσει ο υπάλληλος εντός της χρονικής αυτής περιόδου. Αν ο υπάλληλος στην ίδια χρονική περίοδο δεν έχει σαράντα (40) τουλάχιστον μηνών υπηρεσία, για τον προσδιορισμό των μηνιαίων ασφαλιστέων αποδοχών συνυπολογίζονται και οι ασφαλιστέες αποδοχές μηνών υπηρεσίας της αμέσως προηγούμενης χρονικής περιόδου, μέχρι τη συμπλήρωση του αριθμού των σαράντα (40) μηνών. Για τον προσδιορισμό των παραπάνω συνολικών αποδοχών λαμβάνονται υπόψη οι αποδοχές που έλαβε ο υπάλληλος όπως αυτές έχουν διαμορφωθεί κατά το χρόνο αποχώρησής του από την υπηρεσία. Ειδικά για τους υπαλλήλους που θα αποχωρήσουν από 1ης Ιανουαρίου 2008 μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2012 για τον προσδιορισμό των συνολικών αποδοχών, θα λαμβάνεται υπόψη ποσοστό του ηλικίου της διαιρέσεως του συνόλου των μηνιαίων ασφαλιστέων αποδοχών που έλαβε ο υπάλληλος από 1ης Ιανουαρίου 2008 και μέχρι την αποχώρησή του, χωρίς τον υπολογισμό των τρίμηνων αποδοχών, των δώρων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδείας, δια του αριθμού των μηνών υπηρεσίας του κατά τη χρονική αυτή περίοδο.

2.1.7. Υπηρεσία που υπολογίζεται

Η υπηρεσία, με βάση το άρθρο 14 § 1 ΠΔ 166/2000, υπολογίζεται από την ημερομηνία δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της πράξης διορισμού του υπαλλήλου, εφόσον ανέλαβε υπηρεσία μέσα σε ένα (1) μήνα από την ημερομηνία αυτή, ή από την ημερομηνία ανάληψης υπηρεσίας, εφόσον αυτή πραγματοποιήθηκε μετά την πάροδο ενός (1) μηνός από την ημερομηνία δημοσίευσης του διορισμού, μέχρι τη χρονολογία δημοσίευσης στην παραπάνω Εφημερίδα της απόλυσης ή της αποδοχής της παραίτησης ή μέχρι την ημέρα θανάτου του υπαλλήλου. Αν παρασχέθηκε υπηρεσία και μετά την παραπάνω χρονολογία δημοσίευσης η υπηρεσία υπολογίζεται μέχρι την ημερομηνία κοινοποίησης των παραπάνω πράξεων και σε κάθε περίπτωση όχι πέρα από την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευση αυτή.

Κατά τη συνάθροιση του συντάξιμου χρόνου το χρονικό διάστημα που είναι μικρότερο από 12 μήνες λογίζεται σαν ολόκληρο έτος αν είναι τουλάχιστον ίσο με έξι μήνες. Αυτό εφαρμόζεται στον υπολογισμό τόσο της πραγματικής όσο και της πλασματικής υπηρεσίας.

2.1.8. Υπολογισμός σύνταξης

Η μηνιαία σύνταξη συνίσταται σε τόσα τριακοστά πέμπτα του μηνιαίου συντάξιμου μισθού όσα είναι τα έτη της πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας, σύμφωνα με το άρθρο 15 § 1 ΠΔ 166/2000.

Η σύνταξη που κανονίζεται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο προσαυξάνεται κατά 0,3/35 για κάθε έτος πλασματικής συντάξιμης υπηρεσίας.

2.1.9. Τρίμηνες καταβολές

Το άρθρο 57 § 1 ΠΔ 166/2000 προβλέπει ότι στο μόνιμο ή ισόβιο υπάλληλο που απομακρύνεται για οποιονδήποτε λόγο από την υπηρεσία, καταβάλλονται για τρεις μήνες όλες οι αποδοχές του, ανεξάρτητα από το αν έχει συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδότησης. Οι τρίμηνες αποδοχές αρχίζουν από την επομένη της χρονολογίας δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της απόλυσης ή της αποδοχής της παραίτησης ή της ημέρας του θανάτου του υπαλλήλου και αν παρασχέθηκε υπηρεσία μετά τη χρονολογία δημοσίευσης από την επομένη της ημερομηνίας που φέρει το έγγραφο κοινοποίησης των παραπάνω πράξεων και πάντως όχι πέρα από την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευση αυτή.

Οι παραπάνω τρίμηνες αποδοχές δεν καταβάλλονται: α) σε περίπτωση απόλυσης για πειθαρχικό παράπτωμα ή υπηρεσιακή ανεπάρκεια των μόνιμων ή ισόβιων υπαλλήλων και β) σε περίπτωση παραίτησης του υπαλλήλου που δεν έχει συμπληρώσει την υπηρεσία που απαιτείται.

2.1.10. Δικαιολογητικά

Το άρθρο 22 § 1,2 ΠΔ 166/2000 ρυθμίζει τα σχετικά με το ποια είναι τα δικαιολογητικά που απαιτούνται να υποβληθούν από τους δικαιούχους για την έκδοση της σύνταξης. Οι υπηρεσίες προσωπικού των Υπουργείων και κάθε άλλη αρχή που είναι αρμόδια για την έκδοση της διοικητικής πράξης απομάκρυνσης από την υπηρεσία υποχρεούνται, αμέσως μετά την κοινοποίηση στον

τακτικό δημόσιο υπάλληλο του εγγράφου της απομάκρυνσής του και το αργότερο μέσα σε δεκαπέντε ημέρες, να στέλνουν στην Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους:

- α) Πιστοποιητικό που να εμφανίζει τις υπηρεσιακές μεταβολές του υπαλλήλου.
- β) Επίσημο αντίγραφο του πιστοποιητικού Δήμου ή Κοινότητας ή της Υπηρεσίας Μητρώων του Υπουργείου Εσωτερικών που έχει κατατεθεί σ' αυτές, το οποίο να εμφανίζει το έτος γέννησής του. Το πιστοποιητικό του προηγούμενου εδαφίου δεν απαιτείται αν το έτος γέννησης προκύπτει από το πιστοποιητικό υπηρεσιακών μεταβολών του υπαλλήλου.
- γ) Τα έγγραφα του φακέλου που αποδεικνύουν την παροχή κάθε άλλης υπηρεσίας, εκτός από εκείνη που βεβαιώνεται με το πιστοποιητικό, μαζί με υπεύθυνη δήλωση ότι η υπηρεσία του δε χρησίμευσε για απόκτηση δικαιώματος σύνταξης ή ότι δεν καταβλήθηκε ούτε θα καταβληθεί αποζημίωση για το χρόνο αυτό.
- δ) Βεβαίωση του αρμόδιου εκκαθαριστή των αποδοχών που να εμφανίζει το χρόνο λήξης της μισθοδοσίας του.

Στο διαβιβαστικό των δικαιολογητικών εγγράφων της προηγούμενης παραγράφου σημειώνεται η διεύθυνση κατοικίας του ενδιαφερομένου για να κοινοποιηθεί σ' αυτόν το αντίγραφο της πράξης συνταξιοδότησης που θα εκδοθεί. Το διαβιβαστικό περιέχει και εισήγηση για τα στοιχεία συνταξιοδότησης του υπαλλήλου (χρόνος συντάξιμης υπηρεσίας, συντάξιμες αποδοχές κατά το χρόνο εξόδου), καθώς και κάθε άλλη πληροφορία σχετική με την υπηρεσία, η οποία επηρεάζει το δικαίωμά του σε σύνταξη.

Με βάση τα παραπάνω δικαιολογητικά εκδίδεται η πράξη κανονισμού σύνταξης, χωρίς να αποκλείεται και η υποβολή σχετικής αίτησης από τον ενδιαφερόμενο που υποβάλλεται και από την υπηρεσία από την οποία απομακρύνθηκε.

Αυτοί που απολύονται για σωματική ή διανοητική ανικανότητα, που δεν οφείλεται στην υπηρεσία, υποβάλλουν και επικυρωμένα αντίγραφα των εγγράφων από τα οποία αποδεικνύεται ότι η ανικανότητα αυτή βεβαιώθηκε νόμιμα.

2.1.11. Ανώτατο όριο σύνταξης

Σε καμιά περίπτωση το σύνολο της μηνιαίας σύνταξης που απονέμεται ή που θα πρέπει να απονεμηθεί δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από το μηνιαίο συντάξιμο μισθό, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά και με βάση τον οποίο κανονίζεται η σύνταξη, σύμφωνα με το άρθρο 55 § 1 ΠΔ 166/2000. Το καθαρό ποσό σύνταξης ή το άθροισμα των καθαρών ποσών συντάξεων, που δικαιούται κάθε άμεσος ή έμμεσος συνταξιούχος από το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. ή οποιονδήποτε ασφαλιστικό φορέα κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 50πλάσιο του εκάστοτε τεκμαρτού ημερομισθίου της κατά το άρθρο 37 του Α.Ν. 1846/1951 22ης ασφαλιστικής κλάσης, εφόσον έστω και σε έναν από τους πιο πάνω φορείς η εισφορά του εργοδότη υπερβαίνει, κατά το χρόνο απονομής της σύνταξης, την εισφορά του ασφαλισμένου ή υπάρχει υπέρ του φορέα κοινωνικός πόρος ή επιβάρυνση τρίτων ή ο εργοδότης ενισχύει με οποιονδήποτε τρόπο τον ασφαλιστικό φορέα. Στον περιορισμό του προηγούμενου εδαφίου υπάγονται οι συντάξεις, οι οποίες απορρέουν από μισθό, ο οποίος καθορίζεται με τυπικό νόμο ή υπουργική απόφαση ή συλλογική σύμβαση, καθώς και οι συντάξεις, που προέρχονται από ελεύθερη άσκηση επαγγέλματος και από αυτοαπασχόληση. Ως καθαρό ποσό σύνταξης λογίζεται το ποσό που απομένει μετά από την αφαίρεση από το ακαθάριστο ποσό σύνταξης του δικαιούχου των κάθε είδους κρατήσεων, που κατά νόμο τον βαρύνουν, και του φόρου εισοδήματος και της εισφοράς Ο.Γ.Α., που αναλογεί στο ποσό αυτό. Για τον υπολογισμό του φόρου δεν λαμβάνεται υπόψη ο φόρος που αντιστοιχεί για τυχόν άλλα εισοδήματα του συνταξιούχου, ο οποίος σε κάθε περίπτωση θεωρείται ότι έχει σύζυγο και δύο τέκνα που τον βαρύνουν.

2.1.12. Αναστολή δικαιώματος σύνταξης

Με βάση το άρθρο 63 ΠΔ 166/2000, το δικαίωμα για σύνταξη δεν μπορεί να ασκηθεί αν ο δικαιούχος:

- α) καταδικαστεί στην ποινή της κάθειρξης για οποιοδήποτε αδίκημα, και μέχρι τη λήξη της ποινής.
- β) αποβάλει την ελληνική ιθαγένεια.

Αν αρθεί ο λόγος της μη άσκησης, το δικαίωμα σύνταξης αρχίζει ή επαναλαμβάνεται από την πρώτη του μήνα που ακολουθεί την άρση.

Για τους πολίτες των άλλων κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν απαιτείται η ελληνική ιθαγένεια για την απόκτηση δικαιώματος σύνταξης.

Αν κάποιος κηρυχθεί σε αφάνεια το δικαίωμα σύνταξης δεν μπορεί να ασκηθεί πριν από τη δημοσίευση της τελεσίδικης απόφασης για την αφάνεια.

2.1.13. Απώλεια δικαιώματος σύνταξης

Το δικαίωμα σύνταξης χάνεται στις παρακάτω περιπτώσεις, όπως προβλέπει το άρθρο 62 ΠΔ 166/2000:

- α) Αν ο υπάλληλος απολυθεί γιατί απείχε από την εκπλήρωση των καθηκόντων του αδικαιολόγητα
- β) Αν ο δικαιούχος καταδικαστεί αμετάκλητα, είτε όταν ήταν στην ενέργεια είτε ως συνταξιούχος, σε ποινή κάθειρξης για κλοπή, υπεξαίρεση, απάτη, πλαστογραφία, απιστία, παραποίηση ή σε φυλάκιση για δωροδοκία ή δωροληψία, εφόσον τα αδικήματα αυτά στρέφονται κατά του Δημοσίου ή κατά νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου καθώς και αν καταδικαστεί αμετάκλητα για κάποιο από τα αδικήματα των άρθρων 270 και 272 του Ποινικού Κώδικα. Αν παρασχεθεί χάρη με άρση των συνεπειών ή επέλθει δικαστική αποκατάσταση το δικαίωμα αποκτάται πάλι

2.2. Μητέρες υπάλληλοι με παιδιά

2.2.1. Προϋποθέσεις

Σύμφωνα με το άρθρο 1 § 1α του ΠΔ 166/2000, Για τις μητέρες υπαλλήλους, οι οποίες έχουν προσληφθεί μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 1982 και είναι χήρες με άγαμα παιδιά ή διαζευγμένες με άγαμα παιδιά ή άγαμες μητέρες με

άγαμα παιδιά, καθώς και για γυναίκες που είναι έγγαμες, αρκεί η συμπλήρωση δεκαπενταετούς πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1992 και για όσες συμπληρώνουν τη δεκαπενταετία από την 1η Ιανουαρίου 1993 και μετά προστίθεται ένα εξάμηνο για κάθε ημερολογιακό έτος και μέχρι τη συμπλήρωση δέκα επτά (17) ετών και έξι (6) μηνών πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας. Κατ' εξαίρεση για τις γυναίκες υπαλλήλους, οι οποίες έχουν τρία τουλάχιστον παιδιά, αρκεί εικοσαετής πλήρης πραγματική συντάξιμη υπηρεσία ανεξάρτητα από το χρόνο πρόσληψής τους.

Ο ν. 3232/2004 προβλέπει με το άρθρο 5 § 4, ότι μητέρες αναπήρων τέκνων με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω, καθώς και σύζυγοι αναπήρων με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω, εφόσον έχουν διανύσει τουλάχιστον δεκαετή έγγαμο βίο, ασφαλισμένοι σε φορείς κύριας ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με τη συμπλήρωση 7.500 ημερών εργασίας ή 25 ετών ασφάλισης, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας και ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση. Το καταβαλλόμενο ποσό σύνταξης δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το πλήρες κατώτατο όριο σύνταξης λόγω γήρατος, που καταβάλλεται κάθε φορά από τον οικείο ασφαλιστικό φορέα.

2.3. Χήρα σύζυγος υπαλλήλου

2.3.1. Προϋποθέσεις για θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης

Δικαίωμα σε σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο έχουν, με βάση το άρθρο 5 § 1 ΠΔ 166/2000 η χήρα του υπαλλήλου, ο οποίος είχε αποκτήσει δικαίωμα σε σύνταξη ή που πέθανε στην υπηρεσία μετά τη συμπλήρωση πενταετούς τουλάχιστον πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας ή που δολοφονήθηκε από τρομοκράτες ή άλλα άτομα λόγω της υπαλληλικής του ιδιότητας ή της ενάσκησής των καθηκόντων του.

Η χήρα δικαιούται σύνταξη αν από το γάμο έχει συμπληρωθεί ενός έτους πραγματική συντάξιμη υπηρεσία του συζύγου της ή αν ο γάμος έχει τελεσθεί δύο τουλάχιστον πλήρη έτη πριν από το θάνατό του. Αν ο γάμος της χήρας λυθεί με διαζύγιο και τελεσθεί νέος γάμος της με το ίδιο πρόσωπο, για τη συ-

μπλήρωση των παραπάνω χρονικών προϋποθέσεων λαμβάνεται υπόψη και ο πρώτος γάμος. Αν όμως γεννήθηκε παιδί η χήρα δικαιούται σύνταξη και χωρίς να συντρέχουν οι όροι αυτοί. (Απόφαση 1522/95 του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Τμήμα ΙΙ).

2.3.2. Ποσοστό σύνταξης

Η σύνταξη της χήρας συζύγου χωρίς τέκνα ή αν συντρέχουν ένα ή και δύο τέκνα, σύμφωνα με το άρθρο 18 § 1 ΠΔ 166/2000, συνίσταται στα 7/10 της σύνταξης που δικαιούται ή που έχει δικαιωθεί ο σύζυγος που πέθανε και αν συντρέχουν περισσότερα από δύο τέκνα προστίθεται 1/10 για καθένα από αυτά μέχρι να συμπληρωθεί ολόκληρη η σύνταξη του συζύγου που πέθανε. Αν κάποιος από τα παιδιά συνάψει γάμο ή πεθάνει ή κηρυχθεί άφαντο ή αν κάποιος από τα άγαμα αγόρια ενηλικιωθεί ή αν σε κάποιον από τα συνδικαιούχα στη σύνταξη πρόσωπα δεν καταβάλλεται το μερίδιό του, είτε λόγω αναστολής καταβολής του, είτε γιατί παίρνει σύνταξη από δικό του δικαίωμα, η σύνταξη των άλλων δικαιούχων προσώπων ανακαθορίζεται σαν να μη συντρέχουν στη σύνταξη τα πρόσωπα στα οποία δεν καταβάλλεται το μερίδιο της σύνταξης.

2.3.3. Δικαιολογητικά

Το άρθρο 22 § 5-8 ΠΔ 166/2000 ρυθμίζει τα σχετικά με το ποια είναι τα δικαιολογητικά που απαιτούνται να υποβληθούν από τους δικαιούχους για την έκδοση της σύνταξης.

Σύμφωνα με αυτό, η χήρα χωρίς τέκνα του υπαλλήλου υποβάλλει:

- α) Πιστοποιητικό που να εμφανίζει τις υπηρεσιακές μεταβολές του υπαλλήλου.
- β) Επίσημο αντίγραφο του πιστοποιητικού Δήμου ή Κοινότητας ή της Υπηρεσίας Μητρώων του Υπουργείου Εσωτερικών που έχει κατατεθεί σ' αυτές, το οποίο να εμφανίζει το έτος γέννησής του. Το πιστοποιητικό του προηγούμενου εδαφίου δεν απαιτείται αν το έτος γέννησης προκύπτει από το πιστοποιητικό υπηρεσιακών μεταβολών του υπαλλήλου.

- γ) Τα έγγραφα του φακέλου που αποδεικνύουν την παροχή κάθε άλλης υπηρεσίας, εκτός από εκείνη που βεβαιώνεται με το πιστοποιητικό, μαζί με υπεύθυνη δήλωση ότι η υπηρεσία του δε χρησίμευσε για απόκτηση δικαιώματος σύνταξης ή ότι δεν καταβλήθηκε ούτε θα καταβληθεί αποζημίωση για το χρόνο αυτό.
- δ) Βεβαίωση του αρμόδιου εκκαθαριστή των αποδοχών που να εμφανίζει το χρόνο λήξης της μισθοδοσίας του.
- ε) βεβαίωση της αρμόδιας αρχής ότι ο υπάλληλος πέθανε ενώ διατελούσε στην υπηρεσία,
- στ) Αντίγραφο ληξιαρχικής πράξης του θανάτου του υπαλλήλου.
- ζ) Αντίγραφο ληξιαρχικής πράξης γάμου ή πιστοποιητικό τέλεσης γάμου Ιερής Μητρόπολης
- η) Πιστοποιητικό της οικείας Δημοτικής ή Κοινοτικής αρχής που να βεβαιώνει ότι ο γάμος δε λύθηκε μέχρι το θάνατο του συζύγου, ότι αυτή διατελεί σε χηρεία και αυτός που πέθανε δεν άφησε από το γάμο αυτό ή άλλο προηγούμενο γάμο νόμιμα ή αναγνωρισμένα εκούσια ή με δικαστική απόφαση ή θετά τέκνα ή γονείς.

Στο διαβιβαστικό των δικαιολογητικών εγγράφων της προηγούμενης παραγράφου σημειώνεται η διεύθυνση κατοικίας του ενδιαφερομένου για να κοινοποιηθεί σ' αυτόν το αντίγραφο της πράξης συνταξιοδότησης που θα εκδοθεί. Το διαβιβαστικό περιέχει και εισήγηση για τα στοιχεία συνταξιοδότησης του υπαλλήλου (χρόνος συντάξιμης υπηρεσίας, συντάξιμες αποδοχές κατά το χρόνο εξόδου), καθώς και κάθε άλλη πληροφορία σχετική με την υπηρεσία, η οποία επηρεάζει το δικαίωμά του σε σύνταξη.

Η χήρα σύζυγος μαζί με τα τέκνα υποβάλλουν:

- α) Πιστοποιητικό που να εμφανίζει τις υπηρεσιακές μεταβολές του υπαλλήλου.
- β) Επίσημο αντίγραφο του πιστοποιητικού Δήμου ή Κοινότητας ή της Υπηρεσίας Μητρώων του Υπουργείου Εσωτερικών που έχει κατατεθεί σ' αυτές, το οποίο να εμφανίζει το έτος γέννησής του. Το πιστοποιητικό του προηγούμενου εδαφίου δεν απαιτείται αν το έτος γέννησης προκύπτει από το πιστοποιητικό υπηρεσιακών μεταβολών του υπαλλήλου.
- γ) Τα έγγραφα του φακέλου που αποδεικνύουν την παροχή κάθε άλλης υπηρεσίας, εκτός από εκείνη που βεβαιώνεται με το πιστοποιητικό, μαζί με υπεύθυνη δήλωση ότι η υπηρεσία του δε χρησίμευσε για απόκτηση δικαιώματος σύνταξης ή ότι δεν καταβλήθηκε ούτε θα καταβληθεί αποζημίωση για το χρόνο αυτό.
- δ) Βεβαίωση του αρμόδιου εκκαθαριστή των αποδοχών που να εμφανίζει το χρόνο λήξης της μισθοδοσίας του.

- ε) Αντίγραφο ληξιαρχικής πράξης του θανάτου του υπαλλήλου.
- στ) Αντίγραφο ληξιαρχικής πράξης γάμου ή πιστοποιητικό τέλεσης γάμου Ιερής Μητρόπολης
- ζ) Πιστοποιητικό της οικείας Δημοτικής ή Κοινοτικής αρχής που να βεβαιώνει ότι ο γάμος δε λύθηκε μέχρι το θάνατο του συζύγου, ότι αυτή διατελεί σε χηρεία και αυτός που πέθανε δεν άφησε από το γάμο αυτό ή άλλο προηγούμενο γάμο νόμιμα ή αναγνωρισμένα εκούσια ή με δικαστική απόφαση ή θετά τέκνα ή γονείς. Αν στη σύνταξη των πιο πάνω προσώπων συμμετέχουν και γονείς βεβαιώνεται η ύπαρξή τους με πιστοποιητικό και υποβάλλονται από αυτούς και τα έγγραφα για την απόδειξη της απορίας τους
- η) Πιστοποιητικό της οικείας Δημοτικής ή Κοινοτικής Αρχής που να βεβαιώνει ότι είναι νόμιμα ή αναγνωρισμένα εκούσια ή με δικαστική απόφαση ή θετά τέκνα του υπαλλήλου ή της υπαλλήλου που πέθανε, το έτος γέννησής τους και αν είναι άγαμα και αν είναι έγγαμα τη χρονολογία τέλεσης του γάμου, και ότι ο υπάλληλος ή η υπάλληλος που πέθανε δεν άφησε χήρα μητέρα, αν δε πρόκειται για τέκνα άνδρα υπαλλήλου και ότι αυτός δεν άφησε χήρα σύζυγο ή άλλα τέκνα νόμιμα ή αναγνωρισμένα εκούσια ή με δικαστική απόφαση ή θετά. Αν πρόκειται για τέκνα που έχουν αναγνωρισθεί εκούσια ή με δικαστική απόφαση υποβάλλονται και τα έγγραφα που αποδεικνύουν την αναγνώρισή τους. Τα φυσικά τέκνα μητέρας υπαλλήλου υποβάλλουν πιστοποιητικό της οικείας Δημοτικής ή Κοινοτικής αρχής που να βεβαιώνει ότι είναι φυσικά τέκνα αυτής που πέθανε, το έτος γέννησής τους, ότι είναι άγαμα ή όχι και ότι εκείνη δεν άφησε χήρα μητέρα. Τα τέκνα της μητέρας υπαλλήλου που προέρχονται από νόμιμο γάμο πρέπει να υποβάλλουν και πιστοποιητικό ότι είναι ορφανά από πατέρα.

2.3.4. Απώλεια του δικαιώματος

Το δικαίωμα σύνταξης χάνεται όπως ορίζεται στο άρθρο 62 ΠΔ 166/2000:

- α) Αν η χήρα σύζυγος που δικαιώθηκε σύνταξη καταδικαστεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση για παιδοκτονία.,
- β) Αν η χήρα έλθει σε νέο γάμο είτε κατά το δίκαιο της χώρας μας είτε κατά το αλλοδαπό δίκαιο ή αν η χήρα σύζυγος εκπέσει από τη γονική μέριμνα των παιδιών για καταδίκη σε αδίκημα που διέπραξε με δόλο και το οποίο

αφορά τη ζωή, την υγεία και τα ήθη του τέκνου σύμφωνα με το άρθρο 1537 του Αστικού Κώδικα.

2.4. Μητέρες και αδελφές υπαλλήλου

2.4.1. Προϋποθέσεις για θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης

Το άρθρο 6 ΠΔ 166/2000 ορίζει ότι αν ο υπάλληλος πέθανε αφού είχε αποκτήσει δικαίωμα σε σύνταξη ή αν πέθανε στην υπηρεσία μετά τη συμπλήρωση δεκαετούς τουλάχιστον πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας και ήταν άγαμος ή χήρος χωρίς παιδιά ή διαζευγμένος χωρίς παιδιά, δικαιούνται σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο, αν δεν υπάρχει πατέρας ή αν αυτός πέθανε έστω και πριν αποκτήσει δικαίωμα σε σύνταξη, η άπορη χήρα μητέρα (του θανόντος υπαλλήλου) και για φυσικό τέκνο η άπορη φυσική μητέρα, εφόσον είναι άγαμη, και οι άπορες άγαμες αδελφές, εφόσον τα πρόσωπα αυτά τα συντηρούσε κυρίως ο θανών δημόσιος υπάλληλος.

Σε περίπτωση που οι γονείς έχουν πάρει διαζύγιο δικαιούνται σύνταξη η άπορη μητέρα και οι άπορες άγαμες αδελφές αν ο υπάλληλος τις συντηρούσε πριν από το θάνατό του. Αν όμως ο υπάλληλος συντηρούσε και τους δύο γονείς του η σύνταξη ανήκει σ' αυτούς τους δύο.

Σε περίπτωση που ο πατέρας τέλεσε νέο γάμο μετά το θάνατο της συζύγου του δικαιούνται σύνταξη οι άγαμες αμφιθαλείς ή ετεροθαλείς από την ίδια μητέρα αδελφές αυτού που πέθανε, αν ζούσαν χωριστά και αυτός τις συντηρούσε πριν από το θάνατό του.

Για τη θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης υπέρ της αγάμου αδελφής θανόντος πολιτικού συνταξιούχου ο οποίος δεν άφησε ούτε σύζυγο ούτε τέκνα απαιτείται να συντρέχουν στο πρόσωπό της κατά το χρόνο του θανάτου του αδελφού της αθροιστικά (και όχι διαζευκτικά) δύο προϋποθέσεις: α) της απορίας της, και β) της κύριας συντήρησής της από τον αποβιώσαντα αδελφό της, σύμφωνα με την υπ' αριθμόν 1088/1995 απόφαση του 2ου τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Οι άπορες άγαμες αδελφές που έχουν το συνταξιοδοτικό τους δικαίωμα από αδέρφια που προσλήφθηκαν στο Δημόσιο από 1ης Ιανουαρίου 1983 και μετά, παύουν να συνταξιοδοτούνται μετά την ενηλικίωσή τους, εκτός αν σπουδάζουν ή είναι ανίκανες για εργασία.

2.4.2. Ποσοστό σύνταξης:

Η σύνταξη της μητέρας και των αδελφών, σύμφωνα με την πρόβλεψη του άρθρου 19 ΠΔ 166/2000, συνίσταται στα 3/10 εκείνης που θα έπρεπε να απονεμηθεί ή είχε απονεμηθεί σ' αυτόν που πέθανε. Η σύνταξη της μητέρας και των αδελφών ανήκει κατά το μισό στη μητέρα και κατά το άλλο μισό στις αδελφές σε ίσες μερίδες, με δυνατότητα να απαιτηθεί η καταβολή της σύνταξης αυτής σε κάθε μία χωριστά. Αν κάποια από τις αδελφές συνάψει γάμο ή παύσει να υπάρχει η μερίδα της προσουξάνει τη μερίδα της μητέρας και των άλλων αδελφών. Για αδελφές που έχουν το δικαίωμα από υπάλληλο, ο οποίος διορίστηκε στο Δημόσιο από την 1η Ιανουαρίου 1983 και μετά, αν αυτές συνάψουν γάμο ή παύσουν να υπάρχουν ή ενηλικιωθούν η μερίδα τους προσουξάνει τη μερίδα της μητέρας και των άλλων αδελφών. Αν δεν υπάρχει μητέρα ή αυτή πεθάνει ολόκληρη η σύνταξη ανήκει στις αδελφές. Στην περίπτωση που και οι δύο γονείς έχουν δικαίωμα σύνταξης η σύνταξη κατανέμεται μεταξύ τους σε ίσες μερίδες.

2.4.3. Δικαιολογητικά

Οι αδελφές υποβάλλουν όπως προβλέπει το άρθρο 22 § 10-12,14 ΠΔ 166/2000:

- α) Πιστοποιητικό που να εμφανίζει τις υπηρεσιακές μεταβολές του υπαλλήλου.
- β) Επίσημο αντίγραφο του πιστοποιητικού Δήμου ή Κοινότητας ή της Υπηρεσίας Μητρώων του Υπουργείου Εσωτερικών που έχει κατατεθεί σ' αυτές, το οποίο να εμφανίζει το έτος γέννησής του. Το πιστοποιητικό του προηγούμενου εδαφίου δεν απαιτείται αν το έτος γέννησης προκύπτει από το πιστοποιητικό υπηρεσιακών μεταβολών του υπαλλήλου.

- γ) Τα έγγραφα του φακέλου που αποδεικνύουν την παροχή κάθε άλλης υπηρεσίας, εκτός από εκείνη που βεβαιώνεται με το πιστοποιητικό, μαζί με υπεύθυνη δήλωση ότι η υπηρεσία του δε χρησίμευσε για απόκτηση δικαιώματος σύνταξης ή ότι δεν καταβλήθηκε ούτε θα καταβληθεί αποζημίωση για το χρόνο αυτό.
- δ) Αντίγραφο ληξιαρχικής πράξης του θανάτου του υπαλλήλου.
- ε) Πιστοποιητικό της οικείας Δημοτικής ή Κοινοτικής αρχής που να βεβαιώνει ότι είναι ορφανός από πατέρα και μητέρα και ότι είναι αδελφός του υπαλλήλου που πέθανε και άγαμος.
- στ) Τα έγγραφα για την απόδειξη της απορίας τους. α) Πιστοποιητικό της οικείας Δημοτικής ή Κοινοτικής ή Αστυνομικής αρχής που να βεβαιώνει: αα) το επάγγελμά τους και τις πιθανές από αυτό προσόδους και ββ) αν μόνο αυτός που πέθανε τους συντηρούσε ή συνέβαλλαν και άλλα τέκνα ή αδελφοί στη συντήρησή τους. β) Πιστοποιητικό του οικείου Οικονομικού Εφόρου που να βεβαιώνει την περιουσία που δήλωσαν σ' αυτόν και τις από αυτή προσόδους τους και ότι η δήλωσή του ελέγχθηκε αληθινή. Αν δεν επιδόθηκε δήλωση με θετικό περιεχόμενο ο Εφορος πιστοποιεί αυτό και βεβαιώνει ότι η μη υποβολή δήλωσης ελέγχθηκε δικαιολογημένη. γ) Πιστοποιητικό του οικείου υποθηκοφύλακα για την ακίνητη περιουσία τους και για τις τυχόν υποθήκες ή προσημειώσεις που έχουν εγγραφεί σ' αυτή ή ότι δεν υπάρχει μερίδα τους στα αντίστοιχα βιβλία μεταγραφών. δ) Υπεύθυνη δήλωση για την κατεχόμενη ή όχι ακίνητη περιουσία σε οποιαδήποτε περιοχή του Κράτους με προσδιορισμό του είδους, έκτασης, αξίας και ακαθάριστης προσόδου.
- Η χήρα μητέρα μαζί με τις αδελφές υποβάλλουν:
- α) Πιστοποιητικό που να εμφανίζει τις υπηρεσιακές μεταβολές του υπαλλήλου.
- β) Επίσημο αντίγραφο του πιστοποιητικού Δήμου ή Κοινότητας ή της Υπηρεσίας Μητρών του Υπουργείου Εσωτερικών που έχει κατατεθεί σ' αυτές, το οποίο να εμφανίζει το έτος γέννησής του. Το πιστοποιητικό του προηγούμενου εδαφίου δεν απαιτείται αν το έτος γέννησης προκύπτει από το πιστοποιητικό υπηρεσιακών μεταβολών του υπαλλήλου.
- γ) Τα έγγραφα του φακέλου που αποδεικνύουν την παροχή κάθε άλλης υπηρεσίας, εκτός από εκείνη που βεβαιώνεται με το πιστοποιητικό, μαζί με υπεύθυνη δήλωση ότι η υπηρεσία του δε χρησίμευσε για απόκτηση δικαιώματος σύνταξης ή ότι δεν καταβλήθηκε ούτε θα καταβληθεί αποζημίωση για το χρόνο αυτό.
- δ) Αντίγραφο ληξιαρχικής πράξης του θανάτου του υπαλλήλου
- ε) Πιστοποιητικό που να βεβαιώνει για τη μητέρα ότι είναι μητέρα του

υπαλλήλου που πέθανε, ότι είναι χήρα με προσδιορισμό του χρόνου που χήρεψε και ότι ο υπάλληλος ήταν άγαμος ή χήρος ή σε διάζευξη χωρίς παιδιά και δεν άφησε αδελφές. Για τις αδελφές, ότι είναι ορφανές από πατέρα και μητέρα και ότι είναι αδελφές του υπαλλήλου που πέθανε και είναι άγαμες.

στ) Τα έγγραφα για την απόδειξη της απορίας τους:

- i) Πιστοποιητικό της οικείας Δημοτικής ή Κοινοτικής ή Αστυνομικής αρχής που να βεβαιώνει: αα) το επάγγελμά τους και τις πιθανές από αυτό προσόδους και ββ) αν μόνο αυτός που πέθανε τους συντηρούσε ή συνέβαλλαν και άλλα τέκνα ή αδελφοί στη συντήρησή τους.
- ii) Πιστοποιητικό του οικείου Οικονομικού Εφόρου που να βεβαιώνει την περιουσία που δήλωσαν σ' αυτόν και τις από αυτή προσόδους τους και ότι η δήλωσή του ελέγχθηκε αληθινή. Αν δεν επιδόθηκε δήλωση με θετικό περιεχόμενο ο Εφορος πιστοποιεί αυτό και βεβαιώνει ότι η μη υποβολή δήλωσης ελέγχθηκε δικαιολογημένη.
- iii) Πιστοποιητικό του οικείου υποθηκοφύλακα για την ακίνητη περιουσία τους και για τις τυχόν υποθήκες ή προσημειώσεις που έχουν εγγραφεί σ' αυτή ή ότι δεν υπάρχει μερίδα τους στα αντίστοιχα βιβλία μεταγραφών.
- iv) Υπεύθυνη δήλωση για την κατεχόμενη ή όχι ακίνητη περιουσία σε οποιαδήποτε περιοχή του Κράτους με προσδιορισμό του είδους, έκτασης, αξίας και ακαθάριστης προσόδου.

2.5. Τέκνα υπαλλήλου

2.5.1. Προϋποθέσεις για θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης

Δικαίωμα σε σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο, με βάση το άρθρο 5 § 1β,γ ΠΔ 166/2000 έχουν:

- α) Τα παιδιά του υπαλλήλου που πέθανε έχοντας τις προϋποθέσεις για θεμελίωση σύνταξης, καθώς και του συνταξιούχου είτε αυτά γεννήθηκαν σε γάμο των γονέων τους είτε νομιμοποιήθηκαν, είτε είναι θετά, είτε

αναγνωρίστηκαν, είτε γεννήθηκαν χωρίς γάμο των γονέων τους από μητέρα υπάλληλο ή συνταξιούχο από δική της υπηρεσία, αν τα μεν κορίτσια είναι άγαμα, τα δε αγόρια μέχρι τη συμπλήρωση του 18ου εφόσον είναι άγαμα ή και μετά τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας τους, εφόσον είναι ανίκανα για εργασία κατά ποσοστό 50% και άνω. Η ανικανότητά τους στην περίπτωση αυτή κρίνεται κατά το χρόνο του θανάτου του υπαλλήλου ή συνταξιούχου και βεβαιώνεται με γνωμάτευση της Α.Σ.Υ. Επιτροπής. Τα θετά παιδιά δικαιούνται σύνταξη, εφόσον κατά το χρόνο της δημοσίευσης της απόφασης υιοθεσίας δεν είχαν υπερβεί το 18ο έτος της ηλικίας τους. Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει: Για θετά παιδιά που είτε υιοθετήθηκαν μέχρι τη δημοσίευση του Ν.Δ. 149/1973 και δε λαμβάνουν ούτε δικαιούνται να λάβουν σύνταξη από οποιονδήποτε άλλο ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης είτε είναι ανίκανα για την άσκηση οποιουδήποτε βιοποριστικού επαγγέλματος.

β) Η διαζευγμένη θυγατέρα εφόσον συντρέχουν αθροιστικά οι εξής προϋποθέσεις:

αα) Ο γάμος να λύθηκε με κοινή υπαιτιότητα ή με υπαιτιότητα του συζύγου ή από λόγο που δεν αφορά αποκλειστικά το πρόσωπό της ή με συναινετικό διαζύγιο ή να συντρέχει περίπτωση βίαιης διακοπής της δίκης λόγω θανάτου του συζύγου.

ββ) Να μην έχει μηνιαίο εισόδημα από το Δημόσιο ή το Δημόσιο Τομέα μεγαλύτερο από το κατώτατο όριο σύνταξης του Δημοσίου, όπως αυτό ισχύει κάθε φορά. Επίσης να μην έχει κάθε φορά φορολογητέο εισόδημα από οποιαδήποτε άλλη πηγή μεγαλύτερο από το παραπάνω καθοριζόμενο κατώτατο όριο.

Φορολογητέο εισόδημα ως προϋπόθεση για τη συνταξιοδότηση διαζευγμένης θυγατέρας είναι όχι μόνο εκείνο το οποίο καταβάλλεται από το δημόσιο τομέα στη διαζευγμένη θυγατέρα ως μισθός ή σύνταξη ή εκείνο το οποίο δηλώνεται από αυτή με τη φορολογική δήλωση αλλά και εκείνο το οποίο η ίδια θα μπορούσε να αποκομίσει από την κατάλληλη χρησιμοποίηση και αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας της. Αυτό έκρινε το 2ο τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου με τις υπ' αριθμόν 337, 793, 1163/1995 αποφάσεις του.

Σύμφωνα με την 1043/1995 απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, για την εξεύρεση του μηνιαίου εισοδήματος διαζευγμένης θυγατέρας από το δημόσιο ή τον ευρύτερο δημόσιο τομέα ώστε τούτο να συγκριθεί με το κατώτατο όριο συντάξεως του Δημοσίου όπως αυτό ισχύει εκάστοτε σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν. 1654/1986 γίνεται άθροιση όλων των εισοδημάτων της κατά το χρόνο επαγωγής του συνταξιοδοτικού δικαιώματος από οποιαδήποτε πηγή και αιτία έστω

και από εποχιακή απασχόληση στο Δημόσιο ή το δημόσιο τομέα και το συνολικό ποσό των εισοδημάτων διαιρείται με τον αριθμό 12 (όσοι είναι οι μήνες του έτους) και όχι με τον αριθμό 14 με τον οποίο διαιρούνται τα ετήσια εισοδήματα από μισθούς, δώρα Πάσχα, Χριστουγέννων και επιδόματος άδειας για την εξεύρεση των μηνιαίων αποδοχών από την αιτία αυτή.

- γγ) Να μην παίρνει άλλη σύνταξη και να μην έχει ασφαλισθεί για σύνταξη σε οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό κύριας σύνταξης.
- δδ) Κατά την 31 Δεκεμβρίου 1986 να έχει συμπληρώσει το τεσσαρακοστό έτος της ηλικίας της.

Θεμελιώνει εξίσου συνταξιοδοτικό δικαίωμα, διαζευγμένη θυγατέρα η οποία στο παρελθόν είχε ασφαλιστεί σε οργανισμό κύριας ασφάλισης όταν ο ασφαλιστικός της δεσμός είναι ενεργός δηλαδή υπό συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά, κατά περίπτωση εξεταζόμενα (ημέρες ασφάλισης, ηλικία, υγεία) δύναται βάσιμα να οδηγήσει σε χορήγηση συντάξεως από τον ασφαλιστικό οργανισμό και όχι όταν υφίσταται περιστασιακή ασφάλισή της σε οργανισμό κύριας ασφάλισης βάσει της οποίας δεν πρόκειται να δικαιωθεί συντάξεως από αυτόν, όπως έκρινε το 2ο τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου με την υπ' αριθμόν 1107/1995 απόφασή του .

Με βάση την υπ' αριθμόν 1161/1995 απόφαση του 2ου τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου η συνδρομή των προϋποθέσεων για τη συνταξιοδότηση διαζευγμένης θυγατέρας με εξαίρεση τη συμπλήρωση του καθορισμένου ορίου ηλικίας (40^ο έτος) πρέπει να εξετάζεται κατά περίπτωση π.χ. προκειμένου περί θυγατέρας εγγάμου κατά το χρόνο θανάτου του πατέρα της ή άγαμου η οποία ήρθε σε γάμο και διαζεύχθηκε μεταγενέστερα το συνταξιοδοτικό της δικαίωμα καθίσταται ενεργό και επιδιώξιμο από το χρόνο λύσης του γάμου.

Τέλος, το Ελεγκτικό Συνέδριο με την υπ' αριθμόν 120/1995 απόφαση της Ολομέλειας έκρινε ότι δεν δικαιούται σύνταξη διαζευγμένη θυγατέρα συνταξιούχου εφόσον λαμβάνει σύνταξη από τον ΟΓΑ. Ο ανωτέρω οργανισμός παρέχει στους ασφαλισμένους του κύρια σύνταξη και όχι βοήθημα και συνεπώς θεωρείται οργανισμός κύριας ασφάλισης κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 9 του Ν. 1654/1986.

2.5.2. Δικαιολογητικά

Τα δικαιολογητικά που πρέπει να υποβάλλουν τα τέκνα σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 22 ΠΔ 166/2000 είναι:

- α) Πιστοποιητικό που να εμφανίζει τις υπηρεσιακές μεταβολές του υπαλλήλου.
- β) Επίσημο αντίγραφο του πιστοποιητικού Δήμου ή Κοινότητας ή της Υπηρεσίας Μητρώων του Υπουργείου Εσωτερικών που έχει κατατεθεί σ' αυτές, το οποίο να εμφανίζει το έτος γέννησής του. Το πιστοποιητικό του προηγούμενου εδαφίου δεν απαιτείται αν το έτος γέννησης προκύπτει από το πιστοποιητικό υπηρεσιακών μεταβολών του υπαλλήλου
- γ) Τα έγγραφα του φακέλου που αποδεικνύουν την παροχή κάθε άλλης υπηρεσίας, εκτός από εκείνη που βεβαιώνεται με το πιστοποιητικό, μαζί με υπεύθυνη δήλωση ότι η υπηρεσία του δε χρησίμευσε για απόκτηση δικαιώματος σύνταξης ή ότι δεν καταβλήθηκε ούτε θα καταβληθεί αποζημίωση για το χρόνο αυτό.
- δ) Πιστοποιητικό της οικείας Δημοτικής ή Κοινοτικής Αρχής που να βεβαιώνει ότι είναι νόμιμα ή αναγνωρισμένα εκούσια ή με δικαστική απόφαση ή θετά τέκνα του υπαλλήλου ή της υπαλλήλου που πέθανε, το έτος γέννησής τους και αν είναι έγγαμα τη χρονολογία τέλεσης του γάμου, και ότι ο υπάλληλος ή η υπάλληλος που πέθανε δεν άφησε χήρα μητέρα, αν δε πρόκειται για τέκνα άνδρα υπαλλήλου και ότι αυτός δεν άφησε χήρα σύζυγο ή άλλα τέκνα νόμιμα ή αναγνωρισμένα εκούσια ή με δικαστική απόφαση ή θετά. Αν πρόκειται για τέκνα που έχουν αναγνωρισθεί εκούσια ή με δικαστική απόφαση υποβάλλονται και τα έγγραφα που αποδεικνύουν την αναγνώρισή τους. Τα φυσικά τέκνα μητέρας υπαλλήλου υποβάλλουν πιστοποιητικό της οικείας Δημοτικής ή Κοινοτικής αρχής που να βεβαιώνει ότι είναι φυσικά τέκνα αυτής που πέθανε, το έτος γέννησής τους, ότι είναι άγαμα ή όχι και ότι εκείνη δεν άφησε χήρα μητέρα. Τα τέκνα της μητέρας υπαλλήλου που προέρχονται από νόμιμο γάμο πρέπει να υποβάλλουν και πιστοποιητικό ότι είναι ορφανά από πατέρα.

2.5.3. Απώλεια δικαιώματος

Το δικαίωμα σύνταξης χάνεται, με βάση το άρθρο 62 ΠΔ 166/2000, αν η θυγατέρα έλθει σε γάμο είτε κατά το δίκαιο της χώρας μας είτε κατά το αλλοδαπό δίκαιο.

2.6. Διαζευγμένη

2.6.1. Προϋποθέσεις

Με βάση το άρθρο 4 ν. 3232/2004, η διαζευγμένη, σε περίπτωση θανάτου του πρώην συζύγου, δικαιούται σύνταξη λόγω θανάτου του πρώην συζύγου από το Δημόσιο εφόσον πληροί αθροιστικά τις εξής προϋποθέσεις:

- α. Να έχει συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας ή να είναι ανίκανη για την άσκηση βιοποριστικού επαγγέλματος κατά ποσοστό 67% και άνω. Η ανικανότητα στην περίπτωση αυτή κρίνεται κατά το χρόνο του θανάτου του πρώην συζύγου και βεβαιώνεται με γνωμάτευση της Α.Σ.Υ. Επιτροπής.
- β. Ο πρώην σύζυγος, κατά τη στιγμή του θανάτου του, να κατέβαλε διατροφή που είχε καθοριστεί είτε με δικαστική απόφαση είτε με σύμβαση μεταξύ των πρώην συζύγων.
- γ. 15 έτη έγγαμου βίου μέχρι τη λύση του γάμου με αμετάκλητη δικαστική απόφαση.
- δ. Το διαζύγιο να μην οφείλεται σε ισχυρό κλονισμό της εγγάμου συμβίωσης υπαιτιότητα του αιτούντος τη σύνταξη.
- ε. Συνολικό ετήσιο ατομικό φορολογητέο εισόδημα το οποίο να μην υπερβαίνει το ποσό των εκάστοτε καταβαλλόμενων από τον Ο.Γ.Α. ετήσιων συντάξεων στους ανασφάλιστους υπερήλικες.
- στ. Να μην έχει τελεστεί άλλος γάμος.

2.6.2. Ποσό σύνταξης

Το ποσό σύνταξης που δικαιούται η διαζευγμένη, όπως καθορίζει το άρθρο 4 ν. 3232/2004 διαμορφώνεται ως εξής:

- α. Σε περίπτωση θανάτου του πρώην συζύγου, το ποσό σύνταξης που δικαιούται η χήρα επιμερίζεται κατά 70% στη χήρα και 30% στη διαζευγμένη. Εάν ο έγγαμος βίος είχε διαρκέσει 25 έτη και άνω, το ποσό της σύνταξης της χήρας επιμερίζεται κατά 60% στη χήρα και κατά 40% στη δι-

αζευγμένη. Στις ανωτέρω περιπτώσεις εάν ο θανών δεν καταλείπει χήρα, η διαζευγμένη δικαιούται το αυτό ποσοστό της διαζευγμένης ήτοι 30% ή 40% αντίστοιχα, της σύνταξης που θα εδικαιούτο η χήρα.

β. Σε περίπτωση περισσότερων του ενός δικαιούχων διαζευγμένων το αναλογούν κατά τα ως άνω ποσοστά ποσό σύνταξης επιμερίζεται εξίσου μεταξύ αυτών.

Η σύνταξη αρχίζει να καταβάλλεται από την πρώτη ημέρα του επόμενου μήνα από την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης και διακόπτεται σε περίπτωση τέλεσης νέου γάμου μετά τη συνταξιοδότηση.

Εάν η διάζευξη έλαβε χώρα πριν την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού και ο ασφαλιστικός κίνδυνος επαληθεύθηκε μετά την έναρξη ισχύος αυτού, ως προς τη συνταξιοδότηση της διαζευγμένης εφαρμόζονται, αντίστοιχα, τα αναφερόμενα ανωτέρω.

Εάν η διάζευξη και ο ασφαλιστικός κίνδυνος επαληθεύθηκε πριν την ισχύ των διατάξεων του νόμου αυτού, η διαζευγμένη δικαιούται συντάξεως μόνο σε περίπτωση που η σύνταξη του πρώην συζύγου δεν έχει μεταβιβασθεί σε χήρα σύζυγο ή τέκνα του.

Οι διατάξεις περί κατώτατου ορίου και Επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.ΚΑΣ.) δεν έχουν εφαρμογή για συντάξεις που ρυθμίζονται με βάση τις διατάξεις του άρθρου αυτού.

Το συνολικό ετήσιο ατομικό εισόδημα αποδεικνύεται από το εκκαθαριστικό σημείωμα φόρου εισοδήματος και αφορά εισοδήματα που δηλώθηκαν με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του προηγούμενου οικονομικού έτους. Σε περίπτωση μη υποχρέωσης υποβολής φορολογικής δήλωσης το εν λόγω εισόδημα αποδεικνύεται με υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 η οποία θεωρείται από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. Ο έλεγχος των εισοδηματικών κριτηρίων διενεργείται ανά διετία. Οι ανωτέρω συνταξιοδοτηθέντες καλύπτονται για παροχές ασθένειας από τον ασφαλιστικό οργανισμό του πρώην συζύγου, εφόσον δεν καλύπτονται άμεσα ή έμμεσα από οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό. Από το καταβαλλόμενο ποσό σύνταξης παρακρατείται η προβλεπόμενη από τις διατάξεις του οικείου ασφαλιστικού φορέα εισφορά συνταξιούχου.

ΜΕΡΟΣ Τρίτο:
Μητροότητα - Προστασία της οικογένειας
& ασφάλιση

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Ενδεικτικός Συγκριτικός Πίνακας Ρυθμίσεων Δημόσιου - Ιδιωτικού Τομέα

	ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ (κατώτατα όρια Ε.Γ.Σ.Σ.Ε.)	ΤΡΑΠΕΖΕΣ (ενδεικτικά)	ΛΟΙΠΕΣ ΔΕΚΟ (ενδεικτικά)
Άδειες προγεννητικού ελέγχου	Προβλέπονται	Προβλέπονται	Προβλέπονται	Προβλέπονται
Άδειες με βάση την Π.Η.Τ.	2 μήνες (προ Π.Η.Τ.) 3 μήνες (μετά Π.Η.Τ.) [με αποδοχές]	8 εβδομάδες (προ Π.Η.Τ.) 9 εβδομάδες (μετά Π.Η.Τ.) [με αποδοχές από το ΙΚΑ και τον Ο.Α.Ε.Δ.]	4 μήνες [με αποδοχές]	ΔΕΗ: 5 μήνες [με αποδοχές] (2 μήνες προ Π.Η.Τ. - 3 μετά Π.Η.Τ.) ΕΛΤΑ: 4μήνες [με αποδοχές] (ανεξάρτητα με την Π.Η.Τ.) ΟΤΕ: 5 μήνες (60 μέρες προ Π.Η.Τ. και 90 μετά). Ένα ο τοκετός είναι πρόωρος η άδεια δεν υπερβαίνει τους 4 μήνες. Σε περίπτωση που το παιδί γεννηθεί νεκρό ή πεθάνει αργότερα, η άδεια διακόπτεται 15 μέρες από το αντίστοιχο γεγονός. Ο πατέρας: 2 μέρες (λόγω γέννησης τέκνου) ΟΤΕ: έως 3 μέρες [με αποδοχές]

<p>Μειωμένο ωράριο (άδεια φροντίδας)</p>	<p>2 ώρες/μέρα (παιδί έως 2 ετών) [με αποδοχές] 1 ώρα/μέρα (από 2 έως 4 ετών) ή 9 μήνες άδεια [με αποδοχές]</p>	<p>1 ώρα/μέρα (για 2 ½ χρόνια) [με αποδοχές] ή 2 ώρες/μέρα (για 1 χρόνο) + 1 ώρα/μέρα (για ½ χρόνο) [με αποδοχές, συμφωνία εργοδότη] ή ισόχρονη άδεια με το σύνολο των ωρών του μειωμένου ωραρίου [με αποδοχές, συμφωνία εργοδότη] Εναλλακτικά, μπορεί να κάνει χρήση της άδειας αυτής και ο πατέρας.</p>	<p>2 ώρες/μέρα (για 2 χρόνια) + 1 ώρα (για άλλα 2 χρόνια) ή ισόχρονη άδεια με το σύνολο των ωρών του μειωμένου ωραρίου [με αποδοχές, συμφωνία εργοδότη] Εναλλακτικά, μπορεί να κάνει χρήση της άδειας αυτής και ο πατέρας. Επίσης, οι πολύτεκνοι με 5 παιδιά και άνω δικαιούνται 6 ημέρες το χρόνο επιπλέον άδεια.</p>	<p>ΔΕΗ: Α) 2 ώρες/μέρα (παιδί έως 2 ετών) 2 ώρες/μέρα (δίδυμα κοκ -έως 5 ετών) 2 ώρες/μέρα (πολύτεκνη οικογένεια έως το νεότερο να πάει αδημι) Β) 1 ώρα/μέρα (παιδί 2-5 ετών) [με αποδοχές] ή ισόχρονη άδεια με το σύνολο των ωρών του μειωμένου ωραρίου [με αποδοχές] ΟΠΕ: Α) 2 ώρες/μέρα (παιδί έως 2 ετών) Β) 2 ώρες/μέρα (δίδυμα κοκ -έως 4ετών) Γ) 1 ώρα/μέρα (παιδί 2-4 ετών) [με αποδοχές] ή άδεια 9 μηνών ή 12 (πολλαπλή κύηση) [με αποδοχές]</p>
---	---	---	--	---

	<p>Γονείς παιδιών ΑΜΕΑ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1ώρα/μέρα [χωρίς αποδοχές] 2. 1ώρα/μέρα [με αποδοχές] αν: <ol style="list-style-type: none"> α) παιδί με αναπηρία άνω του 67% β) σύζυγος με 100% αναπηρία 	<p>Γονείς παιδιών ΑΜΕΑ</p> <p>1ώρα/μέρα [χωρίς αποδοχές]</p>	<p>1. Γονείς παιδιών ΑΜΕΑ</p> <p>1ώρα/μέρα [χωρίς αποδοχές]</p> <p>2. Αν ποσοστό αναπηρίας άνω του 67% προσθετη άδεια 6 ημερών το χρόνο</p>	<p>Γονείς παιδιών ΑΜΕΑ</p> <p>ΔΕΗ: 1ώρα/μέρα (παιδί έως 18 ετών)</p> <p>1ώρα/μέρα (παιδί άνω των 18 - αναπηρία άνω 67%)</p> <p>1ώρα μέρα (σύζυγος με 100% αναπηρία)</p> <p>ΕΑΤΑ: 2 ώρες/μέρα [με αποδοχές]</p> <p>(γονείς που δεν έχουν ήδη μειωμένο ωράριο, που αποδεκμένα έχουν παιδιά που χρήζουν ιδιαίτερης φροντίδας για λόγους βαριάς ή χρόνιας ασθένειας ή αναπηρίας)</p>
<p>Άδεια ανατροφής (γονική άδεια)</p>	<p>ως 2 χρόνια (παιδί έως 6 ετών) + 1 χρόνος για κάθε επιπλέον Παιδί [χωρίς αποδοχές]</p> <p>επίσης, δυνατότητα χορήγησης άδειας έως 2 έτη για σοβαρούς οικογενειακούς λόγους [χωρίς αποδοχές]</p>	<p>3 ½ μήνες (παιδί έως 3 ½ ετών)</p> <p>[χωρίς αποδοχές, και οι δύο γονείς δικαιούχοι]</p>	<p>Μέχρι 2 χρόνια (και μέχρι διετίας για την περίοδο της προσχολικής ηλικίας)</p> <p>[χωρίς αποδοχές, το προσωπικό όμως θα μπορεί να κάνει αυτοαφαίτηση για την περίοδο της άδειας με αντιστοιχη δανειακή κάλυψη από την Τράπεζα)</p>	<p>ΕΑΤΑ: 1 χρόνος μετά τον τοκετό</p> <p>[30% των αποδοχών σαν άτοκο δάνειο, με αποπληρωμή μετά τη λήξη της άδειας]</p> <p>ΟΤΕ: α) 3 ½ μήνες (παιδί έως 3 ½ ετών) [χωρίς αποδοχές]</p> <p>β) Ειδικά για τις μητέρες βρεφών που θα κάνουν χρήση αυτής της άδειας πριν το παιδί γίνει 1 έτους, η άδεια αυτή ορίζεται σε 5 μήνες και καταβάλλεται</p>

				<p>το 1/3 των αποδοχών τους με αντίστοιχη ασφαλιστική κάλυψη.</p> <p>γ) την άδεια αυτή, με προϋποθέσεις, δικαιούται και ο πατέρας, αν η σύζυγός του είναι υπάλληλος του ΟΤΕ. Αν η σύζυγος εργάζεται εκτός ΟΤΕ, ο πατέρας μπορεί να κάνει χρήση της άδειας αυτής, αλλά χωρίς αποδοχές.</p>
Άδεια ασθένειας	<p>Έως 1 μήνα [χωρίς αποδοχές]</p> <p>Γονείς παιδιών που πάσχουν από νόσημα που απαιτεί περιοδική νοσηλεία κλπ. 22 μέρες [με αποδοχές]</p>	<p>6 μέρες (1 παιδί) 8 μέρες (2 παιδιά) 12 μέρες (3 παιδιά και άνω)</p> <p>Γονείς παιδιών που πάσχουν από νόσημα που απαιτεί περιοδική νοσηλεία κλπ. 10 μέρες (παιδί έως 16 ετών) [με αποδοχές]</p>	<p>6 μέρες (1 παιδί) 8 μέρες (2 παιδιά) 12 μέρες (3 παιδιά και άνω)</p> <p>Γονείς παιδιών που πάσχουν από νόσημα που απαιτεί περιοδική νοσηλεία κλπ. 10 μέρες (παιδί έως 16 ετών) [με αποδοχές]</p>	<p>6 μέρες (1 παιδί) 8 μέρες (2 παιδιά) 12 μέρες (3 παιδιά και άνω)</p> <p>Γονείς παιδιών που πάσχουν από νόσημα που απαιτεί περιοδική νοσηλεία κλπ. ΔΕΗ: 22 μέρες/μήνα [με αποδοχές]</p>
Άδεια σχολικής παρακολούθησης	<p>4 μέρες [με αποδοχές]</p>	<p>4 μέρες [με αποδοχές]</p>	<p>4 μέρες [με αποδοχές]</p>	<p>4 μέρες [με αποδοχές]</p>
Παροχές	<p>Οικονομικό επίδομα (Δραχμικό) Βασικό ποσό: 35 ευρώ (έγγαμος υπάλληλος με ή χωρίς παιδιά) 18 ευρώ (για κάθενα από τα δύο παιδιά)</p>	<p>Επίδομα γάμου: 10% επί του βασικού Οικονομικό επίδομα: Αν προβλέπεται από την οικεία ΣΣΕ καταβάλλεται από τον εργοδότη και αντιστοιχεί συνήθως σε 5% επί του βασικού μισθού.</p>	<p>Χορηγούνται τα εξής επίδοματα: Επίδομα γάμου: 10 % επί του εκάστοτε μισθολογικού κλιμακίου (με ελάχιστη βάση υπολογισμού το εκάστοτε ισχύον 2^ο κλιμάκιο). Χορηγείται και</p>	<p>Χορηγούνται τα εξής επίδοματα (ενδεικτικά): ΕΥΔΑΠ: Επίδομα γάμου, οικονομικό επίδομα, βρεφονηπιακό επίδομα, επίδομα δαπάνης για εκμίσθηση ξένων γλωσσών,</p>

	<p>35 ευρώ (για το τρίτο) 47 ευρώ (για το τέταρτο) 73 ευρώ (για το 5^ο και άνω)</p> <p>Παιδί με αναπηρία 50% και άνω: καταβολή του επιδόματος επ' αόριστον</p>	<p>Αν δεν προβλέπεται, καταβάλλεται από τον Ο.Α.Ε.Δ. και αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο ποσό.</p> <p>[Το 2004 αντιστοιχεί το μήνα σε 8,22 ευρώ (1 παιδί) - 24,65 (2 παιδιά) - 55,47 (3 παιδιά) κλπ.</p> <p>Επίσης, προβλέπεται η χορήγηση επιδόματος τρίτου παιδιού (2,93 ευρώ το μήνα) και για κάθε παιδί πέρα από τα τέσσερα προστίθενται 11,298 ευρώ το μήνα).</p>	<p>στους 2 συζύγους, καθώς και στους χήλους-ες, τους διαζευγμένους (χωρίς να απαιτείται η επιμέλεια ή η ύπαρξη παιδιού) και στους άγαμους γονείς.</p> <p>Οικογενειακό επίδομα: επί του βασικού (με ελάχιστη βάση υπολογισμού το εκάστοτε ισχύον 24ο κλιμάκιο), 5% (1ο παιδί), 7.5% (2ο παιδί), 10% (3ο παιδί), 15% (4ο και πλέον παιδιά).</p>	<p>ΕΛΤΑ: επίδομα γάμου, οικογενειακό επίδομα, προσαυξημένο οικογενειακό επίδομα κατά 50% για παιδί με αναπηρία άνω του 67%, βρεφονηπιακό επίδομα, ποσό για τη βράβευση παιδιών των εργαζομένων που αριστεύουν,</p>
			<p>Επίδομα τοκετού: καθορίζεται από την εκάστοτε ΣΣΕ (π.χ. το 2005 έχει καθορισθεί στα 1240 ευρώ).</p> <p>Επίσης προβλέπονται:</p> <p>Επίδ. βρεφονηπιακών σταθμών καταβάλλεται για κάθε παιδί προσχολικής ηλικίας, αντιστοιχεί στα 2/3 της δαπάνης για συμβεβλημένους παιδικούς σταθμούς ιδιωτικούς ή άλλους, με ανώτατο όριο το ποσό των 45.000 δρχ/μήνα). Σε περιοχές που δεν υπάρχουν παιδικό σταθμοί το ποσό αποδίδεται με την προσκόμιση απόδειξης παρασχής υπηρεσιών)</p>	

	<p>Επίδομα παιδικής μέριμνας: καταβάλλεται κάθε μήνα σε κάθε εργαζόμενο που έχει παιδί έως 25 ετών. Είναι δραχμικό ποσοστοποιημένο στο 16^ο κλάκιο του Μισθολογίου. Διακόπτεται αν το παιδί παντρευτεί ή εργασθεί προ του 25ου έτους.</p>			
<p>Υιοθεσία</p>	<p>3 ½ μήνες (παιδί έως 6 ετών) [χωρίς αποδοχές]</p>	<p>3 ½ μήνες (παιδί έως 6 ετών) [χωρίς αποδοχές]</p>	<p>3 μήνες - εντός του εξαμήνου από την υιοθεσία (παιδί έως 6 ετών) [με αποδοχές]</p>	<p>3 μήνες (παιδί έως 6 ετών) [χωρίς αποδοχές]</p> <p>ΟΤΕ: Α) 2ώρες/μέρα (παιδί έως 2 ετών) Β) 2ώρες/μέρα (δίδυμα κοκ -έως 4ετών) Γ) 1 ώρα/μέρα (παιδί 2-4 ετών) [με αποδοχές]</p>
<p>Άγαμη μητέρα</p>	<p>7 μήνες (παιδί έως 3 ½ ετών) [χωρίς αποδοχές]</p>	<p>7 μήνες (παιδί έως 3 ½ ετών) [χωρίς αποδοχές]</p> <p>Για παιδιά έως 12 ετών, πρόσθετη άδεια 6 μερών (έως 2 παιδία) ή 8 μερών (3 παιδία και άνω) [με αποδοχές]</p>	<p>Έως 2 χρόνια (παιδί έως 6 ετών) [χωρίς αποδοχές]</p>	<p>7 μήνες (παιδί έως 3 ½ ετών) [χωρίς αποδοχές]</p> <p>Για παιδιά έως 12 ετών, πρόσθετη άδεια 6 μερών (έως 2 παιδία) ή 8 μερών (3 παιδία και άνω) [με αποδοχές]</p>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ
Νομοθετικά κείμενα

ΜΕΡΟΣ Πρώτο

III. Συνθήκες εργασίας

Υγιεινή και ασφάλεια υπαλλήλων στην περίοδο κύησης & λοχείας

► Ν 2683/1999

Κώδικας Δημοσίων Υπαλλήλων - Υπαλλήλων ΝΠΔΔ κ. λ. διατάξεις

Άρθρο 44

Όροι υγιεινής και ασφάλειας

1. Οι υπάλληλοι έχουν δικαίωμα στη διασφάλιση συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο εργασίας τους.
2. Για τους όρους υγιεινής και ασφάλειας του χώρου εργασίας των υπαλλήλων και για τον έλεγχο τήρησής τους ισχύουν οι ειδικές διατάξεις.

► ΒΔ 665/1962

Περί της Υγειονομικής περιθάλψεως των τακτικών δημοσίων πολιτικών υπαλλήλων, των πολιτικών και στρατιωτικών συνταξιούχων, των μελών των οικογενειών αυτών κλπ.

Άρθρο 1

Υποχρέωσις του Δημοσίου προς περίθαλψιν

1. Το Δημόσιον υποχρεούται εις την υγειονομικήν περίθαλψιν: α) Των τακτικών δημοσίων πολιτικών υπαλλήλων. β) Των εν άρθρ.2 του παρόντος προβλεπομένων μελών των οικογενειών των τακτικών δημοσίων υπαλλήλων. γ) Των εξ'ιδίας υπηρεσίας πολιτικών και στρατιωτικών συνταξιούχων του Δημοσίου. δ) Των συζύγων των υπό στοιχ. γ' προσώπων και των συνταξιοδοτουμένων χηρών συζύγων αυτών. ε) Των τακτικών μελών της Ακαδημίας Αθηνών. στ) Των μελών των οικογενειών των εν ενεργεία υπαλλήλων του Πυροσβεστικού Σώματος και των εν ενεργεία αστυνομικών υπαλλήλων, εφ'όσον αι διατάξεις του παρόντος δεν αντίκειται εις τας εκάστοτε ισχύουσας ειδικάς περί τούτων διατάξεις. ζ) Των μελών των ανδρών Χωρ/κης συμφώνως και τω άρθρ. 92 του Νόμ. 3365/55.

2. Η κατά την προηγούμενη παράγραφον περίθαλψις περιλαμβάνει: α) Την νοσοκομειακήν ως εσωτερικών ή εξωτερικών ασθενών. β) Την οίκοι και εν ιατρείω. γ) Την φαρμακευτικήν. δ) Τας παρακλινικάς εξετάσεις και ειδικάς θεραπείας και ε) Τας προθέσεις.

► **ΚΥΑ 2/190/0094**

Κανονισμός Παροχών του Οργανισμού Περίθαλψης Ασφαλισμένων του Δημοσίου (Ο.Π.Α.Δ.)

(...)

Εγκρίνουμε τον καταρτισθέντα από το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) του Ο.Π.Α.Δ. Κανονισμό Παροχών που έχει ως ακολούθως:
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΤΟΥ Ο.Π.Α.Δ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΣΚΟΠΟΣ - ΟΡΙΣΜΟΙ - ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Άρθρο 1
Σκοπός

1. Με τον παρόντα κανονισμό προσδιορίζονται οι δικαιούχοι περίθαλψης και εξόδων κηδεύας και καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις παροχής τους, στους ασφαλισμένους του Οργανισμού Περίθαλψης Ασφαλισμένων του Δημοσίου (ΟΠΑΔ).
2. Η Περίθαλψη περιλαμβάνει:
 - A. Την Πρωτοβάθμια Φροντίδας Υγείας, ήτοι:
 - A1. Την ιατρική περίθαλψη και τις διαγνωστικές ιατρικές πράξεις.
 - A2. Τις παρακλινικές εξετάσεις.
 - A3. Την πρόληψη και την προαγωγή της υγείας.
 - A4. Την φυσιοθεραπεία.
 - A5. Τη φαρμακευτική περίθαλψη.
 - A6. Την οδοντιατρική περίθαλψη.
 - A7. Την ειδική αγωγή.
 - A8. Τη λοιπή περίθαλψη.
 - B. Την Δευτεροβάθμια Φροντίδα Υγείας, ήτοι:
 - B1. Τη νοσοκομειακή περίθαλψη.

- B2. Τη χρήση αποκλειστικής νοσοκόμας.
- B3. Τις δαπάνες μετακίνησης ασθενών.
- B4. Τη μαιευτική περίθαλψη επίδομα τοκετού.
- B5. Την αποκατάσταση της υγείας.
- Γ. Τη νοσηλεία στο εξωτερικό.
- Δ. Την παροχή θεραπευτικών μέσων και προθέσεων.
- Ε. Την καταβολή εξόδων κηδείας των ασφαλισμένων, που περιλαμβάνουν περιπτώσεις θανάτου:
 - Ε1. τακτικού δημόσιου υπαλλήλου,
 - Ε2. συζύγου και τέκνων τακτικού δημόσιου υπαλλήλου που προστατεύονται από αυτόν,
 - Ε3. πολιτικού συνταξιούχου και πολιτικού συνταξιούχου εκ μεταβίβασης
 - Ε4. συνταξιούχου Ελληνικής Αστυνομίας ο οποίος συνταξιοδοτήθηκε πριν από την ενοποίηση των σωμάτων ασφαλείας,
 - Ε5. συνταξιούχου εκ μεταβίβασης στρατιωτικού, της Ελληνικής Αστυνομίας και της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας και
 - Ε6. κάθε άλλου προσώπου που με ειδική διάταξη, η οποία έχει εκδοθεί μέχρι την έναρξη ισχύος της παρούσης απόφασης, δικαιούται εξόδων κηδείας από τον ΟΠΑΔ.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Ως “δικαιούχοι” νοούνται όλοι οι ασφαλισμένοι, οι οποίοι κάτω από τις νόμιμες προϋποθέσεις δικαιούνται την περίθαλψη, την οποία παρέχει ο ΟΠΑΔ.

Ως “περίθαλψη” νοούνται όλες οι υπηρεσίες και πράξεις, τις οποίες πραγματοποιούν επαγγελματίες υγείας ή οργανισμοί φροντίδας υγείας και οι οποίες σκοπό έχουν τη θεραπεία, τη διάγνωση, την πρόληψη και την αποκατάσταση της υγείας.

Ως “Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας” (Π.Φ.Υ.) 1) νοούνται όλες οι ανωτέρω υπηρεσίες και πράξεις οι οποίες διενεργούνται εκτός των εσωτερικών τμημάτων των νοσοκομείων, των ιδιωτικών κλινικών και των θεραπευτηρίων των χρόνιων παθήσεων.

Ως “Δευτεροβάθμια Φροντίδα Υγείας” (Δ.Φ.Υ.) νοούνται όλες οι ανωτέρω υπηρεσίες και πράξεις οι οποίες διενεργούνται εντός των εσωτερικών τμημάτων των νοσοκομείων, των ιδιωτικών κλινικών και των θεραπευτηρίων των χρόνιων παθήσεων.

Ως “προμηθευτές” νοούνται φυσικά πρόσωπα (γιατροί, οδοντίατροι, φαρμακοποιοί, φυσιοθεραπευτές και άλλοι επαγγελματίες υγείας) ή νομικά πρόσωπα (νοσοκομεία, ιδιωτικές κλινικές, θεραπευτήρια χρόνιων παθήσεων, διαγνωστικά κέντρα, πολυιατρεία, πολυοδοντιατρεία και εξωτερικά τμήματα ιδιωτικών κλινικών), τα οποία παρέχουν υπηρεσίες φροντίδας υγείας κάτω από τις εκάστοτε νόμιμες προϋποθέσεις. Ως “ειδικές θεραπείες” νοούνται η ειδική αγωγή για παιδιά ασφαλισμένων σε ειδικά εκπαιδευτήρια και ιδρύματα περίθαλψης και για άτομα με βαριά νοητική ή σωματική αναπηρία.

Άρθρο 3 Δικαιούχοι

Δικαιούχοι της υπό τον ΟΠΑΔ παρεχόμενης περίθαλψης είναι:

1. Οι τακτικοί δημόσιοι πολιτικοί υπάλληλοι.
2. Οι εξ ιδίας υπηρεσίας πολιτικοί και στρατιωτικοί συνταξιούχοι του Δημοσίου.
3. Τα τακτικά μέλη της Ακαδημίας Αθηνών.
4. Το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας και του Πυροσβεστικού Σώματος.
5. Οι εκ μεταβίβασης συνταξιούχοι του Δημοσίου, εφόσον δεν έχουν περίθαλψη εξ ιδίου δικαιώματος από άλλο ασφαλιστικό φορέα.
6. Οι πολεμικοί συνταξιούχοι ανάπηροι και θύματα πολέμου του Ν.Δ. 1044/1971, καθώς και οι ανάπηροι και τα θύματα πολέμου από τον άμαχο πληθυσμό του Α.Ν. 1512/1950 (άρθρο 1 Ν. 92/1975).
7. Οι εν ενεργεία και σχολάζοντες αρχιερείς και ιεροκήρυκες της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, καθώς και οι εν ενεργεία και σχολάζοντες αρχιερείς της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Κρήτης (άρθρο 139 Ν. 2071/1992).
8. Οι εν ενεργεία και σχολάζοντες αρχιερείς της Εκκλησίας της Δωδεκανήσου (άρθρο 2 Ν. 1168/1991).
9. Το εκπαιδευτικό, διοικητικό και λοιπό τακτικό προσωπικό του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών και των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (άρθρο 30 Ν. 1729/1987).
10. Οι συνταξιούχοι λογοτέχνες και καλλιτέχνες, καθώς και οι λογοτέχνες και καλλιτέχνες που έχουν συμπληρώσει το 50ο έτος της ηλικίας τους και έχουν προσφέρει σημαντικές ή εξαιρετικές υπηρεσίες για την ανάπτυξη της λογοτεχνίας ή των καλών τεχνών (άρθρο 4 Ν.Δ. 214/1973).

11. Οι συνταξιούχοι του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος (ΟΣΕ) (άρθρο 1 Ν.Δ. 1288/1972).
12. Οι μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν. 2688/1999 μόνιμοι υπάλληλοι του Οργανισμού Λιμένος Πειραιώς (ΟΛΠ) και οι συνταξιούχοι του (άρθρο 17 Ν. 2688/1999).
13. Οι τακτικοί υπάλληλοι της Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος (άρθρο 1 Ν. 850/1978).
14. Οι τακτικοί υπάλληλοι του Οργανισμού Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων (ΟΕΔΒ) (άρθρο 1 Ν. 850/1978).
15. Οι μόνιμοι άνδρες του Σώματος της Αγροφυλακής (άρθρο 11 Ν. 1041/1980).
16. Οι τακτικοί υπάλληλοι του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ) (άρθρο 72 Ν. 1566/1985).
17. Οι τακτικοί υπάλληλοι του Οργανισμού Διαχείρισης Δημόσιου Υλικού (Ο.Δ.Δ.Υ.) (άρθρο 16 Ν. 1813/1988).
18. Μέλη της οικογενείας του ασφαλισμένου στο Δημόσιο κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (άρθρο 12 Ν. 2009/1992).
19. Οι αντιρρησίες συνείδησης που εκπληρώνουν εναλλακτική πολιτική κοινωνική υπηρεσία (άρθρο 21 Ν. 2510/1997).
20. Οι βουλευτές και τα μη έχοντα την ιδιότητα του βουλευτού μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου (άρθρο 4 ψηφίσματος Ζ'/1975).
21. Οι διατελέσαντες βουλευτές που δεν λαμβάνουν σύνταξη από το Δημόσιο (άρθρο 58 Ν. 1759/1988).
22. Οι τακτικοί υπάλληλοι του Ταμείου Εθνικής Οδοποιίας (ΤΕΟ) (άρθρο 10 Ν. 1877/1990).
23. Οι τακτικοί υπάλληλοι του Ταμείου Χρηματοδοτήσεως Δικαστικών Κτιρίων (άρθρο 8 Ν. 1877/1990).
24. Το τακτικό προσωπικό των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων (άρθρο 2 Ν. 2512/1997).
25. Οι εργαζόμενοι στα νοσοκομεία και ιδρύματα που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις των Ν.Δ. 2592/1953 Ν. 1397/1983 και Ν. 1579/1985, οι οποίοι δεν υπάγονται στην ασφάλιση του κλάδου υγείας άλλου ασφαλιστικού φορέα (άρθρο 3 Ν. 1821/1989).
26. Οι ιατροί του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ) (άρθρο 24 Ν. 1397/1983).
27. Οι μόνιμοι ή επί θητεία υπάλληλοι που καταλαμβάνουν τακτικές θέσεις εκπαιδευτικού, βοηθητικού εργαστηριακού, διοικητικού και βοηθητικού

- προσωπικού της ΣΕΛΕΤΕ και των προτύπων σχολών αυτής (άρθρο 30 Ν. 789/1970).
28. Οι υπάλληλοι με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου του Ν.Δ. 874/1971 (άρθρο 12 Ν. 2703/1999).
 29. Το μόνιμο προσωπικό των Κέντρων Παιδικής Μέριμνας και το μόνιμο βοηθητικό προσωπικό των Κρατικών Παιδικών Σταθμών και των Κρατικών Βρεφονηπιακών Σταθμών (άρθρο 12 Ν. 2703/1999).
 30. Το προσωπικό του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (άρθρο 4 Ν. 223/1975).
 31. Το τακτικό προσωπικό του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών (άρθρο 25 Ν. 1733/1987).
 32. Το μόνιμο προσωπικό που υπηρετεί στο ΕΚΕΦΕ “Δημόκριτος” (άρθρο 4 Ν. 1803/1988).
 33. Οι τακτικοί υπάλληλοι της Σιβιτανιδείου Σχολής (γνωμοδότηση ΝΣΚ 338/1977).
 34. Οι υπάλληλοι που κάνουν χρήση της προβλεπόμενης από το άρθρο 13 παρ. 5 του Ν. 2085/1992 άδειας άνευ αποδοχών (εγκύκλιος Υ8α/10085/17.9.1993 του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων).
 35. Οι σπουδαστές της Διπλωματικής Ακαδημίας Υπουργείου Εξωτερικών (αρθρ. 8 παρ. 1 Ν. 2949/2001).
 36. Οι αποχωρούντες από την υπηρεσία λόγω συμπλήρωσης συντάξιμου χρόνου, χωρίς να συμπληρώσουν το απαιτούμενο όριο ηλικίας για την καταβολή σύνταξης, η οποία αναστέλλεται μέχρι της συμπλήρωσης του ορίου αυτού και τα μέλη της οικογενείας τους, εφ’ όσον καταβάλλουν τη μηνιαία κράτηση για υγειονομική περίθαλψη, που κατέβαλαν τον τελευταίο μήνα πριν την αποχώρησή του. (Α7α/2627 Υπουργική Απόφαση ΦΕΚ 230/92 τ.Β’).
 37. Το τακτικό προσωπικό των Περιφερικών Συστημάτων Υγείας (ΠεΣΥ) και των αποκεντρωμένων και ανεξαρτήτων υπηρεσιακών μονάδων των ΠΕΣΥ (διάταξη).
 38. Οι σπουδαστές της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης (άρθρο 20 Ν. 1389/83).
 39. Το προσωπικό του Κολεγίου Αθηνών και του Αμερικανικού Κολεγίου Αγίας Παρασκευής.
 40. Οι νομάρχες και οι πρόεδροι των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων (άρθρο 9 Ν. 2703/1999).
 41. Οποιοσδήποτε άλλος έχει υπαχθεί στην ασφάλιση του Δημοσίου μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος με ειδική διάταξη.

Άρθρο 4

Μέλη οικογένειας, Έμμεσα Ασφαλισμένοι, Συνταξιοδοτούμενα Τέκνα

Μέλη οικογένειας των άμεσα ασφαλισμένων, τα οποία δικαιούνται φροντίδας υγείας σε βάρος του ΟΠΑΔ είναι:

- A. Ο/Η σύζυγος, εφόσον δεν έχει δικαίωμα ασφάλισης σε άλλον ασφαλιστικό οργανισμό ή ταμείο.
- B. Τα άγαμα φυσικά τέκνα άμεσα ασφαλισμένων ή τέκνα που έχουν νομιμοποιηθεί, αναγνωρισθεί ή υιοθετηθεί ή ανάδοχα τέκνα, των οποίων την επιμέλεια κατέχει με δικαστική πράξη ο ανάδοχος ασφαλισμένος μέχρι τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας τους. Εάν τα κατά το προηγούμενο εδάφιο τέκνα είναι άνεργα ή φοιτούν σε αναγνωρισμένες ανώτερες ή ανώτατες σχολές στην Ελλάδα ή στην αλλοδαπή καθώς και σε αναγνωρισμένα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ), το δικαίωμα παρατείνεται αντίστοιχα, μέχρι τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους ή για όλη τη διάρκεια των σπουδών τους και όχι πέραν από τη συμπλήρωση του 26ου έτους της ηλικίας τους.
- Γ. Τα τέκνα άμεσα ασφαλισμένων με αναπηρία, άνω των 67% διατηρούν το δικαίωμα για λήψη παροχών από τον ΟΠΑΔ, ως μέλη οικογένειας, έστω και εάν εργάζονται ή απασχολούνται ακόμη με σκοπό βιοποριστική εργασία ή την εργασιοθεραπεία ή απασχολησιοθεραπεία. Η κατά ανωτέρω ανικανότητα κρίνεται από τις αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές.
- Δ. Οι φυσικοί ή θετοί γονείς, εφόσον το εκ πάσης πηγής οικογενειακό εισόδημα αυτών, πραγματικό, τεκμαρτό, απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο δεν υπερβαίνει την ετήσια συνολική κατώτερη σύνταξη γήρατος του ΟΓΑ και δεν έχουν δικαίωμα ασφάλισης σε άλλον ασφαλιστικό φορέα. Στην περίπτωση και των δύο γονέων το εισοδηματικό αυτό όριο διπλασιάζεται.
- E. Τα αδέρφια άμεσα ασφαλισμένων με αναπηρία άνω των 67%, εφ' όσον δεν έχουν ίδιο δικαίωμα ασφάλισης σε άλλον ασφαλιστικό φορέα και το εκ πάσης πηγής ετήσιο εισόδημα αυτών, πραγματικό, τεκμαρτό, απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο, δεν υπερβαίνει την ετήσια συνολική κατώτερη σύνταξη γήρατος του ΟΓΑ. Η κατά τα ανωτέρω ανικανότητα κρίνεται από τις αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές.
- ΣΤ. Ο/Η διαζευγμένος σύζυγος άμεσα ασφαλισμένου μπορεί να διατηρήσει το ασφαλιστικό δικαίωμα στον ΟΠΑΔ όπου ήταν ασφαλισμένος η/ο σύζυγος αυτού εφόσον:
 - α. ο γάμος λύθηκε μετά τη συμπλήρωση του 35ου έτους της ηλικίας του,

- β. δεν έχει δικαίωμα ασφάλισης άμεσα ή έμμεσα σε άλλον ασφαλιστικό φορέα,
- γ. υποβάλει την αίτηση διατήρησης του δικαιώματος εντός έτους από την ημερομηνία έκδοσης της τελεσίδικης απόφασης του διαζυγίου και
- δ. καταβάλλει ασφαλιστική εισφορά ίση με το 5% του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών τακτικού δημόσιου υπαλλήλου, με εισαγωγικό κλιμάκιο του κλάδου ΔΕ χωρίς οικογενειακή παροχή.

Άρθρο 5 *Ποσοστά συμμετοχής*

Τα ποσοστά συμμετοχής ορίζονται σε 0%, 10%, 25% και 40%. Ειδικότερα:

- 1) Οι άμεσα ασφαλισμένοι και συνταξιοδοτούμενοι σύζυγοι συμμετέχουν στις δαπάνες φροντίδας υγείας ως εξής: α. Κατά το οριζόμενο κάθε φορά από τις ισχύουσες διατάξεις ποσοστό στη φαρμακευτική περίθαλψη. β. Καμία συμμετοχή επίσης δεν υφίσταται σε περίπτωση θεραπείας ή αποκατάστασης ατυχήματος κατά την εργασία ή νοσήματος που προέκυψε από την εργασία. Ο σχετικός χαρακτηρισμός του ατυχήματος ή του νοσήματος γίνεται από τις δευτεροβάθμιες αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές. γ. Κατά ποσοστό 40% στις οδοντοπροσθετικές εργασίες. Για τις λοιπές παροχές, με την επιφύλαξη των επιμέρους ρυθμίσεων, απαλλάσσονται από κάθε υποχρέωση συμμετοχής.
- 2) Οι έμμεσα ασφαλισμένοι και τα συνταξιοδοτούμενα τέκνα συμμετέχουν: α. Κατά ποσοστό 25% στις ιατρικές πράξεις, παρακλινικές εξετάσεις και ειδικές θεραπείες, εκτός αυτών που πραγματοποιούνται στα νοσηλευτικά ιδρύματα του Ν.Δ. 2592/53 και τα κέντρα υγείας για τις οποίες απαλλάσσονται από οποιαδήποτε συμμετοχή. β. Κατά ποσοστό 25% στις δαπάνες περίθαλψης στις ιδιωτικές κλινικές. γ. Κατά το οριζόμενο κάθε φορά από τις ισχύουσες διατάξεις ποσοστό συμμετοχής στη φαρμακευτική περίθαλψη. δ. Κατά ποσοστό 40% στις δαπάνες οδοντοθεραπευτικών εργασιών. ε. Κατά ποσοστό 25% στα ορθοπεδικά είδη. Η συμμετοχή περιορίζεται στο 10% αν η προμήθεια γίνει από εργαστήριο που λειτουργεί ως ΝΠΔΔ. στ. Κατά ποσοστό 25% στις φυσιοθεραπείες. Στην περίπτωση σπαστικού παιδιού δεν καταβάλλεται συμμετοχή. ζ. Καμία συμμετοχή δεν έχουν στην περίθαλψη οι καρκινοπαθείς, οι αιμοκαθαιρόμενοι και με μεταμόσχευση νεφρών ασθενείς, οι μεταγγιζόμενοι ασθενείς από κάθε είδους αναιμία, αιμορροφιλία, επιληψία, σκλήρυνση κατά πλάκας, παραπληγία,

τετραπληγία, υποφυσιογενή νανισμό και ψυχώσεις, επίσης οι ασθενείς που τους χορηγούνται κυπαροστατικά και ανοσοκαταστατικά και ινσουλίνη στον ινσουλινοεξαρτώμενο διαβήτη.

Για τις λοιπές παροχές με την επιφύλαξη των επιμέρους ρυθμίσεων απαλλάσσονται από κάθε υποχρέωση συμμετοχής.

Άρθρο 6

A. Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας

(...)

A1. Ιατρική περίθαλψη

A.1.1. Η ιατρική περίθαλψη περιλαμβάνει την εξέταση στο ιατρείο ή στο σπίτι του ασθενούς, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο. Επίσης, περιλαμβάνει τις ιατρικές πράξεις που είναι αναγκαίες για τη διάγνωση και την θεραπεία του ασθενούς.

Ο ασφαλισμένος έχει δικαίωμα δύο επισκέψεων το μήνα για κάθε ειδικότητα ανάλογα με την πάθησή του, εκτός της παιδιατρικής, για την οποία το δικαίωμα είναι τέσσερες επισκέψεις τον μήνα. Για επισκέψεις, πέραν του ανωτέρω αριθμού ανά μήνα, σε ιατρό ίδιας ειδικότητας, η αναγνώριση της δαπάνης ιατρικών πράξεων είτε γίνονται από τον ίδιο το θεράποντα ιατρό, είτε παραπέμπονται σε ιατρό άλλης ειδικότητας, απαιτεί έγκριση από τον αρμόδιο ελεγκτή ιατρό, εκτός αν άλλως ορίζει πρωτόκολλο διαχείρισης ασθένειας ή άλλη οδηγία που έχει εκδοθεί από τον Οργανισμό.

Επισκέψεις ψυχοθεραπείας χορηγούνται στους ενήλικους μέχρι τέσσερες (4) τον μήνα, ενώ για τους ανήλικους οκτώ (8) τον μήνα μετά από έγκριση του ελεγκτή ιατρού

A.1.2. Η περίθαλψη παρέχεται από ιατρούς όλων των αναγνωρισμένων στην Ελλάδα ειδικοτήτων, πολυιατρεία, τμήματα εξωτερικών ιατρείων ιδιωτικών κλινικών και γενικότερα μονάδες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ) του Π.Δ. 84/2000, οι οποίες έχουν την αντίστοιχη άδεια λειτουργίας. Η περίθαλψη παρέχεται επίσης και στα εξωτερικά ιατρεία των κρατικών νοσοκομείων, των ιδιωτικών νοσοκομείων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, των κέντρων υγείας και των αγροτικών και περιφερειακών ιατρείων.

A.1.3. Ο αριθμός των συμβεβλημένων ιατρών, πολυϊατρείων, τμημάτων εξωτερικών ιατρείων, ιδιωτικών κλινικών και γενικότερα μονάδων ΠΦΥ του Π.Δ. 84/2000, κατά ειδικότητα, νομό, νομαρχία ή νομαρχιακό τομέα

ορίζεται με απόφαση του ΟΠΑΔ με κριτήρια τον αριθμό των ασφαλισμένων, τη νοσηρότητα του πληθυσμού, τις συνθήκες επικοινωνίας και πρόσβασης που επικρατούν και τις γεωγραφικές ιδιαιτερότητες.

(...)

A.3. Πρόληψη και προαγωγή της υγείας

Οι πράξεις προληπτικής ιατρικής γίνονται με την έγκριση από τον ελεγκτή ιατρό ή οδοντίατρο και υπό τις προϋποθέσεις των διατάξεων της ΚΥΑ Φ7/οικ 1624/4.11.1999 (ΦΕΚ 2053/Β'/24.11.1999). Αυτές αφορούν:

- (α) Προσυμπτωματικό έλεγχο για τα καρδιαγγειακά νοσήματα για τις ομάδες υψηλού κινδύνου, μια φορά το χρόνο (έλεγχος υπέρτασης, χοληστερόλης και του σακχάρου του αίματος).
- (β) Προσυμπτωματικό έλεγχο για τον καρκίνο, του οποίου η έκβαση σχετίζεται με την πρώιμη διάγνωση για τις ομάδες υψηλού κινδύνου, (προσυμπτωματικός έλεγχος καρκίνου του μαστού, και τραχήλου της μήτρας στις γυναίκες, του προστάτη στους άνδρες και του παχέος εντέρου και στα δύο φύλλα), μια φορά το χρόνο.
- (γ) Εμβολιασμούς σε παιδιά και ενήλικες, σύμφωνα με το Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών.
- (δ) Προγεννητικό έλεγχο σε γυναίκες και άνδρες, με σκοπό την γέννηση υγιών παιδιών.
- (ε) Προληπτική Οδοντιατρική, ήτοι προληπτικές εμφράξεις στους πρώτους μόνιμους γομφίους, φθορίωση και αγωγή υγείας σε παιδιά.

Για την προληπτική ιατρική δεν υπάρχει καμία συμμετοχή και όταν οι πράξεις αφορούν προληπτικά προγράμματα του ΟΠΑΔ δεν απαιτούν έγκριση του ελεγκτή ιατρού.

(...)

A.7. Ειδική Αγωγή

A.7.1.0 Οργανισμός καλύπτει δαπάνες ειδικής αγωγής για παιδιά ασφαλισμένων σε ειδικά εκπαιδευτήρια και ιδρύματα περίθαλψης, για άτομα με βαριά νοητική ή σωματική αναπηρία, σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον τιμολόγιο (τροφεία νοσηλεία). Η δαπάνη αυτή καταβάλλεται ύστερα από σχετική γνωμάτευση ειδικού ιατρού, έγκριση του αρμόδιου ελεγκτή ιατρού του Οργανισμού και έγκριση σχετικής απόφασης εισαγωγής.

Η δαπάνη αυτή περιλαμβάνει το σύνολο των θεραπειών.

A.8. Λοιπή περίθαλψη

- A.8.1. Ο ΟΠΑΔ παρέχει στους άμεσα ή έμμεσα ασφαλισμένους του τα ενδεδειγμένα προς αποκατάσταση της υγείας τους ή προς ανακούφιση από τη νοσηρή τους κατάσταση θεραπευτικά μέσα και προθέσεις. Τα είδη αυτά με απόφαση του ΔΣ του ΟΠΑΔ διακρίνονται σε συνήθη και μη συνήθη.
- A.8.2. Τα θεραπευτικά μέσα και οι προθέσεις κατά τη διάρκεια της νοσηλείας του ασφαλισμένου χρεώνονται στο λογαριασμό νοσηλείας του που υποβάλλεται από το νοσοκομείο ή την κλινική.
- A.8.3. Η χορήγηση θεραπευτικών μέσων και προθέσεων εκτός νοσηλείας, γίνεται με τους εξής όρους και προϋποθέσεις:
- (...)
- ιβ. Δαπάνες εξωσωματικής γονιμοποίησης, μόνο στις άμεσα ασφαλισμένες και τις συζύγους των άμεσα ασφαλισμένων του ΟΠΑΔ ηλικίας μέχρι 47 ετών και μέχρι τρεις (3) προσπάθειες ετησίως, αφού συμπληρωθεί τρίμηνο από την τελευταία προσπάθεια.
- (...)

Άρθρο 7

B. Δευτεροβάθμια Φροντίδα Υγείας

B.1. Νοσοκομειακή περίθαλψη

- B.1.1. Η νοσοκομειακή περίθαλψη περιλαμβάνει τη νοσηλεία του πάσχοντα, την ενδιαίτηση του, την οποιασδήποτε φύσεως ιατρική, νοσηλευτική και φαρμακευτική προς αυτόν συνδρομή και ειδικότερα τη δέουσα αγωγή και θεραπεία και αποκατάσταση σωματικών και ψυχικών αναπηριών ή νοσηρών εν γένει καταστάσεων, καθώς και τις αναγκαίες συνήθειες ή ειδικές θεραπείες, παρακλινικές εξετάσεις, κάθε είδους φάρμακα, ειδικά θεραπευτικά μέσα και προθέσεις σε νοσηλευτικά ιδρύματα, θεραπευτήρια, νοσηλευτήρια μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και ιδιωτικές κλινικές. Με νοσηλευτήρια μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και ιδιωτικές κλινικές είναι δυνατή η σύναψη σύμβασης.
- B.1.2. Η νοσοκομειακή περίθαλψη παρέχεται στη θέση που δικαιούται ο ασφαλισμένος, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

- B.1.3. Ο ΟΠΑΔ για τη νοσηλεία των ασφαλισμένων του καταβάλλει νοσήλιο μέχρι το ύψος αυτού που ισχύει κάθε φορά για τα Κρατικά Νοσοκομεία, τα νοσηλευτικά ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και τις ιδιωτικές κλινικές.
- B.1.4. Η εισαγωγή στα Κρατικά Νοσοκομεία γίνεται ύστερα από γνωμάτευση του θεράποντα ιατρού και την προσκόμιση του βιβλιαρίου του ασθενούς στο νοσηλευτικό ίδρυμα.
- B.1.5. Η εισαγωγή του ασθενούς σε νοσηλευτικά ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και ιδιωτικές κλινικές, γίνεται με εισιτήριο που εκδίδεται από την αρμόδια Υ.Π.Α.Δ. του τόπου που θα νοσηλευθεί ο ασθενής, μετά από ιατρική γνωμάτευση. Εισιτήριο που δεν έχει χρησιμοποιηθεί σε πέντε (5) ημέρες από την έκδοσή του καθίσταται άκυρο. Σε περίπτωση έκτακτης εισαγωγής, το εισιτήριο χορηγείται εκ των υστέρων εντός 48 ωρών από την ημερομηνία εισαγωγής. Στην προκειμένη περίπτωση, η κλινική ή οι οικείοι του ασθενούς υποχρεούνται να προσκομίσουν πλήρως αιτιολογημένη ιατρική γνωμάτευση για το έκτακτο της εισαγωγής και το βιβλιάριο ασθενείας του ασφαλισμένου. Σε περίπτωση που παρέλθει η παραπάνω προθεσμία, ο ασφαλισμένος καλύπτεται από την ημερομηνία αναγγελίας της εισαγωγής του. Για τον υπολογισμό του 48ώρου δεν λαμβάνονται υπόψη οι επίσημες αργίες των δημόσιων υπηρεσιών. Σε κάθε περίπτωση ο ΟΠΑΔ πληρώνει με το αναγνωρισμένο νόμιμο νοσήλιο που αποδίδεται στις συμβεβλημένες κλινικές.

(...)

B.6. Μαιευτική περίθαλψη Επίδομα τοκετού

- B.6.1. Ο ΟΠΑΔ σε περίπτωση φυσιολογικού τοκετού ή καισαρικής τομής άμεσα ή έμμεσα ασφαλισμένης, καταβάλλει επίδομα τοκετού, το ύψος του οποίου ισούται με χίλια ευρώ (1.000) και δεν αναγνωρίζει καμιά άλλη δαπάνη. Σε περίπτωση διδύμων ή τριδύμων, το ποσό αυξάνεται κατά 50%.
- B.6.2. Το ποσό αυτό καλύπτει όλη τη δαπάνη νοσηλείας τεσσάρων (4) ημερών σε νοσοκομείο ή κλινική για την περίπτωση του φυσιολογικού τοκετού ή της καισαρικής τομής.
- B.6.3. Σε περίπτωση επιπλοκής και εφόσον παραστεί ανάγκη νοσηλείας πέραν των τεσσάρων (4) ημερών, εφαρμόζονται οι διατάξεις περί νοσοκομειακής περίθαλψης για το πέραν των τεσσάρων (4) ημερών χρονικό διάστημα νοσηλείας.

- B.6.4. Σε περίπτωση νεκρού εμβρύου, το επίδομα χορηγείται εφόσον έχουν συμπληρωθεί 26 εβδομάδες κύησης.
- B.6.5. Για την απόδοση του παραπάνω επιδόματος απαιτούνται τα εξής δικαιολογητικά:
- α. Ληξιαρχική πράξη γέννησης. Για την περίπτωση B.6.4. σχετική βεβαίωση του διευθυντή της κλινικής.
 - β. Υπεύθυνη δήλωση ότι η ασφαλισμένη δεν δικαιούται επίδομα τοκετού από άλλο ασφαλιστικό οργανισμό ή το Δημόσιο.
 - γ. Πρωτότυπο τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών.

(...)

► **N 2676/1999**

Συγγώνευση Ασφαλιστικών Ταμείων, Οφειλές ΙΚΑ, λοιπές διατάξεις

Άρθρο 33

Ιατρική περίθαλψη

1. Στα πλαίσια της ιατρικής περίθαλψης που παρέχουν οι Ασφαλιστικοί Οργανισμοί αρμοδιότητας Γ.Γ.Κ.Α. και το Δημόσιο στους ασφαλισμένους και τα μέλη της οικογενείας τους καθιερώνεται η υποχρεωτική προληπτική ιατρική, με σκοπό την έγκαιρη διάγνωση και τη λήψη μέτρων για την πρόληψη της εκδήλωσης ή την αποτροπή της εμφάνισης νοσηρών καταστάσεων.

Η προληπτική ιατρική περιλαμβάνει:

(...)

β. Εξετάσεις προγεννητικού ελέγχου.

(...)

2. Οι δαπάνες άσκησης της προληπτικής ιατρικής βαρύνουν αποκλειστικά τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς.

(...)

Ο τρόπος παροχής της προληπτικής ιατρικής είναι αυτός που προβλέπεται από τις διατάξεις της νομοθεσίας κάθε φορέα για την ιατρική περίθαλψη.

3. Με απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Υγείας και Πρόνοιας θα καθοριστεί το είδος, η έκταση, η περιοδικότητα των παροχών, η διαδικασία ενημέρωσης των ασφαλισμένων και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την υλοποίηση της προληπτικής ιατρικής.

(...)

5. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Υγείας και Πρόνοιας και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, καθιερώνεται ενιαίο βιβλιάριο υγείας και έντυπο εντολών ιατρικής περίθαλψης, καθώς και κάθε άλλο έντυπο απαραίτητο για τη χορήγηση των παροχών περίθαλψης στους ασφαλισμένους του Δημοσίου και των Ασφαλιστικών Οργανισμών.

Θεσπίζονται ο τρόπος παροχής της ιατρικής περίθαλψης, τα όργανα και οι διαδικασίες ελέγχου αυτής και καθορίζονται οι υποχρεώσεις των ασφαλισμένων, θεραπόντων ιατρών, των εργαστηρίων και των ασφαλιστικών Φορέων, καθώς και οι κυρώσεις σε περίπτωση μη τήρησής τους.

► **N. 3174/2003**

Μερική απασχόληση και υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα

Άρθρο 9

1. (...)
2. (...)
3. “Κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων, με απόφαση του οικείου οργάνου, επιτρέπεται η απόσπαση μόνιμων υπάλληλων, καθώς και υπαλλήλων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου Υπουργείων και άλλων δημοσίων υπηρεσιών κάθε μορφής, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. α’ και β’ βαθμού κατά το διάστημα της κύησης, της λοχείας και της γαλουχίας, σε υπηρεσίες άλλων Υπουργείων, δημοσίων υπηρεσιών κάθε μορφής, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. α’ και β’ βαθμού, μόνο στην περίπτωση που ο χώρος εργασίας είναι επικίνδυνος για την υγεία των προαναφερόμενων κατηγοριών υπάλληλων και δεν είναι εφικτή η μετακίνησή τους εντός της ίδιας υπηρεσίας ή η ανάθεση διαφορετικών καθηκόντων σε αυτές. Η έδρα των υπηρεσιών, στις οποίες θα αποσπασθούν, δεν θα πρέπει να απέχει περισσότερο από δέκα (10) χιλιόμετρα από την έδρα του φορέα όπου ανήκουν οργανικά οι υπάλληλοι.
4. α. Μέχρι την πρόσληψη Ιατρών Εργασίας και Τεχνικών Ασφάλειας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του Π.Δ. 17/1996 (ΦΕΚ 11 Α’/1996), οι Ελεγκτές Ιατροί του άρθρου 60 του Ν. 1943/1991 (ΦΕΚ 50 Α’/11.4. 1991), καθώς και οι Μηχανικοί του Δημοσίου, στο πλαίσιο της χωρικής τους αρμοδιότητας, προβαίνουν στη γραπτή εκτίμηση και αξιολόγηση των κινδύνων των χώρων εργασίας για τις υπάλληλους, κατά τη διάρκεια της κύησης, της λοχείας και της γαλουχίας, σύμφωνα με

τα κριτήρια που ορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 12 του Π.Δ. 176/1997 (ΦΕΚ 150Α'/15.7.1997).

- β. Οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. γ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, καθορίζεται πρόσθετη αποζημίωση για τους Ελεγκτές Ιατρούς και Μηχανικούς.

5. (...)

► Π.Δ. 41/2003

Τροποποίηση του Π.Δ. 176/97 “Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/85/ΕΟΚ” (150/Α)

(...)

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος προεδρικού διατάγματος είναι η συμπλήρωση των διατάξεων για τη προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 92/85/ΕΟΚ της 19ης Οκτωβρίου 1992 “Σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων”.

Άρθρο 2

Τροποποίηση του Π.Δ. 176/97

1. Η παράγραφος 5 του άρθρου 1 αντικαθίστανται ως εξής: “5. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται και στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και στο οικιακό υπηρετικό προσωπικό.
2. “Οι περιπτώσεις (α), (β) και (γ) του άρθρου 2 αντικαθίστανται ως εξής:
“α. Έγκυος εργαζόμενη: Κάθε εργαζόμενη γυναίκα που βρίσκεται σε κατάσταση εγκυμοσύνης και έχει πληροφορήσει τον εργοδότη της για την κατάστασή της εφ’ όσον τούτο απαιτείται για τη λήψη θετικού μέτρου υπέρ της εγκύου.

- β. Λεχώνα εργαζόμενη: Κάθε εργαζόμενη γυναίκα που διανύει το στάδιο μετά τον τοκετό, για χρονικό διάστημα μέχρι δύο μηνών και έχει πληροφορήσει τον εργοδότη της για την κατάστασή της εφ' όσον τούτο απαιτείται για τη λήψη θετικού μέτρου υπέρ της λεχώνας.
- γ. Γαλουχούσα εργαζόμενη: Κάθε εργαζόμενη γυναίκα που γαλουχεί για χρονικό διάστημα μέχρι ένα έτος από τον τοκετό και έχει πληροφορήσει σχετικά τον εργοδότη της εφ' όσον τούτο απαιτείται για τη λήψη θετικού μέτρου υπέρ της γαλουχούσας.”
3. Το άρθρο 8 αντικαθίσταται ως εξής:

Άρθρο 8

Άδεια μητρότητας

1. Οι εργαζόμενες γυναίκες κατά την έννοια του άρθρου 2 (παράγραφος α) δικαιούνται να λάβουν άδεια μητρότητας σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, με την προσκόμιση ιατρικού πιστοποιητικού που να βεβαιώνει την πιθανή ημερομηνία του τοκετού.
2. Η συνολική διάρκεια της άδειας μητρότητας δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα έξι (16) εβδομάδων. Οκτώ (8) εβδομάδες θα χορηγούνται υποχρεωτικά πριν από την πιθανή ημερομηνία τοκετού και οι υπόλοιπες μετά τον τοκετό.
3. Σε περίπτωση που ο τοκετός πραγματοποιηθεί σε χρόνο προγενέστερο από αυτόν που είχε αρχικά πιθανολογηθεί, το υπόλοιπο της άδειας θα χορηγείται υποχρεωτικά μετά τον τοκετό, ώστε να εξασφαλίζεται ο προβλεπόμενος χρόνος συνολικής άδειας των 16 εβδομάδων σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου. Ο χρόνος αυτής της άδειας αμείβεται σύμφωνα με τις προβλεπόμενες για το θέμα αυτό διατάξεις.”

Το άρθρο 11 αντικαθίσταται ως εξής:

“Άρθρο 11

Δικαιώματα συναφή προς τη σύμβαση εργασίας

1. Η προσαρμογή των συνθηκών εργασίας ή/και του χρόνου εργασίας, η μετακίνηση από νυκτερινή εργασία σε θέση εργασίας ημέρας και η αλλαγή θέσης εργασίας, που προβλέπονται στα άρθρα 5, 6 και 7 του παρόντος διατάγματος σε καμία περίπτωση δεν συνεπάγεται απώλεια των πάσης φύσεως αποδοχών ή άλλων δικαιωμάτων που απορρέουν από τη σύμβαση ή από τη σχέση εργασίας.

2. Στις περιπτώσεις απαλλαγής από την εργασία, όπως αυτή προβλέπεται στα άρθρα 5, 6 και 7 του παρόντος διατάγματος, ο φορέας ασθένειας καταβάλλει στην ασφαλισμένη, εφόσον προβλέπεται από τη νομοθεσία του η χορήγηση επιδομάτων λόγω αποχής από την εργασία. “ειδικό επίδομα μητρότητας” για όλο το διάστημα της απουσίας της. Εάν από την νομοθεσία που διέπει τον φορέα ασθένειας δεν προβλέπεται η χορήγηση επιδομάτων λόγω αποχής από την εργασία “ειδικό επίδομα μητρότητας” καταβάλλει στην εργαζόμενη ο ίδιος ο εργοδότης.
3. Η χορήγηση της άδειας μητρότητας που προβλέπεται στο άρθρο 8 δεν συνεπάγεται απώλεια των πάσης φύσεως δικαιωμάτων που απορρέουν από τη σύμβαση ή από τη σχέση εργασίας. Κατά το χρόνο της άδειας μητρότητας καταβάλλεται στην εργαζόμενη “επίδομα μητρότητας”.
4. Το ειδικό επίδομα μητρότητας και το επίδομα μητρότητας των παραγράφων 2 και 3 εξασφαλίζει στην εργαζόμενη αποδοχές τουλάχιστον ίσες με αυτές που θα ελάμβανε η εργαζόμενη σε περίπτωση αποχής της από την εργασία λόγω αναρρωτικής άδειας. Εφ’ όσον σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, η χορήγηση του επιδόματος μητρότητας και του ειδικού επιδόματος μητρότητας εξαρτάται από προηγούμενη εργασία, η διάρκεια της εργασίας αυτής δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να είναι μεγαλύτερη των δώδεκα μηνών. Ειδικά για τις περιπτώσεις εργαζομένων γυναικών με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου που το ειδικό επίδομα μητρότητας καταβάλλεται από τον φορέα ασθένειας, κατά τον πρώτο μήνα απαλλαγής από την εργασία ο εργοδότης καταβάλλει το ήμισυ του επιδόματος αυτού.
5. Για την καταβολή του ειδικού επιδόματος μητρότητας από τους φορείς ασθένειας προβλέπονται τα εξής: α. Η ασφαλισμένη να έχει συμπληρώσει στην ασφάλιση του φορέα 200 ημέρες εργασίας κατά τα δύο έτη που προηγούνται της ημερομηνίας έναρξης απαλλαγής από την εργασία. β. Το ποσό του ειδικού επιδόματος μητρότητας ισούται με το ποσό του επιδόματος ασθένειας του κάθε φορέα, χωρίς τους περιορισμούς των ανωτάτων ορίων που τυχόν προβλέπονται από τη νομοθεσία του. γ. Προκειμένου οι ασφαλιστικοί οργανισμοί να καταβάλλουν το ειδικό επίδομα μητρότητας, πρέπει ο εργοδότης να υποβάλλει στον ασφαλιστικό οργανισμό την προβλεπόμενη από το άρθρο 3 του παρόντος γραπτή εκτίμηση κινδύνου, από την οποία να προκύπτουν οι συγκεκριμένοι κίνδυνοι καθώς και υπεύθυνη δήλωση ότι η αλλαγή θέσης είναι τεχνικά και αντικειμενικά αδύνατη. δ. Για τη διαπίστωση όλων των παραπάνω οι ασφαλιστικοί οργανισμοί διατηρούν το δικαίωμα ελέγχου. Για το σκοπό αυτό στο Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ) με απόφαση της Διοίκησής του συνιστώνται 3μελείς επιτροπές στις οποίες συμμετέχουν ο διευθυντής του περιφερειακού ή τοπικού υποκαταστήματος του νομού, ο προϊστάμενος εσόδων και ένας γιατρός της οι-

κείας μονάδας υγείας. Στους λοιπούς φορείς συνιστώνται τριμελείς επιτροπές με ευθύνη των Διοικητικών Συμβουλίων τους, στις οποίες συμμετέχει απαραίτητα ένας γιατρός. ε. Προκειμένου να καταβληθεί στην εργαζόμενη το ανωτέρω επίδομα κατά τη διάρκεια της γαλουχίας εκτός από τα προβλεπόμενα στην περίπτωση (γ) του παρόντος δικαιολογητικά απαιτείται βεβαίωση από αρμόδιο γιατρό του οικείου ασφαλιστικού φορέα από την οποία να προκύπτει ότι η εργαζόμενη γαλουχεί.”

6. Στο άρθρο 12, Παράρτημα Ι (εδάφιο Α 3 α) η επισήμανση Α62 αντικαθίσταται με R64.

► Π.Δ.176/1997

Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/85/ΕΟΚ.

(...)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 1

Σκοπός - Αντικείμενο - Πεδίο εφαρμογής

1. Σκοπός του παρόντος προεδρικού διατάγματος είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 92/85/ΕΟΚ της 19ης Οκτωβρίου 1992 “Σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων”.
2. Το παρόν προεδρικό διάταγμα έχει ως αντικείμενο την εφαρμογή μέτρων για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων. Οι διατάξεις του εφαρμόζονται πέραν των γενικών διατάξεων για την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας που ισχύουν κάθε φορά. Με το παρόν προεδρικό διάταγμα δεν θίγονται οι διατάξεις που περιέχουν ευνοϊκότερες ρυθμίσεις για την προστασία και τη διευκόλυνση των εργαζομένων γυναικών κατά την έννοια του άρθρου 2 του παρόντος διατάγματος.
3. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εγκαταστάσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα (βιομηχανικές, γεωργικές, εμπορικές, διοικητικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές δραστηριότητες, δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, αναψυχής, κλπ).

4. Για την εφαρμογή του παρόντος διατάγματος στο Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και ΟΤΑ ισχύουν και οι ιδιαίτερες ρυθμίσεις της ΚΥΑ 88555/3293/88 “Υγιεινή και ασφάλεια του προσωπικού του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ” (721/Β) που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του ν. 1836/89.
5. “Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται και στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και στο οικιακό υπηρετικό προσωπικό.”

[Σημ.: Η παρ. 5 παρατίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 άρθρ. 2 ΠΔ 41/2003]

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για την εφαρμογή του παρόντος διατάγματος, νοείται ως:

- “α. Έγκυος εργαζόμενη: Κάθε εργαζόμενη γυναίκα που βρίσκεται σε κατάσταση εγκυμοσύνης και έχει πληροφορήσει τον εργοδότη της για την κατάστασή της εφ’ όσον τούτο απαιτείται για τη λήψη θετικού μέτρου υπέρ της εγκύου.
- β. Λεχώνα εργαζόμενη: Κάθε εργαζόμενη γυναίκα που διανύει το στάδιο μετά τον τοκετό, για χρονικό διάστημα μέχρι δύο μηνών και έχει πληροφορήσει τον εργοδότη της για την κατάστασή της εφ’ όσον τούτο απαιτείται για τη λήψη θετικού μέτρου υπέρ της λεχώνας.
- γ. Γαλουχούσα εργαζόμενη: Κάθε εργαζόμενη γυναίκα που γαλουχεί για χρονικό διάστημα μέχρι ένα έτος από τον τοκετό και έχει πληροφορήσει σχετικά τον εργοδότη της εφ’ όσον τούτο απαιτείται για τη λήψη θετικού μέτρου υπέρ της γαλουχούσας.”

[Σημ.: Τα στοιχεία α΄, β΄ και γ΄ παρατίθενται όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ. 2 άρθρ. 2 ΠΔ 41/2003]

Άρθρο 3

Εκτίμηση και αξιολόγηση των κινδύνων

1. Για κάθε δραστηριότητα που ενδέχεται να εγκλείει συγκεκριμένο κίνδυνο έκθεσης των εργαζομένων γυναικών κατά την έννοια του άρθρου 2 στους παράγοντες, τις ειδικές παραγωγικές διαδικασίες και τις ειδικές συνθήκες εργασίας, που περιλαμβάνονται στο μη εξαντλητικό κατάλογο του παραρτήματος Ι, ο εργοδότης οφείλει να έχει στη διάθεσή του μια γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων, σύμφωνα με

το άρθρο 8 παράγραφος 1 του π.δ. 17/96 “Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ” (11/Α).

2. Στην εκτίμηση αυτή προσδιορίζεται η φύση, ο βαθμός και η διάρκεια της έκθεσης των εργαζομένων γυναικών κατά την έννοια του άρθρου 2, ώστε να είναι δυνατό να αξιολογηθούν όλοι οι κίνδυνοι για την ασφάλεια ή την υγεία τους, καθώς και κάθε επίπτωση στην εγκυμοσύνη ή γαλουχία των γυναικών αυτών στη συγκεκριμένη επιχείρηση ή/και εγκατάσταση, είτε άμεσα είτε έμμεσα, και να καθορισθούν τα ληπτέα μέτρα.

Άρθρο 4 Ενημέρωση

Στα πλαίσια της ενημέρωσης των εργαζομένων σύμφωνα με το άρθρο 11 του π.δ. 17/96, στην συγκεκριμένη επιχείρηση ή/και εγκατάσταση, οι εργαζόμενες γυναίκες κατά την έννοια του άρθρου 2, οι εργαζόμενες γυναίκες που ενδέχεται να βρεθούν σε μία από τις καταστάσεις που προβλέπονται στο ίδιο άρθρο και οι εκπρόσωποι των εργαζομένων στην επιχείρηση ενημερώνονται σχετικά με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης που αναφέρεται στο άρθρο 3 καθώς και σχετικά με κάθε μέτρο που αφορά την ασφάλεια και την υγεία κατά την εργασία.

Άρθρο 5 Συνέπειες των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης

1. Στα πλαίσια των γενικών υποχρεώσεων του εργοδότη σύμφωνα με το άρθρο 7 του π.δ. 17/96, εάν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης που αναφέρεται στο άρθρο 3 δείξουν κίνδυνο για την ασφάλεια ή την υγεία εργαζόμενης γυναίκας κατά την έννοια του άρθρου 2 ή αν δείξουν αντίκτυπο στην εγκυμοσύνη ή τη γαλουχία της, ο εργοδότης λαμβάνει τα απαιτούμενα μέτρα προκειμένου να αποφευχθεί η έκθεση της εν λόγω εργαζόμενης σ' αυτόν τον κίνδυνο, με μόνιμη ή προσωρινή προσαρμογή των συνθηκών εργασίας ή/και με προσωρινή προσαρμογή του χρόνου εργασίας της.
2. Εάν η προσαρμογή των συνθηκών εργασίας ή/και του χρόνου εργασίας είναι τεχνικά ή/και αντικειμενικά αδύνατη, ο εργοδότης λαμβάνει τα μέτρα που απαιτούνται ώστε να εξασφαλίσει για την εν λόγω εργαζόμενη αλλαγή θέσης.
3. Εάν η αλλαγή θέσης είναι τεχνικά ή/και αντικειμενικά αδύνατη, η εν λόγω εργαζόμενη απαλλάσσεται από την εργασία επί όλο το διά-

στημα που χρειάζεται για την προστασία της ασφάλειας ή της υγείας της.

4. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται, τηρουμένων των αναλογιών, στην περίπτωση κατά την οποία η εργαζομένη που ασκεί δραστηριότητα απαγορευόμενη δυνάμει του άρθρου 6, μείνει έγκυος ή αρχίσει να γαλουχεί.

Άρθρο 6 *Απαγόρευση έκθεσης*

Εκτός από την ισχύουσα νομοθεσία σχετικά με την προστασία των εργαζομένων, και ιδίως τις διατάξεις σχετικά με τις οριακές τιμές της έκθεσης κατά την εργασία:

1. Οι έγκυες εργαζόμενες, κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος α, δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να υποχρεωθούν να εκτελέσουν δραστηριότητα της οποίας η αξιολόγηση του άρθρου 3 έχει δείξει ότι συνεπάγεται ενδεχόμενη έκθεση επικίνδυνη για την ασφάλεια ή την υγεία, στους παράγοντες ή στις ειδικές συνθήκες εργασίας που αναφέρονται στο παράρτημα II τμήμα Α.
2. Οι γαλουχούσες εργαζόμενες, κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος γ, δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να υποχρεωθούν να εκτελέσουν δραστηριότητα της οποίας η αξιολόγηση του άρθρου 3 έχει δείξει ότι συνεπάγεται ενδεχόμενη έκθεση επικίνδυνη για την ασφάλεια ή την υγεία, στους παράγοντες ή στις ειδικές συνθήκες εργασίας που αναφέρονται στο παράρτημα II τμήμα Β.

Άρθρο 7 *Νυκτερινή εργασία*

Οι εργαζόμενες γυναίκες κατά την έννοια του άρθρου 2 με πλήρη ή μερική απασχόληση κατά τη νύχτα μετακινούνται σε αντίστοιχη θέση ημέρας, εφόσον υποβάλλουν ιατρικό πιστοποιητικό που βεβαιώνει την ανάγκη λήψης αυτού του μέτρου για λόγους που αφορούν την ασφάλεια και την υγεία τους. Στην περίπτωση δε που η μετακίνηση αυτή είναι τεχνικά ή/και αντικειμενικά αδύνατη απαλλάσσονται από την εργασία.

Άρθρο 8 *Άδεια μητρότητας*

1. Οι εργαζόμενες γυναίκες κατά την έννοια του άρθρου 2 (παράγραφος α) δικαιούνται να λάβουν άδεια μητρότητας σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, με την προσκόμιση ιατρικού πιστοποιητικού που να βεβαιώνει την πιθανή ημερομηνία του τοκετού.
2. Η συνολική διάρκεια της άδειας μητρότητας δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα έξι (16) εβδομάδων. Οκτώ (8) εβδομάδες θα χορηγούνται υποχρεωτικά πριν από την πιθανή ημερομηνία τοκετού και οι υπόλοιπες μετά τον τοκετό.
3. Σε περίπτωση που ο τοκετός πραγματοποιηθεί σε χρόνο προγενέστερο από αυτόν που είχε αρχικά πιθανολογηθεί, το υπόλοιπο της άδειας θα χορηγείται υποχρεωτικά μετά τον τοκετό, ώστε να εξασφαλίζεται ο προβλεπόμενος χρόνος συνολικής άδειας των 16 εβδομάδων σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου. Ο χρόνος αυτής της άδειας αμοιβάται σύμφωνα με τις προβλεπόμενες για το θέμα αυτό διατάξεις.”

[Σημ.: Το άρθρο 8 παρατίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 άρθρ. 2 ΠΔ 41/2003]

Άρθρο 9 *Απαλλαγή από την εργασία για προγεννητικές εξετάσεις*

Οι έγκυοι εργαζόμενες, κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος α, απαλλάσσονται από την εργασία χωρίς περικοπή αποδοχών, για να υποβάλλονται σε εξετάσεις προγεννητικού ελέγχου, εφόσον αυτές οι εξετάσεις πρέπει να γίνουν κατά τη διάρκεια του χρόνου εργασίας.

Άρθρο 10 *Απαγόρευση απόλυσης*

Προκειμένου να εξασφαλισθεί στις εργαζόμενες γυναίκες κατά την έννοια του άρθρου 2, η άσκηση των δικαιωμάτων προστασίας της ασφάλειας και της υγείας τους, τα οποία αναγνωρίζονται στο παρόν άρθρο, προβλέπεται ότι:

1. Απαγορεύεται η καταγγελία της σχέσης εργασίας των εργαζομένων γυναικών, κατά την έννοια του άρθρου 2, σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 1483/84.
2. Σε περίπτωση καταγγελίας της σχέσης εργασίας εφόσον υπάρχει σπουδαίος λόγος σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 1483/84, ο εργοδότης οφεί-

λει να αιτιολογήσει δεόντως την καταγγελία γραπτώς και να προβεί σε σχετική κοινοποίηση και προς τις αρμόδιες υπηρεσίες επιθεώρησης εργασίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

Άρθρο 11

Δικαιώματα συναφή προς τη σύμβαση εργασίας

1. Η προσαρμογή των συνθηκών εργασίας ή/και του χρόνου εργασίας, η μετακίνηση από νυκτερινή εργασία σε θέση εργασίας ημέρας και η αλλαγή θέσης εργασίας, που προβλέπονται στα άρθρα 5, 6 και 7 του παρόντος διατάγματος σε καμία περίπτωση δεν συνεπάγεται απώλεια των πάσης φύσεως αποδοχών ή άλλων δικαιωμάτων που απορρέουν από τη σύμβαση ή από τη σχέση εργασίας.
2. Στις περιπτώσεις απαλλαγής από την εργασία, όπως αυτή προβλέπεται στα άρθρα 5, 6 και 7 του παρόντος διατάγματος, ο φορέας ασθένειας καταβάλλει στην ασφαλισμένη, εφόσον προβλέπεται από τη νομοθεσία του η χορήγηση επιδομάτων λόγω αποχής από την εργασία. “ειδικό επίδομα μητρότητας” για όλο το διάστημα της απουσίας της. Εάν από την νομοθεσία που διέπει τον φορέα ασθένειας δεν προβλέπεται η χορήγηση επιδομάτων λόγω αποχής από την εργασία “ειδικό επίδομα μητρότητας” καταβάλλει στην εργαζόμενη ο ίδιος ο εργοδότης.
3. Η χορήγηση της άδειας μητρότητας που προβλέπεται στο άρθρο 8 δεν συνεπάγεται απώλεια των πάσης φύσεως δικαιωμάτων που απορρέουν από τη σύμβαση ή από τη σχέση εργασίας. Κατά το χρόνο της άδειας μητρότητας καταβάλλεται στην εργαζόμενη “επίδομα μητρότητας”.
4. Το ειδικό επίδομα μητρότητας και το επίδομα μητρότητας των παραγράφων 2 και 3 εξασφαλίζει στην εργαζόμενη αποδοχές τουλάχιστον ίσες με αυτές που θα ελάμβανε η εργαζόμενη σε περίπτωση αποχής της από την εργασία λόγω αναρρωτικής άδειας. Εφ’ όσον σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, η χορήγηση του επιδόματος μητρότητας και του ειδικού επιδόματος μητρότητας εξαρτάται από προηγούμενη εργασία, η διάρκεια της εργασίας αυτής δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να είναι μεγαλύτερη των δώδεκα μηνών. Ειδικά για τις περιπτώσεις εργαζομένων γυναικών με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου που το ειδικό επίδομα μητρότητας καταβάλλεται από τον φορέα ασθένειας, κατά τον πρώτο μήνα απαλλαγής από την εργασία ο εργοδότης καταβάλλει το ήμισυ του επιδόματος αυτού.
5. Για την καταβολή του ειδικού επιδόματος μητρότητας από τους φορείς ασθένειας προβλέπονται τα εξής: α. Η ασφαλισμένη να έχει συμπληρώ-

σει στην ασφάλιση του φορέα 200 ημέρες εργασίας κατά τα δύο έτη που προηγούνται της ημερομηνίας έναρξης απαλλαγής από την εργασία. β. Το ποσό του ειδικού επιδόματος μητρότητας ισούται με το ποσό του επιδόματος ασθένειας του κάθε φορέα, χωρίς τους περιορισμούς των ανωτάτων ορίων που τυχόν προβλέπονται από τη νομοθεσία του. γ. Προκειμένου οι ασφαλιστικοί οργανισμοί να καταβάλλουν το ειδικό επίδομα μητρότητας, πρέπει ο εργοδότης να υποβάλλει στον ασφαλιστικό οργανισμό την προβλεπόμενη από το άρθρο 3 του παρόντος γραπτή εκτίμηση κινδύνου, από την οποία να προκύπτουν οι συγκεκριμένοι κίνδυνοι καθώς και υπεύθυνη δήλωση ότι η αλλαγή θέσης είναι τεχνικά και αντικειμενικά αδύνατη. δ. Για τη διαπίστωση όλων των παραπάνω οι ασφαλιστικοί οργανισμοί διατηρούν το δικαίωμα ελέγχου. Για το σκοπό αυτό στο Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ) με απόφαση της Διοίκησής του συνιστώνται 3μελείς επιτροπές στις οποίες συμμετέχουν ο διευθυντής του περιφερειακού ή τοπικού υποκαταστήματος του νομού, ο προϊστάμενος εσόδων και ένας γιατρός της οικείας μονάδας υγείας. Στους λοιπούς φορείς συνιστώνται τριμελείς επιτροπές με ευθύνη των Διοικητικών Συμβουλίων τους, στις οποίες συμμετέχει απαραίτητα ένας γιατρός. ε. Προκειμένου να καταβληθεί στην εργαζόμενη το ανωτέρω επίδομα κατά τη διάρκεια της γαλουχίας εκτός από τα προβλεπόμενα στην περίπτωση (γ) του παρόντος δικαιολογητικά απαιτείται βεβαίωση από αρμόδιο γιατρό του οικείου ασφαλιστικού φορέα από την οποία να προκύπτει ότι η εργαζόμενη γαλουχεί.”

[Σημ.: Το άρθρο 11 παρατίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 άρθρ. 2 ΠΔ 41/2003].

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
Άρθρο 12
Προσάρτηση Παραρτημάτων

Προσαρτώνται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του παρόντος τα παραρτήματα I και II που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 6 του παρόντος διατάγματος και έχουν ως ακολούθως:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΜΗ ΕΞΑΝΤΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ, ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 3.

A. Παράγοντες

1. Φυσικοί παράγοντες Οι ακόλουθοι φυσικοί παράγοντες, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι παράγοντες αυτοί θεωρούνται ότι επιφέρουν οργανικές βλάβες στο έμβρυο ή/και υπάρχει φόβος να προκαλέσουν αποκόλληση του πλακούντα: α. Δονήσεις β. Θόρυβος γ. Ιοντίζουσες ακτινοβολίες δ. Μη ιοντίζουσες ακτινοβολίες ε. Ακραίες συνθήκες θερμικής καταπόνησης ή καταπόνησης λόγω ψύχους
2. Βιολογικοί παράγοντες Βιολογικοί παράγοντες των ομάδων κινδύνου 2 έως 4 κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος 2 εδάφια β, γ και δ του π.δ. 186/95 “Προστασία των εργαζομένων από κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους σε βιολογικούς παράγοντες κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 90/679/ΕΟΚ και 93/88/ΕΟΚ” (97/Α) στο βαθμό που είναι γνωστό ότι οι παράγοντες αυτοί ή τα θεραπευτικά μέτρα τα οποία επέβαλαν οι εν λόγω παράγοντες, θέτουν σε κίνδυνο την υγεία των εγκύων και του εμβρύου και εφόσον δεν περιλαμβάνονται ακόμα στο παράρτημα ΙΙ.
3. Χημικοί παράγοντες Οι ακόλουθοι χημικοί παράγοντες, στο βαθμό που είναι γνωστό ότι θέτουν σε κίνδυνο την υγεία των εγκύων και του εμβρύου και εφόσον δεν περιλαμβάνονται ακόμα στο παράρτημα ΙΙ: α. Οι ουσίες με την επισήμανση R40, R45, R46, R60, R61, R64 (σημ. αντικατέστησε τη R62, άρθρ.2 παρ. 5 ΠΔ 41/2003) και R63 σύμφωνα με την ΚΥΑ 378/94 “Επικίνδυνες ουσίες, ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση αυτών σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 67/548/ΕΟΚ όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει” (705/Β), εφόσον δεν περιλαμβάνονται ακόμα στο παράρτημα ΙΙ. β. Οι χημικοί παράγοντες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι του π.δ. 399/94 “Προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες κατά την εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 90/394/ΕΟΚ”. γ. Ο υδράργυρος και τα παράγωγά του. δ. Τα αντιμωτικά φάρμακα ε. Το μονοξειδίο του άνθρακα. ζ. Χημικοί παράγοντες με αποδεδειγμένη και επικίνδυνη επιδερμική απορρόφηση.
4. Άλλοι παράγοντες. Παράγοντες που ενδέχεται να επηρεάζουν δυσμενώς την υγεία των εργαζομένων κατά την έννοια του άρθρου 2 του πα-

ρόντος διατάγματος ή και του εμβρύου: α. Προσκρούσεις σε δάπεδα, σε επίπεδα εργασίας, σε μηχανήματα ή και αντικείμενα. β. Κινήσεις και στάσεις του σώματος (απότομες κινήσεις, στρέψεις, εκτάσεις και εκτινάξεις του σώματος). γ. Μετακινήσεις εντός και εκτός των εγκαταστάσεων της επιχείρησης. δ. Χειρωνακτική διακίνηση φορτίων που συνεπάγεται επικίνδυνες επιπτώσεις για τους σπονδύλους της οσφυϊκής χώρας ή το κύημα. ε. Ψυχική, φυσική και πνευματική κόπωση και πάσης φύσεως καταπονήσεις που συναρτώνται με τις δραστηριότητες των ως άνω εργαζομένων.

- Β. Ειδικές παραγωγικές διαδικασίες.
Βιομηχανικές παραγωγικές διαδικασίες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι του π.δ. 399/94 “Προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες κατά την εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 90/394/ΕΟΚ”.
- Γ. Ειδικές συνθήκες εργασίας.
Εργασίες σε ορυχεία και μεταλλεία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΜΗ ΕΞΑΝΤΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 6

- Α. Έγκυοι εργαζόμενες κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος α του παρόντος διατάγματος.
1. Παράγοντες α. Φυσικοί παράγοντες: Εργασία σε περιβάλλον υπερπίεσης, (π.χ σε θαλάμους πίεσης, καταδύσεις). β. Βιολογικοί παράγοντες: Το τοξόπλασμα και ο ιός της ερυθράς εκτός εάν υπάρχει απόδειξη ότι η εργαζόμενη έγκυος είναι επαρκώς προστατευμένη έναντι αυτών των παραγόντων μέσω ανοσοποίησης. γ. Χημικοί παράγοντες. - Ο μολυβδος και τα παράγωγά του, στο βαθμό που οι παράγοντες αυτοί υπάρχει κίνδυνος να απορροφώνται από τον ανθρώπινο οργανισμό. - Το βενζόλιο και τα προϊόντα που περιέχουν βενζόλιο.
 2. Ειδικές συνθήκες εργασίας: Υπόγειες εργασίες σε ορυχεία και μεταλλεία.
- Β. Γαλουχούσες εργαζόμενες κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος γ του παρόντος διατάγματος.

1. Παράγοντες Χημικοί παράγοντες - Ο μόλυβδος και τα παράγωγά του, στο βαθμό που οι παράγοντες αυτοί υπάρχει κίνδυνος να απορροφώνται από τον ανθρώπινο οργανισμό. - Το βενζόλιο και τα προϊόντα που περιέχουν βενζόλιο.
2. Ειδικές συνθήκες εργασίας Υπόγειες εργασίες σε ορυχεία και μεταλλεία.

Άρθρο 13

Κυρώσεις

1. Σε κάθε εργοδότη που παραβαίνει τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος επιβάλλονται, ανεξάρτητα από τις ποινικές κυρώσεις, οι διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 24 του ν. 2224/94 με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 6 της ΚΥΑ 88555/3293/30.9.88 που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του ν. 1836/89.
2. Σε κάθε εργοδότη που παραβαίνει από αμέλεια ή πρόθεση τις διατάξεις του παρόντος επιβάλλονται οι ποινικές κυρώσεις του άρθρου 25 του ν. 2224/94.

Άρθρο 14

Έλεγχος εφαρμογής

Ο έλεγχος της εφαρμογής του παρόντος ανατίθεται στις αρμόδιες υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Άρθρο 15

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναθέτουμε τη δημοσίευση και την εκτέλεση του παρόντος διατάγματος. Αθήνα, 2 Ιουλίου 1997

► ΠΔ 17/1996

Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις: (...)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο-Πεδίο εφαρμογής

1. Σκοπός του παρόντος προεδρικού διατάγματος είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας περί της ασφαλείας και υγιεινής των εργαζομένων προς τις διατάξεις των οδηγιών 89/391/ΕΟΚ της 12ης Ιουνίου 1989 “Σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία” (ΕΕ L 183/29-6-89) και 91/383/ΕΟΚ της 25ης Ιουνίου 1991 “Για την συμπλήρωση των μέτρων που αποσκοπούν στο να προαγάγουν τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία των εργαζομένων με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου ή με σχέση πρόσκαιρης εργασίας” (ΕΕ L 206/29-7-91).
2. Το παρόν προεδρικό διάταγμα έχει ως αντικείμενο την εφαρμογή μέτρων για την προαγωγή της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία. Προς το σκοπό αυτό, περιέχει γενικές αρχές σχετικά με την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων και την προστασία της ασφάλειας και της υγείας, την εξάλειψη των αυτελεστών κινδύνου των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών, την ενημέρωση, τη διαβούλευση, την ισόρροπη συμμετοχή, την κατάρτιση των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους, καθώς και τους κανόνες για την εφαρμογή των γενικών αυτών αρχών.
3. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εγκαταστάσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα (βιομηχανικές, γεωργικές, εμπορικές, διοικητικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές δραστηριότητες, δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, αναψυχής, κλπ).
4. Για την εφαρμογή του παρόντος διατάγματος στο Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και ΟΤΑ ισχύουν και οι ιδιαίτερες ρυθμίσεις της ΚΥΑ 88555/3293/88 “Υγιεινή και ασφάλεια του προσωπικού του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ” (721/Β) που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του ν. 1836/89.

5. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος δεν εφαρμόζονται στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και στο οικιακό υπηρετικό προσωπικό. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να εξασφαλίζεται, όσο αυτό είναι δυνατόν, η ασφάλεια και η υγεία του ως άνω προσωπικού, εν όψει των στόχων του παρόντος.
6. Οι διατάξεις του ν. 1568/85 και των προεδρικών διαταγμάτων που εκδόθηκαν με τις εξουσιοδοτήσεις του εφαρμόζονται στο σύνολό τους και στις επιχειρήσεις:
 - α) εκρηκτικών υλών
 - β) μεταλλείων-λατομείων-ορυχείων
 - γ) καθαρά αλιευτικές
 - δ) μεταφορών και
 - ε) σε εργασίες με ιοντίζουσες ακτινοβολίες
7. Ειδικά στις θαλάσσιες μεταφορές, εφαρμογή έχουν οι διατάξεις του ν.δ. 187/73 “Περί Κώδικα Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου” (216/A), του ν. 3816/1958 “Περί Κώδικα Ιδιωτικού Νομικού Δικαίου” (32/A), του ν. 486/76 “Περί κυρώσεως της υπ’ αριθμ. 134 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας (Περί προλήψεως εργατικών ατυχημάτων των ναυτικών)” (321/A), του ν. 948/79 “Περί κυρώσεως της υπ’ αριθμ. 147 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας (Περί ελαχίστων επιπέδων ασφαλείας εμπορικών πλοίων)” (167/A), του ν. 1314/84 “Περί κυρώσεως της Διεθνούς Σύμβασης για πρότυπα εκπαίδευσης, έκδοση πιστοποιητικών και τηρήσεων φυλακών των ναυτικών, 1978” (2/A) και των κατ’ εξουσιοδότηση αυτών εκδοθέντων προεδρικών διαταγμάτων”.
8. Ειδικά για τον κλάδο των μεταλλείων-λατομείων-ορυχείων εφαρμογή έχουν και οι πλέον δεσμευτικές ή και ειδικές διατάξεις της Υ.Α. ΙΙ-5η/Φ/17402/84 “Κανονισμός Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών” (931/B).

Άρθρο 2 *Ορισμοί*

Για την εφαρμογή του παρόντος, νοείται ως:

1. Εργαζόμενος: Κάθε πρόσωπο που απασχολείται από έναν εργοδότη με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ασκούμενων και των μαθητευομένων, εκτός από το οικιακό υπηρετικό προσωπικό.
2. Εργοδότης: Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο συνδέεται με σχέση εργασίας με τον εργαζόμενο και έχει την ευθύνη για την επιχείρηση ή/και την εγκατάσταση.

3. Επιχείρηση: Κάθε επιχείρηση, εκμετάλλευση, εγκατάσταση και εργασία του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, ανεξαρτήτως κλάδου οικονομικής δραστηριότητας στον οποίο κατατάσσεται.
4. Εκπρόσωπος των εργαζομένων: Κάθε εκλεγμένο άτομο, με ειδική αρμοδιότητα σε θέματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων σύμφωνα με τα άρθρα 2 και 3 του ν. 1568/85 και τα άρθρα 1, 2, 3, 4 και 5 του ν. 1767/88 “Συμβούλια εργαζομένων και άλλες εργατικές διατάξεις-κύρωση της 135 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας” (63/A) και το άρθρο 3 του παρόντος διατάγματος, για να εκπροσωπεί τους εργαζόμενους, όσον αφορά τα ζητήματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία.
5. Τόπος εργασίας: Κάθε χώρος όπου βρίσκονται ή μεταβαίνουν οι εργαζόμενοι εξ αιτίας της εργασίας τους και που είναι κάτω από τον έλεγχο του εργοδότη.
6. Πρόληψη: Το σύνολο των διατάξεων ή μέτρων που λαμβάνονται ή προβλέπονται καθ’ όλα τα στάδια της δραστηριότητας της επιχείρησης, με στόχο την αποφυγή ή τη μείωση των επαγγελματικών κινδύνων.
7. Αρμόδια επιθεώρηση εργασίας: Οι αρμόδιες υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης κατά το άρθρο 15 (παράγραφος 1) του παρόντος διατάγματος και για τον κλάδο των μεταλλείων-λατομείων-ορυχείων οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ’

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

Άρθρο 7

Γενικές υποχρεώσεις των εργοδοτών

1. Ο εργοδότης υποχρεούται να εξασφαλίζει την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων ως προς όλες τις πτυχές της εργασίας, και να λαμβάνει μέτρα που να εξασφαλίζουν την υγεία και ασφάλεια των τρίτων.
2. Εάν ο εργοδότης προσφεύγει σε άτομα εκτός της επιχείρησης ή σε ΕΞΥΠΠ για την ανάθεση των καθηκόντων τεχνικού ασφάλειας ή/και γιατρού εργασίας, αυτό δεν τον απαλλάσσει από τις υποχρεώσεις του στον τομέα αυτό.
3. Οι υποχρεώσεις του τεχνικού ασφάλειας, του γιατρού εργασίας και των εκπροσώπων των εργαζομένων, δεν θίγουν την αρχή της ευθύνης του εργοδότη.
4. Ο εργοδότης επίσης οφείλει να θέτει στη διάθεση των εκπροσώπων των εργαζομένων, επαρκή απαλλαγή από την εργασία χωρίς απώλεια αποδο-

χών, καθώς και τα αναγκαία μέσα προκειμένου να μπορούν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις κείμενες διατάξεις και το παρόν διάταγμα.

Ο χρόνος απαλλαγής από την εργασία, συνολικά για όλους τους εκπροσώπους των εργαζομένων, δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τα ένα τρίτο (1/3) του ελάχιστου χρόνου απασχόλησης τεχνικού ασφάλειας σύμφωνα με το π.δ. 294/88 και το παρόν διάταγμα. Στο χρόνο αυτό δεν προσμετράται ο χρόνος των συνεδριάσεων της παραγράφου Β.2 του άρθρου 2 του ν. 1568/85.

5. Στα πλαίσια των ευθυνών του, ο εργοδότης λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων, ενημέρωσης και κατάρτισης, καθώς και της δημιουργίας της απαραίτητης οργάνωσης και της παροχής των αναγκαίων μέσων.
6. Ο εργοδότης υποχρεούται:
 - α) Να φροντίζει ώστε να προσαρμόζονται τα μέτρα της προηγούμενης παραγράφου ανάλογα με τις μεταβολές των περιστάσεων και να επιδιώκει τη βελτίωση των υφισταμένων καταστάσεων.
 - β) Να εφαρμόζει τις υποδείξεις των τεχνικών και υγειονομικών επιθεωρητών εργασίας και γενικά να διευκολύνει το έργο τους μέσα στην επιχείρηση κατά τους ελέγχους.
 - γ) Να επιβλέπει την ορθή εφαρμογή των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.
 - δ) Να γνωστοποιεί στους εργαζόμενους τον επαγγελματικό κίνδυνο από την εργασία τους.
 - ε) Να καταρτίζει πρόγραμμα προληπτικής δράσης και βελτίωσης των συνθηκών εργασίας στην επιχείρηση.
 - στ) Να εξασφαλίζει τη συντήρηση και την παρακολούθηση της ασφαλούς λειτουργίας μέσων και εγκαταστάσεων.
 - ζ) Να ενθαρρύνει και διευκολύνει την επιμόρφωση των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους, σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν. 1568/85 και τα άρθρα 6 και 12 του παρόντος διατάγματος.
7. Ο εργοδότης εφαρμόζει τα μέτρα που προβλέπονται στην παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου, βάσει των ακόλουθων γενικών αρχών πρόληψης:
 - α) Αποφυγή των κινδύνων.
 - β) Εκτίμηση των κινδύνων που δεν μπορούν να αποφευχθούν.
 - γ) Προσαρμογή της εργασίας στον άνθρωπο, ειδικότερα όσον αφορά τη διαμόρφωση των θέσεων εργασίας, καθώς και την επιλογή των εξοπλισμών εργασίας και των μεθόδων εργασίας και παραγωγής, προκει-

μένου ιδίως να μετριασθεί η μονότονη και ρυθμικά επαναλαμβανόμενη εργασία και να μειωθούν οι επιπτώσεις της στην υγεία.

- δ) Αντικατάσταση του επικίνδυνου από το μη επικίνδυνο ή το λιγότερο επικίνδυνο.
 - ε) Προγραμματισμός της πρόληψης με στόχο ένα συνεκτικό σύνολο που να ενσωματώνει στην πρόληψη την τεχνική, την οργάνωση της εργασίας, τις συνθήκες εργασίας, τις σχέσεις μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων και την επίδραση των παραγόντων του περιβάλλοντος στην εργασία.
 - στ) Καταπολέμηση των κινδύνων στην πηγή τους.
 - ζ) Προτεραιότητα στη λήψη μέτρων ομαδικής προστασίας σε σχέση με τα μέτρα ατομικής προστασίας.
 - η) Προσαρμογή στις τεχνικές εξελίξεις.
 - θ) Παροχή των κατάλληλων οδηγιών στους εργαζόμενους.
8. Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων του παρόντος διατάγματος, ο εργοδότης οφείλει, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης:
- α) Να εκτιμά τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, μεταξύ άλλων κατά την επιλογή των εξοπλισμών εργασίας, των χημικών και βιολογικών παραγόντων ή παρασκευασμάτων, κατά τη διαρρύθμιση των χώρων εργασίας καθώς και τους κινδύνους τους συναφείς με την παραγωγική διαδικασία. Η εκτίμηση αυτή είναι γραπτή και συντάσσεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 8 του παρόντος διατάγματος.
Μετά την εκτίμηση αυτή, οι δραστηριότητες πρόληψης και οι μέθοδοι εργασίας και παραγωγής που χρησιμοποιούνται από τον εργοδότη πρέπει:
 - i) να εξασφαλίζουν τη βελτίωση του επιπέδου προστασίας και της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων και ii) να ενσωματώνονται στο σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης και σε όλα τα επίπεδα της ιεραρχίας.
 - β) Όταν αναθέτει καθήκοντα σ' έναν εργαζόμενο, να λαμβάνει υπόψη τις ικανότητες του εν λόγω εργαζόμενου σε θέματα ασφάλειας και υγείας.
 - γ) Να μεριμνά ώστε ο προγραμματισμός και η εισαγωγή νέων τεχνολογιών να αποτελούν αντικείμενο διαβούλευσης με τους εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους, όσον αφορά στις συνέπειες της επιλογής του εξοπλισμού, στις συνθήκες εργασίας καθώς και στο εργασιακό περιβάλλον για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων.

- δ) Να φροντίζει ώστε να έχουν πρόσβαση στις ζώνες σοβαρού και ειδικού κινδύνου μόνο οι εργαζόμενοι που έχουν λάβει τις κατάλληλες οδηγίες.
9. Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων του παρόντος διατάγματος, όταν πολλές επιχειρήσεις μοιράζονται τον ίδιο τόπο εργασίας, οι εργοδότες οφείλουν να συνεργάζονται για την εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με την ασφάλεια, την υγεία και την υγιεινή και λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των δραστηριοτήτων να συντονίζουν τις δραστηριότητες τους για την προστασία των εργαζομένων και την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων, να αλληλοενημερώνονται και να ενημερώνει ο καθένας τους υπ' αυτόν εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους για τους κινδύνους αυτούς. Την ευθύνη συντονισμού των δραστηριοτήτων αναλαμβάνει ο εργοδότης που έχει υπό τον έλεγχό του τον τόπο εργασίας, όπου εκτελούνται εργασίες, εξαιρουμένων των περιπτώσεων που έχουν γίνει ειδικές ευνοϊκότερες νομοθετικές ρυθμίσεις.
10. Τα μέτρα για την ασφάλεια, την υγιεινή και την υγεία κατά την εργασία σε καμμία περίπτωση δεν συνεπάγονται την οικονομική επιβάρυνση των εργαζομένων.
- [Σημ.: Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 του Π.Δ. 338/2001 (ΦΕΚ Α' 227/9.10.2001), «Κατά την εκπλήρωση της υποχρέωσής του να διασφαλίζει την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων κατά την άσκηση οιασδήποτε δραστηριότητας στην οποία υπεισέρχονται επιβλαβείς χημικοί παράγοντες, ο εργοδότης λαμβάνει τα αναγκαία προληπτικά μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 7 παράγραφοι 5, 6 και 7 του Π.Δ. 17/96, καθώς και τα μέτρα που προβλέπονται στο παρόν διάταγμα.».]

Άρθρο 8

Ειδικές υποχρεώσεις εργοδοτών

1. Ο εργοδότης οφείλει:
- α) Να έχει στη διάθεσή του μια γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων που εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους. Η εκτίμηση αυτή πραγματοποιείται από τους τεχνικό ασφάλειας, γιατρό εργασίας, ΕΣΥΠΠ ή ΕΞΥΠΠ, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Στους ανωτέρω ο εργοδότης οφείλει να παρέχει κάθε βοήθεια σε μέσα και προσωπικό για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού.

- β) Να καθορίζει τα μέτρα προστασίας που πρέπει να ληφθούν και, αν χρειαστεί, το υλικό προστασίας που πρέπει να χρησιμοποιηθεί.
2. Επιπλέον ο εργοδότης οφείλει:
- α) Να αναγγέλει στις αρμόδιες επιθεωρήσεις εργασίας και στις αρμόδιες υπηρεσίες “στις πλησιέστερες αστυνομικές αρχές” του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος εντός 24 ωρών όλα τα εργατικά ατυχήματα και εφόσον πρόκειται περί σοβαρού τραυματισμού ή θανάτου, να τηρεί αμετάβλητα όλα τα στοιχεία που δύνανται να χρησιμεύσουν για εξακρίβωση των αιτιών του ατυχήματος.
- [Σημ.: Η φράση “στις πλησιέστερες αστυνομικές αρχές” προστέθηκε με την παρ. 6 άρθρ.2 ΠΔ 159/1999,ΦΕΚ Α 157/3.8.1999.]
- β) Να τηρεί ειδικό βιβλίο ατυχημάτων στο οποίο να αναγράφονται τα αίτια και η περιγραφή του ατυχήματος και να το θέτει στη διάθεση των αρμόδιων αρχών. Τα μέτρα που λαμβάνονται για την αποτροπή επανάληψης παρόμοιων συμβάντων, καταχωρούνται στο ειδικό βιβλίο του άρθρου 6 (παράγραφος 1) και του άρθρου 9 (παράγραφος 1) του ν. 1568/85.
- γ) Να τηρεί κατάλογο των εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια για τον εργαζόμενο. ανικανότητα εργασίας μεγαλύτερη των τριών εργάσιμων ημερών.
3. Η εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου, όπως ορίζεται στην παράγραφο 1, αποτελεί μια συστηματική εξέταση όλων των πλευρών κάθε διεξαγόμενης εργασίας από την επιχείρηση με σκοπό:
- α. να εντοπισθούν οι πηγές του επαγγελματικού κινδύνου, δηλαδή τι θα μπορούσε να προκαλέσει κινδύνους για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων,
- β. να διαπιστωθούν κατά πόσον και με τι μέτρα μπορούν οι πηγές κινδύνων να εξαλειφθούν ή οι κίνδυνοι αυτοί να αποφευχθούν, κι αν αυτό δεν είναι δυνατόν,
- γ. να καταγραφούν τα μέτρα πρόληψης που ήδη εφαρμόζονται και να προταθούν αυτά που πρέπει συμπληρωματικά να ληφθούν, για τον έλεγχο των κινδύνων και την προστασία των εργαζομένων.
4. Η εκτίμηση πρέπει να περιλαμβάνει την αναγνώριση και καταγραφή των κινδύνων που υπάρχουν στην επιχείρηση, καθώς και αυτών που ενδέχεται να εμφανισθούν (π.χ. κίνδυνος πτώσης, κίνδυνος από μηχανήματα και εξοπλισμό, κίνδυνος πυρκαγιάς, κίνδυνος ηλεκτροπληξίας, κίνδυνος έκρηξης, κίνδυνος από έκθεση σε βλαπτικούς παράγοντες - φυσικούς, χημικούς βιολογικούς -, κίνδυνος από την οργάνωση της εργασίας, κλπ.).

5. Για την πληρότητα και αποτελεσματικότητα της εκτίμησης του κινδύνου από τον τεχνικό ασφάλειας και τον γιατρό εργασίας γίνεται ποιοτικός και όπου απαιτείται και ποσοτικός προσδιορισμός των βλαπτικών παραγόντων στους οποίους εκτίθενται οι εργαζόμενοι σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Τα αποτελέσματα του προσδιορισμού αυτού, καθώς και τα βιολογικά αποτελέσματα της έκθεσης μέσω περιοδικών προληπτικών ιατρικών εξετάσεων που θα γίνονται για το σκοπό αυτό σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη.
6. Η εκτίμηση πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις βασικές αρχές πρόληψης του άρθρου 7 (παράγραφος 7) του Π.Δ. 17/96 και να εντοπίζει τη φύση του κινδύνου, το βαθμό σοβαρότητάς του, τη διάρκεια έκθεσης των εργαζομένων σ' αυτόν και τη συχνότητα εμφάνισής του.
7. Επίσης κατά την εκτίμηση πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η καταγραφή και ανάλυση των εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών, που προβλέπεται στα άρθρα 6 και 9 του Ν. 1568/85 και στο άρθρο 8 του Π.Δ. 17/96.
8. Η “γραπτή εκτίμηση του κινδύνου” τίθεται με ευθύνη του εργοδότη, στη διάθεση εκπροσώπων των εργαζομένων σε θέματα ασφάλειας και υγείας και αποτελεί θέμα που συζητείται στις κοινές συνεδριάσεις τους με τον εργοδότη, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 1568/85.
9. Τα βασικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται κατά την παραπάνω συστηματική εξέταση καθώς και τα συμπεράσματα που εξαγονται, καταγράφονται και αποτελούν την “γραπτή εκτίμηση του κινδύνου”. Λεπτομέρειες σχετικά με το περιεχόμενο της “γραπτής εκτίμησης του κινδύνου” καθώς και άλλες σχετικές οδηγίες που αφορούν στη σύνταξή της, μπορούν να προσδιορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μετά από γνώμη του ΣΥΑΕ.”

[Σημ.: Οι παρ. 3-9 προστέθηκαν με την παρ. 6 άρθρ.2 ΠΔ 159/1999, ΦΕΚ Α 157/3.8.1999.]

[Σημ.: Με την παρ. 4 άρθρ.9 Ν.3174/2003,ΦΕΚ Α 205/28.8.2003 ορίζεται ότι:

- «4.α. Μέχρι την πρόσληψη Ιατρών Εργασίας και Τεχνικών Ασφάλειας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του Π.Δ. 17/1996 (ΦΕΚ 11 Α'/1996), οι Ελεγκτές Ιατροί του άρθρου 60 του Ν. 1943/1991 (ΦΕΚ 50 Α'/11.4. 1991), καθώς και οι Μηχανικοί του Δημοσίου, στο πλαίσιο της χωρικής τους αρμοδιότητας, προβαίνουν **στη γραπτή εκτίμηση και αξιολόγηση των κινδύνων των χώρων εργασίας για τις υπάλληλους, κατά τη διάρκεια της κήσης, της λοχείας και της γαλουχίας**, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 12 του Π .Δ. 176/1997 (ΦΕΚ 150Α'/15.7.1997).

- β. Οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης»].

► **ΥΑ 8885/1988 / Β-721**

Υγιεινή και ασφάλεια προσωπικού Δημοσίου, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ, ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Υγιεινή και ασφάλεια του προσωπικού του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ
[Σημ.: Κύρωση από ημερομηνία έκδοσης ΚΥΑ με το άρθρο 39 του Ν.1836/1989]

Άρθρο μόνο.

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:
 - α) Του άρθρου 1 παρ. 3 του Ν. 1568/85 (ΦΕΚ 177/τ. Α΄).
 - β) Του άρθρου 14 του Ν. 1505/1984 (ΦΕΚ 194/1984 τ. Α΄), όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 29 του Ν. 1599/1986 (ΦΕΚ 75/1986 τ. Α΄).
2. Τη γνώμη:
 - α) Του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφαλείας της Εργασίας που προβλέπεται στο άρθρο 15 του Ν. 1568/1985.
 - β) Της Ειδικής Επιτροπής που προβλέπεται στην παρ. 3 του άρθρου 15 του Ν. 1505/1984.
3. Την Υ. 679/8.8.1988 απόφαση του Πρωθυπουργού “Καθορισμός αρμοδιοτήτων του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών Γιάννη Σκουλάρικη”.
4. Την ανάγκη άμεσης θέσπισης μέτρων προστασίας των εργαζομένων σε ανθυγιεινές απασχολήσεις ή χώρους, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1.

Επεκτείνεται η εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 1568/1985 “Υγιεινή και ασφάλεια των Εργαζομένων” και στο Δημόσιο, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με τις ειδικότερες ρυθμίσεις των επομένων άρθρων.

Άρθρο 2.

Όπου στο Ν. 1568/85 αναφέρεται ο όρος “επιχείρηση” ή “εργοδότης” νοείται για την εφαρμογή του παρόντος “Υπουργείο, Περιφέρεια, Νομαρχία η άλλη

αυτοτελής ή αποκεντρωμένη Δημόσια Υπηρεσία, Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου ή Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης”.

Άρθρο 3.

Η προβλεπόμενη στην παρ. 2 του άρθρου 2 και στην παρ. 2 του άρθρου 4 του Ν. 1568/1985 προσφυγή, αν αφορά και μονίμους υπαλλήλους ή υπαλλήλους με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου σε οργανικές θέσεις του Δημοσίου, ΝΠΔΔ ή ΟΤΑ, ασκείται ενώπιον του κατά τόπο αρμόδιου μονομελούς διοικητικού πρωτοδικείου.

Άρθρο 4.

1. Στο Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της εργασίας που προβλέπεται στο άρθρο 15 του Ν. 1568/1985, συμμετέχουν και δυο εκπρόσωποι της ΑΔΕΔΥ, ένας εκπρόσωπος της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Προεδρίας της Κυβέρνησης, ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών και ένας εκπρόσωπος της ΚΕΔΚΕ.
2. Στη Νομαρχιακή Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας, που προβλέπεται στο άρθρο 16 του Ν. 1568/1985, συμμετέχουν και ένας εκπρόσωπος που υποδεικνύεται από την ΑΔΕΔΥ, ένας εκπρόσωπος των εργαζομένων στους ΟΤΑ που υποδεικνύεται από την Πανελλήνια Ομοσπονδία Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, ένας Διευθυντής της Νομαρχίας και ένας εκπρόσωπος της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων.

Άρθρο 5.

Τα προεδρικά διατάγματα που προβλέπονται από το Ν. 1568/1985 εκδίδονται, όταν αφορούν το Δημόσιο, ΝΠΔΔ ή ΟΤΑ, με τη σύμπραξη και των Υπουργών Προεδρίας της Κυβερνήσεως, Εσωτερικών και Οικονομικών.

Άρθρο 6.

Οι διατάξεις των άρθρων 33 και 34 του Ν. 1568/1985 δεν εφαρμόζονται για το Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και τους ΟΤΑ, ως προς τη διοικητική κύρωση του προστίμου. Αντί επιβολής προστίμου, ο Επιθεωρητής Εργασίας συντάσσει αιτιολογημένη έκθεση την οποία υποβάλλει στους Υπουργούς Προεδρίας της Κυβέρνησης, Εργασίας και στον οικείο Υπουργό και ανακοινώνει στον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας την οποία αφορά.

Οι αποφάσεις που εκδίδονται από τον Υπουργό Εργασίας για τα θέματα της παραγράφου α' του άρθρου 33 του πιο πάνω νόμου όταν αφορούν το Δημόσιο ή ΝΠΔΔ εκδίδονται με σύμπραξη και του Υπουργού Προεδρίας της Κυ-

βέρνησης και όταν αφορούν τους ΟΤΑ με σύμπραξη και του Υπουργού Εσωτερικών.

Άρθρο 7.

1. Το επίδομα επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας που προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις εξακολουθεί να καταβάλλεται και μετά την έναρξη της ισχύος του παρόντος, τόσο στους λαμβάνοντας τούτο, όσο και στους νεοδιοριζόμενους που θα απασχολούνται στους ίδιους χώρους ή εργασίες που δικαιολογούν την καταβολή του.
2. Σ'όλως εξαιρετικές περιπτώσεις που λόγω του αυξημένου βαθμού ανθυγιεινότητας η επικινδυνότητα του αντικειμένου ή των συνθηκών εργασίας διαπιστώνεται απροθυμία προσέλευσης ή και παραμονή προσωπικού, δύναται να χορηγείται ως κίνητρο προσέλκυσης ή και παραμονής ειδική οικονομική παροχή το ύψος της οποίας καθορίζεται κατά περίπτωση με απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Οικονομικών και Εργασίας προκειμένου δε περί του προσωπικού των ΟΤΑ και του Υπουργού Εσωτερικών.
3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Οικονομικών και Εργασίας, προκειμένου δε περί του προσωπικού των ΟΤΑ και του Υπουργού Εσωτερικών δύναται, εφ'όσον κρίνεται απαραίτητο, να χορηγούνται και είδη ατομικής προστασίας τους εργαζομένους σε επικίνδυνες ή ανθυγιεινές απασχολήσεις ή χώρους.
4. Άλλου είδους παροχές ή μέτρα που έχουν θεσπιστεί λόγω ανθυγιεινής εργασίας δεν θίγονται για τους υπαλλήλους, που υπηρετούν στο Δημόσιο, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ κατά την έναρξη ισχύος της παρούσας.

Άρθρο 8.

Η απόφαση αυτή, που ισχύει από τον επόμενο της δημοσίευσής της μήνα, να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και θα κυρωθεί με νόμο.

► **N. 1876/1990**

Άρθρο 27

Κυρώνεται από τότε που εκδόθηκε η αριθ. 130558/12-6-1989 (ΦΕΚ 471 / τ.Β' της 16-6-1989) απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Εσωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Οικονομικών, Εργασίας και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το κείμενο της οποίας έχει ως εξής:

“ΚΟΙΝΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ, ΕΘΝ. ΑΜΥΝΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 1558/85 “Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα” (ΦΕΚ 177/Α/85).
2. Την γνώμη της Ειδικής Επιτροπής που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 14 του Ν. 1505/84.
Την ανάγκη λήψης πρόσθετων μέτρων για βελτίωση των συνθηκών εργασίας και του εργασιακού χώρου γενικότερα των εργαζομένων στα Μηχανογραφικά Κέντρα του Δημοσίου των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α.
Αποφασίζουμε
(...)
2. Καθίσταται υποχρεωτική η απομάκρυνση των εγκύων από τις οθόνες οπτικής καταγραφής και η αλλαγή θέσης εργασίας τους για όλο το διάστημα της κύησης.
(...)
6. Καθιερώνονται προληπτικές ιατρικές εξετάσεις για όλο το προσωπικό που εργάζεται μπροστά σε οθόνες από ιατρό Οφθαλμίατρο και Ορθοπαιδικό, μία φορά το χρόνο ή και όταν παρίσταται ανάγκη κατά περίπτωση. Μέχρις ότου προσληφθούν Γιατροί Εργασίας στους κατά τα ανωτέρω φορείς οι παραπάνω εξετάσεις θα διενεργούνται από γιατρούς στρατιωτικών νοσοκομείων.

► **N 1568/1985**

Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων

Άρθρο 36. Εξουσιοδοτική διάταξη

Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εργασίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, ύστερα απο γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της εργασίας, καθορίζονται τα μέτρα υγιεινής, ασφάλειας και προστασίας της υγείας των εργαζομένων, που πρέπει να λαμβάνονται για την αποτροπή του επαγγελματικού κινδύνου κατά ειδι-

κές εργασίες, είδη εργασιών ή δραστηριότητες για την εφαρμογή του νόμου αυτού.

Τα προεδρικά διατάγματα αυτά μπορεί να προβλέπουν και σταδιακή εφαρμογή των μέτρων που καθορίζουν.

[Σημ.: Με την παρ. 4 άρθρ.9 Ν.3144/2003 ορίζεται ότι:

«4. Οι διατάξεις του Ν. 1568/1985 και των κατ' εξουσιοδότησή του προεδρικών διαταγμάτων ως και το άρθρο 39 του Ν. 1836/1989 για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων **εφαρμόζονται και στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας με εξαίρεση ορισμένες δραστηριότητες του προσωπικού αυτού που παρουσιάζουν εγγενείς ιδιαιτερότητες**. Στην περίπτωση αυτή: α) για το ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων θα πρέπει να εξασφαλίζεται κατά το δυνατόν η υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων στα πλαίσια των προαναφερόμενων διατάξεων και β) για το ένστολο προσωπικό των σωμάτων ασφαλείας έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 36 του Ν. 1568/1985»].

IV. Αποχή απο την εργασία λόγω εγκυμοσύνης

1. Άδεια μητρότητας (άδεια κύησης και τοκετού)

► N 2683/1999

ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ-ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΝΠΔΔ κ. λ. διατάξεις

Άρθρο 52

Άδειες μητρότητας

1. Στις υπαλλήλους οι οποίες κυοφορούν χορηγείται άδεια μητρότητας με πλήρεις αποδοχές δύο (2) μήνες πριν και τρεις (3) μήνες μετά τον τοκετό. Η άδεια λόγω κυοφορίας χορηγείται ύστερα από βεβαίωση του θεράποντα γιατρού για τον πιθανολογούμενο χρόνο τοκετού.
 2. Όταν ο τοκετός πραγματοποιείται σε χρόνο μεταγενέστερο από αυτόν που είχε πιθανολογηθεί αρχικά, η άδεια που είχε χορηγηθεί παρατείνεται μέχρι την πραγματική ημερομηνία του τοκετού, χωρίς αυτή η παράταση να συνεπάγεται αντίστοιχη μείωση του χρόνου της άδειας που χορηγείται μετά τον τοκετό. Όταν ο τοκετός έχει πραγματοποιηθεί σε χρόνο προγενέστερο από αυτόν που είχε αρχικά πιθανολογηθεί, το υπόλοιπο της άδειας χορηγείται μετά τον τοκετό, ώστε να εξασφαλιστεί συνολικός χρόνος πέντε (5) μηνών.
 3. Σε κυοφορούσες υπαλλήλους που έχουν ανάγκη ειδικής θεραπείας, μετά την εξάντληση της αναρρωτικής άδειας με αποδοχές, χορηγείται κανονική άδεια κυοφορίας με αποδοχές, μετά από βεβαίωση θεράποντος ιατρού και διευθυντή γυναικολογικής ή μαιευτικής κλινικής ή τμήματος δημοσίου νοσηλευτικού ιδρύματος.
- (...)
5. Επιδόματα λόγω τοκετού, που καταβλήθηκαν στην υπάλληλο νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου λόγω υποχρεωτικής ασφάλισης σε ασφαλιστικούς οργανισμούς, εκπίπτουν από τις αποδοχές που καταβάλλονται κατά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας, εφόσον η ασφάλιση θεμελιώνεται και σε συνεισφορά του νομικού προσώπου.

► ΚΥΑ 2/190/0094

Κανονισμός παροχών του Οργανισμού Περίθαλψης Ασφαλισμένων του Δημοσίου (Ο.Π.Α.Δ.)

Άρθρο 7

B.6. Μαιευτική Περίθαλψη - Επίδομα Τοκετού

- B.6.1. Ο ΟΠΑΔ σε περίπτωση φυσιολογικού τοκετού ή καισαρικής τομής άμεσα ή έμμεσα ασφαλισμένης, καταβάλλει επίδομα τοκετού, το ύψος του οποίου ισούται με χίλια ευρώ (1000) και δεν αναγνωρίζει καμία άλλη δαπάνη. Σε περίπτωση διδύμων ή τριδύμων, το ποσό αυξάνεται κατά 50%.
- B.6.2. Το ποσό αυτό καλύπτει όλη τη δαπάνη νοσηλείας τεσσάρων (4) ημερών σε νοσοκομείο ή κλινική για την περίπτωση του φυσιολογικού τοκετού ή της καισαρικής τομής.
- B.6.3. Σε περίπτωση επιπλοκής και εφόσον παραστεί ανάγκη νοσηλείας πέραν των τεσσάρων (4) ημερών, εφαρμόζονται οι διατάξεις περί νοσοκομειακής περίθαλψης για το πέραν των τεσσάρων (4) ημερών χρονική διάστημα νοσηλείας.
- B.6.4. Σε περίπτωση νεκρού εμβρύου, το επίδομα χορηγείται εφόσον έχουν συμπληρωθεί 26 εβδομάδες κύησης,
- B.6.5. Για την απόδοση του παραπάνω επιδόματος απαιτούνται τα εξής δικαιολογητικά:
- α. Ληξιαρχική πράξη γέννησης. Για την περίπτωση B.6.4. σχετική βεβαίωση του διευθυντή της κλινικής.
 - β. Υπεύθυνη δήλωση ότι η ασφαλισμένη δεν δικαιούται επίδομα τοκετού από άλλο ασφαλιστικό οργανισμό ή το Δημόσιο.
 - γ. Πρωτότυπο τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών.

2. Μειωμένο ωράριο (άδεια φροντίδας τέκνου)

► Ν 2683/1999

Κώδικας Δημοσίων Υπαλλήλων - Υπαλλήλων ΝΠΔΔ κ.λ.διατάξεις

Άρθρο 53

Διευκολύνσεις υπαλλήλων με οικογενειακές υποχρεώσεις

(...)

2. Στις μητέρες υπαλλήλους ο χρόνος εργασίας μειώνεται κατά δύο (2) ώρες ημερησίως, εφόσον έχουν τέκνα ηλικίας έως δύο (2) ετών, και ατά μία (1) ώρα, εφόσον έχουν τέκνα ηλικίας από δύο (2) έως τεσσάρων (4) ετών. Η μητέρα υπάλληλος δικαιούται εννέα (9) μήνες άδεια με αποδοχές για ανατροφή παιδιού, εφόσον δεν κάνει χρήση του κατά το προηγούμενο εδάφιο μειωμένου ωραρίου.

(...)

3. Άδεια ανατροφής

► Ν 2683/1999

Κώδικας Δημοσίων Υπαλλήλων - Υπαλλήλων ΝΠΔΔ κ.λ.διατάξεις

Άρθρο 53

Διευκολύνσεις υπαλλήλων με οικογενειακές υποχρεώσεις

1. Η προβλεπόμενη από την παρ. 2 του άρθρου 51 άδεια χορηγείται υποχρεωτικά, χωρίς γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου, όταν πρόκειται για ανατροφή παιδιού ηλικίας έως και έξι (6) ετών.

[Σημ.: Άρθρο 51 παρ. 2: Στους υπαλλήλους επιτρέπεται η χορήγηση άδειας άνευ αποδοχών συνολικής διάρκειας έως δύο (2) ετών, ύστερα από αίτησή τους και γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, για σοβαρούς ιδιωτικούς λόγους.]

2. Στις μητέρες υπαλλήλους ο χρόνος εργασίας μειώνεται κατά δύο (2) ώρες ημερησίως, εφόσον έχουν τέκνα ηλικίας έως δύο (2) ετών, και κατά μία (1) ώρα, εφόσον έχουν τέκνα ηλικίας από δύο (2) έως τεσσάρων (4) ετών. Η μητέρα υπάλληλος δικαιούται εννέα (9) μήνες άδεια με αποδοχές για ανατροφή παιδιού, εφόσον δεν κάνει χρήση του κατά το προηγούμενο εδάφιο μειωμένου ωραρίου.
3. Όταν ο ένας γονέας λάβει την άδεια της παρ. 1, ο άλλος δεν έχει δικαίωμα να κάνει χρήση των διευκολύνσεων της παρ. 2 για το ίδιο διάστημα.
4. Σε περίπτωση διάστασης, διαζυγίου, χηρείας ή γέννησης τέκνου χωρίς γάμο των γονέων του, την άδεια της παρ. 1 δικαιούται ο γονέας που ασκεί τη γονική μέριμνα.

4. Οικογενειακό Επίδομα

► Ν 3016/2002

Εταιρική διακυβέρνηση, μισθολογικά, φορολ. ρυθμίσεις κλπ.

Άρθρο 13

(...)

3. Οι διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 12 του Ν. 2470/1997 και το προτελευταίο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 12 του ίδιου νόμου παύουν να ισχύουν από 1.7.2002.

► Ν 3205/2003

Μισθολογικά λειτουργών, υπαλλήλων Δημοσίου, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ, στελεχών ΕΛΑΣ, Πυρ/κού-Λιμ/κού Σώματος κλπ.

Άρθρο 11

Οικογενειακή παροχή

1. Για την ενίσχυση της οικογένειας των υπαλλήλων, που εμπίπτουν στις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου, χορηγείται μηνιαία οικογενειακή παροχή, ανάλογα με την οικογενειακή κατάσταση των υπαλλήλων, ως εξής:
 - α. Για έγγαμο υπάλληλο, χωρίς ή με ενήλικα τέκνα, τριάντα πέντε ευρώ (35 €).

β. Για υπάλληλο με τέκνα ανήλικα ή ανίκανα σωματικά ή πνευματικά για άσκηση βιοποριστικού επαγγέλματος με ποσοστό αναπηρίας πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον, η ανωτέρω παροχή προσαυξάνεται κατά δεκαοκτώ ευρώ (18 €) για καθένα από τα δύο πρώτα τέκνα, κατά τριάντα πέντε ευρώ (35 €) για το τρίτο, κατά σαράντα επτά ευρώ (47 €) για το τέταρτο και κατά εβδομήντα τρία ευρώ (73 €) για καθένα από το πέμπτο τέκνο και άνω.

Η κατά τα ανωτέρω προσαύξηση χορηγείται για τέκνα προερχόμενα από γάμο, φυσικά, θετά ή αναγνωρισθέντα, εφόσον είναι άγαμα και δεν υπερβαίνουν το 18ο έτος της ηλικίας τους ή το 19ο έτος, εφόσον φοιτούν στη Μέση Εκπαίδευση.

2. Ειδικά, για τέκνα που φοιτούν στην ανώτερη ή ανώτατη εκπαίδευση, καθώς και σε Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), η προσαύξηση της προηγούμενης παραγράφου παρέχεται μόνο κατά το χρόνο φοίτησής τους, όπως αυτός προβλέπεται από τον οργανισμό κάθε Σχολής, σε καμιά όμως περίπτωση πέρα από τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους.
3. Για τη διακοπή της προσαύξησης της παροχής αυτής, λόγω συμπλήρωσης των ανωτέρω, κατά περίπτωση, ορίων, ως ημέρα γέννησης των παιδιών θεωρείται η 31 η Δεκεμβρίου του έτους γέννησής τους και προκειμένου περί φοιτητών ή σπουδαστών, η λήξη του ακαδημαϊκού ή σπουδαστικού έτους.
4. Σε περίπτωση θανάτου του ενός των συζύγων ο επιζών σύζυγος, εφόσον είναι υπάλληλος και έχει τέκνα για το οποία δικαιολογείται η καταβολή της προσαύξησης της οικογενειακής παροχής, εξακολουθεί να λαμβάνει στο ακέραιο την παροχή της παραγράφου 1.α του άρθρου αυτού, μέχρι τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων για τη διακοπή της προσαύξησης λόγω τέκνων. Το ίδιο ισχύει και προκειμένου περί συζύγων που τελούν σε διάζευξη ή διάσταση, καθώς και για άγαμους γονείς.

[Σημ.: Με την παρ. 12 άρθρ.1 Ν.3234/2004,ΦΕΚ Α 52/18.2.2004,ορίζεται ότι:
“12. Η οικογενειακή παροχή που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 11 του Ν. 3205/2003, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά, χορηγείται από 1 ης Ιανουαρίου 2004 με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις στους συνταξιούχους και βοηθηματούχους του Δημοσίου γενικά”.]

V. Άδειες διευκολύνσεων - Λοιπές ρυθμίσεις

1. Άδεια γάμου

► Ν 2683/1999

Κώδικας Δημοσίων Υπαλλήλων - Υπαλλήλων ΝΠΔΔ κ.λ. διατάξεις

Άρθρο 50:

Δικαίωμα ειδικής άδειας

1. Υπάλληλοι έχουν δικαίωμα άδειας απουσίας με αποδοχές πέντε (5) εργασιμων ημερών σε περίπτωση γάμου.
2. (...)

2. Άδεια περίθαλψης ασθενούντων μελών της οικογένειας των υπαλλήλων.

► ΠΔ 193/88

Επέκταση διατάξεων του Ν. 1483/1984 στο Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και τους ΟΤΑ

Άρθρο 1

Επέκταση διατάξεων

1. Οι διατάξεις του Κεφαλαίου Α' του ν. 1483/1984 (άρθρα 1 (παρ. 1) - 18) εφαρμόζονται και στους απασχολούμενους στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους ΟΤΑ με οποιαδήποτε σχέση, σύμφωνα με όσα ορίζονται ειδικότερα στα επόμενα άρθρα του Π.Δ. αυτού.

Άρθρο 2

Αποδεικτικά στοιχεία

1. Η ασθένεια ή η αναπηρία των προσώπων του άρθρου 2 του ν. 1483/1984 για τους απασχολούμενους στο δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α., αποδεικνύεται με γνωμάτευση των οικείων πρωτοβάθμιων Υγειονομικών Επιτροπών ή με γνωμάτευση του διευθυντή κλινικής, νοσηλευτικού ιδρύματος του ν.δ. 2592/1953, ή άλλων νοσηλευτικών ιδρυμάτων που αποτε-

λούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου αγαθοεργού πρωτοβουλίας.

2. Ακόμη η ασθένεια ή η αναπηρία μπορεί να αποδεικνύεται με ιατρική γνώμáτευση νοσηλευτικού ιδρύματος (Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. που εποπτεύεται από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας), η οποία θεωρείται από το διευθυντή γιατρό της σχετικής κλινικής του ιδρύματος, ή γνώμáτευση γιατρού του ασφαλιστικού φορέα στον οποίο υπάγονται τα πρόσωπα αυτά.

Άρθρο 4

Άδεια απουσίας για ασθένεια εξαρτωμένων μελών

1. Η άδεια απουσίας χωρίς αποδοχές που προβλέπεται από τη διάταξη του άρθρου 7 του ν. 1483/1984 χορηγείται πέρα από την άδεια χωρίς αποδοχές που προβλέπει η παρ. 4 του άρθρου 101 του Π.Δ. 611/1977 ή άλλη άδεια που χορηγείται με άλλες ειδικές διατάξεις.

Άρθρο 8

Τυχόν ευνοϊκότερες ρυθμίσεις από αυτές που διαλαμβάνουν οι διατάξεις του κεφαλαίου Α' του ν. 1483/1984 εξακολουθούν να ισχύουν.

Άρθρο 10

Χρόνος απουσίας

1. Ο χρόνος απουσίας που προβλέπεται από τις διατάξεις του Ν. 1483/1984 και του παρόντος Π. Διατάγματος λογίζεται ως χρόνος πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας, για κάθε συνέπεια, εκτός από την καταβολή αποδοχών, με εξαίρεση την άδεια του άρθρου 6 του παρόντος που είναι με αποδοχές.
2. Οι ασφαλιστικές εισφορές που αναλογούν στο διάστημα της απουσίας των υπαλλήλων σ' εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων, παρακρατούνται από τις αποδοχές των επομένων, απο την επάνοδό τους στην Υπηρεσία μηνών.

3. Άδεια παρακολούθησης σχολικής επίδοσης

► Ν 2683/1999

ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ-ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΝΠΔΔ κ.λ. διατάξεις

Άρθρο 53

Διευκολύνσεις υπαλλήλων με οικογενειακές υποχρεώσεις

(...)

5. Οι υπηρεσίες υποχρεούνται να διευκολύνουν τους υπαλλήλους που έχουν τέκνα τα οποία παρακολουθούν μαθήματα πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, για να επισκέπτονται το σχολείο των παιδιών τους, με σκοπό την παρακολούθηση της σχολικής τους επίδοσης.
6. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου και καθορίζεται το ανώτατο όριο ημερών απουσίας.

► ΠΔ 193/88

Επέκταση διατάξεων του Ν. 1483/1984 στο Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και τους ΟΤΑ

Άρθρο 1

Επέκταση διατάξεων

1. Οι διατάξεις του Κεφαλαίου Α' του ν. 1483/1984 (άρθρα 1 (παρ. 1-18) εφαρμόζονται και στους απασχολούμενους στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους ΟΤΑ, με οποιαδήποτε σχέση, σύμφωνα με όσα ορίζονται ειδικότερα στα επόμενα άρθρα του Π.Δ. αυτού.

Άρθρο 6

Άδειες απουσίας

1. Οι απασχολούμενοι στο δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α. που αναφέρονται στο άρθρο 5 του παρόντος και έχουν παιδιά ηλικίας μέχρι 16 ετών τα οποία παρακολουθούν μαθήματα στοιχειώδους, μέσης ή τεχνικής

εκπαίδευσης δικαιούνται, με αποδοχές, την άδεια που αναφέρεται στο άρθρο 9 του ν. 1483/1984.

Άρθρο 10 *Χρόνος απουσίας*

1. Ο χρόνος απουσίας που προβλέπεται από τις διατάξεις του Ν. 1483/1984 και του παρόντος Π. Διατάγματος λογίζεται ως χρόνος πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας, για κάθε συνέπεια, εκτός από την καταβολή αποδοχών, με εξαίρεση την άδεια του άρθρου 6 του παρόντος που είναι με αποδοχές.
2. Οι ασφαλιστικές εισφορές που αναλογούν στο διάστημα της απουσίας των υπαλλήλων σ' εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων, παρακρατούνται από τις αποδοχές των επομένων, από την επάνοδό τους στην Υπηρεσία μηνών.

[Σημ.: Ν. 1483/84

Άρθρο 9

1. Οι εργαζόμενοιδικαιούνται να απουσιάζουν ορισμένες ώρες ή ολόκληρη την ημέρα από την εργασία τους μέχρι την συμπλήρωση τεσσάρων (4) εργάσιμων ημερών κάθε ημερολογιακό έτος, με άδεια του εργοδότη, για να επισκεφθούν το σχολείο των παιδιών τους, με σκοπό την παρακολούθηση της σχολικής τους επίδοσης.
2. Η άδεια χορηγείται στον έναν από τους δύο γονείς. Αν και οι δύο γονείς απασχολούνται με τις προϋποθέσεις της παρ. 1 αυτού του άρθρου, αποφασίζουν με κοινή συμφωνία, κάθε φορά, ποιος από τους δύο θα κάνει χρήση αυτού του δικαιώματος και για πόσο χρονικό διάστημα που πάντως δεν μπορεί συνολικά και για τους δύο γονείς να υπερβαίνει τη διάρκεια που ορίζεται στην παρ. 1.]

► **N 3016/2002**

Εταιρική διακυβέρνηση, μισθολογικά, φορολ. ρυθμίσεις κλπ.

Άρθρο 27

Μέτρα κοινωνικής πολιτικής

(...)

3. Σε οικογένειες Ελλήνων υπηκόων και υπηκόων κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων και των μονογονεϊκών, που έχουν τέκνα που φοιτούν σε δημόσια σχολεία και το ετήσιο οικογενειακό εισόδημά τους δεν υπερβαίνει το ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ, καταβάλλεται από το έτος 2002 ετήσια οικονομική ενίσχυση ύψους τριακοσίων (300) ευρώ για κάθε παιδί μέχρι το πέρας της υποχρεωτικής εκπαίδευσής του και κατ' ανώτατο όριο μέχρι και του δέκατου έκτου έτους (16ου) έτους της ηλικίας του.

Η ενίσχυση αυτή καταβάλλεται με την έναρξη εκάστου σχολικού έτους, μετά από βεβαίωση του διευθυντή του σχολείου για την εγγραφή του μαθητή και την κανονική παρακολούθηση των μαθημάτων το προηγούμενο σχολικό έτος. Για την πρώτη τάξη της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, βεβαιώνεται μόνο η εγγραφή του μαθητή στο σχολείο.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων καθορίζονται τα απαραίτητα δικαιολογητικά, η διαδικασία και ο τρόπος καταβολής της οικονομικής ενίσχυσης, καθώς και οποιαδήποτε σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής. Με όμοιες αποφάσεις δύνανται να αναπροσαρμόζονται τα παραπάνω αναφερόμενα ποσά της οικονομικής ενίσχυσης και των εισοδηματικών ορίων.

4. Ως ετήσιο οικογενειακό εισόδημα, για την εφαρμογή του παρόντος, νοείται το συνολικό ετήσιο φορολογούμενο πραγματικό ή τεκμαρτό, καθώς και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο, εισόδημα του φορολογούμενου, της συζύγου του και των ανήλικων τέκνων του από κάθε πηγή.

Οι παραπάνω εισοδηματικές ενισχύσεις δεν λαμβάνονται υπόψη για τον κατά περίπτωση προσδιορισμό του ετήσιου οικογενειακού εισοδήματος με βάση το οποίο χορηγούνται αυτές.

4. Άδεια χωρίς αποδοχές

► Ν 2683/1999

Κώδικας Δημοσίων Υπαλλήλων - Υπαλλήλων ΝΠΔΔ κ.λ. διατάξεις

Άρθρο 51

Άδειες χωρίς αποδοχές

1. Επιτρέπεται η χορήγηση στον υπάλληλο, μετά από αίτησή του, άδειας άνευ αποδοχών, εφόσον οι ανάγκες της υπηρεσίας το επιτρέπουν. Η άδεια αυτή δεν μπορεί να υπερβεί τον ένα (1) μήνα εντός του ίδιου ημερολογιακού έτους.
(...)
5. Ο χρόνος της άδειας άνευ αποδοχών αποτελεί χρόνο πραγματικής υπηρεσίας μόνο στις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων 1 και 4.

Άρθρο 53

Διευκολύνσεις υπαλλήλων με οικογενειακές υποχρεώσεις

1. Η προβλεπόμενη από την παρ. 2 του άρθρου 51 άδεια χορηγείται υποχρεωτικά, χωρίς γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου, όταν πρόκειται για ανατροφή παιδιού ηλικίας έως και έξι (6) ετών.
(...)
4. Σε περίπτωση διάστασης, διαζυγίου, χηρείας ή γέννησης τέκνου χωρίς γάμο των γονέων του, την άδεια της παρ. 1 δικαιούται ο γονέας που ασκεί τη γονική μέριμνα.

[Σημ.: «άρθρο 51 παρ. 2: Στους υπαλλήλους επιτρέπεται η χορήγηση άδειας άνευ αποδοχών συνολικής διάρκειας έως δύο (2) ετών, ύστερα από αίτησή τους και γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, για σοβαρούς ιδιωτικούς λόγους».

Βάσει του άρθρου 51 παρ. 5 η άδεια αυτή χωρίς αποδοχές δεν αποτελεί χρόνο πραγματικής υπηρεσίας.

5. Προτεραιότητα στον προγραμματισμό των ετήσιων αδειών

- ▶ **N. 1483/84 (κατά παραπομπή από το άρθρο 1 του ΠΔ 193/88)**

Άρθρο 11 *Προγραμματισμός αδειών*

Οι εργοδότες οι οποίοι απασχολούν εργαζόμενους, που προστατεύουν πρόσωπα των περιπτώσεων α΄ και β΄ του άρθρου 2 , (σημ, βλ. αντίστοιχα άρθ. 2 του ΠΔ 193/88) υποχρεούνται κατά τον προγραμματισμό των αδειών απουσίας του προσωπικού τους να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των εργαζομένων της κατηγορίας αυτής.

6. Διοικητικές Κυρώσεις

- ▶ **ΠΔ 193/88**

Επέκταση διατάξεων του Ν. 1483/1984 στο Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και τους ΟΤΑ.

Άρθρο 9 *Διοικητικές κυρώσεις*

Προϊστάμενοι Υπηρεσιών Διοικητικού ή αυτοτελών Υπηρεσιών, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α., που αρνούνται για οποιοδήποτε λόγο τη χορήγηση των αδειών ή διευκολύνσεων που προβλέπουν οι διατάξεις του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος, δίνονται πειθαρχικά για παράβαση καθήκοντος.

7. Βρεφονηπιακοί Σταθμοί

► ΠΔ 193/88

Επέκταση διατάξεων του Ν. 1483/1984 στο Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και τους ΟΤΑ.

Άρθρο 7

Βρεφονηπιακοί σταθμοί

Οι δημόσιες υπηρεσίες, τα Ν.Π.Δ.Δ. και οι Ο.Τ.Α., όπως ορίζονται το άρθρο 2 του παρόντος Π. Διατάγματος που απασχολούν πάνω από τριακόσια (300) άτομα, σε περίπτωση ανέγερσης κτιρίου για την στέγαση των Υπηρεσιών τους θα πρέπει να προβλέπουν επαρκή και κατάλληλο χώρο για τη στέγαση βρεφονηπιακού σταθμού, που να καλύπτει τις ανάγκες των απασχολουμένων σ' αυτές.

VI. Προστασία μονογονεϊκής οικογένειας

► **N 2683/1999**

Κώδικας Δημοσίων Υπαλλήλων - Υπαλλήλων ΝΠΔΔ κ.λ.διατάξεις

Άρθρο 53

Διευκολύνσεις υπαλλήλων με οικογενειακές υποχρεώσεις

1. Η προβλεπόμενη από την παρ. 2 του άρθρου 51 άδεια χορηγείται υποχρεωτικά, χωρίς γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου, όταν πρόκειται για ανατροφή παιδιού ηλικίας έως και έξι (6) ετών.

(...)

4. Σε περίπτωση διάστασης, διαζυγίου, χηρείας ή γέννησης τέκνου χωρίς γάμο των γονέων του, την άδεια της παρ. 1 δικαιούται ο γονέας που ασκεί τη γονική μέριμνα.

Άρθρο 51

Άδειες χωρίς αποδοχές

1. Επιτρέπεται η χορήγηση στον υπάλληλο, μετά από αίτησή του, άδειας άνευ αποδοχών, εφόσον οι ανάγκες της υπηρεσίας το επιτρέπουν. Η άδεια αυτή δεν μπορεί να υπερβεί τον ένα (1) μήνα εντός του ίδιου ημερολογιακού έτους.

(...)

5. Ο χρόνος της άδειας άνευ αποδοχών αποτελεί χρόνο πραγματικής υπηρεσίας μόνο στις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων 1 και 4.

► **N. 2880/2001**

Άρθρο 8

(...)

3. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό επεκτείνεται η εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 16 του Ν. 2527/1997 και στους υπαλλήλους που έχουν με δικαστική απόφαση την επιμέλεια ατόμων με ειδικές ανάγκες, καθώς και στους υπαλλήλους γονείς μονογονεϊκούς ή μη που είναι ανάδοχοι ατόμων με ειδικές ανάγκες, δεδομένου ότι τα προβλήματα και οι δυσκολίες είναι και στις δύο περιπτώσεις ίδιες, αν όχι περισσότερες, όταν το άτομο με ειδικές ανάγκες δεν είναι φυσικό τέκνο. (Εγκ. ΔΙΑΔΠ/Γ2γ/ 16223/20-7-2001).

► **N 1329/1983 / A-25**

Ισότητα φύλων - Εκσυγχρονισμός οικογενειακού δικαίου κλπ.

Άρθρο 73

Για τα τέκνα που γεννήθηκαν χωρίς γάμο των γονέων τους πριν από την έναρξη της ισχύος αυτού του νόμου, η μητέρα αποκτά αυτοδικαίως τη γονική μέριμνα.

Η μητέρα μπορεί, αν της είχε αφαιρεθεί η επιμέλεια του προσώπου του τέκνου ή αν είχε διορισθεί γι' αυτό επίτροπος, να ζητήσει από το δικαστήριο να ανατεθεί σ' αυτήν η επιμέλεια του τέκνου ή να παύσει η επιτροπεία, ώστε να αποκτήσει πλήρως, με την επιφύλαξη του άρθρου 76, την άσκηση της γονικής μέριμνας.

Άρθρο 77

Τα τέκνα χωρίς γάμο των γονέων τους που νομιμοποιήθηκαν με δικαστική απόφαση πριν από την έναρξη της ισχύος αυτού του νόμου έχουν, ως προς όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους απέναντι στους δύο γονείς και τους συγγενείς τους, θέση τέκνων που γεννήθηκαν σε γάμο, ακόμη και αν η νομιμοποίηση έγινε ύστερα από το θάνατο του πατέρα. Σχετικά με τη γονική μέριμνα, αυτή ανήκει από την έναρξη της ισχύος αυτού του νόμου και στους δύο γονείς και ασκείται σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 1513 του Αστικού Κώδικα, όπως αντικαθίσταται από το άρθρο 17 αυτού του νόμου.

Δίκες για δικαστική νομιμοποίηση τέκνου που εκκρεμούν κατά την έναρξη της ισχύος αυτού του νόμου καταργούνται.

► **N 3016/2002**

Εταιρική διακυβέρνηση, μισθολογικά, φορολ. ρυθμίσεις κλπ.

Άρθρο 27

Μέτρα κοινωνικής πολιτικής

(...)

3. Σε οικογένειες Ελλήνων υπηκόων και υπηκόων κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων και των μονογονεϊκών, που έχουν τέκνα που φοιτούν σε δημόσια σχολεία και το ετήσιο οικογενειακό εισό-

δημά τους δεν υπερβαίνει το ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ, καταβάλλεται από το έτος 2002 ετήσια οικονομική ενίσχυση ύψους τριακοσίων (300) ευρώ για κάθε παιδί μέχρι το πέρας της υποχρεωτικής εκπαίδευσής του και κατ' ανώτατο όριο μέχρι και του δέκατου έκτου έτους (16ου) έτους της ηλικίας του.

Η ενίσχυση αυτή καταβάλλεται με την έναρξη εκάστου σχολικού έτους, μετά από βεβαίωση του διευθυντή του σχολείου για την εγγραφή του μαθητή και την κανονική παρακολούθηση των μαθημάτων το προηγούμενο σχολικό έτος. Για την πρώτη τάξη της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, βεβαιώνεται μόνο η εγγραφή του μαθητή στο σχολείο.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων καθορίζονται τα απαραίτητα δικαιολογητικά, η διαδικασία και ο τρόπος καταβολής της οικονομικής ενίσχυσης, καθώς και οποιαδήποτε σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής. Με όμοιες αποφάσεις δύνανται να αναπροσαρμόζονται τα παραπάνω αναφερόμενα ποσά της οικονομικής ενίσχυσης και των εισοδηματικών ορίων.

4. Ως ετήσιο οικογενειακό εισόδημα, για την εφαρμογή του παρόντος, νοείται το συνολικό ετήσιο φορολογούμενο πραγματικό ή τεκμαρτό, καθώς και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο, εισόδημα του φορολογούμενου, της συζύγου του και των ανήλικων τέκνων του από κάθε πηγή.

Οι παραπάνω εισοδηματικές ενισχύσεις δεν λαμβάνονται υπόψη για τον κατά περίπτωση προσδιορισμό του ετήσιου οικογενειακού εισοδήματος με βάση το οποίο χορηγούνται αυτές.

VII. Προστασία θετών γονέων

► **N 2683/1999**

Κώδικας Δημοσίων Υπαλλήλων - Υπαλλήλων ΝΠΔΔ κ.λ.διατάξεις

Άρθρο 52

Άδειες μητρότητας

(...)

4. Στις υπαλλήλους που υιοθετούν τέκνο χορηγείται άδεια τριών (3) μηνών με πλήρεις αποδοχές εντός του πρώτου εξαμήνου μετά την περαίωση της διαδικασίας της υιοθεσίας, εφόσον το υιοθετημένο τέκνο είναι ηλικίας μέχρι έξι (6) ετών.

Άρθρο 51

Άδειες χωρίς αποδοχές

1. Επιτρέπεται η χορήγηση στον υπάλληλο, μετά από αίτησή του, άδειας άνευ αποδοχών, εφόσον οι ανάγκες της υπηρεσίας το επιτρέπουν. Η άδεια αυτή δεν μπορεί να υπερβεί τον ένα (1) μήνα εντός του ίδιου ημερολογιακού έτους.

(...)

5. Ο χρόνος της άδειας άνευ αποδοχών αποτελεί χρόνο πραγματικής υπηρεσίας μόνο στις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων 1 και 4.

► **N. 2527/1997**

Άρθρο 16

Διευκολύνσεις υπαλλήλων ειδικών περιπτώσεων

(...)

4. Η μείωση του ωραρίου εργασίας κατά μία (1) ώρα την ημέρα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του π.δ. 193/88, προκειμένου για τακτικούς υπαλλήλους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και ΟΤΑ, που έχουν παιδιά με πνευματική, ψυχική ή σωματική αναπηρία ή σύζυγο με αναπηρία 100% τον οποίο συντηρεί, γίνεται χωρίς ανάλογη περικοπή των αποδοχών τους, εφόσον η αναπηρία των παιδιών τους είναι άνω του 67%, βεβαιούμενη με γνωμάτευση των κατά το Ν. 1648/86 υγειονομικών επιτροπών.

► **N. 2880/2001**

(...)

3. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό επεκτείνεται η εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 16 του Ν. 2527/1997 και στους υπαλλήλους που έχουν με δικαστική απόφαση την επιμέλεια ατόμων με ειδικές ανάγκες, καθώς και στους υπαλλήλους γονείς μονογονεϊκούς ή μη που είναι ανάδοχοι ατόμων με ειδικές ανάγκες, δεδομένου ότι τα προβλήματα και οι δυσκολίες είναι και στις δύο περιπτώσεις ίδιες, αν όχι περισσότερες, όταν το άτομο με ειδικές ανάγκες δεν είναι φυσικό τέκνο. (Εγκ. ΔΙΑΔΠ/Γ2γ/ 16223/20-7-2001)

VIII. Προστασία γονέων παιδιών με αναπηρίες

► **N 2683/1999**

Κώδικας Δημοσίων Υπαλλήλων - Υπαλλήλων ΝΠΔΔ κ.λ. διατάξεις

Άρθρο 50

Δικαίωμα ειδικής άδειας

(...)

2. Υπάλληλοι που πάσχουν ή έχουν τέκνα που πάσχουν από νόσημα, το οποίο απαιτεί τακτικές μεταγγίσεις αίματος ή χρήζει περιοδικής νοσηλείας, δικαιούνται ειδική άδεια με αποδοχές έως είκοσι δύο (22) εργάσιμες ημέρες το χρόνο. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Πρόνοιας, καθορίζονται τα νοσήματα του προηγούμενου εδαφίου.
3. Υπάλληλοι με ποσοστό αναπηρίας πενήντα τοις εκατό (50%) και άνω δικαιούνται από την υπηρεσία κάθε ημερολογιακό έτος άδεια με αποδοχές έξι (6) εργασίμων ημερών επιπλέον της κανονικής τους άδειας.

Άρθρο 51

Άδειες χωρίς αποδοχές

1. Επιτρέπεται η χορήγηση στον υπάλληλο, μετά από αίτησή του, άδειας άνευ αποδοχών, εφόσον οι ανάγκες της υπηρεσίας το επιτρέπουν. Η άδεια αυτή δεν μπορεί να υπερβεί τον ένα (1) μήνα εντός του ίδιου ημερολογιακού έτους.

(...)

5. Ο χρόνος της άδειας άνευ αποδοχών αποτελεί χρόνο πραγματικής υπηρεσίας μόνο στις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων 1 και 4.

► **ΠΔ 193/88**

Άρθρο 5

Μειωμένο ωράριο

1. Για την εφαρμογή της διάταξης της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 1483/1984 ισχύουν τα προβλεπόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 3 του παρόντος Π. Διατάγματος, εκτός από το κατώτατο όριο του αριθμού των απασχο-

- λουμένων κατά Υπηρεσία ή Ν.Π.Δ.Δ., ή Ο.Τ.Α., που για την περίπτωση αυτή είναι πενήντα (50) άτομα.
2. Η πνευματική, ψυχική ή σωματική αναπηρία του παιδιού καθώς και ο καταλληλότερος για τη φροντίδα του παιδιού γονέας ορίζεται με απόφαση της οικείας Υγειονομικής Επιτροπής ή των αρμοδίων οργάνων που αναφέρονται στο άρθρο 2 του παρόντος Π.Δ.
 3. Στην περίπτωση που ο ένας γονέας απασχολείται στο δημόσιο και ο άλλος στον ιδιωτικό τομέα και υπάρχει αντίθετη άποψη για τον ορισμό του γονέα που θα έχει το μειωμένο ωράριο για τη φροντίδα του παιδιού και εφόσον το θέμα δε διευθετείται με κοινή συμφωνία των ενδιαφερομένων, επ' αυτού αποφαιίνεται η Δευτεροβάθμια Επιτροπή στην οποία μπορεί ν' απευθύνεται με αίτησή του ο ενδιαφερόμενος.
 4. Με την απόφαση για τη μείωση του ωραρίου προσδιορίζεται και η ανάλογη μείωση των αποδοχών του υπαλλήλου. Το ωρομίσθιο βρίσκεται με την αναγωγή των τακτικών αποδοχών σε ημερομίσθιο (τακτικές αποδοχές δια 25) και τη διαίρεση αυτού δια του αριθμού των ωρών του νομίμου ωραρίου εργασίας (7 1/2).

Άρθρο 10 *Χρόνος απουσίας*

1. Ο χρόνος απουσίας που προβλέπεται από τις διατάξεις του Ν. 1483/1984 και του παρόντος Π. Διατάγματος λογίζεται ως χρόνος πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας, για κάθε συνέπεια, εκτός από την καταβολή αποδοχών, με εξαίρεση την άδεια του άρθρου 6 του παρόντος που είναι με αποδοχές.
2. Οι ασφαλιστικές εισφορές που αναλογούν στο διάστημα της απουσίας των υπαλλήλων σ' εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων, παρακρατούνται από τις αποδοχές των επομένων, απο την επάνοδό τους στην Υπηρεσία μηνών.

► **N. 2527/1997**

Άρθρο 16

Διευκολύνσεις υπαλλήλων ειδικών περιπτώσεων

(...)

4. Η μείωση του ωραρίου εργασίας κατά μία (1) ώρα την ημέρα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του π.δ. 193/88, προκειμένου για τακτικούς υπαλλήλους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και ΟΤΑ, που έχουν παιδιά με πνευματική, ψυχική ή σωματική αναπηρία ή σύζυγο με αναπηρία 100% τον οποίο συντηρεί, γίνεται χωρίς ανάλογη περικοπή των αποδοχών τους, εφόσον η αναπηρία των παιδιών τους είναι άνω του 67%, βεβαιούμενη με γνωμάτευση των κατά το Ν. 1648/86 υγειονομικών επιτροπών.
5. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο μείωση του ωραρίου ισχύει και για τους τυφλούς ή παραπληγικούς - τετραπληγικούς υπαλλήλους του Δημοσίου, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ. Ειδικώς για τους τυφλούς τηλεφωνητές η μείωση του ωραρίου εργασίας ορίζεται σε δύο (2) ώρες την ημέρα.

► **N. 2880/2001**

Άρθρο 8

(...)

3. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό επεκτείνεται η εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 16 του Ν. 2527/1997 και στους υπαλλήλους που έχουν με δικαστική απόφαση την επιμέλεια ατόμων με ειδικές ανάγκες, καθώς και στους υπαλλήλους γονείς μονογονεϊκούς ή μη που είναι ανάδοχοι ατόμων με ειδικές ανάγκες, δεδομένου ότι τα προβλήματα και οι δυσκολίες είναι και στις δύο περιπτώσεις ίδιες, αν όχι περισσότερες, όταν το άτομο με ειδικές ανάγκες δεν είναι φυσικό τέκνο. (Εγκ. ΔΙΑΔΠ/Γ2γ/ 16223/20-7-2001).

Πεδίο εφαρμογής

Διατάξεις για την υγειονομική περίθαλψη

► N 1583/1985

Συνταξιοδοτικά προσωπικού ιδιωτ. δικαίου Δημοσίου, ΟΤΑ κλπ.

Άρθρο 4

Υγειονομική περίθαλψη

Το προσωπικό, που διορίζεται σε μόνιμες θέσεις σύμφωνα με το ν.1476/1984, τα άρθρα 13 και 14 του ν. 1540/1985, εκτός από το “Θεραπευτήριο Ευαγγελισμός Αθηνών” και το άρθρο 38 του ν. 1545/1985, δικαιούται την υγειονομική περίθαλψη των υπαλλήλων που έχουν το ίδιο συνταξιοδοτικό καθεστώς κύριας ασφάλισης.

► N.2703/1999

Άρθρο 12

1. Οι διατάξεις του Β.Δ. 665/1962, όπως αυτό έχει τροποποιηθεί και ισχύει, επεκτείνονται και στις εξής κατηγορίες υπαλλήλων του Δημοσίου: α) Στους υπαλλήλους με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου του ν.δ. 874/1971 (ΦΕΚ 81 Α'). β) Στο μόνιμο προσωπικό των Κέντρων Παιδικής Μέριμνας και το μόνιμο βοηθητικό προσωπικό των Κρατικών Παιδικών Σταθμών και Κρατικών Βρεφονηπιακών Σταθμών που υπάγεται στο συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου.
2. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου.

► N. 2946/2001

Άρθρο 14

1. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, οι διατάξεις του Μέρους Ε' του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. επεκτείνονται και προσαρμόζονται ανάλογα και στους υπαλλήλους που κατέχουν οργανικές θέσεις στο Δη-

μόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και στους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου.

2. Οι διατάξεις των άρθρων 54 έως και 57 (σσ. Υγειονομική Περίθαλψη) του Ν. 2683/1999 “Κύρωση Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. και άλλες διατάξεις” (ΦΕΚ 19 Α'/9.2.1999) επεκτείνονται και εφαρμόζονται και στο προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, το οποίο με το Ν.Δ. 874/1971 έχει υπαχθεί στο συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου και με το άρθρο 12 του Ν. 2703/1999 έχει υπαχθεί και στην υγειονομική περίθαλψη του Δημοσίου.

Η διάταξη της παρούσας παραγράφου ισχύει από την ημερομηνία ισχύος του Ν. 2703/1999 (ΦΕΚ 72 Α').»

Διατάξεις για την ασφάλεια και υγεία των εγκύων, λεχόνων και γαλουχουσών υπαλλήλων

• ΠΔ 176/97

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 1

Σκοπός - Αντικείμενο - Πεδίο εφαρμογής

1. (...)
2. (...)
3. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εγκαταστάσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα (βιομηχανικές, γεωργικές, εμπορικές, διοικητικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές δραστηριότητες, δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, αναψυχής, κλπ).
4. Για την εφαρμογή του παρόντος διατάγματος στο Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και ΟΤΑ ισχύουν και οι ιδιαίτερες ρυθμίσεις της ΚΥΑ 88555/3293/88 “Υγιεινή και ασφάλεια του προσωπικού του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ” (721/Β) που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του ν. 1836/89.
5. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται και στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και στο οικιακό υπηρετικό προσωπικό.

[Σημ.: Η παρ. 5 παρατίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 άρθρ.2 ΠΔ 41/2003]

Διατάξεις για τις άδειες μητρότητας & λοιπών διευκολύνσεων υπαλλήλων με οικογενειακές υποχρεώσεις

► **N 2683/1999**

ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ-ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΝΠΔΔ κ.λ. διατάξεις

Άρθρο 2

Έκταση εφαρμογής

1. Στις διατάξεις του παρόντος Κώδικα υπάγονται οι πολιτικοί διοικητικοί υπάλληλοι του κράτους και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.
2. Υπάλληλοι ή λειτουργοί του κράτους ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οι οποίοι, κατά συνταγματική ή νομοθετική πρόβλεψη, διέπονται από ειδικές γι' αυτούς διατάξεις, καθώς και οι υπάλληλοι των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, υπάγονται σε εκείνες τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα στις οποίες παραπέμπουν οι ειδικοί νόμοι που τους διέπουν.

Άρθρο Τέταρτο

Επεκτείνονται και εφαρμόζονται και στο μόνιμο προσωπικό των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης οι κατωτέρω διατάξεις του “Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. και άλλες διατάξεις”.

(...)

Μέρος Γ', κεφάλαια Δ', Ε', ΣΤ', Ζ', Η', Θ'.

(...)

Οι δε λοιπές διατάξεις επεκτείνονται ανάλογα, εν όλω ή εν μέρει με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών από την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων. Με το προεδρικό διάταγμα επιτρέπεται η εν όλω ή εν μέρει εφαρμογή των επεκτεινόμενων διατάξεων και αναδρομικά.

Με το ίδιο διάταγμα επιτρέπεται να κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που ισχύουν, καθώς και κάθε νόμου που ήθελε μετέπειτα εκδοθεί που αφορούν το προσωπικό των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Κατά την κωδικοποίηση αυτή επιτρέπεται, χωρίς να αλλοιώνονται η έννοια των ισχυουσών διατάξεων, η νέα διάρθρωση του νομοθετικού υλικού, όπως διάσπαση ή συγχώνευση άρθρων, προσθήκη νέων και νέα κατάστροψη αυτού, η απάλειψη διατάξεων που έχουν καταργηθεί ρητά ή σιωπηρά, καθώς και των μεταβατικών διατάξεων που δεν ισχύουν, η ενέργεια διορθώσεων στη φραστική διατύπωση και μεταφορά στη δημοτική γλώσσα.

[Σημ.: Με την παρ. 10 άρθρ.29 Ν.2738/1999, ΦΕΚ Α 180/9.9.1999 ορίζεται ότι: « Για την έκδοση του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται από το δεύτερο εδάφιο του άρθρου τέταρτου του ν. 2683/1999, ορίζεται νέα προθεσμία έκδοσης αυτού, η οποία λήγει έξι (6) μήνες μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου»].

► **N. 2839/2000**

Ρυθμίσεις Υπ.Εσωτερικών και άλλες διατάξεις

Άρθρο 4

Ρυθμίσεις θεμάτων Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης

(...)

5. Οι διατάξεις των άρθρων 48 έως 53 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. εφαρμόζονται ανάλογα και στο προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α..

► **N 2747/1999**

Συνταξιοδοτικά προσωπικού ΕΡΤ

Άρθρο 11

Θέματα προσωπικού

- 5.α. Οι διατάξεις των άρθρων 48, 49, 50, 51, 52 και 59, καθώς και των παραγράφων 2, 3, 4, 5 και του άρθρου 53 του ν.2683/1999 (ΦΕΚ 19 Α') από της

δημοσιεύσεως του παρόντος έχουν εφαρμογή και στο προσωπικό του **Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.)**.

► ΠΔ 29/2001

Επέκταση διατάξεων Υπαλληλ.Κώδ.στο πολιτικό προσ ΕΥΠ

Άρθρο 1

1. Επεκτείνεται σύμφωνα με το άρθρο 27 παρ. 4 του Ν. 2738/99 η εφαρμογή των παρακάτω διατάξεων του Ν. 2683/99 και στο πολιτικό προσωπικό της ΕΥΠ:

(...)

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': ΜΙΣΘΟΣ - ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΑΡΘΡΟ 43

(...)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ': ΑΔΕΙΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΩΝ

ΑΡΘΡΑ 50, ΕΩΣ ΚΑΙ 53

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ': ΑΝΑΡΡΩΤΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ

ΑΡΘΡΑ 54 ΕΩΣ ΚΑΙ 57

(...)

► Ν.2721/1999

Τροπ/ση ΠΚ,ΚΠοινΔ,ΚΠΟΛΔ,ν.1756/88,επιταγή,ναρκωτικά,αλλοδαποί

Άρθρο 53

(...)

2. **Οι εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και της εκκλησιαστικής εκπαίδευσης, υπάγονται στις διατάξεις του ν. 2683/1999 "Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων πολιτικών Διοικητικών και υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 19 Α')** από την ημερομηνία ισχύος του με την επιφύλαξη των ρυθμίσεων των επόμενων περιπτώσεων και με εξαίρεση τα θέματα τα οποία ρυθμίζονται από ειδικές γι' αυτούς διατάξεις:

- α) Οι μητέρες τακτικοί εκπαιδευτικοί μπορούν να επιλέγουν τη χορήγηση άδειας εννέα (9) μηνών με αποδοχές για ανατροφή παιδιού του αρ-

θρου 53 ή τις διευκολύνσεις της παραγράφου 8 του άρθρου 13 του ν. 1566/1985 (ΦΕΚ 167 Α') και του άρθρου 30 παράγραφος 14 του ν. 2083/1992 (ΦΕΚ 159 Α').

- β) Οι κατά το άρθρο 156 απολύσεις λόγω συμπλήρωσεως του ορίου ηλικίας και τριακονταπενταετούς υπηρεσίας, για τους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης πραγματοποιούνται στο τέλος του διδακτικού έτους από τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας και της τριακονταπενταετούς υπηρεσίας.
- γ) (Β'βάθμιο Υπηρεσιακό Συμβούλιο).
- δ) Τα ανωτέρω ισχύουν **και για τους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των ιδιωτικών σχολείων.**

[Σημ 1. Με την παρ. 45 εδ.γ' άρθρ.13 Ν.3149/2003, ΦΕΚ Α 141/10.6.2003 ορίζεται ότι:

«γ)Οι διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 13 και της παρ. 13 του άρθρου 14 του ν.1566/1985, της παρ. 3 του άρθρου 48 του Ν. 2413/1996, της παρ. 3 του άρθρου 9 του Ν.2517/1997 (ΦΕΚ 160Α) και της παρ. 14του άρθρου 30 του Ν. 2083/1992 (ΦΕΚ 159 Α) εφαρμόζονται και για τους προσωρινούς αναπληρωτές».]

[Σημ 2. Ν 1566/1985, Άρθρο 13 «Εκπαιδευτικό προσωπικό δημοτικών σχολείων]

(...)

- 8. Όλοι οι εκπαιδευτικοί των σχολείων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης παραμένουν υποχρεωτικά στο σχολείο τους στις εργάσιμες ημέρες, πέρα από τις ώρες διδασκαλίας, για την προσφορά και άλλων υπηρεσιών που συνδέονται με το γενικότερο εκπαιδευτικό έργο, όπως συμμετοχή σε γιορταστικές, αθλητικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, ενημέρωση των γονέων και κηδεμόνων, τήρηση βιβλίων του σχολείου και εκτέλεση διοικητικών εργασιών. Κάθε εκπαιδευτικός παραμένει υποχρεωτικά στο σχολείο, στις εργάσιμες μέρες πέρα απο τις ώρες διδασκαλίας, για την εκτέλεση συγκεκριμένου έργου που του έχει ανατεθεί από τα όργανα διοίκησης του σχολείου όχι όμως πέρα από έξι (6) ώρες την ημέρα ή τριάντα (30) ώρες την εβδομάδα, με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 της περίπτωσης ΣΤ' του άρθρου 11. Από τις πρόσθετες αυτές υπηρεσίες απαλλάσσονται οι μητέρες παιδιών μέχρι δύο ετών.»

* [Ν 2083/1992, Άρθρο 30

(...)

14. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, μπορεί να καθορίζεται μειωμένο διδακτικό ωράριο για τις μητέρες εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και εκκλησιαστικής εκπαίδευσης. Η μείωση θα ισχύει από την ημέρα γέννησης του τέκνου και εφόσον βρίσκεται σε ζωή και δεν θα είναι μεγαλύτερη των δύο ωρών εβδομαδιαίως για τα δύο πρώτα χρόνια»]

► Ν. 3060/2002

Ρύθμιση θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Άρθρο 11

Άδειες σε μητέρες δικαστικές υπαλλήλους

1. Οι παράγραφοι 1, 2 και 5 του άρθρου 40 του **Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων** (Ν. 2812/2000, ΦΕΚ 67 Α') αντικαθίστανται ως εξής:

“1. Στις υπαλλήλους χορηγείται άδεια μητρότητας με πλήρεις αποδοχές δύο (2) μήνες πριν και τρεις (3) μήνες μετά τον τοκετό. Η άδεια λόγω κυοφορίας χορηγείται ύστερα από βεβαίωση του θεράποντος ιατρού για τον πιθανολογούμενο χρόνο τοκετού.

2. Όταν ο τοκετός πραγματοποιείται σε χρόνο μεταγενέστερο από αυτόν που είχε πιθανολογηθεί αρχικά, η άδεια που έχει χορηγηθεί παρατείνεται μέχρι την πραγματική ημερομηνία του τοκετού, χωρίς αυτή η παράταση να συνεπάγεται αντίστοιχη μείωση του χρόνου της άδειας που χορηγείται μετά τον τοκετό. Όταν ο τοκετός πραγματοποιηθεί σε χρόνο προγενέστερο από αυτόν που είχε αρχικά πιθανολογηθεί, το υπόλοιπο της άδειας χορηγείται μετά τον τοκετό, ώστε να εξασφαλιστεί συνολικός χρόνος πέντε (5) μηνών.

[Ν. 2812/2000 άρθρο 3: Στις κυοφορούσες υπαλλήλους, που έχουν ανάγκη ειδικής κατ'οίκον θεραπείας πέρα από το όριο της αναρρωτικής άδειας με αποδοχές, χορηγείται άδεια με πλήρεις αποδοχές, εφόσον υποβληθεί σχετική βεβαίωση του θεράποντος ιατρού και διευθυντή γυναικολογικής ή μαιευτικής κλινικής του τμήματος δημόσιου νοσηλευτικού ιδρύματος.

Ν. 2812/2000 άρθρο 4: Σε περίπτωση πρόωρου τοκετού με νεκρό κύημα, χορηγείται στη δικαστική υπάλληλο άδεια είκοσι (20) ημερών με πλήρεις αποδοχές, εφόσον αυτή έχει εξαντλήσει τα χρονικά όρια της αναρρωτικής άδειας]

5. Στις υπαλλήλους που υιοθετούν τέκνο χορηγείται άδεια τριών (3) μηνών με πλήρεις αποδοχές μέσα στο πρώτο εξάμηνο μετά την περάτωση της διαδικασίας της υιοθεσίας και εφόσον το υιοθετούμενο τέκνο είναι ηλικίας έως έξι (6) ετών.”
2. Η παράγραφος 2 του άρθρου 53 του Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων (Ν. 2812/2000) αντικαθίσταται ως εξής: «2. Στις μητέρες υπαλλήλους ο χρόνος εργασίας μειώνεται κατά δύο (2) ώρες ημερησίως, εφόσον έχουν τέκνα ηλικίας έως δύο (2) ετών, και κατά μία (1) ώρα εφόσον έχουν τέκνα ηλικίας από δύο (2) έως τεσσάρων (4) ετών. Η μητέρα δικαστική υπάλληλος δικαιούται εννέα (9) μήνες άδεια με αποδοχές για ανατροφή παιδιού, εφόσον δεν κάνει χρήση του κατά το προηγούμενο εδάφιο μειωμένου ωραρίου. Η μητέρα δικαστική υπάλληλος δεν έχει δικαίωμα να κάνει χρήση των διευκολύνσεων των δύο προηγούμενων εδαφίων κατά το διάστημα που ο άλλος γονέας έχει λάβει τη γονική άδεια της παραγράφου 1 του άρθρου 41».

► **N 2812/2000**

Κύρωση Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων

Άρθρο 41

Γονικές άδειες

1. Στο **γονέα δικαστικό υπάλληλο** που έχει τέκνο ηλικίας έως έξι (6) ετών χορηγείται υποχρεωτικά, ύστερα από αίτησή του, γονική άδεια ανατροφής του τέκνου έως δύο (2) έτη, χωρίς αποδοχές. Ο χρόνος της άδειας αυτής δεν αποτελεί χρόνο πραγματικής υπηρεσίας. Δεν δικαιούται γονική άδεια ο δικαστικός υπάλληλος, αν ο άλλος γονέας δεν εργάζεται ή κάνει χρήση γονικής άδειας. Επίσης δεν χορηγείται η άδεια αυτή, αν ο δικαστικός υπάλληλος στερείται της επιμέλειας του τέκνου. Η άδεια αυτή χορηγείται μετά τη λήξη της άδειας μητρότητας κατά τις παραγράφους 1 και 5 του άρθρου 40.
2. Ο δικαστικός υπάλληλος, εφόσον έχει τέκνα που παρακολουθούν μαθήματα πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, δικαιούται, ύστερα από αίτησή του που εγκρίνεται από τον άμεσο προϊστάμενό του, να απουσιάσει έως πέντε (5) ημέρες κάθε σχολικό έτος, για την παρακολούθηση της σχολικής τους επίδοσης.

► **N 1756/1988**

Κώδ. Οργαν. Δικαστηρίων, Κατάστασης Δικ. Λειτουργιών

Άρθρο 44
Κανονική άδεια

20. Η δικαστική λειτουργός που κυοφορεί έχει δικαίωμα άδειας πριν και μετά τον τοκετό, κατά τις διατάξεις που ισχύουν για τους πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους του κράτους.

► **ΠΔ 27/1986**

Άδειες Προσωπικού Γεν. Γραμ. Δημ. Τάξης Υπ. Εσωτερ. & Δημ. Τάξης

Άρθρο 10
Άδειες ειδικών περιπτώσεων

1. “Η άδεια μητρότητας των **γυναικών αστυνομικών** χορηγείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 52 του Ν. 2683/1999 “Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. και άλλες διατάξεις” (Α’ 19). Στις γυναίκες αστυνομικούς που υιοθετούν τέκνο χορηγείται με τους ίδιους όρους η προβλεπόμενη από τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 52 του Ν. 2683/1999 άδεια. Επίσης οι αστυνομικοί που πάσχουν ή έχουν τέκνα που πάσχουν από νόσημα, το οποίο απαιτεί τακτικές μεταγγίσεις αίματος ή τα τέκνα των χρήζουν περιοδικής νοσηλείας, δικαιούνται ειδική άδεια με αποδοχές έως είκοσι δύο (22) εργάσιμες ημέρες το χρόνο. Τα νοσήματα που απαιτούν περιοδική νοσηλεία και για τα οποία προβλέπεται η άδεια του προηγούμενου εδαφίου αναφέρονται στις διατάξεις της υπ’ αριθ. Φ.400/39/5521 Σχ. 149 από 19.2.1998 απόφασης Υπουργών Εθνικής Αμυνας και Υγείας και Πρόνοιας (Β’235)”.

[Σημ.: Η παρ. 1 παρατίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 ΠΔ 66/2000]

2. Στις μητέρες αστυνομικούς που έχουν τέκνα ηλικίας κάτω των έξι ετών επιτρέπεται να χορηγείται, ύστερα από έγκριση του Αρχηγού του Σώματος, άδεια χωρίς αποδοχές μέχρι δύο έτη συνολικά και μέχρι ένα έτος για κάθε επιπλέον τέκνο.
3. Αστυνομικοί που εργάζονται ως χειριστές ακτινολογικών μηχανημάτων ή εμφανιστές ακτινολογικών εργαστηρίων και ραδιοφυσικοί (χειριζόμενοι

ραδιοϊσότοπα) ή σε ακτινολογικά εργαστήρια δικαιούνται κατ' έτος μηνιαίας αδείας επικίνδυνης εργασίας με αποδοχές.

4. Στους εργαζόμενους μπροστά σε οθόνες οπτικής καταγραφής χορηγείται ανά δίμηνο μια ημέρα αδείας με αποδοχές. Το δικαίωμα αυτό χάνεται αν δεν ασκηθεί εντός του συγκεκριμένου διμήνου.
5. Γονείς που έχουν παιδιά ηλικίας μέχρι 16 ετών τα οποία είναι μαθητές στοιχειώδους, μέσης, γενικής ή τεχνικής εκπαίδευσης δικαιούνται να απουσιάζουν ορισμένες ώρες ή ολόκληρη την ημέρα από την εργασία τους μέχρι τη συμπλήρωση 4 εργασιμών ημερών κάθε ημερολογιακό έτος για να επισκεφθούν το σχολείο των παιδιών τους προς παρακολούθηση της σχολικής τους επίδοσης, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις που εφαρμόζονται για τους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους.
6. Αστυνομικοί που είναι σύζυγοι μόνιμων αξιωματικών και υπαξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων, οι οποίοι υπηρετούν στο εξωτερικό, μπορούν να ζητήσουν άδεια, χωρίς αποδοχές. Η άδεια αυτή χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και η διάρκειά της δεν μπορεί να υπερβεί τα τρία έτη, ανεξάρτητα αν χορηγηθεί εφάπαξ ή τμηματικά.
7. Αρμόδιοι για την έγκριση χορήγησης των προβλεπομένων από τις παραγράφους 3 , 4 και 5 του παρόντος άρθρου, αδειών είναι οι οριζόμενοι στο άρθρο 14 του παρόντος διατάγματος.
8. Ο χρόνος των αδειών που προβλέπονται από τις παραγράφους 2 και 6 του παρόντος άρθρου δεν αποτελεί χρόνο πράγματικής υπηρεσίας και δεν υπολογίζεται για τις βαθμολογικές και μισθολογικές προαγωγές και προσαυξήσεις.
9. Οι ανωτέρω άδειες χορηγούνται στους δικαιουμένους πέραν των προβλεπομένων από τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος αδειών”.

[Σημ.: Το άρθρο 10 παρατίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του Π.Δ. 12/1994]

10. “Στο γυναικείο αστυνομικό προσωπικό χορηγείται επίσης η προβλεπόμενη από τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 53 του Ν.2683/1999 “Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. και άλλες διατάξεις” (Α’-19), άδεια με αποδοχές για ανατροφή παιδιού. Η μητέρα αστυνομικός, εφόσον επιλέξει τη λήψη της άδειας αυτής, δεν μπορεί να τη διακόψει και να ζητήσει την υπαγωγή της στο καθεστώς του μειωμένου ωραρίου και αντιστρόφως. Η ίδια άδεια δεν διακόπτεται και στις περιπτώσεις εισαγωγής σε νοσοκομείο, λήψης αναρρωτικής ή άλλης άδειας, θέσης σε διαθεσιμότητα ή έκτισης ποινής αργίας με απόλυση ή πρόσκαιρη παύση”.

[Σημ.: Η παρ. 10 προστέθηκε με το άρθρο 2 ΠΔ 310/2001]

► **N. 2329/1995**

Θέματα προσωπικού Λιμενικού Σώματος κλπ διατάξεις

Άρθρο 11
Γενικές διατάξεις

(...)

3. Στο γυναικείο προσωπικό Λιμενικού Σώματος προσμετρείται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας και η άδεια κύησης, τοκετού - λοχείας.

Διατάξεις για την οικογενειακή παροχή
(αρ. 12 Ν. 2470/97)

► **ΥΑ 202/1997 Β-462**

Επέκταση Ν.2470/97 στο ιδιωτικό προσ/κό Δημοσίου, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ

Άρθρο μόνο

1. Οι διατάξεις των άρθρων 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25 και 26, του άρθρου 27 παρ. 2, των άρθρων 28, 29, 31 και 33 του Ν. 2470/97 (ΦΕΚ 40/Α'/21.3.97) "Αναμόρφωση μισθολογίου προσωπικού της δημόσιας διοίκησης και άλλες συναφείς διατάξεις", επεκτείνονται και έχουν ανάλογη εφαρμογή στο προσωπικό με **σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου και ορισμένου χρόνου, που υπηρετεί στο Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α.**
2. Η κατάταξη στα μισθολογικά κλιμάκια του Ν. 2470/97 θα γίνει με βάση τα τυπικά που απαιτούνται κατά την αρχική πρόσληψη των υπαλλήλων αυτών ή εκείνα που απαιτήθηκαν για τυχόν ένταξή τους σε άλλη ειδικότητα και όχι με άλλα αυξημένα πρόσθετα προσόντα που απέκτησαν κατά την περίοδο της εργασίας τους.
3. Οι υπηρεσίες που προσφέρθηκαν σε τομείς εκτός του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. (δηλαδή οι υπηρεσίες του ιδιωτικού τομέα) δεν αναγνωρίζονται για τη μισθολογική εξέλιξη (Μ.Κ. και χρονοεπίδομα) των παραπάνω υπαλλήλων.
4. Τα επιδόματα εορτών Χριστουγέννων, Πάσχα και το επίδομα αδείας, καθώς και η ωριαία αμοιβή για υπερωριακή εργασία, θα υπολογίζονται σύμφωνα με τα άρθρα 9 και 18 αντίστοιχα.

5. Η απόφαση αυτή ισχύει από 1.1.1997.

► **ΥΑ 202/1997**

Επέκταση Ν.2470/97 στους εκπ/κούς ιδ.δικαίου,αναπληρωτές

Άρθρο Μόνο

Οι διατάξεις των άρθρων 2 και 3, του άρθρου 4 παρ. 1 και 2 των άρθρων 5, 6 και 7 του άρθρου 8 παραγ. 1, 2, 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 9, του άρθρου 10 παραγ. 1 εδάφιο Β' και παραγ. 2, 3 και 4 των άρθρων 11, 12, του άρθρου 13 παραγρ. 1, 2, 3 και 6 των άρθρων 14 και 17, του άρθρου 18 παραγ. 8, των άρθρων 19, 20, 22, 23, 24, 25 και 26 του άρθρου 27 παραγ. 2, των άρθρων 28, 29, 31 και 33 του Ν. 2470/97 (ΦΕΚ 40/21.3.97 τ.Α') "Αναμόρφωση μισθολογίου προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες συναφείς διαταξεις" επεκτείνονται και έχουν ανάλογη εφαρμογή:

- α) **Στους εκπαιδευτικούς που υπηρετούν με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου στη Δημόσια Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση** κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 682/77, του άρθρου 9 του Ν. 967/79, της παραγ. 4 του άρθρου 47 του Ν. 1143/81, του άρθρου 20 του Ν. 1824/88 των άρθρων 58 και 62 του Ν. 1566/85 και της παραγ. 11 του άρθρου 2 της Ν. 2233/94.
- β) **Στους προσωρινούς αναπληρωτές του άρθρου 17 του Ν. 1566/85** στους οποίους καταβάλλονται οι αποδοχές του εισαγωγικού Μ.Κ. του κλάδου που ανήκουν ή προσλαμβάνονται, με εξαίρεση εν προκειμένω των άρθρων 5 και 22 του Ν. 2470/97 και λαμβανομένου υπόψη του χρόνου υπηρεσίας για μισθολογική εξέλιξη του άρθρου 17 του ίδιου νόμου μόνο για τη χορήγηση επιδόματος χρόνου υπηρεσίας.

Η απόφαση αυτή που ισχύει από 1.1.1997 να δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΜΕΡΟΣ Δεύτερο

I. Γενικές διατάξεις

► 1.

ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 1

Πολιτικοί υπάλληλοι - Προϋποθέσεις του δικαιώματος σύνταξης

Άρθρο 1 παρ. 1 Α.Ν. 1854/51

1. Ο τακτικός δημόσιος υπάλληλος που λαμβάνει κάθε μήνα μισθό από το Δημόσιο Ταμείο ή από άλλους ειδικούς πόρους δικαιούται σε ισόβια σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο:

Άρθρο 1 παρ. 1 περ. α'εδ. πρώτο
Α.Ν. 1854/51

- a) Αν απομακρυνθεί με οποιονδήποτε τρόπο από την υπηρεσία και έχει εικοσαπενταετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία.

Άρθρο 1 παρ. 1 περ. α'εδ. δεύτ.
Α.Ν. 1854/51, όπως αντικ. με άρθρο 5
παρ. 1 Ν.Δ. 3768/57, 6 παρ. 1 Ν.1813/88,
1 Ν. 1976/91 και 19 παρ. 1 Ν.2084/92.

Για τις μητέρες υπαλλήλους, οι οποίες έχουν προσληφθεί μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 1982 και είναι χήρες με άγαμα παιδιά ή διαζευγμένες με άγαμα παιδιά ή άγαμες μητέρες με άγαμα παιδιά, καθώς και για γυναίκες που είναι έγγαμες, αρκεί η συμπλήρωση δεκαπενταετούς πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1992 και για όσες συμπληρώνουν τη δεκαπενταετία από την 1η Ιανουαρίου 1993 και μετά προστίθεται ένα εξάμηνο για κάθε ημερολογιακό έτος και μέχρι τη συμπλήρωση δέκα επτά (17) ετών και έξι (6) μηνών πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας.

Άρθρο 1 παρ. 1 Ν. 1902/90, όπως
αντικ.με το άρθρο 1 παρ. 3 Ν.1976/91

Κατ'εξάιρεση για τις γυναίκες υπαλλήλους, οι οποίες έχουν τρία τουλάχιστον παιδιά, καθώς και για τους άνδρες υπαλλήλους, οι οποίοι έχουν τρία τουλάχι-

στον παιδιά και είναι χήροι ή διαζευγμένοι, εφόσον οι τελευταίοι με δικαστική απόφαση έχουν την επιμέλεια των ανήλικων ή ανίκανων παιδιών, αρκεί εικοσαετής πλήρης πραγματική συντάξιμη υπηρεσία ανεξάρτητα από το χρόνο πρόσληψής τους.

Άρθρο 1 παρ. 1 Ν.955/79, όπως αντικ.
με άρθρο 3 παρ. 1 Ν.2227/94 και 8
παρ. 1 Ν. 2592/98.

“Για τους υπαλλήλους, οι οποίοι είναι παντελώς τυφλοί, παραπληγικοί ή τετραπληγικοί, καθώς και για όσους πάσχουν από υπερφωσφατασαιμία ή από Βήτα ομόζυγο μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική ή μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία και υποβάλλονται σε μετάγγιση ή από χρόνια νεφρική ανεπάρκεια τελικού σταδίου και υποβάλλονται σε αιμοκάθαρση ή περιτοναϊκή κάθαρση ή έχουν υποστεί μεταμόσχευση νεφρού, εφόσον για τις περιπτώσεις αυτές συντρέχει ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%, αρκεί δεκαπενταετής πλήρης πραγματική συντάξιμη υπηρεσία.”

[Σημ.: Το εντός “ ” εδάφιο αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 1 του άρθρ.2 του Ν. 3075/2002, ΦΕΚ Α 297/5.12.2002.]

Άρθρο 5 παρ. 2 Ν.Δ. 3768/57.

Για υπαλλήλους των σωφρονιστικών και αναμορφωτικών καταστημάτων αρκεί εικοσιπενταετής συντάξιμη υπηρεσία, από την οποία δεκαετής πλήρης πραγματική στα καταστήματα αυτά.

[Σημ.: Με την παρ. 15β άρθρ. 2 Ν. 3234/2004, ΦΕΚ Α 52/18.2.2004 ορίζεται ότι:

“β. Από τις διατάξεις της παραγράφου 14 του άρθρου 8 του Ν. 2592/1998 εξαιρούνται και τα πρόσωπα που αναφέρονται στο τέταρτο εδάφιο της περίπτωσης α’ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, καθώς και τα πρόσωπα τα οποία απασχολούνται στο δημόσιο τομέα της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του Ν. 1256/1982 με μειωμένο ωράριο εργασίας και μέχρι δέκα (10) ώρες την εβδομάδα”.]

Άρθρο 1 παρ. 1 περ. β' Α.Ν. 1854/51

- β) Αν απολυθεί και έχει εικοσαετή τουλάχιστον πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία.

Άρθρο 1 παρ. 1 περ.γ' Α.Ν. 1854/51,
όπως τροποπ. με άρθρο 1 Ν.Δ.208/74
και 3 παρ. 7 Ν. 2227/94

- γ) Αν απολυθεί για σωματική ή διανοητική ανικανότητα, η οποία δεν οφείλεται στην υπηρεσία και έχει πενταετή τουλάχιστον πραγματική συντάξιμη υπηρεσία. Η ανικανότητα βεβαιώνεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.

Άρθρο 1 παρ. 1 περ.. δ'Α.Ν. 1854/51.

- δ) Αν απολυθεί γιατί καταργήθηκε η θέση και έχει εικοσαετή τουλάχιστον πραγματική συντάξιμη υπηρεσία. Η ανικανότητα σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.

Άρθρο 1 παρ. 1 περ. ε' Α.Ν. 1854/51,
όπως αντικ. με άρθρ.1 Ν.Δ. 641/70
και 2 παρ. 1 Ν. 2703/99.

- ε) Αν, έχοντας συμπληρώσει το όριο ηλικίας, απομακρυνθεί οπωσδήποτε από την υπηρεσία και έχει δεκαπενταετή τουλάχιστον πραγματική συντάξιμη υπηρεσία.

Οι καθηγητές, οι αναπληρωματικοί καθηγητές, οι επίκουροι καθηγητές και οι λέκτορες των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) και των ισότιμων με αυτά Ανώτατων Σχολών, που απομακρύνονται από την υπηρεσία λόγω ορίου ηλικίας ή λήξης της θητείας τους λόγω ορίου ηλικίας, δικαιούνται σύνταξη μετά τη συμπλήρωση δεκαετούς τουλάχιστον πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή σε Α.Ε.Ι. της χώρας ή σε ισότιμη Ανώτατη Σχολή πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης ή μερικής απασχόλησης αθροιστικά. Η υπηρεσία σε θέση μερικής απασχόλησης υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των δυο τελευταίων εδαφίων της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 12 του Κώδικα αυτού.

Άρθρο 1 παρ. 1 περ. στ' Α.Ν.1854/51.

στ) Αν απομακρυνθεί οπωσδήποτε από την υπηρεσία γιατί έγινε σωματικά ή διανοητικά ανίκανος από τραύμα ή νόσημα που προήλθε πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας.

Οι συνέπειες του τραύματος ή του νοσήματος παρέχουν δικαίωμα σε σύνταξη αν εκδηλώθηκαν μέσα σ'ένα εξάμηνο το αργότερο από την πρώτη μετά το πάθημα απομάκρυνση του υπαλλήλου από την υπηρεσία.

Άρθρο 1 παρ. 1 περ. στ'εδάφιο τρίτο
Α.Ν. 1854/51, όπως αντικ. με άρθ. 1
παρ. 2 Ν. 955/79.

Σε καμιά περίπτωση δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι προήλθαν εξαιτίας της υπηρεσίας χρόνια νοσήματα που εκδηλώθηκαν μέσα σε τρία χρόνια από το διορισμό του υπαλλήλου ως τακτικού με συνυπολογισμό και της προϋπηρεσίας, που αναγνωρίζεται ως συντάξιμη σε θέση έκτακτου ή με σύμβαση, εφόσον αυτή είναι συνεχής και αμέσως προηγούμενη εκείνης ως τακτικού.

Άρθρο 1 παρ. 1 περ. στ'εδάφιο
4-6 Α.Ν. 1854/51

Θεωρείται ότι έπαθε πρόδηλα εξαιτίας της υπηρεσίας και εκείνος που έγινε σωματικά ή διανοητικά ανίκανος από πολεμικά γεγονότα κατά την εκτέλεση υπηρεσίας στη ζώνη των πρόσω στην ημεδαπή ή αλλοδαπή και να ακόμη το γεγονός που επέφερε την ανικανότητα δεν σχετίζεται άμεσα με την εκτέλεση της υπηρεσίας του.

Ο υπάλληλος που στρατεύθηκε και έπαθε κατά την εκτέλεση γενικά της στρατιωτικής υπηρεσίας πάθημα, από το οποίο γεννιέται δικαίωμα σύνταξης σύμφωνα σύμφωνα με τις διατάξεις για τις στρατιωτικές συντάξεις, δικαιούται να προτιμήσει τον κανονισμό της, σύμφωνα με τις διατάξεις για τις πολιτικές συντάξεις, οπότε στην περίπτωση αυτή το πάθημα λογίζεται ότι επήλθε αξιαιτίας της πολιτικής του υπηρεσίας.

Το πάθημα αυτό μπορεί να επικαλεσθεί ο υπάλληλος οποτεδήποτε μέχρι και την αποχώρησή του από την υπηρεσία, πρέπει όμως απαραίτητα αυτό να τον καθιστά ανίκανο για την πολιτική του υπηρεσία κατά το χρόνο της αποχώρησής του από αυτή.

Άρθρο 1 παρ. 3 Α.Ν. 1854/51

2. Αν αποδεικνύεται ότι σχετικά με το πάθημα υπάρχει βαρύ πταίσμα του υπαλλήλου δε γεννιέται δικαίωμα σε σύνταξη.

Άρθρο 1 παρ. 2 Α.Ν. 1854/51,
όπως αντικ. με άρθρ.1 Ν.171/75
και παρ. 1 Ν.1813/88.

3. Οι δόκιμοι υπάλληλοι εξομοιώνονται με τους τακτικούς σχετικά με το δικαίωμα τους για σύνταξη σε κάθε περίπτωση.

Άρθρο 1 παρ. 4 Α.Ν. 1854/51

4. Οι μη μόνιμοι πολιτικοί υπάλληλοι στις περιπτώσεις α', β', γ' και δ' της παρ. 1 αυτού του άρθρου δεν αποκτούν δικαίωμα σε σύνταξη από τη μη μόνιμη υπηρεσία τους πριν από τη συμπλήρωση πλήρους δεκαετούς πραγματικής υπηρεσίας στη μη μόνιμη θέση τους, εκτός από εκείνους που πριν από το διορισμό τους στη μη μόνιμη θέση κατείχαν άλλη δημόσια θέση ίση ή ανώτερη σχετικά με το βαθμό ή το μισθό με τη μη μόνιμη θέση από την οποία συνταξιοδοτήθηκαν.

Αν πρόκειται για αιρετούς Εκπαιδευτικούς Συμβούλους δεν μπορεί να αποκτηθεί δικαίωμα σύνταξης σε κάθε περίπτωση από τη θέση του Εκπαιδευτικού Συμβούλου πριν από τη συμπλήρωση πλήρους εξαετούς τουλάχιστον πραγματικής υπηρεσίας στη θέση αυτή.

Άρθρο 2 παρ. 2 Ν. 2703/99

Αν πρόκειται για Γενικούς Γραμματείς Βουλής, Υπουργείων, Γενικούς Γραμματείς, Προϊσταμένους Γενικών Γραμματειών, Γενικούς Γραμματείς Περιφερειών και Ειδικούς Γραμματείς Βουλής και Υπουργείων δεν μπορεί να αποκτηθεί δικαίωμα σύνταξης πριν να συμπληρωθεί οκταετής πλήρης πραγματική υπηρεσία στη θέση αυτή. Σε περίπτωση που δε συμπληρωθεί ο κατά το προηγούμενο εδάφιο χρόνος, ο χρόνος υπηρεσίας στις θέσεις αυτές προσαυξάνει τη λοιπή πραγματική, συντάξιμη και δημόσια υπηρεσία τους στο Δημόσιο, σε Ο.Τ.Α. ή σε άλλα Ν.Π.Δ.Δ. για όλες τις συνέπειες.

[Σημ.: Σύμφωνα με το εδάφιο δ΄ της παρ. 8 του άρθρου 10 του Ν.3075/2002 (Α΄ 297) ορίσθηκε ότι:

“Τα δύο τελευταία εδάφια της παραγράφου 4 του άρθρου 1 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων καταργούνται για τους Γενικούς Γραμματείς Βουλής και Υπουργείων και εξακολουθούν να ισχύουν μόνο για τους Ειδικούς Γραμματείς Βουλής και Υπουργείων.”]

Άρθρο 1 παρ. 5 Α.Ν. 1854/51

5. Στην έννοια του όρου “υπάλληλος” περιλαμβάνεται και το κατώτερο προσωπικό της δημόσιας υπηρεσίας.

Άρθρο 1 Ν.Δ. 874/71

6. Οι υπάλληλοι με σύμβαση αόριστου ή ορισμένου χρόνου, που μισθοδοτούνται από το Δημόσιο Ταμείο ή από άλλους ειδικούς πόρους, αποκτούν δικαίωμα σε σύνταξη σύμφωνα με τους όρους της παρ. 1, εφόσον συμπλήρωσαν πενταετή πλήρη συνεχή πραγματική υπηρεσία στη μη μόνιμη θέση τους.

Άρθρο 6 Ν. 1583/85

Οι διατάξεις του Ν.Δ. 874/1971 δεν έχουν εφαρμογή για τους υπαλλήλους με σύμβαση, που διορίζονται στο Δημόσιο μετά την ισχύ του Ν. 1476/1984.

Άρθρο 2 παρ. 1 Ν.Δ. 4432/64,
όπως αντικ. με άρθρ.1 Α.Ν. 530/68
σε συνδ. με το άρθρ. 3 του Ν.99/75

7. Γενικοί Επιθεωρητές Διοίκησης, που διορίστηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 3436/1955 και 3770/1957 και Νομάρχες, που διορίστηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις των Α.Ν. 893/1949, Ν.Δ. 2679/1953, Ν.3200/1955, Ν.Δ. 3436/1955 και Α.Ν. 10/1967 και εξήλθαν από την υπηρεσία από την 1η Ιανουαρίου 1965, καθώς και όλοι όσοι διορίστηκαν Νομάρχες και Αναπληρωτές Νομάρχες της κατηγορίας ειδικών θέσεων, όταν εξέρχονται από την υπηρεσία αποκτούν δικαίωμα σύνταξης σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις για τις πολιτικές συντάξεις, καθώς και ύστερα από τη συμπλήρωση πλήρους δεκαετούς πραγματικής, συνεχούς ή με διακοπές,

υπηρεσίας σε θέση Γενικού Επιθεωρητή Διοίκησης, Επιθεωρητή Διοίκησης, Νομάρχη ή Επάρχου. Σε περίπτωση αποχώρησης από την υπηρεσία λόγω ορίου ηλικίας αρκεί δεκαετής τουλάχιστον πραγματική υπηρεσία στις θέσεις αυτές.

Άρθρο 29 Ν. 955/79 Άρθρο 2
παρ. 2 Ν.Δ. 4432/64, όπως αντικ.
με άρθρ. 1 Α.Ν. 530/68

Για τη θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις για τις πολιτικές συντάξεις, απαιτείται τριετής τουλάχιστον συνεχής υπηρεσία σε κάποια από τις παραπάνω θέσεις.

Τέτοια τριετής υπηρεσία απαιτείται ακόμη και για την προσμέτρηση κάθε συντάξιμης υπηρεσίας που λογίζεται σαν τέτοια με τις προϋποθέσεις του άρθρου 13 του κώδικα αυτού.

Άρθρο 3 Ν.Δ. 4432/64

Νομάρχες που πέθαναν στην υπηρεσία ύστερα από δεκαετή πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, από την οποία πενταετής τουλάχιστον σε θέση Νομάρχη, θεωρούνται για τη θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης των οικογενειών τους και τον καθορισμό της σύνταξης που πρέπει να απονεμηθεί σαν να είχαν εικοσιπενταετή πλήρη υπηρεσία Νομάρχη.

Άρθρο 9 παρ. 5 Ν.1902/90

Οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων έχουν εφαρμογή και για τους επάρχους που διορίζονται ως μετακλητοί σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.1416/1984 καθώς και για τις οικογένειές τους.

Άρθρο 3 παρ. 1 και άρθρ.4
του Α.Ν. 340/76

8. Οι Αρχιφύλακες Αγροφυλακής και οι τακτικοί Αγροφύλακες καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους δικαιούνται σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο με εφαρμογή όλων των διατάξεων που ισχύουν κάθε φορά για την απονομή σύνταξης στους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους, με την επιφύ-

λαξη των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 11 και της παρ. 3 του άρθρου 12 του Κώδικα αυτού.

Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου έχουν εφαρμογή για όσους αποχωρούν από την υπηρεσία μετά την 1.1.1977, τα δε δικαιώματα για σύνταξη που γεννήθηκαν όταν ίσχυαν οι διατάξεις του Ν.Δ. 4523/1966, όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν με το Ν.269/1976, εξακολουθούν να υπάγονται στη ρύθμιση που προβλέπεται από τις διατάξεις αυτές, αλλά με την καταβολή της σύνταξης από την 1.1.1977 βαρύνεται το Δημόσιο.

Άρθρο 5 παρ. 4 Ν.1813/88

Οι αναπληρωτές αγροφύλακες εξομοιώνονται με τους τακτικούς σχετικά με το δικαίωμα σύνταξης από την ισχύ του Ν.340/1976 και η σύνταξή τους κανονίζεται με βάση το εισαγωγικό μισθολογικό κλιμάκιο του κλάδου τους.

Οι συντάξεις των συνταξιούχων που αναφέρονται στην παράγραφο αυτή αυξάνονται σύμφωνα με τις αυξήσεις που χορηγούνται κάθε φορά στις συντάξεις των δημοσίων υπαλλήλων.

Άρθρο 35 Ν. 1813/88, όπως αντικ. με άρθρ. 7 παρ. 1 Ν. 2227/94

9. Ιατροί του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ.), καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους, αποκτούν δικαίωμα σύνταξης από το Δημόσιο, σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις που ισχύουν για τους δημόσιους υπαλλήλους, εφόσον συμπληρώσουν πενταετή τουλάχιστον πλήρη πραγματική υπηρεσία σε θέση Ιατρού του Ε.Σ.Υ. πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης ή μερικής απασχόλησης αθροιστικά, η δε υπηρεσία σε θέση μερικής απασχόλησης υπολογίζεται σύμφωνα με τη διάταξη του τελευταίου εδαφίου της περιπτ. β' της παρ. 1 του άρθρου 12 αυτού του Κώδικα.

Ο περιορισμός της πενταετίας δεν ισχύει σε περίπτωση θανάτου, απόλυσης λόγω κατάργησης θέσης, αναστολής των διατάξεων που προστατεύουν τη μονιμότητα των γιατρών του Ε.Σ.Υ., ή απομάκρυνσης από την υπηρεσία για τους λόγους που αναφέρονται στην περ. στ' της παρ. 1 του άρθρου αυτού.

Άρθρο 2 παρ. 1 Ν.2512/97

10. Το τακτικό προσωπικό των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων που διέπεται από τις διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα (π.δ. 611/1977) καθώς και τα

μέλη των οικογενειών τους αποκτούν δικαίωμα σύνταξης από το Δημόσιο σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα αυτού.

Άρθρο 9 παρ. 1 Ν.2703/99

11. Οσοι διατέλεσαν ή διατελούν νομάρχες ή πρόεδροι νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων από την 1η Ιανουαρίου 1995 και μετά αποκτούν δικαίωμα μηνιαίας χορηγίας από το Δημόσιο, εφόσον συμπληρώσουν οκταετή τουλάχιστον θητεία στις θέσεις αυτές. Για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος και για τον υπολογισμό της σύνταξης συνυπολογίζεται και θητεία σε θέση αιρετού δημάρχου ή προέδρου κοινότητας ή χρόνος βουλευτείας, εφόσον δεν χρησίμευσαν για απόκτηση χορηγίας ή σύνταξης από τις θέσεις αυτές.

[Σημ.: Με τη διάταξη της παρ. 7 του άρθρου 19 του Ν. 2084/1992 παρασχέθηκε με προϋποθέσεις, δικαίωμα θεμελίωσης δικαιώματος σύνταξης μετά τη συμπλήρωση 15ετίας.

Η διάταξη αυτή έχει ως εξής:

- “7. Οι υπάλληλοι, πολιτικοί και στρατιωτικοί, που έχουν προσληφθεί μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 1992, εφόσον συμπληρώνουν δεκαπενταετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, μπορούν να αποχωρούν με αίτησή τους και πριν από το όριο ηλικίας, θεμελιώνοντας δικαίωμα σύνταξης κατά παρέκκλιση των διατάξεων των άρθρων 1 και 26 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων. Η σύνταξη όμως αυτή αρχίζει να καταβάλλεται μετά τη συμπλήρωση του εξηκοστού πέμπτου (65ου) έτους της ηλικίας. Εάν μετά την έξοδο καταστούν ανίκανοι σε ποσοστό 67% και άνω ή αποβιώσουν, η σύνταξη αυτών ή των οικογενειών τους αρχίζει να καταβάλλεται από την ημέρα που κατέστησαν ανίκανοι ή αποβίωσαν, αντίστοιχα. Η σύνταξη κανονίζεται κατά το χρόνο συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας, ή κατά το χρόνο που επέρχεται η ανικανότητα ή ο θάνατος προκειμένου για τις οικογένειες με βάση το συντάξιμο μισθό ή του μισθολογικού κλιμακίου, που έφερε ο υπάλληλος κατά το χρόνο της εξόδου, όπως αυτός ισχύει κατά το χρόνο κανονισμού της σύνταξης για ομοίοβαθμο υπάλληλο ή υπάλληλο που έχει τα ίδια τυπικά προσόντα και έτη υπηρεσίας, αναπροσαρμοσμένη με όλες τις αυξήσεις, που έχουν στο μεταξύ χορηγηθεί στις συντάξεις. Οι διατάξεις με την καταβολή τρίμηνων αποδοχών, κατώτατου ορίου σύνταξης και μειωμένης σύνταξης κατά την παρ. 4 του άρθρου αυτού, δεν έχουν εφαρμογή στην προκειμένη περίπτωση.

Τα ανωτέρω έχουν ανάλογη εφαρμογή και για όσους έχουν ήδη εξέλθει της υπηρεσίας, καθώς και για τις οικογένειες όσων από αυτούς έχουν πεθάνει.

Τα οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την ημερομηνία, που συντρέχουν οι απαιτούμενες προϋποθέσεις ή προκειμένου για όσους, κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, έχουν τις προϋποθέσεις αυτές από την πρώτη του μήνα κατά τον οποίο εκδίδεται η σχετική πράξη ή απόφαση”.

“12. Το τακτικό προσωπικό των Περιφερειακών Συστημάτων Υγείας (Πε.Σ.Υ.), των αποκεντρωμένων και ανεξάρτητων υπηρεσιακών μονάδων των Πε.Σ.Υ., καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους αποκτούν δικαίωμα σύνταξης από το Δημόσιο, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα αυτού.”

[Σημ.: Η παρ. 12 προστέθηκε ως άνω με το εδάφιο α΄ της παρ. 3 του άρθρου 2 του Ν. 3075/2002, ΦΕΚ Α 297/5.12.2002, με τα εδάφια β-ζ της οποίας ορίζεται επίσης ότι:

- “β. Οι διατάξεις των άρθρων 3 έως και 18 του Ν.2084/1992 (ΦΕΚ 165 Α΄) έχουν εφαρμογή και για το προσωπικό των Περιφερειακών Συστημάτων Υγείας (Πε.Σ.Υ.) και των αποκεντρωμένων και ανεξάρτητων υπηρεσιακών μονάδων των Πε.Σ.Υ., που διορίζεται από 1ης Ιανουαρίου 1993 και μετά.
- γ. Οι διατάξεις των προηγούμενων περιπτώσεων έχουν εφαρμογή και για το προσωπικό των Νοσοκομείων της παραγράφου 10 του άρθρου 13 του Ν. 2889/2001 (ΦΕΚ 37 Α΄), καθώς και για το προσωπικό του Εθνικού Κέντρου Άμεσης Βοήθειας (Ε.Κ.Α.Β.).
- δ. Οι διατάξεις για τη συνταξιοδότηση του προσωπικού των προηγούμενων περιπτώσεων που ίσχυαν μέχρι την ισχύ του Ν. 2889/2001 εξακολουθούν να ισχύουν.
- ε. Οι διατάξεις του άρθρου 6 του Ν.2703/1999 (ΦΕΚ 72 Α΄) έχουν ανάλογη εφαρμογή και για τον Πρόεδρο και Αναπληρωτή Γενικό Διευθυντή των Πε.Σ.Υ., καθώς και για τον Διοικητή και τον Αναπληρωτή Διοικητή των Νοσοκομείων των Πε.Σ.Υ.
- στ. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής ισχύουν από την έναρξη ισχύος του Ν. 2889/2001.
- ζ. Το προσωπικό της παραγράφου αυτής υπάγεται στην υγειονομική περίθαλψη του Δημοσίου”.]

“13. Όσοι επί κοινοβουλευτικών κυβερνήσεων διετέλεσαν ή διατελούν Γενικοί Γραμματείς Βουλής, Υπουργείων και Υπουργικού Συμβουλίου, Γενικοί Γραμματείς Προϊστάμενοι Γενικών Γραμματειών, Γενικοί Γραμματείς Περιφερειών, καθώς και Γενικοί Γραμματείς ανεξάρτητων διεθνών ιδρυμάτων και οργανισμών στους οποίους συμμετέχει και η Ελλάδα αποκτούν δικαίωμα μηνιαίας σύνταξης από το Δημόσιο, εφόσον συμπληρώσουν οκταετή

πλήρη συνεχή ή διακεκομμένη υπηρεσία στις θέσεις αυτές. Στον παραπάνω αξιούμενο χρόνο συνυπολογίζεται και ο χρόνος κατά τον οποίο οι ανωτέρω διετέλεσαν μετακλητοί Νομάρχες.”

[Σημ.: Η δεύτερη παράγραφος με αριθμ.13 προστέθηκε από το εδάφιο α΄ της παρ. 8 του άρθρου 10 του Ν.3075/2002 (Α΄ 297).]

“13. Το τακτικό προσωπικό των μη συνταγματικά κατοχυρωμένων ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους αποκτούν δικαίωμα σύνταξης από το Δημόσιο, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα αυτού.”

[Σημ.: Η παρ. 13 προστέθηκε με την παρ. 8 άρθρ.3 Ν.3234/2004, ΦΕΚ Α 52/18.2.2004, με την οποία ορίζεται επίσης ότι:

“β. Το προσωπικό της προηγούμενης παραγράφου υπάγεται στην ασφάλιση του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Δημοσίων Υπαλλήλων (Τ.Ε.Α.Δ.Υ.), του Μετοχικού Ταμείου Πολιτικών Υπαλλήλων (Μ.Τ.Π.Υ.), του Ταμείου Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων (Τ.Π.Δ.Υ.) για εφάπαξ βοήθημα, καθώς και στην υγειονομική περίθαλψη του Δημοσίου, με τους όρους και τις προϋποθέσεις των λοιπών τακτικών δημοσίων πολιτικών υπαλλήλων.

γ. Οι ασφαλιστικές εισφορές που προβλέπονται από τη νομοθεσία των φορέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης, πρόνοιας και υγειονομικής περίθαλψης για την ασφάλιση του ανωτέρω προσωπικού καταβάλλονται του μεν εργοδότη από τις ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, του δε ασφαλισμένου από τους ίδιους.

δ. Η ασφαλιστική -συνταξιοδοτική τακτοποίηση του προσωπικού, που διέπεται από τις διατάξεις της παραγράφου αυτής, από το διορισμό ή τη μετάταξη του στις ανεξάρτητες διοικητικές αρχές μέχρι την ισχύ του νόμου αυτού, όπου συντρέχει περίπτωση, γίνεται με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 17 του Ν. 2084/1992 και 59 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, κατά περίπτωση, όπως ισχύουν κάθε φορά”.]

ΑΡΘΡΟ 56

Ηλικία συνταξιοδότησης - Χρόνος έναρξης πληρωμής της σύνταξης

(...)

“15, Η σύνταξη όσων θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με βάση τις διατάξεις της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του Κώδικα αυτού αρχίζει να καταβάλλεται μετά τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας τους.”

[Σημ.: Η παρ. 15 προστέθηκε με την παρ. 6 άρθρ.2 Ν.3234/2004,ΦΕΚ Α 52/18.2.2004.]

► 2.

ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 56

Ηλικία συνταξιοδότησης - Χρόνος έναρξης πληρωμής της σύνταξης

Άρθρο 2 Ν. 1976/91, όπως αντικ. με άρθρ.
19 παρ. 3 Ν. 2084/92 και 4 παρ. 3 Ν. 2227/94

1. Για την καταβολή της σύνταξης των υπαλλήλων, που υπάγονται στην συνταξιοδοτική προστασία του Δημοσίου, θεσπίζεται ηλικία συνταξιοδότησης, η οποία ορίζεται ως εξής:
 - α) Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μέχρι 31η Δεκεμβρίου 1997 το τεσσαρακοστό δεύτερο (42ο) έτος της ηλικίας τους συμπληρωμένο, προκειμένου για μητέρες που έχουν ανήλικα ή σωματικώς ή πνευματικώς ανίκανα παιδιά κατά ποσοστό από 50% και άνω, ή για γυναίκες με ανίκανο σύζυγο κατά ποσοστό 67% και άνω, το πεντηκοστό τρίτο (53ο) έτος της ηλικίας συμπληρωμένο προκειμένου για τις λοιπές γυναίκες και το πεντηκοστό πέμπτο (55ο) έτος συμπληρωμένο προκειμένου για τους άνδρες.

Το κατά το προηγούμενο εδάφιο τεσσαρακοστό δεύτερο (42ο) έτος της ηλικίας των γυναικών με ανήλικα ή ανίκανα παιδιά ή ανίκανο σύζυγο αυξάνεται από 1ης Ιανουαρίου 1993 κατά ένα εξάμηνο για κάθε ημερολογιακό έτος και μέχρι τη συμπλήρωση της ηλικίας του τεσσαρακοστού τέταρτου (44ου) έτους και έξι (6) μηνών, η δε υπάλληλος θα ακολουθεί το όριο της ηλικίας που ισχύει κατά το χρόνο που συμπληρώνει δεκαπενταετή πλήρη συντάξιμη υπηρεσία.

Η ηλικία συνταξιοδότησης, που προβλέπεται από τις διατάξεις της περίπτωσης αυτής, ισχύει και για τις γυναίκες του δεύτερου εδαφίου της περίπτ. α' της παρ. 1 του άρθρου 1 εφόσον συμπληρώνουν δεκαπενταετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία μέχρι 31ης Δεκεμβρίου 1997.
 - β) Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης από 1ης Ιανουαρίου 1998 και μετά, καθώς και για όσους προσλήφθηκαν για πρώτη φορά στο Δη-

μόσιο από 1ης Ιανουαρίου 1983 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1992, το πεντηκοστό (50ο) έτος της ηλικίας συμπληρωμένο, για μητέρες που έχουν ανήλικα ή σωματικώς ή πνευματικώς ανίκανα παιδιά κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) και άνω ή για γυναίκες με ανίκανο σύζυγο κατά ποσοστό εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω, το πεντηκοστό όγδοο (58ο) έτος συμπληρωμένο για τις λοιπές γυναίκες και το εξηκοστό (60ο) έτος της ηλικίας συμπληρωμένο προκειμένου για τους άνδρες.

Το κατά το προηγούμενο εδάφιο πεντηκοστό όγδοο (58ο) έτος ηλικίας των γυναικών και το εξηκοστό (60ο) έτος ηλικίας των ανδρών αυξάνεται από 1ης Ιανουαρίου 1998 και μετά κατά ένα εξάμηνο για κάθε ημερολογιακό έτος μέχρι τη συμπλήρωση του εξηκοστού (60ου) έτους για τις γυναίκες και του εξηκοστού πέμπτου (65ου) έτους για τους άνδρες, ο δε υπάλληλος θα ακολουθεί το όριο ηλικίας, που ισχύει κατά το χρόνο, που θεμελιώνει το δικαίωμα σύνταξης.

Το δικαίωμα σύνταξης, που θεμελιώνεται με βάση τις διατάξεις των προηγούμενων περιπτώσεων και τις διατάξεις του άρθρου 1, δεν θίγεται από ενδεχόμενες μεταβολές, που επέρχονται στην προσωπική ή οικογενειακή κατάσταση του υπαλλήλου, κατά την παραμονή του στην υπηρεσία μετά τη θεμελίωση.

Άρθρο 2 Ν. 1976/91, όπως αντικ. με άρθρα 19
παρ. 4 Ν. 2084/92 και 5 παρ. 6 Ν. 2320/95

► 4.

ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 56

Ηλικία συνταξιοδότησης - Χρόνος έναρξης πληρωμής της σύνταξης

(...)

5. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων η πληρωμή της σύνταξης αρχίζει από την επομένη της απομάκρυνσης του υπαλλήλου ή του στρατιωτικού από την υπηρεσία ή από την επομένη του θανάτου του ή από την επομένη λήξης των τυχόν καταβαλλόμενων κατά το επόμενο άρθρο τρίμηνων αποδοχών.

Το τελευταίο ισχύει και για το συνταξιούχο.

Άρθρο 56 παρ. 1 εδάφιο τρίτο Α.Ν. 1854/51,
όπως αντικ. με άρθρο 2 παρ. 3 Ν. 1813/1988

Η απομάκρυνση του πολιτικού υπαλλήλου λογίζεται ότι έγινε από τη χρονολογία δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της απόλυσης ή της αποδοχής της παραίτησης ή την ημέρα του θανάτου του υπαλλήλου. Αν παρασχέθηκε υπηρεσία και μετά τη χρονολογία δημοσίευσης, από την ημερομηνία που φέρει το έγγραφο κοινοποίησης των παραπάνω πράξεων και πάντως όχι πέρα από την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευση αυτή ή τη λήξη του διμήνου, για όσους απολύονται εξαιτίας νόσου που δεν επιδέχεται θεραπεία.

Για τους στρατιωτικούς η απομάκρυνση λογίζεται ότι έγινε σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 39.

Άρθρο 8 παρ. 15 Ν. 2592/98

Σε περίπτωση που τα αρμόδια όργανα για την απονομή της σύνταξης όταν κρίνουν το συνταξιοδοτικό δικαίωμα διαπιστώνουν σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις ότι η λύση της υπαλληλικής σχέσης του υπαλλήλου έχει επέλθει σε χρόνο προγενέστερο από εκείνο της πραγματικής αποχώρησής του από την υπηρεσία, η σύνταξή του ορίζεται ότι πρέπει να πληρωθεί από την επομένη που λήγουν οι αποδοχές που καταβάλλονται σύμφωνα με το επόμενο άρθρο.

Άρθρο 56 παρ. 2 Α.Ν. 1854/51, όπως αντικατ.
δι' άρθρου 10 Ν.Δ. 3768/57

► 5.

ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 59

Κρατήσεις για συντάξεις

Άρθρο 6 Ν. 1902/1990

1. Στους δημόσιους υπαλλήλους, πολιτικούς και στρατιωτικούς, που διορίζονται ως τακτικοί υπάλληλοι ή κατατάσσονται ως στρατιωτικοί από 1ης Οκτωβρίου 1990 και μετά, καθώς και στους υπαλλήλους ειδικών κατηγο-

ριών, που προσλαμβάνονται από την ίδια ημερομηνία και συνταξιοδοτούνται από το Δημόσιο, επιβάλλεται κράτηση υπέρ του Δημοσίου για σύνταξη στις μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές τους ίση με το ποσοστό που ισχύει κάθε φορά για τους ασφαλισμένους στην κοινή ασφάλιση του Ι.Κ.Α. Η κράτηση αυτή επιβάλλεται και στα επιδόματα εορτών Χριστουγέννων, Πάσχα και αδειάς.

2. Ως συντάξιμες αποδοχές στις οποίες επιβάλλεται η κράτηση για σύνταξη, νοούνται ο βασικός μισθός, το επίδομα χρόνου υπηρεσίας, το επίδομα ευδόκιμης παραμονής, όπου καταβάλλεται, και η Α.Τ.Α. Για όσους αμείβονται με ειδικό μισθολόγιο ή λαμβάνουν αποζημίωση ή έξοδα παράστασης η κράτηση υπολογίζεται στις αποδοχές που λαμβάνονται υπόψη για τον κανονισμό της σύνταξης ή της χορήγησής τους ή στις αποδοχές που αντιστοιχούν σε αποδοχές κλάδου δημόσιων υπαλλήλων, με τις οποίες συνταξιοδοτούνται.
3. Η παραπάνω κράτηση για σύνταξη καταβάλλεται και για την αναγνώριση ως συντάξιμης κάθε υπηρεσίας ή προϋπηρεσίας που λογίζεται ως συντάξιμη από το Δημόσιο. Αν κάποια από τις υπηρεσίες αυτές υπολογίζεται αυξημένη στο διπλάσιο, οι εισφορές καταβάλλονται επίσης αυξημένες στο διπλάσιο.

Επίσης καταβάλλεται:

- a) για τις πλασματικές υπηρεσίες και β) για τις υπηρεσίες που προσαυξάνουν τη σύνταξη με πεντηκοστά. Στην περίπτωση αυτή για τον υπολογισμό της κράτησης για τους υπαλλήλους, που έχουν μέχρι και είκοσι πέντε έτη υπηρεσίας, κάθε πεντηκοστό αντιστοιχεί σε ένα χρόνο υπηρεσίας, για τους υπαλλήλους που έχουν από είκοσι έξι μέχρι τριάντα έτη υπηρεσίας κάθε έτος αντιστοιχεί σε δύο πεντηκοστά και για όσους έχουν υπηρεσία πάνω από τριάντα ένα έτη κάθε έτος αντιστοιχεί σε τρία πεντηκοστά.
4. Η αναγνώριση των παραπάνω υπηρεσιών ως συντάξιμων καθώς και κάθε άλλης υπηρεσίας, για την οποία δεν έχει καταβληθεί η κράτηση της παραγράφου 1 και η οποία υπηρεσία υπολογίζεται στη σύνταξη, γίνεται έπειτα από αίτηση του υπαλλήλου με πράξη της αρμόδιας Διεύθυνσης Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, που εκδίδεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 66 του παρόντος, μετά τη συμπλήρωση πλήρους πενταετούς πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας που έχει τις προϋποθέσεις των άρθρων 11 και 36, αφού ληφθούν υπόψη και οι εξαιρέσεις των άρθρων 13 και 38.

Η κράτηση ενεργείται στις αποδοχές του χρόνου υποβολής της αίτησης για αναγνώριση. Η αναγνώριση πάντως μπορεί να γίνει και κατά τον κανονισμό της σύνταξης ύστερα πάντοτε από αίτηση του υπαλλήλου.

5. Σε περίπτωση αναγνώρισης των υπηρεσιών των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου αυτού, για τις οποίες έχει γίνει η κράτηση της παραγράφου 1 ή έχουν καταβληθεί εισφορές κύριας σύνταξης (εργοδότη και ασφαλισμένου) σε οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης, αυτή αποδίδεται στο Δημόσιο και ο υπάλληλος απαλλάσσεται από την καταβολή της κράτησης αυτής.
6. Σε περίπτωση αποχώρησης του υπαλλήλου από το Δημόσιο, χωρίς να θεμελιώνει συνταξιοδοτικό δικαίωμα από αυτό, το ποσό των κρατήσεων που του έχουν γίνει για κύρια σύνταξη μεταφέρεται σε οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης, στον οποίο ασφαλίστηκε ο υπάλληλος μετά τη λύση της υπαλληλικής του σχέσης ή είχε ασφαλιστεί πριν από το διορισμό του στο Δημόσιο.
7. Σχετικά με τα ένδικα μέσα, τον τρόπο καταβολής των εισφορών των προηγούμενων παραγράφων στο Δημόσιο, την απόδοση των εισφορών από τους ασφαλιστικούς οργανισμούς κύριας ασφάλισης στο Δημόσιο και αντίστροφα και τις λοιπές λεπτομέρειες, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 1 και 4 του Ν. 1405/1983, οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν προκειμένου για την αναγνώριση των προϋπηρεσιών του ιδιωτικού τομέα.
8. Η κράτηση της παραγράφου 1 επιβάλλεται και στις μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές των υπαλλήλων των νομικών προσώπων δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου γενικά, που έχουν δικαίωμα σύνταξης από το Δημόσιο καθώς και στις συντάξιμες αποδοχές οποιουδήποτε δημόσιου λειτουργού, που δικαιούται σύνταξη ή χορηγία από αυτό και αποδίδεται κάθε μήνα στο Δημόσιο.

Άρθρο 20 παρ. 2 Ν. 2084/1992

9. Από 1ης Ιανουαρίου 1993 επιβάλλεται μηνιαία κράτηση για σύνταξη σε όλους τους υπαλλήλους των παρ. 1 και 8, που έχουν προσληφθεί μέχρι την 30η Σεπτεμβρίου 1990, η οποία ανέρχεται σε πασοστό 3% στις αποδοχές της παραγρ. 2, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι μετά την 1η Ιανουαρίου 1991 ποσοστιαίες αυξήσεις, αυξάνεται δε σε ποσοστό 5% από 1ης Ιανουαρίου 1994 και στο ποσοστό που ισχύει κάθε φορά ως εισφορά εργαζόμενου για τους ασφαλισμένους στην κύρια κοινή ασφάλιση του Ι.Κ.Α., από 1ης Ιανουαρίου 1995 και μετά. Οπου ενεργείται κράτηση για σύνταξη και είναι μικρότερη από το παραπάνω ποσοστό αναπροσαρμόζεται στο ποσοστό αυτό.

10. Από τη μηνιαία κράτηση για σύνταξη των παραγράφων 1 και 9 εξαιρούνται οι τρίμηνες αποδοχές του άρθρου 57 του παρόντος.

[Σημ.: Ειδική μηνιαία εισφορά επιβλήθηκε με τη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 20 του Ν. 2084/92 και στις συντάξεις και τις χορηγίες που καταβάλλονται από το Δημόσιο. Η διάταξη αυτή όπως αντικ. με άρθρ. 26 ν. 2592/98 έχει ως εξής:

“Στις συντάξεις και χορηγίες, που καταβάλλονται από το Δημόσιο επιβάλλεται από 1ης Ιανουαρίου 1998 προσωρινή ειδική μηνιαία εισφορά υπέρ του Δημοσίου, η οποία παρακρατείται κατά την καταβολή τους, ως εξής:

Για τμήμα σύνταξης έως 120.000 δράχμων ποσοστό 1%.

Για το τμήμα σύνταξης από 120.001 - 200.000 δραχμών ποσοστό 2%.

Για το τμήμα σύνταξης από των 200.001 - 300.000 δραχμών ποσοστό 3%.

Για το τμήμα σύνταξης από 300.001 - 400.000 δραχμών ποσοστό 4% και για το τμήμα σύνταξης άνω των 400.000 δραχμών ποσοστό 5%.

Από την κράτηση αυτήν εξαιρούνται οι συντάξεις μέχρι του ποσού των εκατό χιλιάδων (120.000) δραχμών, οι προσωπικές συντάξεις, οι συντάξεις παθόντων εξαιτίας της υπηρεσίας, οι πολεμικές και οι εξομοιούμενες με αυτές συντάξεις, οι συντάξεις τψν παντελώς τυφλών, παραπληγικών, τετραπληγικών, των πασχόντων από μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική αναιμία, καθώς και τα δώρα εορτών και η πρόσθετη μισή σύνταξη.

Η ημερομηνία λήξης της ανωτέρω ειδικής εισφοράς δεν, μπορεί να γίνει ενωρίτερα της 31ης Δεκεμβρίου 2001 και ορίζεται με προεδρικό διάταγμα, που προτείνεται από τους Υπουργούς Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων”.

“11. Από 1ης Ιανουαρίου 2003, ποσό εκατόν εβδομήντα έξι (176) ευρώ από τα επιδόματα των πολιτικών δημοσίων υπαλλήλων των άρθρων 8 και 13του Ν. 2470/ 1997 (ΦΕΚ 40 Α) και του άρθρου 14 του Ν. 3016/2002 (ΦΕΚ 110 Α), υπόκειται σε όλες τις ασφαλιστικές εισφορές και λαμβάνεται υπόψη, στη βάση υπολογισμού της σύνταξης των εφεξής εξερχομένων από την υπηρεσία, κατά τα 7/35 του ποσοστού αναπλήρωσης της σύνταξης (80%), για κάθε έτος που έχουν καταβληθεί οι εισφορές.

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής έχουν ανάλογη εφαρμογή και για τα επιδόματα που καταβάλλονται με τις αποδοχές των λοιπών κατηγοριών υπαλλ-

λήλων και λειτουργιών του Δημοσίου, καθώς και των στρατιωτικών πλην των περιπτώσεων που ισχύουν ήδη ευνοϊκότερες ρυθμίσεις ως προς το ύψος του ανωτέρω ποσού .”

[Σημ.: Η παρ.11 προστέθηκε με την παρ.13 άρθρ.1 Ν.3029/2002,ΦΕΚ Α 160/11.7.2002.]

[Σημ.: Με την παρ.15 εδάφ.α' άρθρ.1 Ν.3234/2004, ΦΕΚ Α 52/18.2.2004,ορίζεται ότι: “5. α. Οι διατάξεις της παραγράφου 11 του άρθρου 59 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων που προστέθηκαν με τις διατάξεις της παραγράφου 13 του άρθρου 1 του Ν. 3029/2002 (ΦΕΚ 160 Α) παύουν να ισχύουν με εξαίρεση τους στρατιωτικούς”.]

[Σημ.: Σύμφωνα εξάλλου με την παρ. 5 του άρθρου 10 του Ν.3075/2002 (Α' 297) ορίσθηκε ότι:

“Οι διατάξεις της παραγράφου 13 του άρθρου 1 του Ν. 3029/2002 (ΦΕΚ 160 Α) δεν ισχύουν για τα πρόσωπα που διέπονται από τις διατάξεις των περιπτώσεων α' έως και η' της παραγράφου 1, καθώς και της παραγράφου 2, με βαθμό ταξίαρχου και άνω και των αντιστοίχων, του άρθρου αυτού.”]

[Σημ.: Σύμφωνα δε με την παρ. 6 του άρθρου 10 του Ν.3075/2002 (Α' 297) ορίσθηκαν τα εξής:

“α. Το ποσό της παραγράφου 13 του άρθρου 1 του Ν. 3029/2002 λαμβάνεται υπόψη από 1ης Ιανουαρίου 2003, για την αναπροσαρμογή της σύνταξης των συνταξιούχων του Δημοσίου που έχουν εξέλθει ή εξέρχονται από την Υπηρεσία μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2006 και δεν υπάγονται στις διατάξεις των περιπτώσεων α' έως και η' της παραγράφου 1, καθώς και της παραγράφου 2 από του βαθμού του ταξίαρχου και άνω και των αντιστοίχων, του άρθρου αυτού.

β. Η διαφορά που προκύπτει, κατά την αναπροσαρμογή των συντάξεων σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης περίπτωσης, θα καταβληθεί σταδιακά, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις της περίπτωσης γ' της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού.”]

“12. Οι διατάξεις της παραγράφου 4 έχουν εφαρμογή και για τα πρόσωπα της παραγράφου 9, του άρθρου αυτού.”

[Σημ.: Η παράγραφος 11,η οποία είχε προστεθεί με την παρ. 10 άρθρου 2 Ν.3075/2002, αναριθμήθηκε σε παρ. 12 και αντικαταστάθηκε ,από τότε που ίσχυσε, ως άνω με την παρ. 8 άρθρ.2 Ν.3234/2004,ΦΕΚ Α 52/18.2.2004.

“13. Η εισφορά, η συμπληρωματική εισφορά, η εισφορά εξαγοράς, καθώς και η κράτηση για κύρια σύνταξη, όπου απαιτούνται, κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα αυτού, για την αναγνώριση ως συντάξιμης, οποιασδήποτε προϋπηρεσίας ή υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένης και της στρατιωτικής θητείας, υπολογίζονται με βάση τις κάθε φορά συντάξιμες αποδοχές του χρόνου υποβολής της σχετικής αίτησης του υπαλλήλου ή του στρατιωτικού.”

[Σημ.: Η παρ. 13 προστέθηκε με την παρ. 8 άρθρ.2 Ν.3234/2004,ΦΕΚ Α 52/18.2.2004,η οποία ορίζει επίσης ότι:

Η ισχύς των διατάξεων της παραγράφου αυτής αρχίζει από 1ης Ιανουαρίου 2003 και από την ίδια ημερομηνία κάθε άλλη διάταξη που ρυθμίζει το θέμα της προηγούμενης περίπτωσης διαφορετικά καταργείται]

► 6

ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 9

Συντάξιμος μισθός γενικά

Άρθρο 9 παρ. 1 Α.Ν. 1854/51 όπως αντικ. με άρθρ. 6 παρ. 1 Ν.Δ. 3768/57 και 1 παρ. 1 Ν.1694/87

1. Ως μισθός με βάση τον οποίο κανονίζεται η σύνταξη λαμβάνεται ποσοστό του μηνιαίου μισθού ενεργείας του μισθολογικού κλιμακίου ή του βαθμού που έφερε και εμισθοδοτείτο ο υπάλληλος κατά την έξοδο του από την υπηρεσία, όπως αυτός ορίζεται από τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.

Άρθρο 36 παρ. 1 Ν 1202/81

Για αυτούς που λαμβάνουν σύμφωνα με το νόμο από 1.1.1981 μισθό που ανήκει σε βαθμό ανώτερο από αυτό που κατέχουν κατά την έξοδό τους από την υπηρεσία, η σύνταξη κανονίζεται με βάση το μισθό του βαθμού αυτού.

Άρθρο 9 παρ. 2. Α.Ν. 1854/51, όπως αντικ. με άρθρ.

36 παρ. 2 Ν

1202/81, 1 παρ. 2 Ν.1694/87 και 2 παρ. 1Ν.2320/95

“2. Για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου ως μισθός νοείται ο βασικός μισθός ενεργείας του μισθολογικού κλιμακίου ή του βαθμού που έφερε κατά την έξοδό του από την υπηρεσία μαζί με την προσαύξηση του επιδόματος χρόνου υπηρεσίας, καθώς και:

- α) για τους δικαστικούς λειτουργούς η πάγια αποζημίωση της παραγράφου 6 του άρθρου 2 του Ν. 2521/1997 (ΦΕΚ 174 Α'),
- β) για το κύριο προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους η πάγια αποζημίωση της παραγράφου 6 του άρθρου 10 του Ν. 2521/1997,
- γ) για τους ιατροδικαστές το ειδικό επίδομα ιατροδικαστικής υπηρεσίας της παραγράφου 3 του άρθρου 12 του Ν.2521/1997,
- δ) για τα μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. και Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. το επίδομα διδακτικής προετοιμασίας και εξωδιδακτικής απασχόλησης των περιπτώσεων γ' των παραγράφων 2 των άρθρων 13 και 15 του Ν. 2530/1997 (ΦΕΚ 218 Α'), αντίστοιχα,
- ε) για τους ερευνητές και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες (Ε.Λ.Ε.) το ειδικό ερευνητικό επίδομα της περίπτωσης δ/ της παραγράφου 3 του άρθρου 17 του Ν. 2530/1997,
- στ) για τους Συμβούλους και Παρέδρους του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, τους καθηγητές Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε. και Ανωτέρων Εκκλησιαστικών Σχολών το ειδικό ερευνητικό επίδομα της περίπτωσης στ' της παραγράφου 2 του άρθρου 18 του Ν. 2530/1997,
- ζ) για το επιστημονικό ερευνητικό προσωπικό του Κ.Ε.Π.Ε., το ειδικό επίδομα της περίπτωσης δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 19 του Ν. 2530/1997,
- η) για τους καθηγητές Ανωτάτων Στρατιωτικών Σχολών και Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας το επίδομα διδακτικής προετοιμασίας και εξωδιδακτικής απασχόλησης της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 20 του Ν.2530/1997, όπως αυτά ορίζονται κάθε φορά από τις οικείες μισθολογικές διατάξεις.”

[Σημ.: Το πρώτο εδάφιο της παρούσης παραγράφου αντικαταστάθηκε ως άνω από 1ης Ιανουαρίου 2003, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 10 του Ν.3075/2002 (Α' 297).

[Σημ.: Σύμφωνα δε με τις παρ. 3 και 4 του άρθρου 10 του Ν. 3075/2002 (Α' 297) ορίζονται τα ακόλουθα:

“Οι συντάξεις όσων από τα πρόσωπα των προηγούμενων παραγράφων έχουν αποχωρήσει από την υπηρεσία έως και την 31 η Δεκεμβρίου 2002 αναπροσαρμόζονται οίκοθεν ή με αίτηση των ενδιαφερομένων από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού, ανεξάρτητα αν ελάμβαναν τις παροχές αυτές κατά τη διάρκεια της ενεργού υπηρεσίας τους. Η διαφορά μεταξύ της κανονιζόμενης ή της αναπροσαρμοζόμενης σύνταξης με βάση τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων 1, 2 και 3 και της σύνταξης που προκύπτει με βάση τις αντικαθιστώμενες διατάξεις, θα καταβληθεί ως εξής:

- α) Προκειμένου για τα πρόσωπα των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, στο σύνολό της από 1ης Ιανουαρίου 2003.
- β) Προκειμένου για τα πρόσωπα της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, τμηματικά, δηλαδή: το 25% αυτής από 1.1.2003,
- γ) το άλλο 25% από 1.7.2003,
- δ) το άλλο 25% από 1.1.2004 και ε) το υπόλοιπο 25% από 1.7.2004.
- στ) Προκειμένου για τα πρόσωπα των περιπτώσεων γ' και ε' έως και η' της παραγράφου 1, καθώς και της παραγράφου 2 από του βαθμού του ταξιάρχου και άνω, καθώς και των αντιστοίχων, του άρθρου αυτού, τμηματικά, δηλαδή: το ένα πέμπτο (1/5) αυτής την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους, αρχίζοντας από 1ης Ιανουαρίου 2003 και μέχρι την ολοκλήρωσή της”.

[Σημ.: Σύμφωνα εξάλλου με την παρ. 7 του άρθρου 10 του Ν.3075/2002 (Α' 297) ορίσθηκαν τα εξής:

“Τα επιδόματα ή οι αποζημιώσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού, από 1ης Ιανουαρίου 2003 και μετά, υπόκεινται σε κράτηση για κύρια σύνταξη υπέρ Δημοσίου. Τα ποσά του προηγούμενου εδαφίου για κανέναν λόγο δεν λαμβάνονται υπόψη για την καταβολή αναδρομικών ποσών που προκύπτουν από τον κανονισμό ή την αναπροσαρμογή της σύνταξης, για χρονικό διάστημα πριν την 1η Ιανουαρίου 2003, κατά το οποίο οι παροχές αυτές δεν είχαν υποβληθεί σε κράτηση για κύρια σύνταξη υπέρ Δημοσίου, με εξαίρεση μόνο τις περιπτώσεις που έχουν εκδοθεί, μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού, αμετάκλητες, για το θέμα αυτό, δικαστικές αποφάσεις, που αφορούν τα πρόσωπα της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.”

Άρθρο 2 παρ. 5 Ν. 2703/99

Απαραίτητη προϋπόθεση, προκειμένου να ληφθούν υπόψη για τον κανονισμό, τον ανακαθορισμό ή την αύξηση της σύνταξης ο βασικός μισθός και το χρονοεπίδομα, είναι να έχουν υποβληθεί οι παροχές αυτές στην προβλεπόμενη από τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 9 του άρθρου 59 του Κώδικα αυτού κράτηση υπέρ του Δημοσίου για σύνταξη κατά περίπτωση. Σε κάθε περίπτωση καμία μισθολογική απολαβή ή τμήμα της δε λαμβάνεται υπόψη για το κανονισμό, τον ανακαθορισμό ή την αύξηση της σύνταξης, αν δεν έχει υποβληθεί στην κράτηση που προαναφέρεται.

Άρθρο 2 παρ. 2 787/78

Αν μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν.787/78 (21.6.1978) για τον κανονισμό της σύνταξης λαμβανόνται υπόψη ο βασικός μισθός ενεργείας και η προσαύξηση πολυετούς συνολικής υπηρεσίας ή ο βασικός μισθός ενεργείας και η προσαύξηση ευδόκιμης παραμονής στον ίδιο βαθμό, το επίδομα χρόνου υπηρεσίας που αναλογεί κατά το προηγούμενο εδάφιο υπολογίζεται μειωμένο κατά 2/3 ή 1/3 αντίστοιχα.

Άρθρο 4 παρ. 1 Ν.Δ. 4605/66 σε συνδ. με άρθρ. 2
παρ. 1 Ν.787/78, όπως
αντικ. με άρθρ. 1 παρ. 3 Ν.1694/87

3. Οι διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την εξέλιξη των εν ενεργεία δημόσιων πολιτικών υπαλλήλων σε μισθολογικά κλιμάκια καθώς και για την προσαύξηση του βασικού μισθού του με το επίδομα χρόνου υπηρεσίας, λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του συντάξιμου μισθού που προβλέπεται από το άρθρο αυτό, ανεξάρτητα από το χρόνο του τερματισμού της συντάξιμης υπηρεσίας και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των διατάξεων αυτών .

Άρθρο 2 παρ. Α.Ν. 377/68

Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται και αν ακόμη οι προσαυξήσεις που δόθηκαν μετά την έξοδο του υπαλλήλου από την υπηρεσία είναι μικρότερες από εκείνες που εδικαιούτο αυτός κατά την έξοδό του από την υπηρεσία.

Άρθρο 4 παρ. 2. Ν.1902/90

Κατ'εξαιρέση τα μισθολογικά κλιμάκια ή οι προσαυξήσεις του μισθού που χορηγούνται στους υπαλλήλους ως κίνητρα παραμονής στην υπηρεσία δεν λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του συντάξιμου μισθού και την αναπροσαρμογή των συντάξεων σε όσους είχαν εξέλθει από την υπηρεσία κατά το χρόνο της χορήγησης τους και δεν τα είχαν δικαιωθεί όταν ήταν στην ενέργεια.

Άρθρο 9 παρ. 3 Α.Ν. 1854/51 σε συνδ.
με το άρθρ. 1 παρ. 1 Ν.Δ. 829/71

4. Το ποσοστό της παρ. 1 αυτού του άρθρου με βάση το οποίο κανονίζεται η σύνταξη του υπαλλήλου, ορίζεται στα 80% του συνόλου των απολαβών που αναφέρονται στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου.

Άρθρο 9 παρ. 4 Α.Ν. 1854/51 και 6 παρ.
2 Ν.Δ. 3055/54 όπως αντικ. με
τα άρθρ. 15 παρ. 1 Ν.1489/84 και 2 παρ. 2 Ν.2320/95

5. Σε περίπτωση που αυξάνεται ο βασικός μισθός της παραγράφου 2 ή το επίδομα χρόνου υπηρεσίας, αυξάνονται ανάλογα και οι συντάξεις, κάθε Δε άλλου είδους παροχές που καταβάλλονται στους εν ενεργεία υπαλλήλους είτε με μορφή επιδόματος είτε με μορφή εξόδων κίνησης είτε με οποιαδήποτε άλλη μορφή, ανεξάρτητα από τον τρόπο υπολογισμού τους, δεν αποτελούν αύξηση του βασικού μισθού και δεν λαμβάνονται υπόψη για τον κανονισμό ή την αύξηση της σύνταξης εκτός αν αυτό προβλέπεται από ειδική συνταξιοδοτική διάταξη.

Άρθρο 9 παρ. 5 Α.Ν.1854/51

6. Αυτός που παραιτείται λόγω υποβιβασμού ενώ είχε αποκτήσει δικαίωμα σε σύνταξη ή απολύεται για άλλη αιτία, εκτός από πειθαρχικό παράπτωμα, δικαιούται σ'ένα δίμηνο από τον υποβιβασμό σε κανονισμό σύνταξης με βάση το μισθό του βαθμού από τον οποίο υποβιβάστηκε εφόσον συντρέχουν και οι άλλες προϋποθέσεις αυτού του άρθρου. Γι αυτόν που υποβιβάζεται για πειθαρχικό παράπτωμα η σύνταξη κανονίζεται κατ'εξαιρέση με βάση το μισθό του βαθμού στον οποίο υποβιβάστηκε.

Άρθρο 9 παρ. 6 Α.Ν. 1854/51

7. Γι' αυτούς που δεν μισθοδοτούνται από το Δημόσιο Ταμείο και δικαιούνται σύνταξη από το ποσοστό της παραπάνω παραγρ. 4 υπολογίζεται με βάση το μισθό που ανήκει στο βαθμό στον οποίο αυτοί εξομοιώνονται.
Με διατάγματα που εκδίδονται ύστερα από γνώμη της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου κανονίζονται τα σχετικά με τη διαβάθμιση αυτών που τυχόν δεν είχαν εξομοιωθεί.
Όταν γίνει μία φορά η διαβάθμιση των υπαλλήλων αυτών δεν επιτρέπεται νέα διαβάθμισή τους.
8. Για τον κανονισμό της σύνταξης των δημοσίων υπαλλήλων που αναφέρονται στο άρθρο 11 του Α.Ν. 835/1948 λαμβάνεται υπόψη το ποσοστό του μισθού που αναφέρεται στην παραπάνω παρ. 4 τον οποίο λαμβάνουν κάθε φορά.

Άρθρο 9 παρ. 8 Α.Ν. 1854/51

9. Για το προσωπικό των Σχολείων που λειτουργούν μέσα στο Κράτος και έχουν αναγνωρισθεί ως ισότιμα με Γυμνάσιο ή Δημόσιο Διδασκαλείο ή Δημόσια Εμπορική Σχολή ισχύει η διαβάθμιση που έγινε με το Β.Δ/γμα της 18ης Ιουνίου 1951.
10. Για τους υπαλλήλους με σύμβαση που αναφέρονται στην παρ. 6 του άρθρου 1 ως μισθός για τον κανονισμό της σύνταξής τους λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός του κλιμακίου του κλάδου δημοσίων πολιτικών υπαλλήλων, σύμφωνα με τις διακρίσεις του άρθρου 3 του Ν.2470/1997, με τους οποίους έχουν τα ίδια τυπικά προσόντα και που αντιστοιχεί στα έτη υπηρεσίας του κάθε υπαλλήλου μαζί με την προσαύξηση του επιδόματος χρόνου υπηρεσίας, όπως αυτό ισχύει κατά το χρόνο της εξόδου τους για τους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους.

Άρθρο 19 παρ. 2 Ν.1813/88

Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται ανάλογα και στους γιατρούς των νοσηλευτικών ιδρυμάτων του Ν.Δ. 2592/1953 που δεν έχουν υπαχθεί στο Εθνικό Σύστημα Υγείας.

Άρθρο 2 παρ. 6 Ν.2703/99

11. Για τον κανονισμό της σύνταξης του προσωπικού του Κ.Ε.Π.Ε, με εξαίρεση το επιστημονικό προσωπικό του, λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός του μισθολογικού κλιμακίου του κλάδου δημόσιων πολιτικών υπαλλήλων σύμφωνα με τις διακρίσεις του άρθρου 3 του Ν2470/1997, με τους οποίους έχουν τα ίδια τυπικά προσόντα και που αντιστοιχεί στα έτη υπηρεσίας του κάθε υπαλλήλου μαζί με την προσαύξηση του επιδόματος χρόνου υπηρεσίας, όπως αυτό ισχύει κατά το χρόνο της εξόδου τους για τους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους.

Άρθρο 1 παρ. 7Ν 1694/87 σε συνδ. με άρθρ. 1
παρ. 1 Ν.2592/98

12. Η κατάταξη των υπαλλήλων των παρ. 10 και 11 του άρθρου αυτού και 6 του άρθρου 82 στους αντίστοιχους κλάδους σύμφωνα με τις διακρίσεις του άρθρου 3 του Ν. 2470/1997 και στα μισθολογικά κλιμάκια θα ενεργείται κατά τον κανονισμό ή την αναπροσαρμογή της σύνταξης από την αρμόδια διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Άρθρο 7 παρ. 1 Ν.1813/88

13. Για τον κανονισμό της σύνταξης των εκπαιδευτικών που εξέρχονται από την υπηρεσία από θέση σχολικού συμβούλου του Ν.1304/1982, καθώς και όσων εξέρχονται από θέση προϊστάμενου γραμματείας των Α.Ε.Ι. πριν από τη λήξη της θητείας τους ως μισθός λαμβάνεται υπόψη το αναφερόμενο στην παράγραφο 4 ποσοστό του μηνιαίου μισθού ενεργείας της οργανικής τους θέσης, στην οποία εξελίσσονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 19 του Ν. 1304/1982 και 57 και 70 του Ν. 1566/1985.

Άρθρο 7 Ν. 1902/90, όπως αντικ. με άρθρο 2
παρ. 3 Ν2320/95 και 1 παρ. 3 Ν2592/98

Ως μισθός για τον κανονισμό της σύνταξης των γενικών διευθυντών λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός της αντίστοιχης θέσης του Γενικού Διευθυντή, όπως αυτός ορίζεται από τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά κατά το χρόνο της εξόδου τους από την υπηρεσία, προσαυξημένος με το επίδομα χρόνου υπηρεσίας που αντιστοιχεί στο μισθό αυτό και στα έτη υπηρεσίας τους. Τη

σύνταξη αυτή δικαιούνται όσοι διετέλεσαν σε θέση Γενικού Διευθυντή για μία τουλάχιστον τριετία, με εξαίρεση τις περιπτώσεις θανάτου ή απόλυσης λόγω νόσου ή τριακονταπενταετίας ή ορίου ηλικίας ή κατάργησης της θέσης τους.

Άρθρο 1 παρ. 1 Ν.1977/91 σε συνδ. με άρθρ. 1
παρ. 4 Ν.2592/98

“15. Για τον κανονισμό της σύνταξης του υπαλλήλου, ο οποίος καθίσταται πλήρως ανίκανος για εργασία κατά την εκτέλεση υπηρεσίας που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο, λαμβάνονται υπόψη οι συντάξιμες αποδοχές του καταληκτικού κλιμακίου ή καταληκτικού βαθμού στον οποίο θα εξελισσόταν μισθολογικά ή βαθμολογικά σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κατά το χρόνο του παθήματος και αντιστοιχούν σε τριακονταπενταετή πραγματική υπηρεσία.

Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου έχουν εφαρμογή και για όποιον καθίσταται πλήρως ανίκανος για εργασία εξαιτίας δολοφονικής επίθεσης από ένα μόνο άτομο ή ομάδα κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας ή λόγω της ιδιότητάς του ως υπαλλήλου στην ενέργεια ή συνταξιούχου.”

[Σημ.: Η παρ. 15 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 1 άρθρ.2 Ν.3234/2004, ΦΕΚ Α 52/18.2.2004.]

“16α. Για όσους αποχωρούν από την υπηρεσία από 1 ης Ιανουαρίου 2008 ως συντάξιμος μισθός, με βάση τον οποίο κανονίζεται η σύνταξη, λαμβάνεται υπόψη:

- i. Για συνολική συντάξιμη υπηρεσία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα αυτού, μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2007, ο οριζόμενος από τις διατάξεις των παραγράφων 115 του άρθρου αυτού.
- ii. Για συνολική συντάξιμη υπηρεσία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα αυτού, η οποία διανύεται από 1 ης Ιανουαρίου 2008 και μετά, ποσοστό του ηλικίου της διαιρέσεως του συνόλου των μηνιαίων ασφαλιστέων αποδοχών, που έλαβε ο υπάλληλος κατά τα πέντε τελευταία έτη που προηγούνται της ημερομηνίας κατά την οποία αποχωρεί της υπηρεσίας, χωρίς τον υπολογισμό των τρίμηνων αποδοχών, των δώρων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδείας, δια του αριθμού των μηνών υπηρεσίας που έχει πραγματοποιήσει ο υπάλληλος εντός της χρονικής αυτής περιόδου.

Αν ο υπάλληλος στην ίδια χρονική περίοδο δεν έχει σαράντα (40) τουλάχιστον μηνών υπηρεσία, για τον προσδιορισμό των μηνιαίων ασφαλιστέων αποδοχών συνυπολογίζονται και οι ασφαλιστέες αποδοχές μηνών υπηρεσίας της αμέσως προηγούμενης χρονικής περιόδου, μέχρι τη συμπλήρωση του αριθμού των σαράντα (40) μηνών.

Για τον προσδιορισμό των παραπάνω συνολικών αποδοχών λαμβάνονται υπόψη οι αποδοχές που έλαβε ο υπάλληλος κατά τη χρονική περίοδο των προηγούμενων εδαφίων της περίπτωσης αυτής, όπως αυτές έχουν διαμορφωθεί κατά το χρόνο αποχώρησής του από την υπηρεσία.

Ειδικά για τους υπαλλήλους που θα αποχωρήσουν από 1ης Ιανουαρίου 2008 μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2012, για τον προσδιορισμό των συνολικών αποδοχών, θα λαμβάνεται υπόψη ποσοστό του ηλικίου της διαιρέσεως του συνόλου των μηνιαίων ασφαλιστέων αποδοχών που έλαβε ο υπάλληλος από 1ης Ιανουαρίου 2008 και μέχρι την αποχώρησή του, χωρίς τον υπολογισμό των τρίμηνων αποδοχών, των δώρων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδειάς, δια τρι αριθμού των μηνών υπηρεσίας του κατά τη χρονική αυτή περίοδο.

β. Το ποσοστό της υποπερίπτωσης ii της προηγούμενης περίπτωσης της παραγράφου αυτής, με βάση το οποίο κανονίζεται η σύνταξη, ορίζεται σε 79% για όσους αποχωρήσουν το έτος 2008, μειούμενο κατά 1 % για καθένα από τα επόμενα έτη αποχώρησης του υπαλλήλου και καταλήγει σε 70%, για όσους αποχωρούν από το έτος 2017 και μετά.

γ. Ως ασφαλιστέες αποδοχές, με βάση τις οποίες υπολογίζεται η σύνταξη της υποπερίπτωσης ii της περίπτωσης α' της παραγράφου αυτής, νοείται το σύνολο των αποδοχών του υπαλλήλου, οι οποίες έχουν υποβληθεί σε κράτηση για κύρια σύνταξη, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 59 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων .”

[Σημ.: Η παρ. 16 προστέθηκε με την παρ. 1 άρθρ.1 Ν.3029/2002, ΦΕΚ Α 160/11.7.2002.]

[Σημ.: Με την παρ. 1 άρθρ.1 Ν.3234/2004,ΦΕΚ Α 52/18.1.2004, ορίζεται ότι: “Όπου στις διατάξεις των άρθρων 9 και 82 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (Π.Δ. 166/2000, ΦΕΚ 153 Α) αναφέρεται “Ν. 2470/1997” από 1ης Ιανουαρίου 2004 και μετά, νοείται “Ν. 3205/2003 (ΦΕΚ 297 Α)”.

► 5.

ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 59

Κρατήσεις για συντάξεις

Άρθρο 6 Ν. 1902/1990

1. Στους δημόσιους υπαλλήλους, πολιτικούς και στρατιωτικούς, που διορίζονται ως τακτικοί υπάλληλοι ή κατατάσσονται ως στρατιωτικοί από 1ης Οκτωβρίου 1990 και μετά, καθώς και στους υπαλλήλους ειδικών κατηγοριών, που προσλαμβάνονται από την ίδια ημερομηνία και συνταξιοδοτούνται από το Δημόσιο, επιβάλλεται κράτηση υπέρ του Δημοσίου για σύνταξη στις μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές τους ίση με το ποσοστό που ισχύει κάθε φορά για τους ασφαλισμένους στην κοινή ασφάλιση του Ι.Κ.Α. Η κράτηση αυτή επιβάλλεται και στα επιδόματα εορτών Χριστουγέννων, Πάσχα και αδείας.
2. Ως συντάξιμες αποδοχές στις οποίες επιβάλλεται η κράτηση για σύνταξη, νοούνται ο βασικός μισθός, το επίδομα χρόνου υπηρεσίας, το επίδομα ευδόκιμης παραμονής, όπου καταβάλλεται, και η Α.Τ.Α. Για όσους αμείβονται με ειδικό μισθολόγιο ή λαμβάνουν αποζημίωση ή έξοδα παράστασης η κράτηση υπολογίζεται στις αποδοχές που λαμβάνονται υπόψη για τον κανονισμό της σύνταξης ή της χορήγησής τους ή στις αποδοχές που αντιστοιχούν σε αποδοχές κλάδου δημόσιων υπαλλήλων, με τις οποίες συνταξιοδοτούνται.
3. Η παραπάνω κράτηση για σύνταξη καταβάλλεται και για την αναγνώριση ως συντάξιμης κάθε υπηρεσίας ή προϋπηρεσίας που λογίζεται ως συντάξιμη από το Δημόσιο. Αν κάποια από τις υπηρεσίες αυτές υπολογίζεται αυξημένη στο διπλάσιο, οι εισφορές καταβάλλονται επίσης αυξημένες στο διπλάσιο.

Επίσης καταβάλλεται:

- α) για τις πλασματικές υπηρεσίες και β) για τις υπηρεσίες που προσαυξάνουν τη σύνταξη με πεντηκοστά. Στην περίπτωση αυτή για τον υπολογισμό της κράτησης για τους υπαλλήλους, που έχουν μέχρι και είκοσι πέντε έτη υπηρεσίας, κάθε πεντηκοστό αντιστοιχεί σε ένα χρόνο υπηρεσίας, για τους υπαλλήλους που έχουν από είκοσι έξι μέχρι τριάντα έτη υπηρεσίας κάθε έτος αντιστοιχεί σε δύο πεντηκοστά και για όσους

έχουν υπηρεσία πάνω από τριάντα ένα έτη κάθε έτος αντιστοιχεί σε τρία πεντηκοστά.

4. Η αναγνώριση των παραπάνω υπηρεσιών ως συντάξιμων καθώς και κάθε άλλης υπηρεσίας, για την οποία δεν έχει καταβληθεί η κράτηση της παραγράφου 1 και η οποία υπηρεσία υπολογίζεται στη σύνταξη, γίνεται έπειτα από αίτηση του υπαλλήλου με πράξη της αρμόδιας Διεύθυνσης Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, που εκδίδεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 66 του παρόντος, μετά τη συμπλήρωση πλήρους πενταετούς πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας που έχει τις προϋποθέσεις των άρθρων 11 και 36, αφού ληφθούν υπόψη και οι εξαιρέσεις των άρθρων 13 και 38.

Η κράτηση ενεργείται στις αποδοχές του χρόνου υποβολής της αίτησης για αναγνώριση. Η αναγνώριση πάντως μπορεί να γίνει και κατά τον κανονισμό της σύνταξης ύστερα πάντοτε από αίτηση του υπαλλήλου.

5. Σε περίπτωση αναγνώρισης των υπηρεσιών των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου αυτού, για τις οποίες έχει γίνει η κράτηση της παραγράφου 1 ή έχουν καταβληθεί εισφορές κύριας σύνταξης (εργοδότη και ασφαλισμένου) σε οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης, αυτή αποδίδεται στο Δημόσιο και ο υπάλληλος απαλλάσσεται από την καταβολή της κράτησης αυτής.
6. Σε περίπτωση αποχώρησης του υπαλλήλου από το Δημόσιο, χωρίς να θεμελιώνει συνταξιοδοτικό δικαίωμα από αυτό, το ποσό των κρατήσεων που του έχουν γίνει για κύρια σύνταξη μεταφέρεται σε οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης, στον οποίο ασφαλίστηκε ο υπάλληλος μετά τη λύση της υπαλληλικής του σχέσης ή είχε ασφαλιστεί πριν από το διορισμό του στο Δημόσιο.
7. Σχετικά με τα ένδικα μέσα, τον τρόπο καταβολής των εισφορών των προηγούμενων παραγράφων στο Δημόσιο, την απόδοση των εισφορών από τους ασφαλιστικούς οργανισμούς κύριας ασφάλισης στο Δημόσιο και αντίστροφα και τις λοιπές λεπτομέρειες, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 1 και 4 του Ν. 1405/1983, οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν προκειμένου για την αναγνώριση των προϋπηρεσιών του ιδιωτικού τομέα.
8. Η κράτηση της παραγράφου 1 επιβάλλεται και στις μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές των υπαλλήλων των νομικών προσώπων δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου γενικά, που έχουν δικαίωμα σύνταξης από το Δημόσιο καθώς και στις συντάξιμες αποδοχές οποιουδήποτε δημόσιου λειτουργού, που δικαιούται σύνταξη ή χορηγία από αυτό και αποδίδεται κάθε μήνα στο Δημόσιο.

Άρθρο 20 παρ. 2 Ν. 2084/1992

9. Από 1ης Ιανουαρίου 1993 επιβάλλεται μηνιαία κράτηση για σύνταξη σε όλους τους υπαλλήλους των παρ. 1 και 8, που έχουν προσληφθεί μέχρι την 30η Σεπτεμβρίου 1990, η οποία ανέρχεται σε ποσοστό 3% στις αποδοχές της παραγρ. 2, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι μετά την 1η Ιανουαρίου 1991 ποσοστιαίες αυξήσεις, αυξάνεται δε σε ποσοστό 5% από 1ης Ιανουαρίου 1994 και στο ποσοστό που ισχύει κάθε φορά ως εισφορά εργαζόμενου για τους ασφαλισμένους στην κύρια κοινή ασφάλιση του Ι.Κ.Α., από 1ης Ιανουαρίου 1995 και μετά. Οπου ενεργείται κράτηση για σύνταξη και είναι μικρότερη από το παραπάνω ποσοστό αναπροσαρμόζεται στο ποσοστό αυτό.

Άρθρο 6 παρ. 17 Ν. 2227/1994

10. Από τη μηνιαία κράτηση για σύνταξη των παραγράφων 1 και 9 εξαιρούνται οι τρίμηνες αποδοχές του άρθρου 57 του παρόντος.

[Σημ.: Ειδική μηνιαία εισφορά επιβλήθηκε με τη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 20 του Ν. 2084/92 και στις συντάξεις και τις χορηγίες που καταβάλλονται από το Δημόσιο. Η διάταξη αυτή όπως αντικ. με άρθρ. 26 ν. 2592/98 έχει ως εξής:

“Στις συντάξεις και χορηγίες, που καταβάλλονται από το Δημόσιο επιβάλλεται από 1ης Ιανουαρίου 1998 προσωρινή ειδική μηνιαία εισφορά υπέρ του Δημοσίου, η οποία παρακρατείται κατά την καταβολή τους, ως εξής:

Για τμήμα σύνταξης έως 120.000 δραχμών ποσοστό 1%.

Για το τμήμα σύνταξης από 120.001 - 200.000 δραχμών ποσοστό 2%.

Για το τμήμα σύνταξης από των 200.001 - 300.000 δραχμών ποσοστό 3%.

Για το τμήμα σύνταξης από 300.001 - 400.000 δραχμών ποσοστό 4% και

για το τμήμα σύνταξης άνω των 400.000 δραχμών ποσοστό 5%.

Από την κράτηση αυτήν εξαιρούνται οι συντάξεις μέχρι του ποσού των εκατό χιλιάδων (120.000) δραχμών, οι προσωπικές συντάξεις, οι συντάξεις παθόντων εξαιτίας της υπηρεσίας, οι πολεμικές και οι εξομοιούμενες με αυτές συντάξεις, οι συντάξεις των παντελώς τυφλών, παραπληγικών, τετραπληγικών, των πασχόντων από μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική αναιμία, καθώς και τα δώρα εορτών και η πρόσθετη μισή σύνταξη.

Η ημερομηνία λήξης της ανωτέρω ειδικής εισφοράς δεν, μπορεί να γίνει ενωρίτερα της 31ης Δεκεμβρίου 2001 και ορίζεται με προεδρικό διάταγμα, που

προτείνεται από τους Υπουργούς Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων”.

“11. Από 1ης Ιανουαρίου 2003, ποσό εκατόν εβδομήντα έξι (176) ευρώ από τα επιδόματα των πολιτικών δημοσίων υπαλλήλων των άρθρων 8 και 13του Ν. 2470/ 1997 (ΦΕΚ 40 Α) και του άρθρου 14 του Ν. 3016/2002 (ΦΕΚ 110 Α), υπόκειται σε όλες τις ασφαλιστικές εισφορές και λαμβάνεται υπόψη, στη βάση υπολογισμού της σύνταξης των εφεξής εξερχομένων από την υπηρεσία, κατά τα 7/35 του ποσοστού αναπλήρωσης της σύνταξης (80%), για κάθε έτος που έχουν καταβληθεί οι εισφορές.

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής έχουν ανάλογη εφαρμογή και για τα επιδόματα που καταβάλλονται με τις αποδοχές των λοιπών κατηγοριών υπαλλήλων και λειτουργών του Δημοσίου, καθώς και των στρατιωτικών πλην των περιπτώσεων που ισχύουν ήδη ευνοϊκότερες ρυθμίσεις ως προς το ύψος του ανωτέρω ποσού .”

[Σημ.: Η παρ. 11 προστέθηκε με την παρ. 13 άρθρ.1 Ν.3029/2002,ΦΕΚ Α 160/ 11.7.2002.]

[Σημ.: Με την παρ. 15 εδάφ.α’ άρθρ.1 Ν.3234/2004, ΦΕΚ Α 52/18.2.2004, ορίζεται ότι:

“5α. Οι διατάξεις της παραγράφου 11 του άρθρου 59 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων που προστέθηκαν με τις διατάξεις της παραγράφου 13 του άρθρου 1 του Ν. 3029/2002 (ΦΕΚ 160 Α) παύουν να ισχύουν με εξαίρεση τους στρατιωτικούς”.]

[Σημ.: Σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 10 του Ν.3075/2002 (Α’ 297) ορίστηκε ότι:

“Οι διατάξεις της παραγράφου 13 του άρθρου 1 του Ν. 3029/2002 (ΦΕΚ 160 Α) δεν ισχύουν για τα πρόσωπα που διέπονται από τις διατάξεις των περιπτώσεων α’ έως και η’ της παραγράφου 1, καθώς και της παραγράφου 2, με βαθμό ταξίαρχου και άνω και των αντιστοίχων, του άρθρου αυτού.”

[Σημ.: Σύμφωνα δε με την παρ. 6 του άρθρου 10 του Ν.3075/2002 (Α’ 297) ορίστηκαν τα εξής:

“α. Το ποσό της παραγράφου 13 του άρθρου 1 του Ν. 3029/2002 λαμβάνεται υπόψη από 1ης Ιανουαρίου 2003, για την αναπροσαρμογή της σύνταξης των συνταξιούχων του Δημοσίου που έχουν εξέλθει ή εξέρχονται από την Υπηρεσία μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2006 και δεν υπάγονται στις διατάξεις των

περιπτώσεων α' έως και η' της παραγράφου 1, καθώς και της παραγράφου 2 από του βαθμού του ταξιάρχου και άνω και των αντιστοίχων, του άρθρου αυτού.

- β. Η διαφορά που προκύπτει, κατά την αναπροσαρμογή των συντάξεων σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης περίπτωσης, θα καταβληθεί σταδιακά, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις της περίπτωσης γ' της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού.”

“12. Οι διατάξεις της παραγράφου 4 έχουν εφαρμογή και για τα πρόσωπα της παραγράφου 9, του άρθρου αυτού.”

[Σημ.: Η παράγραφος 11, η οποία είχε προστεθεί με την παρ. 10 άρθρου 2 Ν.3075/2002, αναριθμήθηκε σε παρ. 12 και αντικαταστάθηκε ,από τότε που ίσχυσε, ως άνω με την παρ. 8 άρθρ.2 Ν.3234/2004, ΦΕΚ Α 52/18.2.2004.]

“13. Η εισφορά, η συμπληρωματική εισφορά, η εισφορά εξαγοράς, καθώς και η κράτηση για κύρια σύνταξη, όπου απαιτούνται, κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα αυτού, για την αναγνώριση ως συντάξιμης, οποιασδήποτε προϋπηρεσίας ή υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένης και της στρατιωτικής θητείας, υπολογίζονται με βάση τις κάθε φορά συντάξιμες αποδοχές του χρόνου υποβολής της σχετικής αίτησης του υπαλλήλου ή του στρατιωτικού.”

[Σημ.: Η παρ. 13 προστέθηκε με την παρ. 8 άρθρ.2 Ν.3234/2004, ΦΕΚ Α 52/18.2.2004, η οποία ορίζει επίσης ότι:

Η ισχύς των διατάξεων της παραγράφου αυτής αρχίζει από 1ης Ιανουαρίου 2003 και από την ίδια ημερομηνία κάθε άλλη διάταξη που ρυθμίζει το θέμα της προηγούμενης περίπτωσης διαφορετικά καταργείται]

► 6.

ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 9

Συντάξιμος μισθός γενικά

Άρθρο 9 παρ. 1 Α.Ν. 1854/51 όπως αντικ. με άρθρ. 6 παρ. 1 Ν.Δ. 3768/57 και 1 παρ. 1 Ν.1694/87

1. Ως μισθός με βάση τον οποίο κανονίζεται η σύνταξη λαμβάνεται ποσοστό του μηνιαίου μισθού ενεργείας του μισθολογικού κλιμακίου ή του βαθμού που έφερε και εμισθοδοτείτο ο υπάλληλος κατά την έξοδο του από την υπηρεσία, όπως αυτός ορίζεται από τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.

Άρθρο 36 παρ. 1 Ν 1202/81

Για αυτούς που λαμβάνουν σύμφωνα με το νόμο από 1.1.1981 μισθό που ανήκει σε βαθμό ανώτερο από αυτό που κατέχουν κατά την έξοδό τους από την υπηρεσία, η σύνταξη κανονίζεται με βάση το μισθό του βαθμού αυτού.

Άρθρο 9 παρ. 2. Α.Ν. 1854/51, όπως αντικ. με άρθρ. 36 παρ. 2 Ν 1202/81, 1 παρ. 2 Ν.1694/87 και 2 παρ. 1Ν.2320/95

- “2. Για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου ως μισθός νοείται ο βασικός μισθός ενεργείας του μισθολογικού κλιμακίου ή του βαθμού που έφερε κατά την έξοδό του από την υπηρεσία μαζί με την προσαύξηση του επιδόματος χρόνου υπηρεσίας, καθώς και:
 - α) για τους δικαστικούς λειτουργούς η πάγια αποζημίωση της παραγράφου 6 του άρθρου 2 του Ν. 2521/1997 (ΦΕΚ 174 Α’),
 - β) για το κύριο προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους η πάγια αποζημίωση της παραγράφου 6 του άρθρου 10 του Ν. 2521/1997,
 - γ) για τους ιατροδικαστές το ειδικό επίδομα ιατροδικαστικής υπηρεσίας της παραγράφου 3 του άρθρου 12 του Ν.2521/1997,
 - δ) για τα μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. και Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. το επίδομα διδακτικής προετοιμασίας και εξωδιδακτικής απασχόλησης των περιπτώσεων γ’

των παραγράφων 2 των άρθρων 13 και 15 του Ν. 2530/1997 (ΦΕΚ 218 Α'), αντίστοιχα,

- ε) για τους ερευνητές και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες (Ε.Λ.Ε.) το ειδικό ερευνητικό επίδομα της περίπτωσης δ' της παραγράφου 3 του άρθρου 17 του Ν. 2530/1997,
- στ) για τους Συμβούλους και Παρέδρους του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, τους καθηγητές Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε. και Ανωτέρων Εκκλησιαστικών Σχολών το ειδικό ερευνητικό επίδομα της περίπτωσης στ' της παραγράφου 2 του άρθρου 18 του Ν. 2530/1997,
- ζ) για το επιστημονικό ερευνητικό προσωπικό του Κ.Ε.Π.Ε., το ειδικό επίδομα της περίπτωσης δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 19 του Ν. 2530/1997,
- η) για τους καθηγητές Ανωτάτων Στρατιωτικών Σχολών και Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας το επίδομα διδακτικής προετοιμασίας και εξωδιδακτικής απασχόλησης της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 20 του Ν. 2530/1997, όπως αυτά ορίζονται κάθε φορά από τις οικείες μισθολογικές διατάξεις.”

[Σημ.: Το πρώτο εδάφιο της παρούσης παραγράφου αντικαταστάθηκε ως άνω από 1ης Ιανουαρίου 2003, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 10 του Ν.3075/2002 (Α' 297).]

[Σημ.: Σύμφωνα δε με τις παρ. 3 και 4 του άρθρου 10 του Ν. 3075/2002 (Α' 297) ορίζονται τα ακόλουθα:

“ Οι συντάξεις όσων από τα πρόσωπα των προηγούμενων παραγράφων έχουν αποχωρήσει από την υπηρεσία έως και την 31 η Δεκεμβρίου 2002 αναπροσαρμόζονται οίκοθεν ή με αίτηση των ενδιαφερομένων από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού, ανεξάρτητα αν ελάμβαναν τις παροχές αυτές κατά τη διάρκεια της ενεργού υπηρεσίας τους. Η διαφορά μεταξύ της κανονιζόμενης ή της αναπροσαρμοζόμενης σύνταξης με βάση τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων 1, 2 και 3 και της σύνταξης που προκύπτει με βάση τις αντικαθιστώμενες διατάξεις, θα καταβληθεί ως εξής:

- α) Προκειμένου για τα πρόσωπα των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, στο σύνολό της από 1ης Ιανουαρίου 2003.
- β) Προκειμένου για τα πρόσωπα της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, τμηματικά, δηλαδή: το 25% αυτής από 1.1.2003,
 - β) το άλλο 25% από 1.7.2003,
 - γ) το άλλο 25% από 1.1.2004 και δ) το υπόλοιπο 25% από 1.7.2004.

- γ) Προκειμένου για τα πρόσωπα των περιπτώσεων γ' και ε' έως και η' της παραγράφου 1, καθώς και της παραγράφου 2 από του βαθμού του ταξιαρχου και άνω, καθώς και των αντιστοίχων, του άρθρου αυτού, τμηματικά, δηλαδή: το ένα πέμπτο (1/5) αυτής την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους, αρχίζοντας από 1ης Ιανουαρίου 2003 και μέχρι την ολοκλήρωσή της”.

Άρθρο 2 παρ. 5 Ν. 2703/99

Απαραίτητη προϋπόθεση, προκειμένου να ληφθούν υπόψη για τον κανονισμό, τον ανακαθορισμό ή την αύξηση της σύνταξης ο βασικός μισθός και το χρονοεπίδομα, είναι να έχουν υποβληθεί οι παροχές αυτές στην προβλεπόμενη από τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 9 του άρθρου 59 του Κώδικα αυτού κράτηση υπέρ του Δημοσίου για σύνταξη κατά περίπτωση. Σε κάθε περίπτωση καμία μισθολογική απολαβή ή τμήμα της δε λαμβάνεται υπ'όψη για το κανονισμό, τον ανακαθορισμό ή την αύξηση της σύνταξης, αν δεν έχει υποβληθεί στην κράτηση που προαναφέρεται.

Άρθρο 2 παρ. 2 787/78

Αν μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν.787/78 (21.6.1978) για τον κανονισμό της σύνταξης λαμβάνονται υπόψη ο βασικός μισθός ενεργείας και η προσαύξηση πολυετούς συνολικής υπηρεσίας ή ο βασικός μισθός ενεργείας και η προσαύξηση ευδόκιμης παραμονής στον ίδιο βαθμό, το επίδομα χρόνου υπηρεσίας που αναλογεί κατά το προηγούμενο εδάφιο υπολογίζεται μειωμένο κατά 2/3 ή 1/3 αντίστοιχα.

Άρθρο 4 παρ. 1 Ν.Δ. 4605/66 σε συνδ. με άρθρ. 2
παρ. 1 Ν.787/78, όπως
αντικ. με άρθρ. 1 παρ. 3 Ν.1694/87

3. Οι διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την εξέλιξη των εν ενεργεία δημοσίων πολιτικών υπαλλήλων σε μισθολογικά κλιμάκια καθώς και για την προσαύξηση του βασικού μισθού του με το επίδομα χρόνου υπηρεσίας, λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του συντάξιμου μισθού που προβλέπεται από το άρθρο αυτό, ανεξάρτητα από το χρόνο του τερματισμού της συντάξιμης υπηρεσίας και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των διατάξεων αυτών .

Άρθρο 2 παρ. Α.Ν. 377/68

Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται και αν ακόμη οι προσαιτήσεις που δόθηκαν μετά την έξοδο του υπαλλήλου από την υπηρεσία είναι μικρότερες από εκείνες που εδιακαιούτο αυτός κατά την έξοδό του από την υπηρεσία.

Άρθρο 4 παρ. 2. Ν.1902/90

Κατ'εξαίρεση τα μισθολογικά κλιμάκια ή οι προσαιτήσεις του μισθού που χορηγούνται στους υπαλλήλους ως κίνητρα παραμονής στην υπηρεσία δεν λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του συντάξιμου μισθού και την αναπροσαρμογή των συντάξεων σε όσους είχαν εξέλθει από την υπηρεσία κατά το χρόνο της χορήγησης τους και δεν τα είχαν δικαιωθεί όταν ήταν στην ενέργεια.

Άρθρο 9 παρ. 3 Α.Ν. 1854/51 σε συνδ.

με το άρθρ. 1 παρ. 1 Ν.Δ. 829/71

4. Το ποσοστό της παρ. 1 αυτού του άρθρου με βάση το οποίο κανονίζεται η σύνταξη του υπαλλήλου, ορίζεται στα 80% του συνόλου των απολαβών που αναφέρονται στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου.

Άρθρο 9 παρ. 4 Α.Ν. 1854/51 και 6 παρ. 2

Ν.Δ. 3055/54 όπως αντικ. με

τα άρθρ. 15 παρ. 1 Ν.1489/84 και 2 παρ. 2 Ν.2320/95

5. Σε περίπτωση που αυξάνεται ο βασικός μισθός της παραγράφου 2 ή το επίδομα χρόνου υπηρεσίας, αυξάνονται ανάλογα και οι συντάξεις, κάθε Δε άλλου είδους παροχές που καταβάλλονται στους εν ενεργεία υπαλλήλους είτε με μορφή επιδόματος είτε με μορφή εξόδων κίνησης είτε με οποιαδήποτε άλλη μορφή, ανεξάρτητα από τον τρόπο υπολογισμού τους, δεν αποτελούν αύξηση του βασικού μισθού και δεν λαμβάνονται υπόψη για τον κανονισμό ή την αύξηση της σύνταξης εκτός αν αυτό προβλέπεται από ειδική συνταξιοδοτική διάταξη.

Άρθρο 9 παρ. 5 Α.Ν.1854/51

6. Αυτός που παραιτείται λόγω υποβιβασμού ενώ είχε αποκτήσει δικαίωμα σε σύνταξη ή απολύεται για άλλη αιτία, εκτός από πειθαρχικό παράπτωμα, δικαιούται σ'ένα δίμηνο από τον υποβιβασμό σε κανονισμό σύνταξης με βάση το μισθό του βαθμού από τον οποίο υποβιβάστηκε εφόσον συντρέχουν και οι άλλες προϋποθέσεις αυτού του άρθρου. Γι αυτόν που υποβιβάζεται για πειθαρχικό παράπτωμα η σύνταξη κανονίζεται κατ'εξαίρεση με βάση το μισθό του βαθμού στον οποίο υποβιβάστηκε.

Άρθρο 9 παρ. 6 Α.Ν. 1854/51

7. Γι'αυτούς που δεν μισθοδοτούνται από το Δημόσιο Ταμείο και δικαιούνται σύνταξη από το ποσοστό της παραπάνω παραγρ. 4 υπολογίζεται με βάση το μισθό που ανήκει στο βαθμό στον οποίο αυτοί εξομοιώνονται.
Με διατάγματα που εκδίδονται ύστερα από γνώμη της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου κανονίζονται τα σχετικά με τη διαβάθμιση αυτών που τυχόν δεν είχαν εξομοιωθεί.
Όταν γίνει μία φορά η διαβάθμιση των υπαλλήλων αυτών δεν επιτρέπεται νέα διαβάθμισή τους.
8. Για τον κανονισμό της σύνταξης των δημοσίων υπαλλήλων που αναφέρονται στο άρθρο 11 του Α.Ν. 835/1948 λαμβάνεται υπόψη το ποσοστό του μισθού που αναφέρεται στην παραπάνω παρ. 4 τον οποίο λαμβάνουν κάθε φορά.

Άρθρο 9 παρ. 8 Α.Ν.1854/51

9. Για το προσωπικό των Σχολείων που λειτουργούν μέσα στο Κράτος και έχουν αναγνωρισθεί ως ισότιμα με Γυμνάσιο ή Δημόσιο Διδασκαλείο ή Δημόσια Εμπορική Σχολή ισχύει η διαβάθμιση που έγινε με το Β.Δ/γμα της 18ης Ιουνίου 1951.
10. Για τους υπαλλήλους με σύμβαση που αναφέρονται στην παρ. 6 του άρθρου 1 ως μισθός για τον κανονισμό της σύνταξής τους λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός του κλιμακίου του κλάδου δημοσίων πολιτικών υπαλλήλων, σύμφωνα με τις διακρίσεις του άρθρου 3 του Ν.2470/1997, με τους οποίους έχουν τα ίδια τυπικά προσόντα και που αντιστοιχεί στα έτη

υπηρεσίας του κάθε υπαλλήλου μαζί με την προσαύξηση του επιδόματος χρόνου υπηρεσίας, όπως αυτό ισχύει κατά το χρόνο της εξόδου τους για τους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους.

Άρθρο 19 παρ. 2 Ν.1813/88

Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται ανάλογα και στους γιατρούς των νοσηλευτικών ιδρυμάτων του Ν.Δ. 2592/1953 που δεν έχουν υπαχθεί στο Εθνικό Σύστημα Υγείας.

Άρθρο 2 παρ. 6 Ν.2703/99

11. Για τον κανονισμό της σύνταξης του προσωπικού του Κ.Ε.Π.Ε, με εξαίρεση το επιστημονικό προσωπικό του, λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός του μισθολογικού κλιμακίου του κλάδου δημόσιων πολιτικών υπαλλήλων σύμφωνα με τις διακρίσεις του άρθρου 3 του Ν2470/1997, με τους οποίους έχουν τα ίδια τυπικά προσόντα και που αντιστοιχεί στα έτη υπηρεσίας του κάθε υπαλλήλου μαζί με την προσαύξηση του επιδόματος χρόνου υπηρεσίας, όπως αυτό ισχύει κατά το χρόνο της εξόδου τους για τους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους.

Άρθρο 1 παρ. 7 Ν 1694/87 σε συνδ. με άρθρ. 1
παρ. 1 Ν.2592/98

12. Η κατάταξη των υπαλλήλων των παρ. 10 και 11 του άρθρου αυτού και 6 του άρθρου 82 στους αντίστοιχους κλάδους σύμφωνα με τις διακρίσεις του άρθρου 3 του Ν. 2470/1997 και στα μισθολογικά κλιμάκια θα ενεργείται κατά τον κανονισμό ή την αναπροσαρμογή της σύνταξης από την αρμόδια διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Άρθρο 7 παρ. 1 Ν.1813/88

13. Για τον κανονισμό της σύνταξης των εκπαιδευτικών που εξέρχονται από την υπηρεσία από θέση σχολικού συμβούλου του Ν.1304/1982, καθώς και όσων εξέρχονται από θέση προϊστάμενου γραμματείας των Α.Ε.Ι. πριν από τη λήξη της θητείας τους ως μισθός λαμβάνεται υπόψη το αναφερόμενο στην παράγραφο 4 ποσοστό του μηνιαίου μισθού ενεργείας της οργανικής τους θέσης, στην οποία εξελίσσονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 19 του Ν. 1304/1982 και 57 και 70 του Ν. 1566/1985.

Άρθρο 7 Ν. 1902/90, όπως αντικ. με άρθρο 2
παρ. 3 Ν2320/95 και 1 παρ. 3 Ν2592/98

Ως μισθός για τον κανονισμό της σύνταξης των γενικών διευθυντών λαμβάνεται υπόψη ο βασικός μισθός της αντίστοιχης θέσης του Γενικού Διευθυντή, όπως αυτός ορίζεται από τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά κατά το χρόνο της εξόδου τους από την υπηρεσία, προσαυξημένος με το επίδομα χρόνου υπηρεσίας που αντιστοιχεί στο μισθό αυτό και στα έτη υπηρεσίας τους. Τη σύνταξη αυτή δικαιούνται όσοι διετέλεσαν σε θέση Γενικού Διευθυντή για μία τουλάχιστον τριετία, με εξαίρεση τις περιπτώσεις θανάτου ή απόλυσης λόγω νόσου ή τριακονταπενταετίας ή ορίου ηλικίας ή κατάργησης της θέσης τους.

Άρθρο 1 παρ. 1 Ν.1977/91 σε συνδ. με άρθρ. 1
παρ. 4 Ν.2592/98

“15. Για τον κανονισμό της σύνταξης του υπαλλήλου, ο οποίος καθίσταται πλήρως ανάικος για εργασία κατά την εκτέλεση υπηρεσίας που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο, λαμβάνονται υπόψη οι συντάξιμες αποδοχές του καταληκτικού κλιμακίου ή καταληκτικού βαθμού στον οποίο θα εξελισσόταν μισθολογικά ή βαθμολογικά σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κατά το χρόνο του παθήματος και αντιστοιχούν σε τριακονταπενταετή πραγματική υπηρεσία.

Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου έχουν εφαρμογή και για όποιον καθίσταται πλήρως ανάικος για εργασία εξαιτίας δολοφονικής επίθεσης από ένα μόνο άτομο ή ομάδα κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας ή λόγω της ιδιότητάς του ως υπαλλήλου στην ενέργεια ή συνταξιούχου.”

[Σημ.: Η παρ. 15 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 1 άρθρ.2 Ν.3234/2004, ΦΕΚ Α 52/18.2.2004.]

“16α. Για όσους αποχωρούν από την υπηρεσία από 1 ης Ιανουαρίου 2008 ως συντάξιμος μισθός, με βάση τον οποίο κανονίζεται η σύνταξη, λαμβάνεται υπόψη:

- i. Για συνολική συντάξιμη υπηρεσία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα αυτού, μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2007, ο οριζόμενος από τις διατάξεις των παραγράφων 115 του άρθρου αυτού.
- ii. Για συνολική συντάξιμη υπηρεσία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα αυτού, η οποία διανύεται από 1 ης Ιανουαρίου 2008 και μετά, ποσοστό του ηλικίου της διαιρέσεως του συνόλου των μηνιαίων ασφαλιστέων αποδοχών, που έλαβε ο υπάλληλος κατά τα πέντε τελευταία έτη

που προηγούνται της ημερομηνίας κατά την οποία αποχωρεί της υπηρεσίας, χωρίς τον υπολογισμό των τρίμηνων αποδοχών, των δώρων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδείας, δια του αριθμού των μηνών υπηρεσίας που έχει πραγματοποιήσει ο υπάλληλος εντός της χρονικής αυτής περιόδου.

Αν ο υπάλληλος στην ίδια χρονική περίοδο δεν έχει σαράντα (40) τουλάχιστον μηνών υπηρεσία, για τον προσδιορισμό των μηνιαίων ασφαλιστέων αποδοχών συνυπολογίζονται και οι ασφαλιστέες αποδοχές μηνών υπηρεσίας της αμέσως προηγούμενης χρονικής περιόδου, μέχρι τη συμπλήρωση του αριθμού των σαράντα (40) μηνών.

Για τον προσδιορισμό των παραπάνω συνολικών αποδοχών λαμβάνονται υπόψη οι αποδοχές που έλαβε ο υπάλληλος κατά τη χρονική περίοδο των προηγούμενων εδαφίων της περίπτωσης αυτής, όπως αυτές έχουν διαμορφωθεί κατά το χρόνο αποχώρησής του από την υπηρεσία.

Ειδικά για τους υπαλλήλους που θα αποχωρήσουν από 1ης Ιανουαρίου 2008 μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2012, για τον προσδιορισμό των συνολικών αποδοχών, θα λαμβάνεται υπόψη ποσοστό του ηλικίου της διαιρέσεως του συνόλου των μηνιαίων ασφαλιστέων αποδοχών που έλαβε ο υπάλληλος από 1 ης

Ιανουαρίου 2008 και μέχρι την αποχώρησή του, χωρίς τον υπολογισμό των τρίμηνων αποδοχών, των δώρων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδείας, δια του αριθμού των μηνών υπηρεσίας του κατά τη χρονική αυτή περίοδο.

- β. Το ποσοστό της υποπερίπτωσης ii της προηγούμενης περίπτωσης της παραγράφου αυτής, με βάση το οποίο κανονίζεται η σύνταξη, ορίζεται σε 79% για όσους αποχωρήσουν το έτος 2008, μειούμενο κατά 1 % για καθένα από τα επόμενα έτη αποχώρησης του υπαλλήλου και καταλήγει σε 70%, για όσους αποχωρούν από το έτος 2017 και μετά.
- γ. Ως ασφαλιστέες αποδοχές, με βάση τις οποίες υπολογίζεται η σύνταξη της υποπερίπτωσης ii της περίπτωσης α' της παραγράφου αυτής, νοείται το σύνολο των αποδοχών του υπαλλήλου, οι οποίες έχουν υποβληθεί σε κράτηση για κύρια σύνταξη, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 59 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων."

[Σημ.: Η παρ. 16 προστέθηκε με την παρ. 1 άρθρ. 1 Ν.3029/2002, ΦΕΚ Α 160/11.7.2002.]

► 7.

ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 14

Εναρξη τερματισμός - απόδειξη υπηρεσίας

Άρθρο 14 παρ. 1 Α.Ν. 1854/51, όπως αντικ. με άρθρ.

2 παρ. 1. Ν1813/88

και 2 παρ. 14 Ν.2703/99

Η υπηρεσία υπολογίζεται από την ημερομηνία δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της πράξης διορισμού του υπαλλήλου, εφόσον ανέλαβε υπηρεσία μέσα σε ένα (1) μήνα από την ημερομηνία αυτή, ή από την ημερομηνία ανάληψης υπηρεσίας, εφόσον αυτή πραγματοποιήθηκε μετά την πάροδο ενός (1) μηνός από την ημερομηνία δημοσίευσης του διορισμού, μέχρι τη χρονολογία δημοσίευσης στην παραπάνω Εφημερίδα της απόλυσης ή της αποδοχής της παραίτησης ή μέχρι την ημέρα θανάτου του υπαλλήλου.

Αν παρασχέθηκε υπηρεσία και μετά την παραπάνω χρονολογία δημοσίευσης η υπηρεσία υπολογίζεται μέχρι την ημερομηνία κοινοποίησης των παραπάνω πράξεων και σε κάθε περίπτωση όχι πέρα από την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευση αυτή.

Σε περίπτωση απόλυσης για νόσο που δεν επιδέχεται θεραπεία η συντάξιμη υπηρεσία του υπαλλήλου, εφόσον δε ρυθμίζεται από το προηγούμενο εδάφιο, τερματίζεται με την πάροδο διμήνου από τη λήξη της αναρρωτικής άδειας ή της διαθεσιμότητας, ανεξάρτητα από το χρόνο κοινοποίησης της απόλυσης ή την τυχόν προσφορά υπηρεσίας και την καταβολή μισθού πέρα από το δίμηνο.

Άρθρο 2 παρ. 15 Ν.2703/99

Κατ'εξάιρεση ο χρόνος υπηρεσίας στα ερευνητικά κέντρα των Ενόπλων Δυνάμεων λογίζεται σαν συντάξιμος από την ημερομηνία ανάληψης υπηρεσίας, έστω και αν η πράξη διορισμού δημοσιεύθηκε μετά την ημερομηνία αυτή.

Άρθρο 14 παρ. 2 Α.Ν. 1854/51

2. Κατά τη συνάθροιση του συντάξιμου χρόνου το χρονικό διάστημα που είναι μικρότερο από 12 μήνες λογίζεται σαν ολόκληρο έτος αν είναι τουλάχιστον ίσο με έξι μήνες. Αυτό εφαρμόζεται στον υπολογισμό τόσο της πραγματικής όσο και της πλασματικής υπηρεσίας.

Άρθρο 3 παρ. 2 Α.Ν. 599/68

3. Ο καθορισμός της συντάξιμης υπηρεσίας πολιτικών υπαλλήλων και στρατιωτικών που προβλέπεται από τους νόμους που ισχύουν, γίνεται με τη διαδικασία του άρθρου 66 παρ. 1 και 2 αυτού του Κώδικα, όταν αυτοί είναι στην υπηρεσία.

Με την ίδια διαδικασία καθορίζεται και αν προϋπηρεσία υπαλλήλου ή στρατιωτικού που είναι στην ενέργεια, υπολογίζεται σαν συντάξιμη στις περιπτώσεις που γεννιούνται αμφιβολίες για το θέμα αυτό σχετικά με τον υπολογισμό του επιδόματος χρόνου υπηρεσίας.

Άρθρο 14 παρ. 3 Α.Ν. 1854/51, όπως ισχύει μετά το άρθρο 4 παρ. 1-13 Α.Ν. 599/68, σε συνδ. με το άρθρ. 63 και 230 Π.Δ. 636/77. και τα άρθρα 8 παρ. 3. Ν2592/98 και 2 παρ. 16 Ν.2703/99

4. Σε περίπτωση που υπάρχει αδυναμία για την έγγραφη απόδειξη από επίσημα στοιχεία οποιασδήποτε συντάξιμης, σύμφωνα με το νόμο υπηρεσίας, το τμήμα που δεν μπορεί να αποδειχθεί από επίσημα στοιχεία προσδιορίζεται με πράξη Επιτροπής η οποία αποτελείται από το Γενικό Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Μισθών και Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους ως Πρόεδρο, που αναπληρώνεται από τον αρχαιότερο Προϊστάμενο Διεύθυνσης των Διευθύνσεων Συντάξεων της ίδιας Γενικής Διεύθυνσης και από δύο Προϊσταμένους Διευθύνσεων των Διευθύνσεων Συντάξεων ως μέλη που αναπληρώνονται από ισάριθμους Προϊστάμενους Διευθύνσεων ή Τμημάτων των Διευθύνσεων Συντάξεων της παραπάνω Γενικής Διεύθυνσης. Η διαδικασία της παραγράφου αυτής τηρείται εφόσον η υπαλληλική η στρατιωτική ιδιότητα εκείνου που ζητά την αναγνώριση αποδεικνύεται κατ' αρχήν από επίσημα έγγραφα (αρχή έγγραφης απόδειξης) κατά ένα οποιαδήποτε χρονικό σημείο του επικαλούμενου συνολικού χρονικού διαστήματος και με την προϋπόθεση ότι υπάρχει έγγραφο διορισμού ή σύμβαση εργασίας ή ασφαλιστική κάλυψη.
Η κρίση για το αν τα έγγραφα που προσάγονται πρέπει να θεωρηθούν σαν

επίσημα στοιχεία ανήκει σε κάθε περίπτωση στην παραπάνω Επιτροπή ή στο Ελεγκτικό Συνέδριο αν ασκηθεί έφεση σύμφωνα με αυτά που ορίζονται παρακάτω.

Κατ'εξάιρεση αν πρόκειται για υπηρεσία που διανύθηκε έξω από το Κράτος, η ύπαρξη της υπαλληλικής ιδιότητας τεκμαίρεται εφόσον αυτός που ζητά την αναγνώριση διορίστηκε ως τακτικός δημόσιος υπάλληλος ή κατατάχθηκε ως μόνιμος στρατιωτικός και συμπλήρωσε ύστερα από αυτά διετή πλήρη πραγματική ή στρατιωτική υπηρεσία. Η συμπλήρωση της διετίας δεν απαιτείται γι'αυτόν που έπαθε όταν στην ενεργό υπηρεσία.

Η Πράξη που εκδίδεται από την παραπάνω Επιτροπή είναι υποχρεωτική, υπόκειται όμως σε αναθεώρηση στην ίδια Επιτροπή, η οποία ασκείται μέσα σε έξι μήνες από την έκδοσή της από τον Υπουργό Οικονομικών ή από την κοινοποίηση της από τον ενδιαφερόμενο.

Άρθρο 4 παρ. 6 Α.Ν.599/68, όπως αντικ. με το άρθρ. 18 παρ. 2 Ν1489/84

“Η αίτηση για αναγνώριση υπηρεσίας που δεν αποδεικνύεται από επίσημα στοιχεία υποβάλλεται είτε κατά τη διάρκεια της ενεργού υπηρεσίας του υπαλλήλου ή του στρατιωτικού είτε μετά την έξοδό του από αυτή, σε προθεσμία πέντε ετών από την απομάκρυνσή του ή από την κοινοποίηση σε αυτόν της πράξης ή της απόφασης με την οποία δεν προσμετρήθηκε ως συντάξιμος η υπηρεσία της οποίας ζητά την αναγνώριση.”

[Σημ.: Το εδάφιο αυτό αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 2 του άρθρ.3 του Ν.3075/2002,ΦΕΚ Α 297/2.12.2002. Σύμφωνα δε με την παρ. 12 του αυτού άρθρου, οι προθεσμίες που τάσσουν οι διατάξεις του άρθρου αυτού για όσους έχουν αποχωρήσει από την υπηρεσία μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, αρχίζουν από την ισχύ του.]

Κατά των παραπάνω πράξεων επιτρέπεται η άσκηση του ένδικου μέσου της έφεσης ενώπιον του οικείου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου είτε από τον Υπουργό Οικονομικών είτε από τον ενδιαφερόμενο μέσα σε προθεσμία ενός έτους από την έκδοση της πράξης για τον πρώτο και από την κοινοποίηση της για το δεύτερο.

Για την άσκηση συζήτηση και εκδίδαση της παραπάνω έφεσης, καθώς και για τα ένδικα μέσα για την απόφαση που εκδίδεται σχετικά με την έφεση, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις που ισχύουν για τον Οργανισμό του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Μετά την άσκησης έφεσης τελειώνει η δικαιοδοσία της πιο πάνω Επιτροπής.

Η ίδια Επιτροπή ή αν ασκηθεί έφεση, το Ελεγκτικό Συνέδριο μπορούν να χρησιμοποιήσουν με την ελεύθερη κρίση τους όλα τα αποδεικτικά μέσα, δηλαδή έγγραφα, μάρτυρες όρκο, πραγματογνωμοσύνη, αυτοψία και ομολογία για να μορφώσουν πεποίθηση. Γι αυτό μπορούν να ζητούν από τις δημόσιες υπηρεσίες έγγραφα η να διατάζουν την προσκόμιση τέτοιων εγγράφων από τα ενδιαφερόμενα μέρη και την εξέταση μαρτύρων, την ενέργεια πραγματογνωμοσύνης ή αυτοψίας και την επιβολή όρκου σύμφωνα με τις διατάξεις της Πολιτικής Δικονομίας.

Οι πράξεις της Επιτροπής ή οι αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου που εκδίδονται σύμφωνα με τα παραπάνω αποτελούν έγγραφο με την έννοια της παρ. 7 του άρθρου 66 του Κώδικα αυτού.

Οι πράξεις της Επιτροπής που προβλεπόταν από το άρθρο 10 του Α.Ν. 2414/1940, οι οποίες εκδοθήκαν μέχρι την έναρξη της ισχύος του Α.Ν. 599/1968 είναι ισχυρές.

Η παραπάνω Επιτροπή είναι αρμόδια και για την αναγνώριση της διάρκειας οποιασδήποτε υπηρεσίας σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, εφόσον η αναγνώριση αυτή ανήκε στην αρμοδιότητα της Επιτροπής του άρθρου 10 του Α.Ν. 2414/1940, που καταργήθηκε από την ισχύ του Α.Ν. 599/1968, καθώς και για την εκδίκαση αιτήσεων αναθεωρήσεων κατά των αποφάσεων της Επιτροπής αυτής που ασκούνται με τις σχετικές γι' αυτές διατάξεις.

Άρθρο 5 παρ. 1 Ν 1512/97

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής έχουν ανάλογη εφαρμογή και για την αναγνώριση των προϋπηρεσιών των περιπτώσεων λα΄και μη΄της παραγράφου 1 του άρθρου 12 του Κώδικα αυτού.

► 8.

ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 15

Υπολογισμός Σύνταξης

Άρθρο 15 Α.Ν. 1854/51, όπως τροπ. με άρθρ.9 παρ. 1 και 2 Ν 955/79 και 2 Ν.Δ. 64/1973 και αντικ. με τα άρθρ. 1 Ν. 1202/81 και 4 Ν.1694/87

1. Η μηνιαία σύνταξη συνίσταται σε τόσα τριακοστά πέμπτα του μηνιαίου συντάξιμου μισθού που καθορίζεται στο άρθρο 9 όσα είναι τα έτη της πραγ-

ματικής σύνταξιμης υπηρεσίας, όπως αυτή καθορίζεται στα άρθρα 11 και 12 του κώδικα αυτού.

2. Η σύνταξη που κανονίζεται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο προσαυξάνεται κατά 0,3/35 για κάθε έτος πλασματικής συντάξιμης υπηρεσίας, όπως αυτή καθορίζεται στα άρθρα 11 και 12 του κώδικα αυτού.
3. Η σύνταξη που παρέχεται με τις διατάξεις που ισχύουν:
 - α) στο τεχνικό προσωπικό του Εθνικού Τυπογραφείου και του Τμήματος Στατιστικής του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας που υπάρχει στο Εθνικό Τυπογραφείο,
 - β) στο προσωπικό φύλαξης φυλακών,
 - γ) στους άνδρες της Τελωνοφυλακής,
 - δ) στους πολιτικούς νοσοκόμους που δεν έχουν διαβαθμισθεί σε ορισμένους βαθμούς της διοικητικής ιεραρχίας,
 - ε) στους παιδονόμους αναμορφωτικών καταστημάτων
 - στ) στο προσωπικό των νοσηλευτικών ιδρυμάτων που ασχολείται κατά την άσκηση της επαγγελματικής του ειδικότητας με πηγές ραδιενέργειας και ιοντίζουσες ακτινοβολίες, καθώς και σε όλο το προσωπικό της Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών “ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ”.
 - ζ) στο τεχνικό πολιτικό προσωπικό των στρατιωτικών τυπογραφείων των Ενόπλων Δυνάμεων και της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού που ασχολείται με τυπογραφικές εργασίες γενικά και
 - η) στο προσωπικό του κλάδου ραδιοτηλεγραφητών της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών εφόσον το προσωπικό όλων των παραπάνω περιπτώσεων έχει συμπληρώσει 20 ετών πραγματική υπηρεσία σε μία από τις θέσεις αυτές, προσαυξάνεται κατά 3/35 του μηνιαίου συντάξιμου μισθού τους.

Άρθρο 49 Ν. 1813/88

Ειδικά για τους άνδρες της Τελωνοφυλακής ,που υπηρετούσαν στο Σώμα αυτό κατά την έναρξη ισχύος του Π.Δ. 284/1988 και υπάχθηκαν στον κλάδο των τελωνειακών υπαλλήλων, η ανωτέρω προσαύξηση της σύνταξης παρέχεται ανεξάρτητα από τα έτη υπηρεσίας τους Τελωνοφυλακή.

4. Η σύνταξη των τακτικών ή έκτακτων ή επικουρικών καθηγητών των πανεπιστημίων και των άλλων ισότιμων ανώτατων σχολών που απομακρύνθηκαν από την υπηρεσία από την 1 Σεπτεμβρίου 1968 μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν.Δ.64/1973 (ΦΕΚ 143) καθώς και των μεταγενέστερα απομακρυνθέντων ή απομακρυνομένων λόγω ορίου ηλικίας ή λόγω λήξης της θητείας τους, προσαυξάνεται κατά 1,5/35 του μηνιαίου συντάξιμου μισθού τους.

5. Η σύνταξη που παρέχεται κατά τις κείμενες διατάξεις στους πολιτικούς υπαλλήλους που ανήκουν οργανικά σε δημόσιες πολιτικές υπηρεσίες και πραγματοποιούν, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, τακτικές αεροπορικές πτήσεις, εφόσον συμπληρώσουν στις υπηρεσίες αυτές δεκαπενταετή τουλάχιστον πραγματική συντάξιμη υπηρεσία και εφόσον κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας τους αυτής πραγματοποίησαν τετρακόσιες πενήντα (450) τουλάχιστον ώρες πτήσης με αεροσκάφη για εκτέλεση των καθηκόντων της επαγγελματικής τους ειδικότητας, προσαυξάνεται κατά 1.5/35 του μηνιαίου συντάξιμου μισθού τους.

Εφόσον οι παραπάνω πραγματοποίησαν με τις ίδιες προϋποθέσεις πτήσεις πέραν των τετρακοσίων πενήντα (450) ωρών η παρεχόμενη σύνταξη τους προσαυξάνεται ακόμη κατά 0,3/35 του συντάξιμου μισθού τους για κάθε εξήντα ώρες πτήσης και μέχρι να συμπληρωθούν συνολικά 3/35.

Για του δικαιούχους της κατά το πρώτο εδάφιο της παραγράφου αυτής προσαύξησης και μόνο για τη βελτίωσή της, λαμβάνονται υπόψη, υπολογιζόμενες κατά τα οριζόμενα στο δεύτερο εδάφιο της ίδιας παραγράφου και οι ώρες πτήσης τις οποίες οι παραπάνω έχουν πραγματοποιήσει ως ιπτάμενοι των Ενόπλων Δυνάμεων.

Οι κατά την παράγραφο αυτή υπηρεσίες καθώς και ο τρόπος βεβαίωσης των πραγματοποιούμενων ωρών πτήσης ορίζονται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Συγκοινωνιών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 1 παρ 2 Ν.Δ.4432/64, σε συνδ. με το άρθρ.1 παρ. 3 Α.Ν. 530/68, όπως συμπλ. από την παρ. 1 του άρθρου 3.

6. Η σύνταξη που ανήκει, κατά τις γενικές για την απονομή των πολιτικών συντάξεων διατάξεις, στους Γενικούς Επιθεωρητές Διοίκησης, Νομάρχες και Αναπληρωτές Νομάρχες προσαυξάνεται κατά 0,6/35 του μηνιαίου συντάξιμου μισθού τους για καθένα πλήρες έτος από τα πρώτα δέκα έτη υπηρεσίας τους στις παραπάνω θέσεις και κατά 0,2/35 για καθένα από τα επόμενα πέντε.

N.1202/81 και αντικ. με το άρθρ. 6 του N.1694/87

Η διάταξη του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 55 εφαρμόζεται και στην προκείμενη περίπτωση.

Άρθρο 19 παρ. 1. N 1694/87, όπως αντικ. με άρθρ.3 παρ. 3. N2227/94,
8 παρ. 2 N2592/98 και 2 παρ. 17 N.2703/99.

7. Η μηνιαία σύνταξη των προσώπων του προτελευταίου εδαφίου της περιπτ'α της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος, όπως αυτό ισχύει κάθε φορά, ορίζεται στα ογδόντα τοις εκατό (80%) των αποδοχών της παρ. 2 του άρθρου 9 που λαμβάνουν κατά το χρόνο του θανάτου τους ή κατά το χρόνο της εξόδου του από την υπηρεσία, εφόσον εξέρχονται λόγω παραίτησης ή απολύονται για λόγους υγείας ή λόγω συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας μετά τη συμπλήρωση δεκαπενταετούς πλήρους πραγματικής υπηρεσίας.

Μπορούν πάντως να επιλέξουν, αντί για τη σύνταξη του προηγούμενου εδαφίου, τη σύνταξη που αναλογεί στα έτη της πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας τους, οπότε μπορούν να παίρνουν και τα τυχόν δικαιούμενα επιδόματα τυφλότητας ή παραπληγίας του παρακάτω άρθρου 54.

Άρθρο 1. παρ. 4 N.1813/88

8. Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου αυτού εφαρμόζονται και για το πολιτικό προσωπικό του πολεμικού ναυτικού το οποίο κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της επαγγελματικής τους ειδικότητας πραγματοποιεί καταδύσεις με υποβρύχια. Στην περίπτωση αυτή για τον υπολογισμό των προσαυξήσεων λαμβάνονται υπόψη οι ώρες κατάδυσης με υποβρύχια κατ' αντιστοιχία με τις ώρες πτήσης που προβλέπονται από την παραπάνω παράγραφο, οι οποίες πρέπει να βεβαιώνονται από το Γενικό Επιτελείο Αμυνας. Για τη συμπλήρωση της δεκαπενταετίας λαμβάνεται υπόψη μόνο η υπηρεσία που παρασχέθηκε στο πολεμικό ναυτικό.

Άρθρο 20 N. 1813/88

9. Ο χρόνος υπηρεσίας των πολιτικών υπαλλήλων των Υπουργείων Εθνικής Αμυνας και Δημόσιας Τάξης που υπηρετούν σε υπηρεσίες με αποστολή την επισήμανση, την περισυλλογή, την εξουδετέρωση και τη διενέργεια

των αναγκαίων εργασιών για καταστροφή εκρηκτικών μηχανισμών και αυτοσχέδιων βομβών, καθώς και εκείνων που υπηρετούν σε υπηρεσίες εκκαθάρισης ναρκοπεδίων ή ναρκαλείας λογίζεται αυξημένος στο διπλάσιο, ως προς τη σύνταξή τους, εφόσον για κάθε εξαήμερο συμπληρώνουν τριάντα ώρες εργασίας μέσα σε χώρους ύποπτους για ύπαρξη βομβών και εκρηκτικών μηχανισμών ή μέσα σε ναρκοπέδια.

Οι πιο πάνω ώρες βεβαιώνονται με βάση τα τηρούμενα επίσημα στοιχεία της αρμόδιας υπηρεσίας.

Η συμπλήρωση των τριάντα ωρών εργασίας δεν απαιτείται, αν η αποχή από την υπηρεσία μέχρι ένα έτος οφείλεται σε πάθηση, νοσηλεία ή αναρωτική άδεια για νόσο ή τραύμα, που προήλθε πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της εκτέλεσης των ειδικών καθηκόντων του υπαλλήλου. Ο χρόνος εκπαίδευσης και μετεκπαίδευσης λογίζεται ως χρόνος υπηρεσίας σε ύποπτους χώρους.

Ο διπλασιασμός των συντάξιμου χρόνου των υπαλλήλων της παραγράφου αυτής γίνεται μόνο εφόσον συμπληρώσουν είκοσι ετών πραγματική υπηρεσία στις πιο πάνω υπηρεσίες.

Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει αν ο υπάλληλος πεθάνει κατά τη διάρκεια της ενεργού υπηρεσίας ή απολυθεί λόγω σωματικής ή πνευματικής ανικανότητας ή χωρίς αίτηση η δική του υπαιτιότητα.

Άρθρο 5 παρ. 1 Ν.1902/90 όπως αντικ. με άρθρ. 4 παρ.1 Ν.2227/94

[Σημ.: Η παρ. 10 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ και η παρ. 11 αναριθμήθηκε σε 10 με την παρ. 2 άρθρ.1 Ν.3029/2002,ΦΕΚ Α 160/11.7.2002.]

[Σημ.: Με την παρ. 9 άρθρ.2 Ν.3234/2004,ΦΕΚ Α 52/18.2.2004, ορίζεται ότι:

“9.α. Οι συντάξεις που έχουν κανονισθεί με βάση τις διατάξεις της παραγράφου 10 του άρθρου 15 και της παραγράφου 7 του άρθρου 42, του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, οι οποίες καταργήθηκαν και αντικαταστάθηκαν με τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 5, του άρθρου 1 του Ν. 3029/2002, αντίστοιχα, αναπροσαρμόζονται οίκοθεν ή μετά από αίτηση των ενδιαφερομένων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις διατάξεις των άρθρων 15 και 42 του ίδιου Κώδικα, κατά περίπτωση.

β. Τα οικονομικά αποτελέσματα από την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής αρχίζουν από 1 ης Ιανουαρίου 2004”.]

Άρθρο 9 παρ. 2 Ν 2703/9

“11α. (10) Η μηνιαία χορηγία των νομαρχών και των προέδρων νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων της παραγράφου 11 του άρθρου 1 του παρόντος συνίσταται σε τόσα εικοστά πέμπτα των μηνιαίων εξόδων παράστασης που λαμβάνουν κατά το χρόνο εξόδου τους από την υπηρεσία όσα είναι τα έτη της υπηρεσίας τους στις θέσεις αυτές. Σε κάθε περίπτωση το ποσό της μηνιαίας χορηγίας δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από τα ογδόντα εκατοστά (80/100) ή τα είκοσι εικοστά πέμπτα (20/25) των εξόδων παράστασης της αντίστοιχης θέσης.

“β. Εφόσον τα πρόσωπα της παραγράφου αυτής έχουν και χρόνο υπηρεσίας που λογίζεται συντάξιμος κατά τις διατάξεις του Κώδικα αυτού, το ποσό της χορηγίας τους προσαυξάνεται με ένα εικοστό πέμπτο των μηνιαίων εξόδων παράστασης για κάθε τρία έτη συντάξιμης υπηρεσίας και σε περίπτωση που μετά την τριετία υπολείπεται χρόνος μικρότερος αυτής, κάθε πλήρες έτος παρέχει προσαύξηση ίση με τριάντα τρία τοις εκατό (33%) της προσαύξησης της πλήρους τριετίας. Οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής εφαρμόζονται μετά από αίτηση των ενδιαφερομένων και την έκδοση αναγνωριστικής πράξης από την αρμόδια Διεύθυνση κανονισμού συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Ο χρόνος που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της χορηγίας σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν αξιοποιείται συνταξιοδοτικά - ασφαλιστικά ούτε από το Δημόσιο ούτε από άλλο φορέα κύριας ασφάλισης για τη λήψη δεύτερης σύνταξης.”

“12α. Το άθροισμα των ποσών των συντάξεων των υποπεριπτώσεων i και ii της περίπτωσης α' της παραγράφου 16 του άρθρου 9 του Κώδικα αυτού αποτελεί το ποσό της δικαιούμενης σύνταξης με τον περιορισμό της παραγράφου 1 του άρθρου 55 του ίδιου Κώδικα, όπου συντρέχει περίπτωση.

β. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού έχουν εφαρμογή σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 9, όπου συντρέχει περίπτωση.”

[Σημ.: Η παρ. 12 προστέθηκε με την παρ. 3 άρθρ.1 Ν.3029/2002, ΦΕΚ Α 160/11.7.2002.]

“12. Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου αυτού εφαρμόζονται και για το ιπτάμενο προσωπικό του Ε.Κ.Α.Β. που κατά την εκτέλεση των καθη-

κόντων του απασχολείται στην αεροδιακομιδή ασθενών. Στη περίπτωση αυτή για τον υπολογισμό των προσαυξήσεων λαμβάνονται υπόψη οι ώρες πτήσεις με εναέρια μέσα κατ'αντιστοιχία με τις ώρες πτήσης που προβλέπονται από την παραπάνω παράγραφο, οι οποίες βεβαιώνονται από την Υπηρεσία τους. Για τη συμπλήρωση της δεκαπενταετίας λαμβάνεται υπόψη μόνο η υπηρεσία που παρασχέθηκε στο Ε.Κ.Α.Β.”

[Σημ.: Η ανωτέρω παράγραφος υπό τον αριθμό 12 προστέθηκε από την παρ. 7 του άρθρου 2 του Ν.3075/2002 (Α' 297)]

- “13α. Η μηνιαία σύνταξη των προσώπων της παραγράφου 13 του άρθρου 1 του Κώδικα αυτού, για τα πρώτα οκτώ (8) έτη υπηρεσίας, ορίζεται ίση με το 30% των ογδόντα τοις εκατό (80%) του μηνιαίου συντάξιμου μισθού της θέσης Γενικού Γραμματέα, κατά περίπτωση, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά. Το ποσό του προηγούμενου εδαφίου προσαυξάνεται κατά 7,5% των 80% του μηνιαίου συντάξιμου μισθού των θέσεων αυτών για κάθε επιπλέον πλήρες έτος υπηρεσίας στις θέσεις αυτές από του ενάτου μέχρι και του δωδεκάτου έτους και κατά 4% για κάθε επιπλέον πλήρες έτος στις θέσεις αυτές πέραν του δωδεκάτου.
- β. Εφόσον τα πρόσωπα της προηγούμενης περίπτωσης έχουν και χρόνο υπηρεσίας που λογίζεται συντάξιμος κατά τις διατάξεις του Κώδικα αυτού, η αμέσως ανωτέρω σύνταξή τους προσαυξάνεται κατά τόσα τριακοστά πέμπτα ποσοστού του μηνιαίου συντάξιμου μισθού της θέσης του Γενικού Γραμματέα κατά περίπτωση, όσα τα έτη της υπηρεσίας αυτής.
- γ. Σε καμία περίπτωση το ποσό της σύνταξης των προηγούμενων περιπτώσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει το 80% του μηνιαίου συντάξιμου μισθού της θέσης του Γενικού Γραμματέα, κατά περίπτωση, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά.”

[Σημ.: Η νέα παράγραφος 13 προστέθηκε ως άνω από το εδάφιο β' της παρ. 8 του άρθρου 10 του Ν.3075/2002 (Α' 297). Σύμφωνα δε με το εδάφιο γ' της αυτής παραγράφου ορίζεται ότι:

“Η σύνταξη των προσώπων των προηγούμενων περιπτώσεων αρχίζει να καταβάλλεται μετά τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας τους. Τυχόν ευνοϊκότερα όρια ηλικίας για την έναρξη καταβολής της σύνταξης εξακολουθούν να ισχύουν για όσους υπηρετούν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.”]

► 9.

ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 57

Καταβολή τρίμηνων αποδοχών

Άρθρο 57 παρ. 1 Α.Ν. 1854/51, όπως τροπ. με το άρθρο 6 παρ. 1 Ν.Δ. 2500/53 και αντικ. με άρθρ. 2 παρ. 4 Ν. 1813/88 και 4 παρ. 1 του Ν. 1902/90

1. Στο μόνιμο ή ισόβιο υπάλληλο ή μόνιμο στρατιωτικό που απομακρύνεται για οποιονδήποτε λόγο από την υπηρεσία, καταβάλλονται για τρεις μήνες όλες οι αποδοχές του, ανεξάρτητα από το αν έχει συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδότησης.

Οι τρίμηνες αποδοχές αρχίζουν από την επομένη της χρονολογίας δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της απόλυσης ή της αποδοχής της παραίτησης ή της ημέρας του θανάτου του υπαλλήλου και αν παρασχέθηκε υπηρεσία μετά τη χρονολογία δημοσίευσης από την επομένη της ημερομηνίας που φέρει το έγγραφο κοινοποίησης των παραπάνω πράξεων και πάντως όχι πέρα από την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευση αυτή.

Γι' αυτούς που απολύονται εξαιτίας νόσου που δεν επιδέχεται θεραπεία οι τρίμηνες αποδοχές αρχίζουν από την επομένη της λύσης της υπαλληλικής σχέσης και πάντως όχι πέρα από την επομένη της παρόδου διμήνου από τη λήξη της αναρρωτικής άδειας ή της διαθεσιμότητας.

Οι παραπάνω τρίμηνες αποδοχές δεν καταβάλλονται:

- α) σε περίπτωση απόλυσης για πειθαρχικό παράπτωμα ή υπηρεσιακή ανεπάρκεια των μόνιμων ή ισόβιων υπαλλήλων και
- β) σε περίπτωση παραίτησης του υπαλλήλου ή στρατιωτικού που δεν έχει συμπληρώσει την υπηρεσία που απαιτείται στις περιπτώσεις α' των παραγράφων 1 των άρθρων 1 και 26.

Άρθρο 57 παρ. 2 Α.Ν. 1854/51, όπως
αντικ. με άρθρ. 2 παρ. 5 Ν. 1813/1988

2. Ο μόνιμος ή ισόβιος υπάλληλος που επανέρχεται στην υπηρεσία ή ο έφεδρος στρατιωτικός που ανακαλείται από την αποστρατεία στην ενεργό

υπηρεσία δικαιούται να λάβει πάλι τρίμηνες αποδοχές σύμφωνα με τους όρους της προηγούμενης παραγράφου, αν η νέα υπηρεσία του είναι τουλάχιστον διετής πραγματική και συνεχής.

Άρθρο 57 παρ. 3 Α.Ν. 1854/51, όπως τροποπ. με τα άρθρα 6 παρ. 1 Ν.Δ. 2654/1953 και 4 παρ. 4 Ν. 1902/90

3. Οι τρίμηνες αποδοχές καταβάλλονται και στη χήρα του μόνιμου ή ισόβιου υπαλλήλου ή μόνιμου στρατιωτικού που πέθανε, καθώς και στα τέκνα του, εφόσον γι' αυτά συντρέχουν οι προϋποθέσεις των άρθρων 5 και 31 του Κώδικα αυτού.

Άρθρο 57 παρ. 4 Α.Ν. 1854/51

4. Οι περιορισμοί της παρ. 2 εφαρμόζονται και για την πληρωμή αποδοχών τριμήνου της χήρας και των τέκνων του επανερχόμενου στην υπηρεσία μόνιμου ή ισόβιου υπαλλήλου ή με ανάκληση απο την αποστρατεία έφεδρου στρατιωτικού.

Άρθρο 57 παρ. 5 Α.Ν. 1854/51 σε συνδ. με άρθρ. 6 παρ. 1 Ν.Δ. 2500/53 όπως συμπλ. με άρθρ. 2 παρ. 4 Ν. 1976/91

5. Αν αυτός που πέθανε είναι συνταξιούχος καταβάλλεται για τρεις μήνες στη χήρα και τα τέκνα του με τους όρους της παρ. 3 αυτού του άρθρου ολόκληρη η σύνταξη του. Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση που ο υπάλληλος που αποχωρεί πεθάνει όταν η καταβολή της σύνταξής του έχει ανασταλεί για μη συμπλήρωση της ηλικίας συνταξιοδότησης.

Άρθρο 57 παρ. 6 Α.Ν. 1854/51

6. Στις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων η πληρωμή της σύνταξης αρχίζει από τη λήξη του τριμήνου, εκτός αν η σύνταξη με τα επιδόματα ή προσαυξήσεις που τυχόν παρέχονται σύμφωνα με αυτόν τον Κώδικα είναι μεγαλύτερη από τις αποδοχές, οπότε η πληρωμή αρχίζει από τότε που γεννήθηκε το δικαίωμα σε σύνταξη, χωρίς στην περίπτωση αυτή να καταβάλλονται τρίμηνες αποδοχές.

Άρθρο 57 παρ. 7 Α.Ν. 1854/51

7. Οι αποδοχές τριών μηνών που καταβάλλονται σύμφωνα με αυτό το άρθρο βαρύνουν τον προϋπολογισμό των υπηρεσιών στις οποίες ανήκουν οι υπάλληλοι που απομακρύνονται.

► 10.

ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 22

Διαδικασία αναγνώρισης σύνταξης - δικαιολογητικά

Άρθρο 5 1 Α.Ν. 599/68

1. Οι υπηρεσίες προσωπικού των Υπουργείων και κάθε άλλη αρχή του είναι αρμόδια για την έκδοση της διοικητικής πράξης απομάκρυνσης από την υπηρεσία υποχρεούνται, αμέσως μετά την κοινοποίηση στον τακτικό δημόσιο υπάλληλο του εγγράφου της απομάκρυνσης του και το αργότερο μέσα σε 15 ημέρες, να στέλνουν στην Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.
 - α) Πιστοποιητικό που να εμφανίζει τις υπηρεσιακές μεταβολές του υπαλλήλου.
 - β) Επίσημο αντίγραφο του πιστοποιητικού Δήμου ή Κοινότητα ή της Υπηρεσία Μητρώων του Υπουργείου Εσωτερικών που έχει κατατεθεί σ'αυτές, το οποίο να εμφανίζει το έτος γέννησης του.

Άρθρο 20 παρ. 6 Ν.2084/92

Το πιστοποιητικό του προηγούμενου εδαφίου δεν απαιτείται αν το έτος γέννησης προκύπτει από το πιστοποιητικό υπηρεσιακών μεταβολών του υπαλλήλου.

- γ) Το φύλλο στρατολογικού του μητρώου που τυχόν υπάρχει στον ατομικό του φάκελο.
- δ) Τα έγγραφα του φακέλου που αποδεικνύουν την παροχή κάθε άλλης υπηρεσίας εκτός από εκείνη που βεβαιώνεται με το πιστοποιητικό, μαζί με υπεύθυνη δήλωση ότι η υπηρεσία του δε χρησίμευε για απόκτηση δικαιώ-

ματος σύνταξης ή ότι δεν καταβλήθηκε ούτε θα καταβληθεί αποζημίωση για το χρόνο αυτό.

- ε) Βεβαίωση του αρμόδιου εκκαθαριστή των αποδοχών που να εμφανίζει το χρόνο λήξης της μισθοδοσίας του.

Άρθρο 5 παρ. 3 Α.Ν.599/68 σε συνδ.
με άρθρ. 12 παρ. 1 Ν1813/88

2. Στο διαβιβαστικό των δικαιολογητικών εγγράφων της προηγούμενης παραγράφου σημειώνεται η διεύθυνση κατοικίας του ενδιαφερόμενου για να κοινοποιηθεί σ'αυτόν το αντίγραφο της πράξης συνταξιοδότησης που θα εκδοθεί.

Άρθρο 5 παρ. 4 Α.Ν. 599/68

Το διαβιβαστικό περιέχει και εισήγηση για τα στοιχεία συνταξιοδότησης του υπαλλήλου (χρόνος συντάξιμης υπηρεσίας, συντάξιμες αποδοχές κατά το χρόνο εξόδου) καθώς και κάθε άλλη πληροφορία σχετική με την υπηρεσία, η οποία επηρεάζει το δικαίωμα του σε σύνταξη.

Άρθρο 5 παρ. 5 Α.Ν. 599/68

Με βάση τα παραπάνω δικαιολογητικά εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 66 η πράξη κανονισμού σύνταξης, χωρίς να αποκλείεται και η υποβολή σχετικής αίτησης από τον ενδιαφερόμενο που υποβάλλεται και από την υπηρεσία, από την υπηρεσία από την οποία απομακρύνθηκε.

Άρθρο 3 Β.Δ. της 12.12.1950

Αυτοί που απολύονται για σωματική ή διανοητική ανικανότητα, που δεν οφείλεται στην υπηρεσία, υποβάλλουν και επικυρωμένα αντίγραφα των εγγράφων από τα οποία αποδεικνύεται ότι η ανικανότητα αυτή βεβαιώθηκε νόμιμα.

Άρθρο 4 παρ. 1 Β.Δ. της 12.12.1950,
όπως τροπ. στην περιπτ. γ' με το
άρθρο 8 παρ. 1 Ν. 1397/83 σε συνδ. με
άρθρ. 1475, 1479 και 1484 Α.Κ.

5. Η χήρα χωρίς τέκνα του υπαλλήλου υποβάλλει:
- α) τα έγγραφα της παρ. 1 που αντιστοιχούν στη συγκεκριμένη περίπτωση μαζί με βεβαίωση της αρμόδιας αρχής ότι ο υπάλληλος πέθανε ενώ διατελούσε στην υπηρεσία, με εφαρμογή και των διατάξεων της παρ. 2 αυτού του άρθρου.
 - β) Αντίγραφο ληξιαρχικής πράξης του θανάτου του υπαλλήλου.
 - γ) Αντίγραφο ληξιαρχικής πράξης γάμου ή πιστοποιητικό τέλεσης γάμου Ιερής Μητρόπολης και
 - δ) Πιστοποιητικό της οικείας Δημοτικής η Κοινοτικής αρχής που να βεβαιώνει ότι ο γάμος δε λύθηκε μέχρι το θάνατο του συζύγου, ότι αυτή διατελεί σε χηρεία και αυτός που πέθανε δεν άφησε από το γάμο αυτό ή άλλο προηγούμενο γάμο νόμιμα ή αναγνωρισμένα εκούσια ή με δικαστική απόφαση ή θετά τέκνα ή γονείς.

Άρθρο 4 παρ. 2 Β.Δ. της 12.12.1950 σε συνδ.
με άρθρ. 1475, 1479 και 1484 Α.Κ.

6. Τα τέκνα υποβάλλουν:

- α) τα έγγραφα των περιπτ. α' και β' της παρ. 5
- β) Πιστοποιητικό της οικείας Δημοτικής η Κοινοτικής Αρχής που να βεβαιώνει ότι είναι νόμιμα ή αναγνωρισμένα εκούσια ή με δικαστική απόφαση ή θετά τέκνα του υπαλλήλου ή της υπαλλήλου που πέθανε, το έτος γέννησης τους και αν είναι άγαμα και αν είναι έγγαμα τη χρονολογία τέλεσης του γάμου, και ότι ο υπάλληλος ή η υπάλληλος που πέθανε δεν άφησε χήρα μητέρα, αν δε πρόκειται για τέκνα άνδρα υπαλλήλου και ότι αυτός δεν άφησε χήρα σύζυγο ή άλλα τέκνα νόμιμα ή αναγνωρισμένα εκούσια ή με δικαστική απόφαση ή θετά.

Αν πρόκειται για τέκνα που έχουν αναγνωρισθεί εκούσια ή με δικαστική απόφαση υποβάλλονται και τα έγγραφα που αποδεικνύουν την αναγνώρισή τους.

Τα φυσικά τέκνα μητέρας υπαλλήλου υποβάλλουν πιστοποιητικό της οικείας Δημοτικής η Κοινοτικής αρχής που να βεβαιώνει ότι είναι φυσικά τέκνα αυτής

που πέθανε, το έτος γεννησής τους, ότι είναι άγαμα ή όχι και ότι εκείνη δεν άφησε χήρα μητέρα.

Τα τέκνα της μητέρας υπαλλήλου που προέρχονται από νόμιμο γάμο πρέπει να υποβάλλουν και πιστοποιητικό ότι είναι ορφανά από πατέρα.

Άρθρο 4 παρ. 3. Β.Δ. της 12.12.1950

7. Η χήρα σύζυγος μαζί με τα τέκνα υποβάλλουν τα πιστοποιητικά που ορίζονται στις παρ. 5 και 6 περίπτ. β' αυτού του άρθρου.

Άρθρο 4 παρ. 4 Β.Δ. 12.12.1950

8. Αν στη σύνταξη των πιο πάνω προσώπων συμμετέχουν και γονείς βεβαιώνεται η ύπαρξη τους με το πιστοποιητικό που αναφέρεται στην περίπτ. δ'της παρ. 5 και υποβάλλονται από αυτούς και τα έγγραφα για την απόδειξη της απορίας τους που ορίζονται στην παρακάτω παράγραφο 14.

Άρθρο 4 παρ. 4 Β.Δ. της 12.12.1950 σε συνδ.
με άρθρ. 1475, 1479 και 1484 Α.Κ.

9. Ο πατέρας υποβάλλει:
 - α) τα έγγραφα που αναφέρονται στις περιπτ. α'και β'της παραπάνω παραγράφου 5
 - β) Πιστοποιητικό της οικείας Δημοτικής ή Κοινοτικής αρχής που να βεβαιώνει ότι αυτός που πέθανε ήταν άγαμος ή χήρος ή σε διάζευξη χωρίς παιδιά και ότι αυτός ήταν νόμιμο τέκνο του ή τον είχε αναγνωρίσει εκούσια ή με δικαστική απόφαση.
Αν πρόκειται για τέκνο που είχε αναγνωρισθεί εκούσια ή με δικαστική απόφαση υποβάλλονται και τα έγγραφα που αποδεικνύουν την αναγνώριση του.
 - γ) Πιστοποιητικό για το χρόνο γέννησής του από τα επίσημα στοιχεία της οικείας Δημοτικής ή Κοινοτικής αρχής.
 - δ) Τα έγγραφα που ορίζονται στην παρακάτω παρ. 14 για την απόδειξη της απορίας του.

Άρθρο 4 παρ. 6 Β.Δ. της 12.12.1950

10. Η χήρα μητέρα υποβάλλει:

- α) τα έγγραφα που ορίζονται στις περιπτ. α' και β' της παραπάνω παρ. 5
- β) Πιστοποιητικό της οικείας Δημοτικής ή Κοινοτικής Αρχής που να βεβαιώνει ότι είναι μητέρα του υπαλλήλου που πέθανε ότι είναι χήρα με προσδιορισμό του χρόνου που χήρευσε και ότι ο υπάλληλος αυτός ήταν άγαμος ή χήρος ή σε διάζευξη χωρίς παιδιά και δεν άφησε αδελφές και
- γ) Τα έγγραφα που ορίζονται στην παρακάτω παρ. 14 για την απόδειξη της απορίας της.

Άρθρο 4 παρ 7 Β.Δ. της 12.12.1950

11. Οι αδελφές υποβάλλουν:

- α) Τα έγγραφα που ορίζονται στις περιπτ. α' και β' της παραπάνω παρ. 5.
- β) Πιστοποιητικό της οικείας Δημοτικής ή Κοινοτικής αρχής που να βεβαιώνει ότι είναι ορφανές από πατέρα και μητέρα και ότι είναι αδελφές του υπαλλήλου που πέθανε και άγαμες και
- γ) Τα έγγραφα που ορίζονται στην παρακάτω παρ. 14 για την απόδειξη της απορίας τους.

Άρθρο 4 παρ. 8 Β.Δ. ΤΗΣ 12.12.1950

12. Η χήρα μητέρα μαζί με τις αδελφές υποβάλλουν:

- α) Τα έγγραφα που ορίζονται στις περιπτ. α και β της παραπάνω παρ. 5.
- β) Πιστοποιητικό που να βεβαιώνει χωριστά για τη μητέρα και χωριστά για τις αδελφές όσα ορίζονται στις παρ. 10 περ. β' και 11 περ. β' αυτού του άρθρου και
- γ) Τα έγγραφα που ορίζονται στην παρακάτω παρ. 14 για την απόδειξη της απορίας τους.

Άρθρο 5 Β.Δ. της 12.12.1950

13. Τα πρόσωπα της οικογένειας του πολιτικού συνταξιούχου που πέθανε, τα οποία δικαιούνται σύνταξη, υποβάλλουν απευθείας στην Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και ανάλογα με την περι-

πτώση που τα αφορά τα έγγραφα που ορίζονται στις παραγράφους 5-12, εκτός από εκείνα που αναφέρονται στην περίπτ. α', της παρ. 5.

Άρθρο 6 Β.Δ. της 12.12.1950

14. Οι γονείς και αδελφές των υπαλλήλων ή συνταξιούχων για την απόδειξη της απορίας τους υποβάλλουν:

Αν διαμένουν σε πρωτεύουσες νομών ή επαρχιών:

α) Πιστοποιητικό της οικείας Δημοτικής ή Κοινοτικής ή Αστυνομικής αρχής που να βεβαιώνει

αα) το επάγγελμά τους και τις πιθανές από αυτό προσόδους και

ββ) αν μόνο αυτός που πέθανε τους συντηρούσε ή συνέβαλλαν και άλλα τέκνα ή αδελφοί στη συντήρησή τους.

β) Πιστοποιητικό του οικείου Οικονομικού Εφόρου που να βεβαιώνει την περιουσία που δήλωσαν σ' αυτόν και τις από αυτή προσόδους τους και ότι η δήλωσή του ελέγχθηκε αληθινή.

Αν δεν πιδόθηκε δήλωση με θετικό περιεχόμενο ο Εφορος πιστοποιεί αυτό και βεβαιώνει ότι η μη υποβολή δήλωσης ελέγχθηκε δικαιολογημένη.

γ) Πιστοποιητικό του οικείου υποθηκοφύλακα για την ακίνητη περιουσία τους και για τις τυχόν υποθήκες ή προσημειώσεις που έχουν εγγραφεί σ' αυτή ή ότι δεν υπάρχει μερίδα τους στα αντίστοιχα βιβλία μεταγραφών.

δ) Υπεύθυνη δήλωση για την κατεχόμενη ή όχι ακίνητη περιουσία σε οποιαδήποτε περιοχή του Κράτους με προσδιορισμό του είδους, έκτασης, αξίας και ακαθάριστης προσόδου.

Αν διαμένουν σε άλλες πόλεις ή χωριά:

α) Πιστοποιητικό της οικείας Δημοτικής ή Κοινοτικής ή Αστυνομικής Αρχής, που θα έχει κυρωθεί για την ακρίβεια του περιεχομένου του από τον αρμόδιο Ειρηνοδίκη και θα βεβαιώνει το επάγγελμά τους και τις από αυτές πιθανές προσόδους τους, την κινητή και ακίνητη γενικά περιουσία τους με προσδιορισμό των από αυτή πιθανών καθαρών προσόδων και αν μόνο αυτός που πέθανε συντηρούσε την πατρική οικογένεια ή συνέβαλλαν και άλλα τέκνα στη συντήρησή της και

β) Υπεύθυνη δήλωση για την κατεχόμενη ή μη ακίνητη περιουσία σε οποιαδήποτε περιοχή του Κράτους με προσδιορισμό του είδους, έκτασης, αξίας και του από αυτή ακαθάριστου ετήσιου εισοδήματος.

Άρθρο 7 Β.Δ. της 12.12.1950

15. Αυτοί που ζητούν την απονομή σύνταξης σύμφωνα με τα άρθρα 1 παρ. 1 περίπτ. στ', 4 και 23 του παρόντος οφείλουν στην αίτηση που υποβάλλουν στο αρμόδιο Υπουργείο να αναφέρουν το όνομα και τον τόπο διαμονής του ιατρού που θεραπεύει τον παθόντα, καθώς και τα ονόματα και τον τόπο διαμονής των μαρτύρων, τους οποίους επιθυμούν να εξετάσει ο δικαστής που θα ενεργήσει τις ανακρίσεις.

Άρθρο 8 Β.Δ. της 12.12.1950

16. Αυτοί που στηρίζουν δικαίωμα σύνταξης σε ανικανότητα, σύμφωνα με το άρθρο 53 παρ. 3 του παρόντος, αναφέρουν αυτό στην αίτησή τους και το Υπουργείο στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση αυτή, προκαλεί την έκδοση της αναφερόμενης στο άρθρο αυτό γνωμάτευσης της Α.Σ.Υ. Επιτροπής και μετά από αυτό στέλνει όλα τα σχετικά στην Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Άρθρο 20 Β.Δ. της 12.12.1950,
όπως αντικ. με άρθρ. μόνο
Β.Δ. 805/69 και 20 παρ. 7
Ν. 2084/92

17. Τα πιστοποιητικά των οικείων δημοτικών ή κοινοτικών αρχών πρέπει να στηρίζονται στα επίσημα στοιχεία τους (μητρώα αρρένων, δημοτολογία και ληξιαρχικά βιβλία) ή σε περίπτωση που λείπουν αυτά σε ένορκη βεβαίωση δυο μαρτύρων ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου, καθώς και σε υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/1986. Ως μάρτυρας δεν μπορεί να βεβαιώσει σύζυγους του δικαιούχου ή συγγενής του κατευθεία γραμμή ή εκ πλαγίου εξ αίματος μέχρι 4ου βαθμού και εξ αγχιστείας μέχρι 3ου.

Άρθρο 22 Β.Δ. της 12.12.1950

18. Αν μια διοικητική πράξη έχει αναγνωρισθεί ως παράνομη με δικαστική απόφαση ή συμβιβασμό υποβάλλεται αντίγραφο της απόφασης αυτής και τα δικαιολογητικά για την απόδειξη της τελεσιδικίας της ή αντίγραφο του συμβολαίου για το συμβιβασμό.

Άρθρο 23 Β.Δ. της 12.12.1950

19. Οι Γραμματείς των Ποινικών Δικαστηρίων από τα οποία καταδικάζονται πολιτικοί υπάλληλοι ή συνταξιούχοι σε ποινή που επιφέρει απώλεια ή αναστολή του δικαιώματος σε σύνταξη σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 62 και 63 του παρόντος, οφείλουν μέσα σε είκοσι ημέρες από την έκδοση της απόφασης να υποβάλλουν αντίγραφο της στην Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Η αρμόδια Αστυνομική Αρχή υποχρεούται να ειδοποιεί αμέσως την Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους αν η συνταξιούχος χήρα σύζυγος απέκτησε νόθο τέκνο.

Άρθρο 24 Β.Δ. της 12.12.1950

20. Το βοήθημα που παρέχεται σύμφωνα με τα άρθρα 16 και 21 του παρόντος καταβάλλεται με χρηματικό ένταλμα του οικείου Υπουργείου που εκδίδεται στον ειδικό φορέα και κωδικό αριθμό του προϋπολογισμού που αφορά και τις τακτικές αποδοχές του υπαλλήλου.

Άρθρο 22 παρ. 1 Α.Ν.1854/51,
όπως αντικ.με αρθρ.18 παρ.3
Ν. 1489/84

21. “Κάθε αίτηση που αφορά την αναγνώριση δικαιώματος σύνταξης, την αύξησή της ή την προσμέτρηση χρόνου συντάξιμης υπηρεσίας υποβάλλεται από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον μετά την έξοδο του υπαλλήλου από την υπηρεσία ή την έναρξη καταβολής της σύνταξης, με ποινή την έκπτωση από το δικαίωμα, σε προθεσμία πέντε ετών από τη γέννηση του δικαιώματος αυτού. Προκειμένου για πρόσωπα που βρίσκονται σε επιτροπεία, κηδεμονία ή δικαστική αντίληψη, η προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου δεν αρχίζει πριν την παρέλευση έξι μηνών από τότε που τα πρόσωπα αυτά έγιναν απεριόριστα ικανά ή απέκτησαν επίτροπο, κηδεμόνα ή αντιλήπτορα.”

[Σημ.:Η παρ. 21 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 3 του άρθρ.3 του Ν.3075/2002, ΦΕΚ Α 297/2.12.2002. Σύμφωνα δε με την παρ. 12 του αυτού άρθρου, οι προθεσμίες που τάσσουν οι διατάξεις του άρθρου αυτού για όσους έχουν αποχωρήσει από την υπηρεσία μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, αρχίζουν από την ισχύ του.]

Άρθρο 22 παρ. 4 Α.Ν.1854/51, όπως
αναριθμ. με αρθρ. 18 παρ. 4
Ν. 1489/84

22. Αίτηση που υποβάλλεται στην αρμόδια αρχή από οποιονδήποτε τρίτο για αναγνώριση δικαιώματος σύνταξης, επιδόματος ή πληρωμής αυτών που έχουν αναγνωρισθεί ή καθυστερούνται, δεν έχει κανένα έννομο αποτέλεσμα, ούτε λαμβάνεται υπόψη αν δε συνοδεύεται με ειδικό πληρεξούσιο που να παρέχει την ειδική εντολή για την επιδίωξη αυτών που αναφέρονται στην αίτηση.

Άρθρο 20 παρ. 9 Ν.2084/92

23. Αντίγραφα ή φωτοαντίγραφα εγγράφων, που έχουν επικυρωθεί για το γνήσιο του περιεχομένου τους από δικηγόρους, έχουν αποδεικτική ισχύ ίση με τα πρωτότυπα και λαμβάνονται υπόψη από τα όργανα που αποφασίζουν ή δικαιοδοτούν για τις συντάξεις.

► 11.

ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 55

Ανώτατο και κατώτατο όριο σύνταξης

Άρθρο 55 εδάφ. πρώτο και δεύτ. Α.Ν. 1854/51
όπως συμπλ. με άρθ.4 παρ. 2
Ν.1976/91 και αντικ. με άρθρ. 4 παρ. 3 Ν.2320/95

1. Σε καμιά περίπτωση το σύνολο της μηνιαίας σύνταξης που απονέμεται ή που θα πρέπει να απονεμηθεί σύμφωνα με το κώδικα αυτόν δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από το μηνιαίο συντάξιμο μισθό, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά και με βάση τον οποίο κανονίζεται η σύνταξη.
Κατεξάιρηση, αν συντρέχει περίπτωση προσαύξησης της σύνταξης για πτητικά ή καταδυτικά εξάμηνα, η σύνταξη που προσαυξάνεται από το λόγο αυτό μπορεί να ορισθεί μέχρι μηνιαίο μισθό ενέργειας, όπως αυτός ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 9 και στην παρ. 2 του άρθρου 34 αυτού του Κώδικα.

Η εξαίρεση του προηγούμενου εδαφίου ισχύει και για τις συντάξεις των υπαλλήλων οι οποίοι λαμβάνουν προσάυξηση στο συντάξιμο μισθό του κατά 1/50 για κάθε έτος υπηρεσίας πέρα από το 35ο και μέχρι του 40ου σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 5 του Ν 1902/1990, για τις συντάξεις που καταβάλλονται σύμφωνα με τις παραγράφους των παραπάνω άρθρων 17 και 45, καθώς και γι'αυτούς που συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις των Ν. 1897/1990 και 1977/1991.

Άρθρο 55 εδ. τρίτο Α.Ν. 1854/51

2. Γι'αυτούς που έχουν συμπληρώσει 28 πτητικά ή καταδυτικά εξάμηνα λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του ορίου της προηγούμενης παραγράφου και το 1/5 του εξαμηνιαίου πτητικού ή καταστατικού επιδόματος που παρέχεται κατά το χρόνο της εξόδου του στρατιωτικού από τις τάξεις.

Άρθρο 55 εδ. τέταρτο Α.Ν. 1854/51

3. Στους πειρασμούς των προηγούμενων παραγράφων δε συμπεριλαμβάνονται τα επιδόματα για νόσο που ορίζονται στο άρθρο 54.

Άρθρο 4 παρ. 3 Ν 1976/91 όπως αντικ. με άρθρο 2 παρ. 1 Ν.2042/92

4. Το καθαρό ποσό σύνταξης ή το άθροισμα των καθαρών ποσών συντάξεων, που δικαιούται κάθε άμεσος ή έμμεσος συνταξιούχος από το Δημόσιο Ν.Π.Δ.Δ. ή οποιονδήποτε ασφαλιστικό φορέα κύριας ή επικουρικής ασφάλισης δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 50πλάσιο του εκάστοτε τεκματρού ημερομισθίου της κατά το άρθρο 37 του Α.Ν. 1846/1951 22^{ης} ασφαλιστικής κλάσης, εφόσον έστω και σε έναν από τους πιο πάνω φορείς η εισφορά του εργοδότη υπερβαίνει, κατ'το χρόνο απονομής της σύνταξης την εισφορά του ασφαλισμένου ή υπάρχει υπέρ του φορέα κοινωνικό πόρος ή επιβάρυνση τρίτων ή ο εργοδότης ενισχύει με οποιονδήποτε τρόπο τον ασφαλιστικό φορέα. Στον περιορισμό του προηγούμενου εδαφίου υπάγονται οι συντάξεις, οι οποίες απορρέουν από μισθό, ο οποίος καθορίζεται με τυπικό νόμο ή υπουργική απόφαση ή συλλογική σύμβαση, οι συντάξεις των αναπήρων και θυμάτων πολέμου και των εξομοιούμενων με αυτούς, οι χορηγίες δημάρχων ή κοινοταρχών, καθώς και οι συντάξεις, που προέρχονται από ελεύθερη άσκηση επαγγέλματος και από αυτοαπασχόληση. Ως καθαρό ποσό σύνταξης λογίζεται το ποσό που απο-

μένει μετά από την αφαίρεση από το ακαθάριστο ποσό σύνταξης του δικαιούχου των κάθε είδους κρατήσεων, που κατά νόμο τον βαρύνουν, και του φόρου εισοδήματος και της εισφοράς Ο.Γ.Α. που αναλογεί στο ποσό αυτό. Για τον υπολογισμό του φόρου δεν λαμβάνεται υπόψη ο φόρος που αντιστοιχεί για τυχόν άλλα εισοδήματα του συνταξιούχου, ο οποίος σε κάθε περίπτωση θεωρείται ότι έχει σύζυγο και δύο τέκνα που τον βαρύνουν.

Φορείς επικουρικής ασφάλισης για την εφαρμογή των διατάξεων των προηγούμενων εδαφίων είναι αυτοί που προσδιορίζονται από το άρθρο 7 παρ. 2 του Ν.Δ. 4202/1961, όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 12 του Ν.1405/1983.

Στην περίπτωση που οι συντάξεις αυτής της παραγράφου καταβάλλονται από περισσότερους από ένα φορείς το ποσό που υπερβαίνει το ανώτατο επιτρεπτό όριο εκπίπτει κατά σειρά από τη συνταξη ή τις συντάξεις α) του Ι.Κ.Α. εφόσον αυτό περιλαμβάνεται μεταξύ των φορέων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο και β) του Δημοσίου με την ίδια προϋπόθεση.

Σε περίπτωση που το Ι.Κ.Α ή και το Δημόσιο δεν περιλαμβάνονται μεταξύ των φορέων που αναφέρονται στις διατάξεις της παραγράφου αυτή ή μετά τις μειώσεις του προηγούμενου εδαφίου εναπομένει ποσό συντάξεων μεγαλύτερο από το ανώτατο όριο που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο το επιπλέον ποσό εκπίπτει από τις συντάξεις των λοιπών φορέων με επιμερισμό του κατ'αναλογία με το ποσό της σύνταξης που καταβάλλεται από κάθε φορέα.

Με την κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ορίζονται η διαδικασία ελέγχου και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται ή υπεύθυνες δηλώσεις για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής.

Αμφισβητήσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής επιλύονται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και τυχόν συναρμόδιων Υπουργών.

Άρθρο 1 Ν.Δ. 1371/73 σε συνδ. με τα άρθρα
1 παρ. 3 Ν. 1694/78 και 11 Ν. 1694/87, όπως
αντικ. με τα άρθρα 6 παρ. 2 Ν. 2227/94 και
6 Παρ. 1 Ν. 2592/98

“5. Το κατώτατο όριο σύνταξης ή βοηθήματος των συνταξιούχων και βοηθηματούχων του Δημοσίου γενικά καθορίζεται, χωρίς το συνυπολογισμό του επιδόματος εξομάλυνσης, καθώς και του τυχόν καταβαλλόμενου επιδόματος ανικανότητας, στο μισό του μηνιαίου βασικού μισθού του εισα-

γωγικού μισθολογικού κλιμακίου της ΥΕ κατηγορίας, όπως ισχύει κάθε φορά.”

[Σημ.: Το πρώτο εδάφιο της παρ. 5 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 5 άρθρ.1 Ν.3234/2004,ΦΕΚ Α 52/18.2.2004.]

Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται τόσο για τις ατομικές όσο και για τις οικογενειακές συντάξεις ή βοηθήματα.

Ως ποσό οικογενειακής σύνταξης ή βοηθήματος για την εφαρμογή αυτής της παραγράφου νοείται και το μερίδιο που εναπομένει μετά την αναστολή μεριδίου συνδικαιούχου προσώπου, καθώς και το ποσό που αναγνωρίζεται από τις διατάξεις που ισχύουν στην πατρική οικογένεια κατά συμμετοχή, όχι όμως και το ποσό σύνταξης ή βοηθήματος που καταβάλλεται ύστερα από χωρισμό.

“Οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων έχουν εφαρμογή και για τις χορηγίες των δημάρχων και προέδρων κοινοτήτων .”

[Σημ.:Το ανωτέρω εδάφιο προστέθηκε από την παρ. 9 εδ.α΄ του άρθρου 2 του Ν.3075/2002 (Α΄ 297), σύμφωνα δε με το εδ.β΄ της αυτής παραγράφου, η διάταξη ισχύει από 1ης Ιανουαρίου 2002.]

Άρθρο 2 παρ. 1 και 3 Ν.Δ. 1371/73

6. Η αναπροσαρμογή σύμφωνα με τα παραπάνω των συντάξεων ή βοηθημάτων ενεργείται χωρίς αίτηση ή και ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου, που υποβάλλεται οποτεδήποτε, με πράξη της αρμόδιας για την εκτέλεση των πράξεων ή αποφάσεων κανονισμού συντάξεως ή βοηθήματος Διεύθυνσης της Υπηρεσίας Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους για τα δικαιώματα που έχουν αναγνωρισθεί μέχρι την έναρξη της ισχύος του Ν.Δ. 1371/1973 και με την ίδια πράξη ή απόφαση του συνταξιοδοτικού οργάνου που αναγνωρίζει το δικαίωμα για τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται για πρώτη φορά μετά την έναρξη της ισχύος του πιο πάνω Ν.Δ/τος, χωρίς να έχουν εφαρμογή στις περιπτώσεις αυτές οι σχετικές διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας που αφορούν τις προθεσμίες.

Η καταβολή στους συνταξιούχους ή βοηθηματούχους από συμμετοχή της διαφοράς σύνταξης ή βοηθήματός τους, που προκύπτει από την αναπροσαρ-

μογή σύμφωνα με τις παραπάνω παραγράφους 5 και 6, δεν επηρεάζει το ποσό της σύνταξης ή βοηθήματος που έχει αναγνωρισθεί ή αναγνωρίζεται με πράξη ή απόφαση στη χήρα σύζυγο ή σ' αυτή και τα τέκνα ή μόνο στα τέκνα.

► 12.

ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 63

Αναστολή άσκησης του δικαιώματος σύνταξης

Άρθρο 63 παρ. 1 Α.Ν. 1854/51

1. Το δικαίωμα για σύνταξη η καταβολή δεν μπορεί να ασκηθεί αν ο δικαιούχος
 - α) καταδικαστεί στην ποινή της κάθειρξης για οποιοδήποτε αδίκημα, εκτός από αυτά που αναφέρονται στην περίπτ.β' της παρ. 1 του προηγούμενου άρθρου και μέχρι τη λήξη της ποινής.

Άρθρο 63 παρ 1 περ. α'Α.Ν. 1854/51

- β) αποβάλει την ελληνική ιθαγένεια.

Άρθρο 63 παρ. 1 περ. γ'Α.Ν. 1854/51 όπως
αντικ. με το άρθ.11 παρ. 2
Ν.1813/88

2. Αν αρθεί ο λόγος της μη άσκησης, το δικαίωμα σύνταξης αρχίζει ή επαναλαμβάνεται από την πρώτη του μήνα που ακολουθεί την άρση.

Άρθρο 2 παρ. 22 Ν.2703/99

3. Για τους πολίτες των άλλων κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν απαιτείται η ελληνική ιθαγένεια για την απόκτηση δικαιώματος σύνταξης.

Άρθρο 63 παρ. 2 Α.Ν.1854/51 σε
συνδ. με άρθρ. 2 παρ. 22 Ν.2703/99

4. Αν κάποιος κηρυχθεί σε αφάνεια το δικαίωμα σύνταξης δεν μπορεί να ασκηθεί πριν από τη δημοσίευση της τελεσίδικης απόφασης για την αφάνεια.

Στην περίπτωση εξαφάνισης του στρατιωτικού τον πόλεμο ή την επιστράτευση το δικαίωμα σύνταξης μπορεί να ασκηθεί μετά από ένα εξάμηνο από την εξαφάνιση.

► 13.

ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 62

Απώλεια δικαιώματος σύνταξης

Άρθρο 62 παρ. 1 Α.Ν. 1854/51

Το δικαίωμα σύνταξης χάνεται στις παρακάτω περιπτώσεις:

Άρθρο 62 παρ. 1 περ. α' Α.Ν. 1854/51
όπως αντικ. με αρθρ. 2 Ν.Δ. 626/70

- α) Αν ο υπάλληλος απολυθεί γιατί απείχε από την εκπλήρωση των καθηκόντων του αδικαιολόγητα ή ο στρατιωτικός τέθηκε σε απόταξη για λιποταξία.

Άρθρο 62 παρ. 1 περ. β' εδ. πρώτο Α.Ν.1854/51
σε συνδυασμό με άρθρ. 1
παρ. 1 Ν.Δ.366/69, όπως αντικ. με άρθρ. 11 παρ. 1 Ν.1813/88

- β) Αν ο δικαιούχος καταδικαστεί αμετάκλητα, είτε όταν ήταν στην ενέργεια είτε ως συνταξιούχος, σε ποινή κάθειρξης για κλοπή, υπεξαίρεση, απάτη, πλαστογραφία, απιστία, παραποίησης ή σε φυλάκιση για δωροδοκία ή δωροληψία, εφόσον τα αδικήματα αυτά στρέφονται κατά του Δημοσίου ή κατά νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου καθώς και αν καταδικαστεί αμετάκλητα για κάποιο από τα αδικήματα των άρθρων 270 και 272 του

Ποινικού Κώδικα, όπως αυτά τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις του Ν.Δ. 364/1969.

Άρθρο 62 παρ. 1 περιπτ. β'εδάφιο δεύτερο Α.Ν. 1854/51

Αν παρασχεθεί χάρη με άρση των συνεπειών ή επέλθει δικαστική αποκατάσταση το διακαίωμα αποκτάται πάλι με τους όρους της παρ. 2 του επόμενου άρθρου.

Άρθρο 62 παρ. 1 περ. γ' Α.Ν. 1854/51,
όπως αντικ. με το άρθρ. 1 παρ. 2
Ν.1813/88

- γ) Αν η θυγατέρα έλθει σε γάμο ή η χήρα σε νέο γάμο είτε κατά το δίκαιο της χώρας μας είτε κατά το αλλοδαπό δίκαιο ή αν η χήρα σύζυγος εκπέσει από τη γονική μέριμνα των παιδιών για καταδίκη σε αδίκημα που διέπραξε με δόλο και το οποίο αφορά τη ζωή, την υγεία και τα ήθη του τέκνου σύμφωνα με τό άρθρο 1537 του Αστικού Κώδικα.

Άρθρο 62 παρ. 1 περ. δ'Α.Ν. 1854/51
όπως αντικ. με το άρθρ. 11 παρ. 2 Ν.1813/88

- δ) Α η χήρα σύζυγος που δικαιώθηκε σύνταξη καταδικασθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση για παιδοκτονία.

II. Μητέρες υπάλληλοι με παιδιά

► ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 1

Πολιτικοί υπάλληλοι - Προϋποθέσεις του δικαιώματος σύνταξης

Άρθρο 1 παρ. 1 Α.Ν. 1854/51

1. Ο τακτικός δημόσιος υπάλληλος που λαμβάνει κάθε μήνα μισθό από το Δημόσιο Ταμείο ή από άλλους ειδικούς πόρους δικαιούται σε ισόβια σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο:

Άρθρο 1 παρ.1 περ. α'εδ. πρώτο
Α.Ν. 1854/51

- a) Αν απομακρυνθεί με οποιονδήποτε τρόπο από την υπηρεσία και έχει εικοσαπενταετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία.

Άρθρο 1 παρ. 1 περ. α'εδ. δεύτ.
Α.Ν. 1854/51, όπως αντικ. με άρθρο 5
παρ. 1 Ν.Δ. 3768/57, 6 παρ. 1 Ν.1813/88,
1 Ν. 1976/91 και 19 παρ. 1 Ν.2084/92.

Για τις μητέρες υπαλλήλους, οι οποίες έχουν προσληφθεί μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 1982 και είναι χήρες με άγαμα παιδιά ή διαζευγμένες με άγαμα παιδιά ή άγαμες μητέρες με άγαμα παιδιά, καθώς και για γυναίκες που είναι έγγαμες, αρκεί η συμπλήρωση δεκαπενταετούς πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1992 και για όσες συμπληρώνουν τη δεκαπενταετία από την 1η Ιανουαρίου 1993 και μετά προστίθεται ένα εξάμηνο για κάθε ημερολογιακό έτος και μέχρι τη συμπλήρωση δέκα επτά (17) ετών και έξι (6) μηνών πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας.

Άρθρο 1 παρ. 1 Ν. 1902/90, όπως
αντικ.με το άρθρο 1 παρ. 3 Ν.1976/91

Κατ'εξάιρεση για τις γυναίκες υπαλλήλους, οι οποίες έχουν τρία τουλάχιστον παιδιά, καθώς και για τους άνδρες υπαλλήλους, οι οποίοι έχουν τρία τουλάχι-

στον παιδιά και είναι χήροι ή διαζευγμένοι, εφόσον οι τελευταίοι με δικαστική απόφαση έχουν την επιμέλεια των ανήλικων ή ανίκανων παιδιών, αρκεί εικοσαετής πλήρης πραγματική συντάξιμη υπηρεσία ανεξάρτητα από το χρόνο πρόσληψής τους.

Άρθρο 1 παρ. 1 Ν.955/79, όπως αντικ.
με άρθρο 3 παρ. 1 Ν.2227/94 και 8
παρ. 1 Ν. 2592/98.

“Για τους υπαλλήλους, οι οποίοι είναι παντελώς τυφλοί, παραπληγικοί ή τετραπληγικοί, καθώς και για όσους πάσχουν από υπερφωσφατασαιμία ή από Βήτα ομόζυγο μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική ή μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία και υποβάλλονται σε μετάγγιση ή από χρόνια νεφρική ανεπάρκεια τελικού σταδίου και υποβάλλονται σε αιμοκάθαρση ή περιτοναϊκή κάθαρση ή έχουν υποστεί μεταμόσχευση νεφρού, εφόσον για τις περιπτώσεις αυτές συντρέχει ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%, αρκεί δεκαπενταετής πλήρης πραγματική συντάξιμη υπηρεσία.”

[Σημ.: Το εδάφιο αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 1 του άρθρ.2 του Ν. 3075/2002, ΦΕΚ Α 297/5.12.2002.]

Άρθρο 5 παρ. 2 Ν.Δ. 3768/57.

Για υπαλλήλους των σωφρονιστικών και αναμορφωτικών καταστημάτων αρκεί εικοσιπενταετής συντάξιμη υπηρεσία, από την οποία δεκαετής πλήρης πραγματική στα καταστήματα αυτά.

[Σημ.: Με την παρ. 15β άρθρ.2 Ν. 3234/2004, ΦΕΚ Α 52/18.2.2004 ορίζεται ότι:

“β. Από τις διατάξεις της παραγράφου 14 του άρθρου 8 του Ν. 2592/1998 εξαιρούνται και τα πρόσωπα που αναφέρονται στο τέταρτο εδάφιο της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, καθώς και τα πρόσωπα τα οποία απασχολούνται στο δημόσιο τομέα της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του Ν. 1256/1982 με μειωμένο ωράριο εργασίας και μέχρι δέκα (10) ώρες την εβδομάδα”.]

Άρθρο 1 παρ. 1 περ.β'Α.Ν. 1854/51

ΑΡΘΡΟ 5

Ρύθμιση συνταξιοδοτικών θεμάτων ατόμων με αναπηρίες

4. Μητέρες αναπήρων τέκνων με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω, καθώς και σύζυγοι αναπήρων με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω, εφόσον έχουν διανύσει τουλάχιστον δεκαετή έγγαμο βίο, ασφαλισμένοι σε φορείς κύριας ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με τη συμπλήρωση 7.500 ημερών εργασίας ή 25 ετών ασφάλισης, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας και ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση. Για τη συμπλήρωση του παραπάνω χρόνου δεν συνυπολογίζεται ο προβλεπόμενος από την παρ. 7 του άρθρου 4 του Ν. 3029/2002 (ΦΕΚ 1 Α). Το καταβαλλόμενο ποσό σύνταξης δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το πλήρες κατώτατο όριο σύνταξης λόγω γήρατος, που καταβάλλεται κάθε φορά από τον οικείο ασφαλιστικό φορέα.

III. Χήρα σύζυγος υπαλλήλου

► 1.

ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 5

Χήρα σύζυγος και ορφανά

Άρθρο 5 παρ. 1 περ. α' εδάφιο πρώτο Α.Ν. 1854/51
όπως τροπ. με το Ν.Δ. 208/74 και αντικ. με το
άρθρ. 15 παρ. 1 του ν. 1202/81 σε συνδ. με το
άρθρ. 3 παρ. 8 ν. 2227/94

1. Δικαίωμα σε σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο έχουν:
 - α) Η χήρα του υπαλλήλου, από αυτούς που αναφέρονται στα άρθρα 1 και 2, ο οποίος είχε αποκτήσει δικαίωμα σε σύνταξη ή που πέθανε στην υπηρεσία μετά τη συμπλήρωση πενταετούς τουλάχιστον πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας ή που πέθανε στην υπηρεσία με τους όρους της περίπτ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 1 ή που δολοφονήθηκε από τρομοκράτες ή άλλα άτομα λόγω της υπαλληλικής του ιδιότητας ή της ενάσκησης των καθηκόντων του.

Άρθρο 5 παρ. 1 περ. α' εδάφ. δεύτ. Α.Ν. 1854/51
όπως τροπ. με άρθρο 2 παρ. 1 ν. 955/79 και
αντικ. με άρθρ. 15 ν. 1694/87

Η χήρα δικαιούται σύνταξη αν από το γάμο έχει συμπληρωθεί ενός έτους πραγματική συντάξιμη υπηρεσία του συζύγου της ή αν ο γάμος έχει τελεσθεί δύο τουλάχιστον πλήρη έτη πριν από το θάνατό του.

Αν ο γάμος της χήρας λυθεί με διαζύγιο και τελεσθεί νέος γάμος της με το ίδιο πρόσωπο, για τη συμπλήρωση των παραπάνω χρονικών προϋποθέσεων λαμβάνεται υπόψη και ο πρώτος γάμος. Αν όμως γεννήθηκε παιδί η χήρα δικαιούται σύνταξη και χωρίς να συντρέχουν οι όροι αυτοί.

Άρθρο 5 παρ. 1 περ. α' εδάφ.
τρίτο Α.Ν. 1854/51

Η χήρα δικαιούται επίσης σύνταξη και χωρίς να συντρέχουν οι όροι αυτοί στην περίπτωση δ' της παρ. 1 του άρθρου 1 του Κώδικα αυτού, αν ο γάμος τελέ-

σθηκε πριν από την απομάκρυνση του συζύγου της από την υπηρεσία, στις περιπτώσεις γ' και στ' της ίδιας παραγράφου, καθώς και στην περίπτωση θανάτου του υπαλλήλου στην υπηρεσία, αν ο γάμος τελέσθηκε πριν από το τραύμα ή ατύχημα ή την αναμφισβήτητη εκδήλωση της νόσου, από τα οποία επήλθε η ανικανότητα ή ο θάνατος του υπαλλήλου. Ο χρόνος εκδήλωσης της νόσου βεβαιώνεται με γνωμάτευση της Α.Σ.Υ. Επιτροπής.

Άρθρο 5 παρ. 1 περ. β' Α.Ν. 1854/51, όπως αντικ. με άρθρ. 1 παρ. 1 Ν.Δ. 149/73, 3 Ν. 955/79, 2 παρ. 1 και 3 Ν.Δ. 143/73, 3 Ν.Δ. 149/73, 4 παρ. 1 Ν. 955/79, 1 παρ. 2 Ν. 1813/88 και 2 παρ. 3 Ν. 2703/99 σε συνδυασμ. με άρθρ. 20 παρ. 1 τελ. εδάφ. Ν. 2084/92

► 2.

ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 18

Ποσό οικογενειακή σύνταξης γάμου

Άρθρο 18 παρ. 1 Α.Ν. 1854/51, όπως αντικ. με άρθρ.9 παρ. 1 Ν.Δ. 3768/57 και άρθρ. 1 παρ. 11 Ν.2592/98

1. Η σύνταξη της χήρας συζύγου χωρίς τέκνα ή αν συντρέχουν ένα ή και δύο τέκνα συνίσταται στα 7/10 της σύνταξης που δικαιούται ή που έχει δικαιωθεί ο σύζυγος που πέθανε και αν συντρέχουν περισσότερα από δύο τέκνα προστίθεται 1/10 για καθένα από αυτά μέχρι να συμπληρωθεί ολόκληρη η σύνταξη του συζύγου που πέθανε.

Άρθρο 2 παρ. 8 Ν.1813/88, όπως αντικ. με άρθρ. 8 παρ. 6 Ν.2592/98

Αν κάποιο από τα παιδιά ανάψει γάμο ή πεθάνει ή κυρυχθεί άφαντο ή αν κάποιο από τα άγαμα αγόρια ενηλικιωθεί ή αν σε κάποιο από τα συνιδκαιούχα στη σύνταξη πρόσωπα δεν καταβάλλεται το μερίδιο του είτε λόγω αναστολής καταβολής του είτε γιατί παίρνει σύνταξη από δικό του δικαίωμα ή σύνταξη των άλλων διακιούχων προσώπων ανακαθορίζεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο πρώτο εδάφιο αυτής της παραγράφου σαν να μην συντρέχουν στη σύνταξη τα πρόσωπα στα οποία δεν καταβάλλεται το μερίδιο της σύνταξης.

Άρθρο 1 παρ. 7 Ν.1902/90, όπως αντικ.
με άρθρ.8 παρ. 6 Ν 2592/8

Αν κάποιος από τα παιδιά όσων προσλαμβάνονται στο Δημόσιο από την 1^η Ιανουαρίου 1983 και μετά συνάψει γάμο ή πεθάνει ή κυρυχθεί άφαντος ή ενηλικιωθεί ή αν σε κάποιος από τα συνδικαιούχα στη σύνταξη πρόσωπα δεν καταβάλλεται το μερίδιό του, είτε λόγω αναστολής καταβολής του, είτε γιατί παίρνει σύνταξη από δικό του δικαίωμα ή σύνταξη των άλλων δικαιούχων προσώπων ανακαθορίζεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο πρώτο εδάφιο αυτής της παραγράφου σαν να μη συντρέχουν στη σύνταξη τα πρόσωπα στα οποία δεν καταβάλλεται το μερίδιό της σύνταξης.

Άρθρο 18 παρ. 2 Α.Ν. 1854/51, όπως αντικ.
με άρθρ. 9 παρ. 1 Ν.Δ. 3768/57

► 3.

ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 22

Διαδικασία αναγνώρισης σύνταξης - δικαιολογητικά

(...)

5. Η χήρα χωρίς τέκνα του υπαλλήλου υποβάλλει:
- α) τα έγγραφα της παρ. 1 που αντιστοιχούν στη συγκεκριμένη περίπτωση μαζί με βεβαίωση της αρμόδιας αρχής ότι ο υπάλληλος πέθανε ενώ διατελούσε στην υπηρεσία, με εφαρμογή και των διατάξεων της παρ. 2 αυτού του άρθρου.
 - β) Αντίγραφο ληξιαρχικής πράξης του θανάτου του υπαλλήλου.
 - γ) Αντίγραφο ληξιαρχικής πράξης γάμου ή πιστοποιητικό τέλεσης γάμου Ιερής Μητρόπολης και
 - δ) Πιστοποιητικό της οικείας Δημοτικής ή Κοινοτικής αρχής που να βεβαιώνει ότι ο γάμος δε λύθηκε μέχρι το θάνατο του συζύγου, ότι αυτή διατελεί σε χηρεία και αυτός που πέθανε δεν άφησε από το γάμο αυτό ή άλλο προηγούμενο γάμο νόμιμο ή αναγνωρισμένα εκούσια ή με δικαστική απόφαση ή θετά τέκνα ή γονείς.

Άρθρο 4 παρ. 2 Β.Δ. της 12.12.1950 σε συνδ.
με άρθρ. 1475, 1479 και 1484 Α.Κ.

6. Τα τέκνα υποβάλλουν:

α) τα έγγραφα των περιπτ. α' και β' της παρ. 5

β) Πιστοποιητικό της οικείας Δημοτικής ή Κοινοτικής Αρχής που να βεβαιώνει ότι είναι νόμιμα ή αναγνωρισμένα εκούσια ή με δικαστική απόφαση ή θετά τέκνα του υπαλλήλου ή της υπαλλήλου που πέθανε, το έτος γέννησης τους και αν είναι άγαμα και αν είναι έγγαμα τη χρονολογία τέλεσης του γάμου, και ότι ο υπάλληλος ή η υπάλληλος που πέθανε δεν άφησε χήρα μητέρα, αν δε πρόκειται για τέκνα άνδρα υπαλλήλου και ότι αυτός δεν άφησε χήρα σύζυγο ή άλλα τέκνα νόμιμα ή αναγνωρισμένα εκούσια ή με δικαστική απόφαση ή θετά.

Αν πρόκειται για τέκνα που έχουν αναγνωρισθεί εκούσια ή με δικαστική απόφαση υποβάλλονται και τα έγγραφα που αποδεικνύουν την αναγνώριση τους.

Τα φυσικά τέκνα μητέρας υπαλλήλου υποβάλλουν πιστοποιητικό της οικείας Δημοτικής ή Κοινοτικής αρχής που να βεβαιώνει ότι είναι φυσικά τέκνα αυτής που πέθανε, το έτος γεννησής τους, ότι είναι άγαμα ή όχι και ότι εκείνη δεν άφησε χήρα μητέρα.

Τα τέκνα της μητέρας υπαλλήλου που προέρχονται από νόμιμο γάμο πρέπει να υποβάλλουν και πιστοποιητικό ότι είναι ορφανά από πατέρα.

Άρθρο 4 παρ. 3. Β.Δ. της 12.12.1950

7. Η χήρα σύζυγος μαζί με τα τέκνα υποβάλλουν τα πιστοποιητικά που ορίζονται στις παρ. 5 και 6 περίπτ. β' αυτού του άρθρου.

Άρθρο 4 παρ. 4 Β.Δ. 12.12.1950

8. Αν στη σύνταξη των πιο πάνω προσώπων συμμετέχουν και γονείς βεβαιώνεται η ύπαρξη τους με το πιστοποιητικό που αναφέρεται στην περίπτ. δ' της παρ. 5 και υποβάλλονται από αυτούς και τα έγγραφα για την απόδειξη της απορίας τους που ορίζονται στην παρακάτω παράγραφο 14.

Άρθρο 4 παρ. 4 Β.Δ. της 12.12.1950 σε συνδ.
με άρθρ. 1475, 1479 και
1484 Α.Κ.

IV. Μητέρες υπάλληλοι με παιδιά

► 1.

ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 6

Πατρική Οικογένεια

Άρθρο 6 παρ. 1 Α.Ν. 1854/51, όπως
τροπ. με το Ν.Δ. 208/74

1. Αν ο υπάλληλος από αυτούς που αναφέρονται στα άρθρα 1 και 2 πέθανε αφού είχε αποκτήσει δικαίωμα σε σύνταξη ή αν πέθανε στην υπηρεσία μετά τη συμπλήρωση δεκαετούς τουλάχιστον πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας ή αν ο υπάλληλος από αυτούς που αναφέρονται στα άρθρα 1, 2 και 4 πέθανε στην υπηρεσία με τους όρους της περίπτ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 1 ήταν άγαμος ή χήρος χωρίς παιδιά ή διαζευγμένος χωρίς παιδιά, δικαιούνται σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο:
 - α) Ο άπορος πατέρας από την επόμενη του θανάτου του τέκνου του αν κατά το χρόνο αυτό έχει συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας του αλλιώς από τη συμπλήρωσή του ή αν είναι άπορος και ανίκανος για άσκηση οποιουδήποτε βιοποριστικού επαγγέλματος και εφόσον σε κάθε περίπτωση τον συντηρούσε κυρίως αυτός που πέθανε. Η ανικανότητα του πατέρα βεβαιώνεται με γνωμάτευση της Α.Σ.Υ Επιτροπής.
 - β) Αν δεν υπάρχει πατέρας ή αν αυτός πέθανε έστω και πριν αποκτήσει δικαίωμα σε σύνταξη, η άπορη χήρα μητέρα και για φυσικό τέκνο η άπορη φυσική μητέρα, εφόσον είναι άγαμη, και οι άπορες άγαμες αδελφές, εφόσον τα πρόσωπα αυτά τα συντηρούσε κυρίως αυτός που πέθανε.

Άρθρο 1 παρ. 3. σε συνδ. με την παρ. 2 Ν.Δ. 3618/56

2. Τα πρόσωπα της πατρικής οικογένειας του υπαλλήλου που σκοτώθηκε σε υπηρεσία που συνεπαγόταν επαυξημένο κίνδυνο ή από απρόοπτο συμβάν, δικαιούνται σύνταξη και αν ακόμη δε συντρέχουν οι προϋποθέσεις ηλικίας, απορίας και συντήρησης που ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο.

Άρθρο 6 παρ. 2. Α.Ν. 1854/51

3. Σε περίπτωση που οι γονείς έχουν πάρει διαζύγιο δικαιούνται σύνταξη η άπορη μητέρα και οι άπορες άγαμες αδελφές αν ο υπάλληλος τις συντηρούσε και τους δύο γονείς του η σύνταξη ανήκει σ'αυτούς τους δύο.

Άρθο 6 παρ 3 Α.Ν. 1854/51

4. Σε περίπτωση που ο πατέρας τέλεσε νέο γάμο μετά το θάνατο της συζύγου του δικαιούνται σύνταξη οι άγαμες αμφιθαλείς ή ετεροθαλείς από ίδια μητέρα αδελφές αυτού που πέθανε, αν ζούαν χωριστά και αυτός τις συντηρούσε πριν από το θάνατο του.

Άρθρο 18 παρ. 1 Ν.1202/81

Τα πρόσωπα της πατρικής οικογένειας που αναφέρονται σ'αυτό και στο προηγούμενο άρθρο εκείνων που δολοφονήθηκαν στην υπηρεσία από τρομοκράτες ή άλλα άτομα λόγω της υπαλληλικής τους ιδιότητας ή της ενάσκησης των καθηκόντων τους δικαιούνται σύνταξη ή συμμετοχή σ'αυτή και αν ακόμη δε συντρέχουν οι χρονικές προϋποθέσεις απορίας ηλικίας συντήρησης ή ανικανότητας.

Άρθρο 1 παρ. 4 Ν 1902/90

6. Οι άπορες άγαμες αδελφές που έχουν το συνταξιοδοτικό τους δικαίωμα απ' αδέρφια που προσλήφθηκαν στο Δημόσιο από τις 1ης Ιανουαρίου 1983 και μετά, παύουν να συνταξιοδοτούνται μετά την ενηλικίωση τους εκτός αν σπουδάζουν ή είναι ανίκανες για εργασία, οπότε εφαρμόζονται όσα ισχύουν για τις θυγατέρες του προηγούμενου άρθρου.

► 2.

ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 19

Ποσό σύνταξης πατρικής οικογένειας

Άρθρο 19 παρ. 1 Α.Ν. 1854/51

1. Η σύνταξη του πατέρα συνίσταται στα 3/10 εκείνης που θα έπρεπε να απονεμηθεί ή είχε απονεμηθεί σ'αυτόν που πέθανε.

Άρθρο 19 παρ. 2 Α.Ν. 1854/51

2. Στο ίδιο ποσό ορίζεται η σύνταξη της μητέρας και των αδελφών. Η σύνταξη της μητέρας και των αδελφών ανήκει κατά το μισό στη μητέρα και κατά το άλλο μισό στις αδελφές σε ίσες μερίδες, με δυνατότητα να απαιτηθεί η καταβολή της σύνταξης αυτής σε κάθε μία χωριστά.

Αν κάποια από τις αδελφές αποκατασταθεί με γάμο ή παύσει να υπάρχει η μερίδα της προσαυξάνει τη μερίδα της μητέρας και των άλλων αδελφών.

Άρθρο 1 παρ. 9 Ν.1902/90

Για αδελφές που έχουν το δικαίωμα από υπάλληλο, ο οποίος διορίστηκε στο Δημόσιο από την 1η Ιανουαρίου 1983 και μετά, αν αυτές αποκατασταθούν με γάμο ή παύσουν να υπάρχουν ή ενηλικιωθούν η μερίδα τους προσαυξάνει τη μερίδα της μητέρας και των άλλων αδελφών.

Άρθρο 19 παρ. 3 Α.Ν. 1854/51

3. Αν δεν υπάρχει μητέρα ή αυτή πεθάνει ολόκληρη η σύνταξη ανήκει στις αδελφές.

Άρθρο 19 παρ. 4 Α.Ν. 1854/51

4. Στην περίπτωση που και οι δύο γονείς έχουν δικαίωμα σύνταξης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 6 η σύνταξη κατανέμεται μεταξύ τους σε ίσες μερίδες.

Άρθρο 9 παρ. 4 Ν.Δ. 3768/57

5. Στην περίπτωση που στην πατρική οικογένεια δεν υπάρχει ενήλικο αγόρι η σύνταξή της συνίσταται στα 5/10/ εκείνης που θα έπρεπε να απονεμηθεί ή είχε απονεμηθεί σ' αυτόν που πέθανε.

V. Τέκνα υπαλλήλου

► 1.

ΠΔ 166/2000

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 5

Χήρα σύζυγος και ορφανά

Άρθρο 5 παρ. 1 περ. α' εδάφιο πρώτο Α.Ν. 1854/51
όπως τροπ. με το Ν.Δ. 208/74 και αντικ. με το
άρθρ. 15 παρ. 1 του ν. 1202/81 σε συνδ. με το
άρθρ. 3 παρ. 8 ν. 2227/94

1. Δικαίωμα σε σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο έχουν:

β) Τα παιδιά του υπαλλήλου που πέθανε έχοντας τις παραπάνω προϋποθέσεις, καθώς και του συνταξιούχου είτε αυτά γεννήθηκαν σε γάμο των γονέων τους είτε νομιμοποιήθηκαν, είτε είναι θετά, είτε αναγνωρίστηκαν, είτε γεννήθηκαν χωρίς γάμο των γονέων τους από μητέρα υπάλληλο ή συνταξιούχο από δική της υπηρεσία, αν τα μεν κορίτσια είναι άγαμα, τα δε αγόρια μέχρι τη συμπλήρωση του 18ου εφόσον είναι άγαμα ή και μετά τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας τους, εφόσον είναι ανίκανα για εργασία κατά ποσοστό 50% και άνω. Η ανικανότητά τους στην περίπτωση αυτή κρίνεται κατά το χρόνο του θανάτου του υπαλλήλου ή συνταξιούχου και βεβαιώνεται με γνωμάτευση της Α.Σ.Υ. Επιτροπής. Αν η ανικανότητα των ενηλίκων αγοριών επέλθει μετά το θάνατο του υπαλλήλου ή του συνταξιούχου το ανίκανο αγόρι δικαιούται σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο, αν δεν παίρνει ή δε δικαιούται να πάρει σύνταξη από οποιονδήποτε άλλο φορέα κύριας ασφάλισης ή το μηνιαίο εισόδημά του δεν υπερβαίνει το κάθε φορά κατώτατο όριο σύνταξης που καταβάλλει το Δημόσιο.

Η ανικανότητα μπορεί να βεβαιωθεί και όταν ζει ο γονέας τους από τον οποίο έλκουν το δικαίωμα, η γνωμάτευση όμως αυτή θα ληφθεί υπόψη από τα δικαιοδοτούντα για τις συντάξεις όργανα κατά την κρίση του δικαιώματος σε σύνταξη των ενηλίκων αγοριών.

Τα θετά παιδιά δικαιούνται σύνταξη, εφόσον κατά το χρόνο της δημοσίευσης της απόφασης υιοθεσίας δεν είχαν υπερβεί το 18ο έτος της ηλικίας τους. Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει:

- αα) Για παιδιά στρατιωτικών οι οποίοι σκοτώθηκαν ή πέθαναν από πολεμικά γεγονότα που έλαβαν χώρα κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας τους στην ημεδαπή ή στην αλλοδαπή και τα οποία υιοθετήθηκαν μετά το θάνατο του πατέρα τους, αν μεν είναι κορίτσια, εφόσον κατά το χρόνο της υιοθεσίας ήταν άγαμα, αν δε είναι αγόρια, εφόσον κατά το χρόνο της υιοθεσίας ήταν άγαμα και ανήλικα. Για την ενηλικίωση εφαρμόζεται η διάταξη της παραγράφου 6 του άρθρου 53.
- ββ) Για θετά παιδιά που είτε υιοθετήθηκαν μέχρι τη δημοσίευση του Ν.Δ. 149/1973 και δε λαμβάνουν ούτε δικαιούνται να λάβουν σύνταξη από οποιονδήποτε άλλο ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης είτε είναι ανίκανα για την άσκηση οποιουδήποτε βιοποριστικού επαγγέλματος.

Άρθρον 1 Ν.Δ. 666/70, όπως αντικ. με την παρ. 1
του άρθρ. 9 του ν. 1654/86

VI. Διαζευγμένη

ΑΡΘΡΟ 4

1. Ο/η διαζευγμένος/η, σε περίπτωση θανάτου του/της πρώην συζύγου, δικαιούται σύνταξη λόγω θανάτου του/της πρώην συζύγου από το Δημόσιο, τους φορείς κύριας ασφάλισης αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και το Ν.Α.Τ., εφόσον πληροί αθροιστικά τις εξής προϋποθέσεις:
 - α. Να έχει συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας ή να είναι ανίκανος/η για την άσκηση βιοποριστικού επαγγέλματος κατά ποσοστό 67% και άνω. Η ανικανότητα στην περίπτωση αυτή κρίνεται κατά το χρόνο του θανάτου του/της πρώην συζύγου και βεβαιώνεται με γνωμάτευση της Α.Σ.Υ. Επιτροπής.
 - β. Ο/η πρώην σύζυγος, κατά τη στιγμή του θανάτου του, να κατέβαλε διατροφή που είχε καθοριστεί είτε με δικαστική απόφαση είτε με σύμβαση μεταξύ των πρώην συζύγων.
 - γ. 15 έτη έγγαμου βίου μέχρι τη λύση του γάμου με αμετάκλητη δικαστική απόφαση.
 - δ. Το διαζύγιο να μην οφείλεται σε ισχυρό κλονισμό της εγγάμου συμβίωσης υπαιτιότητα του αιτούντος τη σύνταξη.
 - ε. Συνολικό ετήσιο ατομικό φορολογητέο εισόδημα το οποίο να μην υπερβαίνει το ποσό των εκάστοτε καταβαλλόμενων από τον Ο.Γ.Α. ετήσιων συντάξεων στους ανασφάλιστους υπερήλικες.
 - στ. Να μην έχει τελεστεί άλλος γάμος.
2. Το ποσό σύνταξης που δικαιούται ο/η διαζευγμένος/η καθορίζεται ως εξής:
 - α. Σε περίπτωση θανάτου του/της πρώην συζύγου, το ποσό σύνταξης που δικαιούται ο χήρος ή η χήρα επιμερίζεται κατά 70% στο χήρο ή χήρα και 30% στο/η διαζευγμένο/η. Εάν ο έγγαμος βίος είχε διαρκέσει 25 έτη και άνω, το ποσό της σύνταξης του/της χήρας επιμερίζεται κατά 60% στο χήρο ή χήρα και κατά 40% στο διαζευγμένο/η.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις εάν ο θανών ή η θανούσα δεν καταλείπει χήρα/ο, ο/η διαζευγμένος/η δικαιούται το αυτό ποσοστό του/της διαζευγμένου/ης ήτοι 30% ή 40% αντίστοιχα, της σύνταξης που θα εδικαιούτο ο χήρος ή η χήρα.

- β. Σε περίπτωση περισσότερων του ενός δικαιούχων διαζευγμένων το αναλογούν κατά τα ως άνω ποσοστά ποσό σύνταξης επιμερίζεται εξίσου μεταξύ αυτών.
3. Η σύνταξη αρχίζει να καταβάλλεται από την πρώτη ημέρα του επόμενου μήνα από την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης και διακόπτεται σε περίπτωση τέλεσης νέου γάμου μετά τη συνταξιοδότηση.
4. Εάν η διάζευξη έλαβε χώρα πριν την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού και ο ασφαλιστικός κίνδυνος επαληθεύθηκε μετά την έναρξη ισχύος αυτού, ως προς τη συνταξιοδότηση του/της διαζευγμένου/ης εφαρμόζονται, αντίστοιχα, οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2.
5. Εάν η διάζευξη και ο ασφαλιστικός κίνδυνος επαληθεύθηκε πριν την ισχύ των διατάξεων του νόμου αυτού, ο/η διαζευγμένος/η δικαιούται συντάξεως μόνο σε περίπτωση που η σύνταξη του/της πρώην συζύγου δεν έχει μεταβιβασθεί σε χήρο/α σύζυγο ή τέκνα του.
6. Οι διατάξεις περί κατώτατου ορίου και Επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Α.Σ.) δεν έχουν εφαρμογή για συντάξεις που κανονίζονται με βάση τις διατάξεις του άρθρου αυτού.
7. Το συνολικό ετήσιο ατομικό εισόδημα αποδεικνύεται από το εκκαθαριστικό σημείωμα φόρου εισοδήματος και αφορά εισοδήματα που δηλώθηκαν με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του προηγούμενου οικονομικού έτους. Σε περίπτωση μη υποχρέωσης υποβολής φορολογικής δήλωσης το εν λόγω εισόδημα αποδεικνύεται με υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 η οποία θεωρείται από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. Ο έλεγχος των εισοδηματικών κριτηρίων διενεργείται ανά διετία.
8. Οι ανωτέρω συνταξιοδοτηθέντες καλύπτονται για παροχές ασθένειας από τον ασφαλιστικό οργανισμό του/της πρώην συζύγου, εφόσον δεν καλύπτονται άμεσα ή έμμεσα από οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό. Από το καταβαλλόμενο ποσό σύνταξης παρακρατείται η προβλεπόμενη από τις διατάξεις του οικείου ασφαλιστικού φορέα εισφορά συνταξιούχου.

Copyright INE/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

ISBN: 960-?????-?-?

Σελιδοποίηση - Εκτύπωση:

ΚΑΜΠΥΛΗ Adv.

Αντιγόνης 60 & Λένορμαν, 104 42 Κολωνός

Τηλ.: 210 5156810-20-30 Fax: 210 5156811

e-mail: info@kambili.gr • <http://www.kambili.gr>

ISBN: 960-7402-26-X